

รายงานผล การขับเคลื่อน การยกระดับค่าคะแนน ดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
(สำนักงาน ป.ป.ท.)

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ รับทราบแนวทางการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับค่าคะแนน CPI ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป โดยระยะเวลาที่ผ่านมา สำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ประสานความร่วมมือกันในทุกภาคส่วนในการกำหนดมาตรการ แนวทาง และพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้สูงขึ้นและสามารถบรรลุตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ด้านที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งกำหนดให้ประเทศไทยมีคะแนน CPI ไม่น้อยกว่า ๗๓ คะแนน และอยู่ในอันดับไม่เกิน ๒๐ ของโลก

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ผ่านการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อดำเนินการศึกษาวិเคราะห์การประเมินแหล่งข้อมูลที่ประเทศไทยได้รับการประเมินประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย พัฒนาข้อเสนอแนะและแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสู่การปฏิบัติจริง รวมถึงการขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้จัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการศึกษาและผลการดำเนินงานในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ตลอดจนการนำเสนอข้อเสนอ/แนวทาง/มาตรการเพื่อขับเคลื่อนงานด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสู่การปฏิบัติในระยะต่อไป การจัดทำรายงานผลการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ฉบับนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ คณะที่ปรึกษาโดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. จะได้รายงานผลการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

กองนวัตกรรมและความโปร่งใสในภาครัฐ

สำนักงาน ป.ป.ท.

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้าที่
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทสรุปผู้บริหาร	ช
๑. บทนำ	๑
๑.๑ ที่มาและความสำคัญ	๑
๑.๒ ข้อมูลดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index: CPI)	๕
๑.๓ เป้าหมายคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในแผนระดับต่าง ๆ	๑๕
๑.๔ แนวทางและมาตรการภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๑๗
๑.๕ แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๒๑
๒. ผลการศึกษาภายใต้โครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๒๒
๒.๑ ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗	๒๒
๒.๒ ผลการศึกษาศถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย	๕๕
๓. ผลการดำเนินงานในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๖๘
๓.๑ ผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๖๘
๓.๒ ผลการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕)	๘๗
๓.๓ ผลการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต	๙๖
๓.๔ ผลการจัดกิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนี การรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๙๖
๔. ข้อเสนอ/แนวทาง/มาตรการ เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริตของประเทศไทยสู่การปฏิบัติในระยะต่อไป	๑๐๑

สารบัญ (ต่อ)

หน้าที่

ภาคผนวก

- QR Code เอกสารเผยแพร่ จำนวน ๓ รายการ ได้แก่
 - ๑. รายงานการศึกษาพร้อมบทวิเคราะห์ผลการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
 - ๒. สื่อประชาสัมพันธ์ (แผ่นพับ) เกี่ยวกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต
 - ๓. สื่อประชาสัมพันธ์ (วีดิทัศน์) เกี่ยวกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต
- ภาพถ่ายของสำนักงาน ป.ป.ท. ในการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ผ-๑

ผ-๒

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑ ภาพรวมคะแนน CPI ย้อนหลัง ๕ ปี	๑๒
๒ เป้าหมายและตัวชี้วัดของเป้าหมายระดับประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	๑๖
๓ ตัวชี้วัดภาพรวมของแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)	๑๖
๔ คะแนน BF (TI) ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาค	๒๔
๕ คะแนนและดัชนีความเสี่ยง EIU ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น	๒๙
๖ คะแนน Global Insight ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น	๓๒
๗ การประเมิน IMD ด้านการทุจริตของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น	๓๖
๘ คะแนน PERC ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย	๓๙
๙ คะแนน ICRG/PRS ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น	๔๒
๑๐ การประเมิน WEF ของประเทศไทย (ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗)	๔๕
๑๑ การประเมิน WEF ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น (ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗)	๔๖
๑๒ คะแนน WJP “Absence of Corruption” ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น	๔๙
๑๓ คะแนน V-Dem ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น (ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗)	๕๓
๑๔ ดัชนีหลักของ V-Dem สำหรับประเทศไทย (ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗)	๕๔
๑๕ สถานะการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๖๙
๑๖ สถานะการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๗๐
๑๗ วัน เวลา และสถานที่การจัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านฯ	๘๘
๑๘ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านฯ	๙๐
๑๙ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาด้านที่ ๑	๙๑
๒๐ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาด้านที่ ๒	๙๒
๒๑ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาด้านที่ ๓	๙๓
๒๒ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาด้านที่ ๔	๙๓
๒๓ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาด้านที่ ๕	๙๔
๒๔ ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านโครงสร้างและระบบ	๑๐๔
๒๕ ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านวัฒนธรรมและสังคม	๑๐๗
๒๖ ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	๑๐๙
๒๗ ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ	๑๑๒
๒๘ ความเชื่อมโยงของปัญหาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๑๓

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้าที่
๑	อันดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ๑๐ ปี ย้อนหลัง	๒
๒	การจัดกลุ่มแหล่งการประเมิน CPI ของประเทศไทย ทั้ง ๙ แหล่ง	๔
๓	คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ – ๒๕๖๗	๑๐
๔	ผลการประเมินค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๗	๑๒
๕	การจัดกลุ่มแหล่งการประเมิน CPI และแนวทางการดำเนินงาน	๑๘
๖	ค่าคะแนนจาก Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BTI) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๒๓
๗	ค่าคะแนนจาก Economist Intelligence Unit Country Risk Service (EIU) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๒๗
๘	ค่าคะแนนจาก Global Insight Country Risk Ratings (GI) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๓๑
๙	ค่าคะแนนจาก IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey (IMD) พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๓๔
๑๐	ค่าคะแนนจาก Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence (PERC) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๓๘
๑๑	ค่าคะแนนจาก The PRS Group International Country Risk Guide (PRS) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๔๑
๑๒	ค่าคะแนนจาก World Economic Forum Executive Opinion Survey (WEF) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๔๔
๑๓	ค่าคะแนนจาก World Justice Project Rule of Law Index (WJP) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๔๘
๑๔	ค่าคะแนนจาก Varieties of Democracy (V-Dem) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๕๒
๑๕	สถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาของสำนักงาน ป.ป.ช. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๕๖
๑๖	สถิติร้องเรียนกล่าวหาสูงสุด ๓ ลำดับแรก ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๕๗
๑๗	หน่วยงานที่มีสถิติการร้องเรียนมากที่สุด ๕ อันดับ ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๕๗
๑๘	มูลค่าความเสียหายของการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๕๘
๑๙	สถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาของสำนักงาน ป.ป.ท. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๕๙
๒๐	สถิติการรับเรื่องร้องเรียนสูงสุด ๓ ลำดับ ของสำนักงาน ป.ป.ท. ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๖๐
๒๑	หน่วยงานที่มีสถิติการร้องเรียนมากที่สุด ๕ อันดับ ของสำนักงาน ป.ป.ท. ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๖๐
๒๒	จำนวนเรื่องร้องเรียนที่ บก.ปปป. ตรวจสอบ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๖๗	๖๑
๒๓	สถานะการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๖๙
๒๔	แผนภูมิแสดงสรุปการดำเนินงานในภาพรวม	๖๙
๒๕	แผนภูมิแสดงผลการดำเนินโครงการแผนงานที่ ๑	๘๑
๒๖	แผนภูมิแสดงผลการดำเนินโครงการแผนงานที่ ๒	๘๒

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่		หน้าที่
๒๗	แผนภูมิแสดงผลการดำเนินโครงการแผนงานที่ ๓	๘๓
๒๘	แผนภูมิแสดงผลการดำเนินโครงการแผนงานที่ ๔	๘๓
๒๙	สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบแผ่นพับ และวีดิทัศน์	๙๖
๓๐	กิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	๑๐๐

บทสรุปผู้บริหาร

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการทุจริต ส่งผลอย่างมากต่อประเทศไทยในช่วงระยะสิบปีที่ผ่านมา ภาครัฐจึงให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ในยุทธศาสตร์ด้านที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งกำหนดให้มีการดำเนินงานที่สำคัญทั้งหมด ๘ เรื่อง โดยหนึ่งในนั้น คือ การทำให้ภาครัฐมีความโปร่งใส่ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยทุกภาคส่วนร่วมต่อต้านและป้องกันการทุจริต บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม โดยการปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพ มีความเด็ดขาด เป็นธรรม และตรวจสอบได้ การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ และในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเทศไทยจะต้องมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ ลำดับแรกของโลก

สาเหตุที่หลายประเทศให้ความสำคัญกับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ที่ดำเนินการโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่บ่งชี้และสะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ โดยการจัดทำดัชนีดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตในทุกรูปแบบ ด้วยการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ และเพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงผลเสียของการทุจริตในภาคส่วนต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่กลุ่มนักลงทุนใช้ประเมินความน่าเชื่อถือในการลงทุนของแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนการลงทุนสูงขึ้น หรือเป็นความเสี่ยงในการเข้ามาประกอบธุรกิจ หากประเทศไหนมีค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) สูง ย่อมสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของประเทศที่ดี สร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้นอีกด้วย

จะเห็นได้ว่าระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับเป็นเครื่องมือบ่งชี้และสะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ที่หลายประเทศทั่วโลกให้การยอมรับตลอดช่วงระยะเวลาอย่างน้อย ๑๐ ปีที่ผ่านมา พบว่า ระดับการทุจริตของประเทศไทยมีค่าคะแนนค่อนข้างคงที่โดยอยู่ระหว่าง ๓๐ ถึง ๔๐ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน หมายความว่า ๑๐ ปีที่มีการวัดค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) อย่างเป็นทางการ ระดับการทุจริตในสังคมไทยดูเหมือนจะไม่ดีขึ้นและยังไม่มีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้นตามเป้าหมายแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) นำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยกำหนดแนวทาง มาตรการ โครงการให้สอดคล้องกับประเด็นข้อคำถามของแหล่งการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริตทั้ง ๙ แหล่งของประเทศไทย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ มีเป้าหมายระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ไม่น้อยกว่า ๕๗ คะแนน และอยู่ในอันดับไม่เกิน ๔๓ ในการดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงได้กำหนดกรอบเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการของทุกภาคส่วนจำแนกเป็นแผนงาน ๔ เรื่อง ซึ่งผ่านการสังเคราะห์ประเด็นคำถามจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินประเทศไทยทั้ง ๙ แหล่งข้อมูล ดังนี้

แผนงานเรื่องที่ ๑ การป้องกันการติดสินบน ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล GI, PRS, WEF, IMD

แผนงานเรื่องที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล BF (TI), EIU, PRS, WJP

แผนงานเรื่องที่ ๓ การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล EIU, WEF

แผนงานเรื่องที่ ๔ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ประกอบด้วย แหล่งข้อมูล BF (TI), PERC, V-Dem

ผลการศึกษาภายใต้โครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อศึกษาวิเคราะห์การประเมินแหล่งข้อมูลที่ประเทศไทยได้รับการประเมินประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย พัฒนาข้อเสนอแนะ และแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสู่การปฏิบัติจริง ตลอดจนการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตให้กับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน โดยร่วมกับคณะที่ปรึกษา สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

การวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับการทุจริตในประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญในการทำความเข้าใจสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มของปัญหาการทุจริตในประเทศ โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่ใช้ในการคำนวณดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ทั้ง ๙ แหล่ง โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

๑) Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BF (TI)) ประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายในการรักษาความเป็นอิสระของสถาบันต่อต้านการทุจริต แม้ว่าจะมีการจัดตั้งหน่วยงาน เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท. แต่ประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของหน่วยงานยังคงถูกตั้งคำถามจากนักวิเคราะห์ระหว่างประเทศ ปัญหาหลักของการทุจริตที่ BF (TI) ระบุคือ การขาดความเป็นอิสระในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอิทธิพลทางการเมือง รวมถึงความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมที่อาจเป็นผลมาจากการแทรกแซงภายนอก การประเมินมีความสอดคล้องกับข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่ชี้ให้เห็นถึงปัญหาความไม่สม่ำเสมอในการบังคับใช้กฎหมาย ข้อเสนอแนะของ BF (TI) สำหรับประเทศไทยมีความจำเป็นในการเสริมสร้างความเป็นอิสระของระบบตุลาการ การปรับปรุงกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานต่อต้านการทุจริตให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและอิงหลักคุณธรรม และการเสริมสร้างกลไกการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส และถ้าสามารถดำเนินการตามข้อเสนอแนะได้ จะช่วยยกระดับคะแนน BF (TI) และส่งผลเชิงบวกต่อคะแนน CPI โดยรวมของประเทศ อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปต่าง ๆ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากเจตจำนงทางการเมืองที่แข็งแกร่งและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งถือว่าเป็นความท้าทายสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญในการยกระดับธรรมาภิบาลและการต่อต้านการทุจริตในอนาคต

๒) Economist Intelligence Unit Country Risk Service (EIU) ความท้าทายที่ประเทศไทยเผชิญในหลายมิติในด้านความเสี่ยงของประสิทธิภาพรัฐบาล (Government Effectiveness Risk) ประเทศไทยได้รับคะแนนความเสี่ยงในระดับสูงที่ ๓ คะแนน บ่งชี้ถึงปัญหาการทุจริตที่ยังคงเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อการดำเนินงานของภาครัฐ ในขณะเดียวกันด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ (Accountability of Public Officials) แม้จะมีการปรับตัวดีขึ้นจากระดับ ๓ เป็นระดับ ๒ แต่ยังคงอยู่ในช่วงกลางถึงสูง ซึ่งสะท้อนถึงความก้าวหน้าที่ยังจำกัดในการสร้างกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ และปัญหาผลประโยชน์แอบแฝงและระบบอุปถัมภ์ที่ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ ๓ คะแนน แสดงถึงการดำรงอยู่ของเครือข่ายผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานของรัฐ ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมาคะแนนของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแตกต่างจากอินโดนีเซียและอินเดียที่แสดงแนวโน้มการปรับตัวดีขึ้นแม้จะยังมีความผันผวนปัจจัยหลักที่ EIU ระบุว่าสาเหตุที่การประเมินคะแนนลดลงของไทย ได้แก่ การขาดความชัดเจนในแนวทางการปฏิรูประบบราชการ ความล่าช้าในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการต่อต้านการทุจริต และการขาดกลไกการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีปัญหาการขาดความต่อเนื่องในนโยบายเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการขาดฉันทามติระหว่างพรรคการเมืองต่าง ๆ ในเรื่องการปฏิรูปยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นจากนักวิเคราะห์ระหว่างประเทศ การปรับปรุงคะแนน EIU จึงต้องอาศัยการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายต่อต้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างกลไกการตรวจสอบที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพในระยะยาว

๓) Global Insight Country Risk Ratings (GI) ประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายสำคัญในด้านความโปร่งใสของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าสูง ปัญหาการขาดการเปิดเผยข้อมูลสัญญาและกระบวนการตัดสินใจแบบเปิดเผยยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นจากภาคเอกชน นอกจากนี้ระบบการออกใบอนุญาตและการอนุมัติของหน่วยงานรัฐยังมีความซับซ้อนและขาดความชัดเจน ทำให้เกิดความเสี่ยงในการเรียกรับผลประโยชน์โดยมิชอบ การประเมินของ GI ยังระบุถึงปัญหาการขาดประสิทธิภาพของกลไกการร้องเรียนและการแก้ไขปัญหาในระบบบริการสาธารณะ ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจต้องแบกรับต้นทุนที่ไม่จำเป็นและเผชิญกับความไม่แน่นอนในการดำเนินงาน ทั้งนี้การที่คะแนนของประเทศไทยมีระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อภาพลักษณ์ของประเทศในสายตาของนักลงทุนและบริษัทข้ามชาติ เนื่องจาก GI เป็นแหล่งข้อมูลที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในหมู่นักวิเคราะห์ความเสี่ยงและนักลงทุน การปรับปรุงคะแนนในแหล่งข้อมูลนี้จึงต้องอาศัยการปฏิรูปที่เป็นรูปธรรมในด้านการเพิ่มความโปร่งใสของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การปรับปรุงระบบการออกใบอนุญาตให้มีความชัดเจนและลดความซับซ้อน และการสร้างกลไกการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การเสริมสร้างความเชื่อมั่นผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการภาครัฐและการสร้างช่องทางการร้องเรียนที่เข้าถึงได้ง่ายจะช่วยยกระดับการรับรู้ของภาคธุรกิจต่อประสิทธิภาพและความโปร่งใสของระบบราชการไทย

๔) IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey (IMD) ผลกระทบของการทุจริตต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย คือผลกระทบต่อต้นทุนการดำเนินธุรกิจ โดย IMD ระบุว่า การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมักต้องจัดสรรทรัพยากรส่วนหนึ่งไว้สำหรับการจัดการกับการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการจ่ายเงินอำนวยความสะดวกหรือการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจ ซึ่งทำให้เกิดต้นทุนที่ไม่จำเป็นและลดทอนความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในระยะยาว ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลให้บริษัทไทยและบริษัทต่างชาติที่ดำเนินธุรกิจในประเทศต้องเผชิญกับภาระทางการเงินเพิ่มเติมที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนและการขยายธุรกิจ การปรับปรุงคะแนน IMD จึงต้องอาศัย

การปฏิรูปที่ครอบคลุมและเป็นระบบ โดยเฉพาะการยกระดับประสิทธิภาพของภาครัฐผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การลดความซับซ้อนของกระบวนการราชการ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม นอกจากนี้การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันระยะยาวโดยผลที่ได้จากการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลเชิงบวกไม่เพียงแต่ต่อคะแนน IMD เท่านั้น แต่ยังช่วยยกระดับการรับรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริตและความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวม

๕) Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence (PERC) การวิเคราะห์ของ PERC แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่มีความซับซ้อนและครอบคลุมหลายมิติของการทุจริตในประเทศไทย ปัญหาแรก การทุจริตที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้มีอำนาจในประเทศ แม้ว่ากลุ่มนี้จะมีจำนวนไม่มากนักแต่ยังคงมีอิทธิพลที่สามารถควบคุมระบบการเมืองของประเทศให้สามารถเอื้อผลประโยชน์ให้กับพวกพ้องของตนเองเพื่อให้เกิดข้อได้เปรียบทางเศรษฐกิจ และการดำรงอยู่ของระบบอุปถัมภ์ทำให้การแข่งขันทางธุรกิจไม่เป็นไปอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ปัญหาที่สอง การรับรู้ว่ามีระดับการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต การจัดเก็บภาษี และการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งการทำงานของหน่วยงานภาครัฐยังขาดความโปร่งใสและมีการเรียกรับผลประโยชน์ที่ไม่เป็นทางการ ปัญหาที่สาม การที่บริษัทต่างชาติต้องจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจ รวมถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจ การจ่ายเงินอำนวยความสะดวก และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่อาจมีความซับซ้อนหรือไม่ชัดเจน ซึ่งต้นทุนที่ต้องจ่ายทำให้ภาคธุรกิจต้องแบกรับภาระเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันและการตัดสินใจลงทุนในระยะยาว ปัญหาสุดท้าย นวัตกรรมมากที่สุด คือ การขาดประสิทธิภาพของระบบการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจ PERC ระบุว่าปัญหาการทุจริตของประเทศไทยมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินคดีทุจริตมีลักษณะเลือกปฏิบัติ โดยคดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับกลุ่มที่มีอำนาจมักไม่มีการดำเนินคดีหรือการสอบสวนอย่างจริงจัง การปรับปรุงคะแนน PERC ต้องอาศัยการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมและสามารถสร้างผลกระทบที่ภาคธุรกิจสามารถสัมผัสได้อย่างชัดเจน ข้อเสนอแนะของ PERC ได้แก่ การสร้างระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจที่มีประสิทธิภาพและเป็นอิสระ การปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตและการให้บริการสาธารณะให้มีความโปร่งใสและลดความซับซ้อน การเสริมสร้างกลไกการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสและพยาน และการสร้างวัฒนธรรมการปฏิบัติงานที่ยึดหลักคุณธรรมในภาครัฐ ซึ่งการดำเนินการตามข้อเสนอแนะจะช่วยลดต้นทุนที่ซ่อนเร้นในการดำเนินธุรกิจและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่อสภาพแวดล้อมการลงทุนในประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกต่อการประเมินของ PERC และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ในการคำนวณ CPI ในระยะยาว

๖) The PRS Group International Country Risk Guide (PRS) การวิเคราะห์ของ PRS ชี้ให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่ฝังรากลึกในระบบการเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายอุปถัมภ์และความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์-ลูกจ้าง (patron-client networks) ที่ยังคงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจของรัฐและการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ ซึ่งเป็นระบบที่สร้างความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและการให้บริการสาธารณะ ทำให้เกิดการแบ่งแยกในสังคมและลดทอนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการทำงานของรัฐบาล นอกจากนี้บทบาทของกองทัพในการเมืองที่ยังคงมีอิทธิพล แม้ในระบอบที่ประเทศกลับสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงทางการเมืองในระดับสูง ความไม่แน่นอนในการเปลี่ยนแปลงนโยบายและความต่อเนื่องของการปฏิรูปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล

ยังคงเป็นความกังวลสำคัญของนักลงทุนต่างชาติ การที่ PRS ให้คะแนนประเทศไทยต่ำ เนื่องจากการประเมินของ PRS มีผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนต่างชาติและการให้คะแนนเครดิตของประเทศ ปัญหาที่ PRS ระบุโดยเฉพาะเรื่องความไม่แน่นอนทางการเมืองและการขาดความต่อเนื่องในนโยบายส่งผลให้ต้นทุนการระดมทุนของประเทศและภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้น การแก้ไขปัญหาจึงต้องอาศัยการปฏิรูปที่ลึกซึ้งและครอบคลุม ทั้งในด้านการสร้างกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจที่มีประสิทธิภาพ การลดบทบาทของกองทัพในเมือง และการสร้างฉันทามติระหว่างกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ ในเรื่องการปฏิรูปที่จำเป็นเพื่อยกระดับธรรมาภิบาลของประเทศ

๓) World Economic Forum Executive Opinion Survey (WEF) ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ แสดงให้เห็นถึงปัญหาหลายประการที่มีความต่อเนื่องและไม่แสดงแนวโน้มการปรับปรุงที่ชัดเจน ปัญหาแรก มีการรับรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการรับสินบนในการจัดซื้อจัดจ้าง การดำเนินงานของหน่วยงานตุลาการ และการบังคับใช้กฎหมาย แม้ว่าจะมีการปรับปรุงระบบดิจิทัลและการทำให้กระบวนการมีความโปร่งใสมากขึ้นในบางหน่วยงานแต่การเปลี่ยนแปลงยังไม่เพียงพอที่จะเปลี่ยนแปลงการรับรู้ในระดับมหภาค ปัญหาที่สอง การอุปถัมภ์ทางการเมืองและการบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอต่อบุคคลที่มีความเชื่อมโยงทางการเมือง ซึ่งเป็นการสร้างความรู้สึกไม่เป็นธรรมและลดทอนความเชื่อมั่นในระบบยุติธรรม โดยเฉพาะในหมู่ผู้ประกอบการที่ต้องการความแน่นอนและความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ ปัญหาที่สาม การขาดความสอดคล้องในการบังคับใช้กรอบการต่อต้านการทุจริต แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายและระเบียบที่ครอบคลุมเรื่องการต่อต้านการทุจริต แต่การนำไปปฏิบัติยังขาดความสม่ำเสมอและมีการตีความที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์และบุคคลที่เกี่ยวข้อง การขาดมาตรฐานที่ชัดเจนและการบังคับใช้ที่เท่าเทียมกันสร้างความไม่แน่นอนและเพิ่มต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบสำหรับภาคเอกชน ปัญหาที่สี่ ความเป็นอิสระของศาลที่จำกัดโดยเฉพาะในคดีที่มีนัยสำคัญทางการเมืองหรือเกี่ยวข้องกับธุรกิจขนาดใหญ่ และการรับรู้เรื่องการแทรกแซงทางการเมืองต่อระบบยุติธรรมยังคงเป็นความกังวลสำคัญของชุมชนธุรกิจระหว่างประเทศ ปัญหาสุดท้าย การขาดวัฒนธรรมข้าราชการมืออาชีพและการโยกย้ายตำแหน่งงานบ่อยครั้ง ตามการพิจารณาทางการเมือง WEF ระบุว่า การขาดความต่อเนื่องในการบริหารงานและการแต่งตั้งตามระบบอุปถัมภ์เป็นปัญหาเชิงระบบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของภาครัฐ ประเทศไทยดำเนินการปฏิรูประบบข้าราชการตามหลักการแต่งตั้งตามผลงาน เช่น มาเลเซีย และอินเดีย ได้รับการประเมินที่ดีกว่าในด้านนี้ การที่ WEF ให้คะแนนไทยในระดับกลางและไม่แสดงแนวโน้มการปรับตัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในระดับที่ผู้บริหารธุรกิจระดับโลกสามารถรับรู้ได้ การปรับปรุงคะแนน WEF จึงต้องอาศัยการดำเนินการที่เป็นระบบและครอบคลุม ทั้งการสร้างระบบข้าราชการมืออาชีพที่แต่งตั้งตามผลงาน การเสริมสร้างความเป็นอิสระของระบบยุติธรรม การพัฒนากลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใสและความรับผิดชอบในทุกระดับของการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งการดำเนินการแก้ไขจะไม่เพียงแต่ช่วยปรับปรุงคะแนน WEF แต่จะส่งผลเชิงบวกต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

๔) World Justice Project Rule of Law Index Expert Survey (WJP) ประเทศไทยมีจุดแข็งในด้านโครงสร้างกฎหมายที่ครอบคลุมและการจัดตั้งสถาบันตรวจสอบที่ครบถ้วน แต่ยังมีจุดอ่อนสำคัญในด้านการบังคับใช้กฎหมายอย่างสม่ำเสมอและการรักษาความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอิทธิพลทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ การประเมินของ WJP ระบุถึงปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรวจสอบและการขาดช่องทางการร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็น

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้เรื่องความโปร่งใสและความรับผิดชอบของหน่วยงานรัฐ การเพิ่มขึ้นของค่าคะแนน WJP มีนัยสำคัญต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การปรับปรุงคะแนน CPI เนื่องจากแสดงให้เห็นว่าประเทศมีศักยภาพในการยกระดับการรับรู้เรื่องการทุจริตหากสามารถแก้ไขปัญหาในด้านการปฏิบัติและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะของ WJP เน้นไปที่การเสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ การปรับปรุงระบบการร้องเรียนและการแจ้งเบาะแส และการเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจของหน่วยงานรัฐในทุกระดับ การดำเนินการตามข้อเสนอแนะจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีอยู่และยกระดับการรับรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริตในระยะยาว

๙) Varieties of Democracy Project (V-Dem) ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ แสดงให้เห็นถึงปัญหาหลายมิติที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน ปัญหาแรก สภาพแวดล้อมของสื่อและเสรีภาพในการแสดงออก ประเทศไทยยังคงถูกจัดอยู่ในกลุ่ม “ไม่เสรี” สำหรับเสรีภาพทางอินเทอร์เน็ตและสื่อ โดยมีการเซ็นเซอร์สื่ออย่างต่อเนื่อง การคุกคามนักข่าว และการปราบปรามการแสดงออกทางออนไลน์ กฎหมายหมิ่นประมาทและการใช้อำนาจพิเศษต่าง ๆ อย่างบ่อยครั้งได้สร้างบรรยากาศของความกลัวและการเซ็นเซอร์ตนเองในหมู่ นักข่าวและนักวิชาการ ส่งผลให้การเปิดเผยและการตรวจสอบการทุจริตมีข้อจำกัดอย่างมาก การขาดเสรีภาพสื่อ这不仅ส่งผลต่อการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน แต่ยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบของหน่วยงานรัฐ ปัญหาที่สอง ความเป็นอิสระของศาลที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยได้คะแนนเพียง ๑ คะแนนจาก ๔ คะแนนเต็มในด้านความเป็นอิสระของศาล ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาคที่ ๒.๔๑ และค่าเฉลี่ยโลกที่ ๒.๐๙ อย่างมีนัยสำคัญ การประเมินสะท้อนถึงความกังวลอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการแทรกแซงทางการเมืองต่อระบบยุติธรรม การแต่งตั้งผู้พิพากษาที่อาจมีอคติทางการเมือง และการใช้ระบบยุติธรรมเป็นเครื่องมือทางการเมือง ซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและนักลงทุนในระบบยุติธรรม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการต่อสู้กับการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาที่สาม ความโปร่งใสในการเงิน การเมือง และกระบวนการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญ V-Dem ระบุว่าประเทศไทยยังขาดความโปร่งใสในการเปิดเผยแหล่งที่มาของเงินทุนทางการเมือง การใช้จ่ายในการหาเสียง และผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูง กระบวนการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญในหน่วยงานต่าง ๆ ยังคงขาดความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมจากสาธารณชน ทำให้เกิดความสงสัยเกี่ยวกับการแต่งตั้งตามอุปถัมภ์หรือผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม นอกจากนี้ระบบการเลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยการแต่งตั้งแทนการเลือกตั้งโดยตรงยังคงเป็นประเด็นที่ V-Dem มองว่าเป็นการลดทอนความรับผิดชอบทางประชาธิปไตยและเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตและการใช้อิทธิพลโดยมิชอบ การปรับปรุงคะแนน V-Dem จึงต้องอาศัยการปฏิรูปที่ครอบคลุมและเหมาะสมในหลายมิติ ทั้งการเสริมสร้างเสรีภาพสื่อและการแสดงออก การปฏิรูประบบยุติธรรมให้มีความเป็นอิสระมากขึ้น การเพิ่มความโปร่งใสทางการเงิน การเมือง และกระบวนการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญ และการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ ซึ่งการดำเนินการแก้ไขจะไม่เพียงแต่จะช่วยปรับปรุงคะแนน V-Dem แต่จะเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับคะแนน CPI โดยรวมและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาคมระหว่างประเทศต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลของประเทศไทย

ผลการศึกษาศถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย

๑) สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยจากข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

สถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ มีจำนวน ๒๑,๓๕๘ เรื่อง ซึ่งในแต่ละ

ปีงบประมาณ สถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๗,๐๔๔ เรื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๖,๖๑๒ เรื่อง และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๗,๗๐๒ เรื่อง ทั้งนี้ จากสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ สำนักงาน ป.ป.ช. รับเรื่องไว้พิจารณาจำนวน ๒๑,๓๕๘ เรื่อง และมอบหมายให้หน่วยงานต้นสังกัดรับผิดชอบในการดำเนินการ จำนวน ๘,๙๔๒ เรื่อง โดยสถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาสูงสุด ๓ ลำดับแรก คือ ๑) การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จำนวน ๗,๓๐๒ เรื่อง ๒) การจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน ๕,๗๘๘ เรื่อง ๓) การยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ จำนวน ๒,๒๖๔ เรื่อง นอกจากสถิติ ๓ ลำดับแรก ยังมีสถิติรับเรื่องร้องเรียนอื่น ๆ จำนวน ๖,๐๐๔ เรื่อง

๒) สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยจากข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

สถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ มีจำนวน ๑,๓๙๔ เรื่อง ซึ่งในแต่ละปี สถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๒๖๔ เรื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๔๓๓ เรื่อง และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๖๙๗ เรื่อง โดยสถิติการรับเรื่องร้องเรียนของสำนักงาน ป.ป.ท. สูงสุด ๓ ลำดับแรกในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ คือ ๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต จำนวน ๔๓๔ เรื่อง ๒) การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน ๒๓๗ เรื่อง ๓) เจ้าพนักงานเรียกรับสินบน จำนวน ๑๙๙ เรื่อง นอกจากสถิติ ๓ ลำดับแรกยังมีสถิติรับเรื่องร้องเรียนอื่น ๆ จำนวน ๕๒๔ เรื่อง

๓) สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยจากข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของกองบังคับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.)

สถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของกองบังคับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.) ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ ที่ บก.ปปป. ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจำนวนทั้งสิ้น ๘๘๑ เรื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๑๘๒ เรื่อง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๒๕๑ เรื่อง และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๔๔๘ เรื่อง

จากสถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาที่ปรากฏข้อมูลจากทั้ง ๓ หน่วยงานที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า หน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยยังมีประเด็นการทุจริตที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต เป็นรูปแบบการทุจริตที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ เช่น การเรียกรับผลประโยชน์จากประชาชนเพื่อแลกกับความสะดวกหรืออนุมัติบางอย่าง การลงนามอนุมัติโครงการ/งบประมาณที่ขัดต่อระเบียบ หรือเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการโดยมิชอบ นอกจากนี้ยังมีการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ไม่ตรวจสอบ/ไม่ลงโทษเมื่อพบความผิด หรือปล่อยให้มีการใช้งบประมาณผิดวัตถุประสงค์เลยการควบคุมหรือกำกับดูแลองค์กรหรือหน่วยงานในสังกัด อีกทั้งยังมีการร่วมมือกับเอกชนในการตกลงล่วงหน้าในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การล็อกสเปก รับสินบนหรือผลประโยชน์ตอบแทนจากบริษัทเอกชน ใช้ “บริษัทอนามิ” เพื่อรับงานในนามเครือญาติ

การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นรูปแบบการทุจริตจัดซื้อจัดจ้างที่ลือกลสเปก ลือกลผลราคา กลาง มีการวางเงื่อนไขเฉพาะเจาะจงให้เฉพาะผู้รับเหมาที่เตรียมไว้ล่วงหน้าสามารถเข้าแข่งขันได้ ซึ่งมักเกิด ร่วมกับการสมคบกับเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดทำเอกสารสเปกงานและราคากลาง และมีการเรียกรับสินบนก่อน และหลังประกวดราคาในการจัดทำโครงฯ โดยข้าราชการเรียกรับค่าดำเนินการหรือค่าคุ้มครองจากคู่สัญญา ทั้งก่อนยื่นซองหรือหลังจ้างงาน โดยรวมเป็นค่าตอบแทนประมาณร้อยละ ๒๕ - ๔๐ ของมูลค่าสัญญา หรือมีการเบิกจ่ายเกินกว่าความเป็นจริง เช่น จ่ายงานล่วงหน้าก่อนตรวจรับ หรือจ่ายสำหรับงาน ที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีการใช้ชื่อบริษัทเครือข่าย หรือชื่อคนใกล้ชิดเป็นผู้ออกซอง และโอนกำไร บางส่วนกลับให้เจ้าหน้าที่รัฐ

การเรียกรับสินบน เป็นรูปแบบการทุจริตในการเก็บส่วย/ค่าผ่านทางโดยเจ้าหน้าที่รัฐเรียกรับ ค่าคุ้มครองลักษณะ “ส่วยสตึกเกอร์” ตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้น เช่น ด้านตรวจ จนถึงการใช้งานบริการพื้นฐาน และในหลายโครงการจัดซื้อจัดจ้างเจ้าหน้าที่รัฐมีการเรียกรับค่าดำเนินการก่อนและหลังการประมูลคิดเป็น สัดส่วนถึงร้อยละ ๒๕ - ๔๐ ของมูลค่างาน/สัญญา นอกจากนี้ยังมีการให้สินบนเพื่อแลกกับการอนุมัติ กรณี การขออนุญาตก่อสร้าง นำเข้า หรือผ่านด่านตรวจ บ่อยครั้งพบบุคคลต้องจ่ายเงินเพื่อให้ได้รับอนุญาตเร็ว หรือไม่โดนกีดกัน

การยักยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ มีรูปแบบการทุจริตที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง นำเงินหรือทรัพย์สินของราชการที่อยู่ในความครอบครองของตนไปใช้โดยมิชอบ เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น มีเจตนาที่จะทำการทุจริตซึ่งถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญา และกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการทุจริตที่ยักยอกเงินงบประมาณ

ผลการดำเนินงานในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนงานเรื่องที่ ๑ การป้องกันการติดสินบน มีแนวทางการพัฒนา มีการพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนที่นำไปสู่การลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ การให้บริการ ที่ลดการขอเอกสาร ลดขั้นตอน และลดระยะเวลาในการให้บริการรวมถึงการที่ผู้รับบริการทั้งภาคเอกชน และภาคประชาชนสามารถติดตามความคืบหน้าของการให้บริการ อีกทั้งยังมีการพัฒนางานบริการ ที่ลดกระบวนการรับเงินสด เพื่อป้องกันการทุจริตหรือการติดสินบนของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ และยังมีการ ประเมินความเสี่ยงการทุจริตในการปฏิบัติการหรือการดำเนินงานโครงการเพื่อลดโอกาสการเกิดการทุจริต และสร้างมาตรการเพื่อการป้องกันการทุจริตและการรับสินบนจากการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนงานเรื่องที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่รัฐ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการให้บริการด้านการเงิน การสร้างการรับรู้เกี่ยวกับ การร้องเรียนกล่าวหา และการรายงานผลการดำเนินการด้านคดี และมีการรายงานสถิติสถานการณ์การรับเรื่อง ร้องเรียนหรือเรื่องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสถิติการพิจารณาด้านคดี

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนงานเรื่องที่ ๓ การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่าง คุ่มค่า มีการเปิดเผยข้อมูลกระบวนการจัดท่างบประมาณจนถึงการอนุมัติงบประมาณของหน่วยงาน โดยสามารถสืบค้นย้อนหลังได้ และการจัดทำระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e - GP) พร้อมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการประเมิน ความเสี่ยงการทุจริตจากการดำเนินงานโครงการขนาดใหญ่ เพื่อให้สามารถนำแนวทางที่ได้จากการประเมิน ความเสี่ยงมาใช้ในการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนงานเรื่องที่ ๔ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต มีแนวทางการพัฒนา การแก้ไขเพิ่มเติมประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินและหนี้สิน พ.ศ. ๒๕๖๑ การสร้างเครือข่ายเชิงคุณภาพและสนับสนุนส่งเสริมการป้องกันและเฝ้าระวังการทุจริต และการเผยแพร่ข้อมูลตามมาตรฐาน Open Parliament

ผลการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕)

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ร่วมกับคณะที่ปรึกษา สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕) ซึ่งจัดการประชุมในพื้นที่ ๕ จังหวัด (จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดเชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร) มีรูปแบบการจัดประชุม ประกอบด้วย ๑) การชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์ของโครงการ ผลการศึกษาการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต และผลการดำเนินงานศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการยกระดับค่า CPI ๒) การนำเสนอ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕) ๓) จัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕) โดยกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการประชุมประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน โดย (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านดังกล่าว มีการกำหนดคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต เป็นตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายเป็นรายปี คือ ปี ๒๕๗๑ (๔๐ คะแนน) ปี ๒๕๗๒ (๔๒ คะแนน) ปี ๒๕๗๓ (๔๔ คะแนน) ปี ๒๕๗๔ (๔๖ คะแนน) และปี ๒๕๗๕ (๔๘ คะแนน) และมีประเด็นการพัฒนาภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕) จำนวน ๕ ประเด็น คือ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ปฏิรูปการให้บริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัล ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การสร้างความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและบังคับใช้กฎหมาย ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาระบบที่โปร่งใสในภาครัฐ และประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต

ผลการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ร่วมกับคณะที่ปรึกษา สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต จำนวน ๒ รายการ ได้แก่ สื่อวีดิทัศน์ ความยาว ๓ – ๕ นาที และสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบแผ่นพับ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ซึ่งเข้าใจง่ายและน่าสนใจ โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์สื่อดังกล่าวไปยังหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการทุจริต เพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ผลการจัดกิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นกิจกรรม

ภายใต้โครงการ “ขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ” สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างการรับรู้ เสริมสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต รวมถึงจัดทำข้อเสนอแนวทาง มาตรการ โครงการ/กิจกรรม รองรับแผนระยะยาวในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริต ที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จากแหล่งการประเมินและสถานการณ์การทุจริตในแต่ละปี การสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๐ – ๑๒ กันยายน ๒๕๖๘ ณ โรงแรมราวินทรา ปิซ ริสอร์ท แอนด์ สปา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. และผู้แทนหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของ ประเทศไทย เข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งสิ้น ๕๐ คน

รูปแบบในการดำเนินการสัมมนา ประกอบด้วย กิจกรรมการบรรยายให้ความรู้ และกิจกรรม กลุ่มเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ รวมทั้งร่วมกันแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางในการยกระดับ ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต จากผลการดำเนินการสัมมนา โดยได้ประเมินการดำเนินการจัดกิจกรรม พบว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ทุกประการ ได้แก่

๑) ผู้แทนหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริตของประเทศไทย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในมิติต่าง ๆ

๒) ผู้แทนหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริตของประเทศไทย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. รับทราบแนวทาง มาตรการ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบการดำเนินงานยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

๓) ผู้เข้าร่วมการสัมมนาฯ มีผลการประเมินความรู้ความเข้าใจในค่าคะแนนดัชนีการรับรู้ การทุจริต โดยทำแบบทดสอบก่อน (Pre-Test) และหลังการสัมมนา (Post-Test) จำนวนทั้งสิ้น ๓๖ คน และผู้ทำ แบบ Post-Test ได้มากกว่า Pre-Test จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๖

ข้อเสนอ/แนวทาง/มาตรการ เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการยกระดับค่า CPI ของประเทศไทยสู่การปฏิบัติ ในระยะต่อไป

ผลการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ของประเทศไทยมีค่าคะแนน ๓๔ คะแนนจาก ๑๐๐ คะแนน อยู่ในอันดับที่ ๑๐๗ จาก ๑๘๐ ประเทศ สะท้อนถึงความจำเป็นเร่งด่วนใน การปฏิรูปเชิงโครงสร้าง โดยมีอุปสรรคสำคัญหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาเชิงโครงสร้างและระบบที่ขาดแนวทาง ปฏิบัติที่ชัดเจน และขาดประสิทธิภาพของมาตรการภาครัฐในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ปัญหาด้านวัฒนธรรม และสังคมที่เอื้อต่อการทุจริต ช่องโหว่ทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ล่าช้า การบังคับใช้กฎหมาย ที่ขาดประสิทธิภาพ และความไม่มั่นคงทางการเมืองและเทคโนโลยีที่ซับซ้อน จากการถอดบทเรียนความสำเร็จ ของต่างประเทศ เช่น เอสโตเนีย ลิทัวเนีย เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์ สามารถนำมาปรับใช้เป็นแนวทางใน การขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ๔ มิติหลัก ดังนี้

มิติที่ ๑ มิติโครงสร้างและระบบ จากปัญหาการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ การขาดแนวทาง ปฏิบัติที่ชัดเจน และการขาดประสิทธิภาพของมาตรการภาครัฐ จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา การปฏิรูปกลไกการบังคับใช้ให้มีความเข้มแข็งและเป็นอิสระ โดยการสร้างกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลที่มี ประสิทธิภาพ รวมถึงการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ที่มีความเป็นกลางและโปร่งใส เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตาม กฎหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน มีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ เพื่อสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงาน พร้อมทั้งใช้ตัวชี้วัดเพื่อประเมินความก้าวหน้าและความสำเร็จของ

การดำเนินงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น การพัฒนาฐานข้อมูลกลาง การใช้ระบบอัตโนมัติในการตรวจสอบและบันทึกข้อมูล เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดและอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ลดการใช้อำนาจแบบไม่เป็นธรรมและลดโอกาสเกิดความทุจริต การสร้างช่องทางเพื่อลดอำนาจดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ โดยการกำหนดกฎหมายและแนวทางดำเนินการที่ชัดเจน รวมถึงกำหนดบทลงโทษที่มีความเด็ดขาด และสอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำ เพื่อป้องกันและลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ประพฤติมิชอบ ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้รวดเร็วและโปร่งใส โดยลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นหรือซ้ำซ้อน ใช้ระบบบริหารจัดการคดีที่ทันสมัย และกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจน รวมถึงการสร้างระบบติดตามและรายงานผลออนไลน์ที่เป็นมาตรฐาน และสร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์และจริยธรรมในองค์กร เช่น การพัฒนาระบบการศึกษาและผู้นำที่เป็นตัวอย่างด้านจริยธรรม เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ รวมทั้งส่งเสริมความโปร่งใสในทุกระดับของภาครัฐ โดยแนวทางเหล่านี้มุ่งหวังให้เกิดความโปร่งใส มีความเป็นธรรม ลดการใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง และสร้างกลไกที่สามารถตรวจสอบและลงโทษได้จริง เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาการใช้อำนาจในภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ

มิติที่ ๒ มิติวัฒนธรรมและสังคม จากปัญหาความเชื่อทางสังคมและการให้เหตุผลทางวัฒนธรรมเพื่อกระทำการทุจริต ระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึก และการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา คือ การปรับปรุงกระบวนการทางราชการให้รวดเร็วและโปร่งใส เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและลดความเชื่อทางสังคมเกี่ยวกับการทุจริต การพัฒนาการศึกษาและปลูกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริต เพื่อเปลี่ยนแปลงความเชื่อและทัศนคติของสังคมในระยะยาว การเปิดเผยกรณีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักและสร้างความกล้าหาญในการต่อต้านวัฒนธรรมการทุจริต การสร้างระบบเปิดเผยทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่เห็นภาพรวมและความชัดเจนเกี่ยวกับความโปร่งใสด้านทรัพย์สิน และการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม โดยพัฒนากฎหมายให้ชัดเจนและครอบคลุม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์และความเป็นธรรมในสังคม

มิติที่ ๓ มิติกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม จากปัญหาช่องโหว่ทางกฎหมายและอำนาจดุลยพินิจ ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และระยะเวลาการพิจารณาคดีที่ยืดเยื้อ จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา คือ การทบทวนและปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อแก้ไขช่องโหว่ทางกฎหมายและลดความคลุมเครือที่เปิดให้ใช้ประโยชน์ในทางที่ไม่เหมาะสม การลดและกำกับอำนาจดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้กระบวนการมีความเป็นธรรมและลดการใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง การปรับปรุงกระบวนการดำเนินคดีให้รวดเร็วขึ้น โดยการสร้างฐานข้อมูลการดำเนินงานของระบบยุติธรรมและกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินคดี การตั้งคณะกรรมการทบทวนกฎหมายต่อต้านการทุจริตเฉพาะ เพื่อเร่งรัดการปรับปรุงกฎหมายและกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน และการเพิ่มบทลงโทษและมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างระบบข้อมูลและรายงานผลการดำเนินคดีเพื่อเสริมความโปร่งใสและตรวจสอบได้ง่ายขึ้น

มิติที่ ๔ มิติด้านการเมืองและเศรษฐกิจ จากปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมืองและความเห็นต่างของประชาชน แรงกดดันทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นและการรับรู้ของนักลงทุนต่างชาติ และการทุจริตที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีทางการเงินขั้นสูง จึงมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา คือ การสร้างฉันทามติแห่งชาติเกี่ยวกับนโยบายต่อต้านการทุจริต เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความเป็นเอกภาพในภาคการเมืองและสังคม การส่งเสริมความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนานโยบาย

และกิจกรรมต่อต้านการทุจริต เช่น การใช้ระบบดิจิทัลในการเข้าถึงบริการภาครัฐและกิจกรรมทางสังคม การปรับปรุงค่าตอบแทนของข้าราชการให้เป็นธรรมและเพียงพอเพื่อสร้างความมั่นคงและลดโอกาสในการเรียกรับสินบน การพัฒนาระบบบริการภาครัฐที่ง่ายและรวดเร็ว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ โดยเน้นการปรับปรุงกระบวนการให้เป็นมาตรฐาน มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ และการเสริมสร้างความเข้าใจในเรื่องเทคโนโลยีทางการเงิน และการสร้างกลไกความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยี เหล่านี้ เช่น การป้องกันการใช้คริปโทเคอร์เรนซี การตรวจสอบและควบคุมการใช้เทคโนโลยี เพื่อป้องกันการเกิด การทุจริตในระบบการเงินและดิจิทัล

๑. บทนำ

๑.๑ ที่มาและความสำคัญ

ปัญหาการทุจริตเป็นปัญหาที่มีความรุนแรงและกระจายตัวอย่างกว้างขวางทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในหลายประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริตนับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และคุณภาพชีวิตในด้านต่าง ๆ ของประชาชนในประเทศ นำไปสู่การสร้างช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในสังคมให้กว้างมากขึ้น บ่อนทำลายประชาธิปไตย ธรรมภิบาล และสิทธิมนุษยชน และก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกมาก เช่น ความไม่มั่นคงภายในประเทศ ความยากจนและความหิวโหย ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน ขาดโอกาสในการมีความเป็นอยู่ที่ดี การจ้างงานน้อยลง และความไม่เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม สะท้อนได้จากข้อมูลเชิงสถิติของสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) ในช่วงปี ๒๕๖๑ Stephen Johnson^๑ ได้คาดการณ์ว่าจำนวนเงินที่ทั่วโลกต้องสูญเสียให้กับการทุจริตในปัจจุบันมีมูลค่าสูงมากถึง ๓.๖ ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หรือร้อยละ ๕ ของ GDP โลก ผ่านการทุจริตในรูปแบบของการติดสินบน การยกยอก การฟอกเงิน และการหลอกลวงภาษี นอกจากนี้ ข้อมูลจากองค์การสหประชาชาติ (United Nations)^๒ ได้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติและได้ประมาณการว่าการทุจริต การติดสินบน การหลอกลวงภาษี และการทำธุรกิจการเงินอย่างผิดกฎหมาย ที่เกิดขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนา ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศในกลุ่มนี้สูญเสียรายได้มากถึง ๑.๒๖ ล้านล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ซึ่งเทียบเท่ากับจำนวนเงินที่สามารถนำมาพัฒนาประเทศได้เป็นเวลาอย่างน้อย ๖ ปี (United Nations, 2019) รวมถึงผลกระทบของการทุจริตยังเป็นอุปสรรคต่อภาคธุรกิจและการลงทุน ตามรายงานผลการสำรวจอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการทุจริตปี ๒๕๖๕ ของ PwC (PwC's Economic Crime and Fraud Survey 2022) ประเทศไทย^๓ พบว่า เกือบครึ่งของธุรกิจทั่วโลกประสบกับเหตุฉ้อโกง คอร์รัปชันหรืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการเงินในช่วงเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา โดยรูปแบบการทุจริตที่พบในบริษัทไทย ๓ อันดับแรก ได้แก่ อาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ ๒๔) การฉ้อโกงจากการจัดซื้อจัดจ้าง (ร้อยละ ๒๔) และการยกยอกทรัพย์สิน (ร้อยละ ๑๓)

สาเหตุที่หลายประเทศให้ความสำคัญกับดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ที่ดำเนินการโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่บ่งชี้และสะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ โดยการจัดทำดัชนีดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตในทุกรูปแบบด้วยการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ และเพื่อสร้างความตระหนักรู้ถึงผลเสียของการทุจริตในภาคส่วนต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่กลุ่มนักลงทุนใช้ประเมินความน่าเชื่อถือในการลงทุนของแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้ต้นทุนการลงทุนสูงขึ้น หรือ เป็นความเสี่ยงในการเข้ามาประกอบธุรกิจหากประเทศไหนมีค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) สูง ย่อมสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของประเทศที่ดี สร้างความเชื่อมั่นและดึงดูดให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้นอีกด้วย จะเห็นได้ว่าระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับเป็นเครื่องมือบ่งชี้และสะท้อน

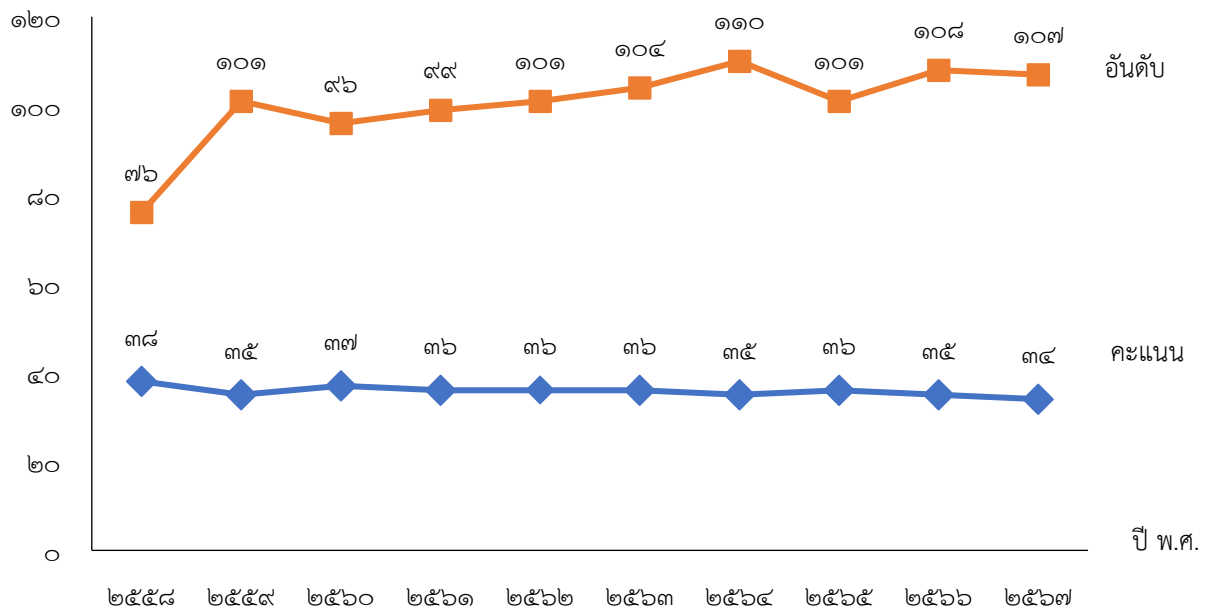
^๑ Johnson, S. (2018). Corruption is costing the global economy \$3.6 trillion dollars every year. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2018/12/the-global-economy-loses-3-6-trillion-to-corruption-each-year-says-u-n>

^๒ United Nations. (2019). The Sustainable Development Goals Report 2019. <https://unstats.un.org/sdgs/report/2019/>

^๓ พันธศักดิ์ เสตเสถียร. (๒๕๖๕). รายงานผลสำรวจอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ฉบับประเทศไทย. <https://www.pwc.com/th/en/consulting/forensic/assets/economic-crime-and-fraud-survey-2022-th.pdf>

ภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ที่หลายประเทศทั่วโลกให้การยอมรับ โดยอันดับ และคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ๑๐ ปี ย้อนหลัง แยกตามแหล่งข้อมูล ปรากฏดังรูปที่ ๑

รูปที่ ๑ อันดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ๑๐ ปี ย้อนหลัง

ที่มา : https://www.pacc.go.th/pacc_2015/cpi/assets/files/cpi_0208.pdf

จากผลระดับคะแนนและการจัดอันดับ สะท้อนให้เห็นว่าภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งถือเป็นสัญญาณสำคัญที่ต้องเร่งปรับปรุง พัฒนา และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการทุจริตในสังคมไทยให้เพิ่มมากขึ้น และหากพิจารณาจากระดับคะแนนของประเทศไทยตลอดช่วงระยะเวลาอย่างน้อย ๑๐ ปีที่ผ่านมา พบว่า ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของไทยมีคะแนนค่อนข้างคงที่โดยอยู่ระหว่าง ๓๐ ถึง ๔๐ คะแนนจากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน หมายความว่า ๑๐ ปีที่มีการวัดค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) อย่างเป็นทางการ ระดับการทุจริตในสังคมไทยดูเหมือนจะไม่ดีขึ้น และยังไม่มีความแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น

จากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากปัญหาการทุจริต ส่งผลอย่างมากในช่วงระยะสิบปีที่ผ่านมา ภาครัฐจึงให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยระบุไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)^๔ ในยุทธศาสตร์ด้านที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งกำหนดให้มีการดำเนินงานที่สำคัญทั้งหมด ๘ เรื่อง โดยหนึ่งในนั้น คือ การทำให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยทุกภาคส่วนร่วมต่อต้านและป้องกันการทุจริต บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม โดยการปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพ มีความเด็ดขาด เป็นธรรม และตรวจสอบได้ การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ และในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเทศไทยจะต้องมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ ลำดับแรกของโลก

^๔ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๑). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐. https://www.nesdc.go.th/download/document/SACINS_SumPlanct2018.pdf

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้มีการศึกษาวิเคราะห์และกำหนดมาตรการเพื่อมุ่งยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง และรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ รับทราบข้อเสนอแนะเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ระยะที่ ๓ ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอ และให้สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นหน่วยงานหลักในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) โดยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ รับทราบแนวทางการขับเคลื่อนมาตรการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อไป

สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบหลักจึงขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตผ่านกลไกคณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ภายใต้ศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) บูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสร้างการรับรู้ในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม โดยหวังว่าสิ่งที่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้ดำเนินการจะส่งผลกระทบต่อ การแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศ และส่งผลให้ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสูงขึ้น โดยศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ ๓/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต สั่ง ณ วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยมีองค์ประกอบ คือหน่วยงานที่มีหน้าที่และอำนาจ ในการดำเนินการเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ จำนวน ๒๖ หน่วยงาน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทั้งภาควิชาการและภาคธุรกิจ เพื่อทำหน้าที่ในการ อำนวยการ ประสาน ติดตามความก้าวหน้า รวบรวม และประเมินผลการดำเนินการ เสนอแนะแนวทาง มาตรการ และกำหนดแผนงานในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

ซึ่งในการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงเป็นการติดตามผลความคืบหน้าการ ดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำสู่การรวบรวม ประมวลผลจัดกลุ่มเพื่อขับเคลื่อนและกำหนดเป็นมาตรการแนวทางเพื่อบูรณาการการดำเนินงานในระยะ ต่อไปซึ่งคณะกรรมการฯ พบข้อสังเกตว่า

“ประเด็นตามข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต หน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีกิจกรรม โครงการ มาตรการ และกลไกการดำเนินการรองรับอยู่แล้ว หากแต่ ยังขาดการปฏิบัติที่ต่อเนื่องและจริงจัง หรือขาดการรวบรวมร้อยเรียงผลการปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ (Outcome) จากการปฏิบัติที่ชัดเจน อีกทั้งยังขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้ที่ เกี่ยวข้องกับการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ได้แก่ นักลงทุนชาวไทย นักลงทุนชาวต่างชาติ ผู้ให้ข้อมูลกับ การประเมินแหล่งการประเมินทั้ง ๙ แหล่ง และประชาชนทั่วไป”

ดังนั้น การจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จึงต้องปรับกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในระยะ ๕ ปี ตามแนวทาง Ends + Ways + Means = Strategy เพื่อให้ได้เป้าหมายสุดท้ายค่าคะแนน CPI ของประเทศไทย (Ends) ทำการหาวิธีการที่ตรงจุด โดยทำการสังเคราะห์โจทย์ในการประเมิน CPI ทั้ง ๙ แหล่ง ที่ใช้ในการประเมินประเทศไทย จำแนกได้ ๔ กลุ่ม เพื่อจัดทำเป็นประเด็นการพัฒนาและกำหนดมาตรการ (Ways) ประเด็นการพัฒนาตาม ๔ กลุ่ม จะขับเคลื่อน โดยหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การแปลงเป็นแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/งบประมาณและ กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ (Means)

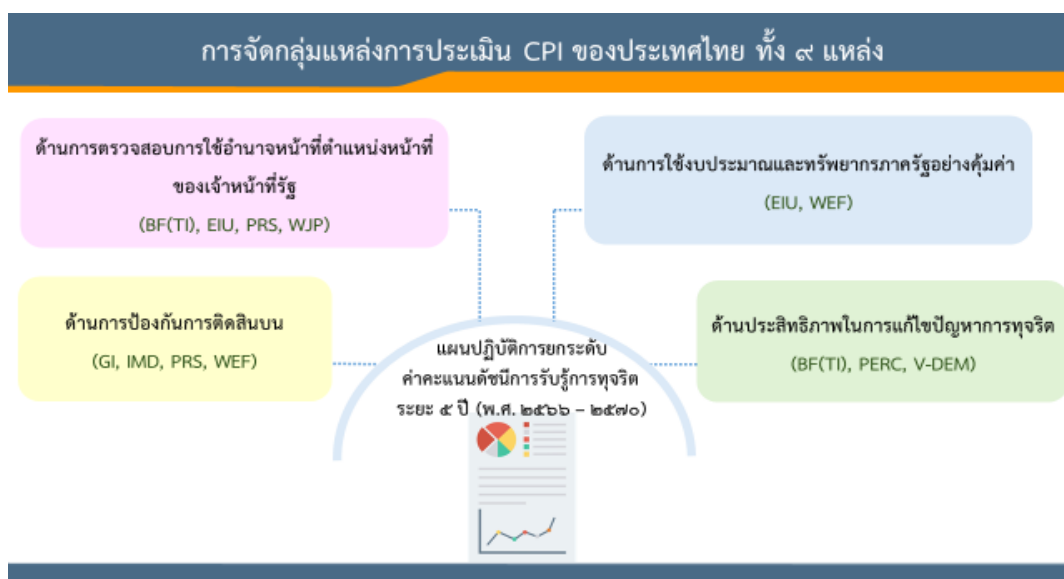
กลุ่มที่ ๑ ด้านการป้องกันการติดสินบน สอดคล้องกับ ๔ แหล่งการประเมิน ได้แก่ GI, IMD, PRS, WEF

กลุ่มที่ ๒ ด้านการตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ สอดคล้องกับ ๔ แหล่งการประเมิน ได้แก่ BF (TI), EIU, PRS, WJP

กลุ่มที่ ๓ ด้านการใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับ ๒ แหล่งการประเมิน ได้แก่ EIU, WEF

กลุ่มที่ ๔ ด้านประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต สอดคล้องกับ ๓ แหล่งการประเมิน ได้แก่ BF (TI), PERC, V-DEM

รูปที่ ๒ การจัดกลุ่มแหล่งการประเมิน CPI ของประเทศไทย ทั้ง ๙ แหล่ง

ต่อมา ในการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ มติที่ประชุมได้เห็นชอบแผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) วัตถุประสงค์สำคัญของแผนปฏิบัติการฯ เพื่อเพิ่มระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ในการขับเคลื่อนงานเพื่อยกระดับค่าคะแนน CPI โดยมีการดำเนินการ ๔ เรื่อง ๑๓ แนวทาง ๓๖ มาตรการ คือ

- ๑) การป้องกันการติดสินบน ๓ แนวทาง ๑๖ มาตรการ
- ๒) การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ๔ แนวทาง ๕ มาตรการ
- ๓) การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า ๓ แนวทาง ๑๑ มาตรการ
- ๔) ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ๓ แนวทาง ๔ มาตรการ

การดำเนินการตามภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยให้สูงขึ้น สามารถแสดงถึงความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ในแต่ละระดับแผนงาน ตั้งแต่แผนระดับที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เชื่อมโยงสู่

แผนระดับที่ ๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เชื่อมโยงสู่แผนระดับที่ ๓ แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และแผนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมายที่ ๑๖ ส่งเสริมสังคมสงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรม และสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบและครอบคลุมในทุกระดับ

๑.๒ ข้อมูลดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI)

ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) เป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สะท้อนภาพลักษณ์หรือการรับรู้ว่าการทุจริตของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่มีความรุนแรงด้านการทุจริตในระดับใดในแต่ละปี ซึ่งนักลงทุนหรือนักธุรกิจหลายประเทศ หลายองค์กร มักจะนำดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) มาใช้ประกอบการประเมินความน่าเชื่อถือและการตัดสินใจที่จะลงทุนในแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นต้นทุนหรือเป็นความเสี่ยง (Risks) ต่อการเข้ามาประกอบธุรกิจ โดยหน่วยงานที่เป็นผู้จัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) คือ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI) ก่อตั้งในประเทศเยอรมนี เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๓ มีสถานะเป็นองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ โดยในการจัดทำดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) ได้รวบรวมข้อมูลการจัดอันดับหรือดัชนีชี้วัดด้านการทุจริตจากฐานข้อมูล ซึ่งจัดทำโดยหน่วยงานที่เป็นแหล่งการประเมินที่น่าเชื่อถือต่าง ๆ ทั่วโลก ๑๓ แหล่งการประเมิน สำหรับประเทศไทย องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติได้นำข้อมูลจาก ๙ แหล่งการประเมิน มาใช้ในการคำนวณค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ดังกล่าวข้างต้น

๑.๒.๑ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International : TI)

องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (TI) เป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรจดทะเบียนดำเนินการ ณ กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ในปี ค.ศ. ๑๙๙๓ โดยมี Peter Eigen อดีตเจ้าหน้าที่ของธนาคารโลกเป็นผู้ก่อตั้ง วัตถุประสงค์หลักของ TI มีเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนการต่อต้านคอร์รัปชันด้วยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การจัดอันดับประเทศ การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดมาตรการหรือการเคลื่อนไหวทางสังคม เนื่องจากการทำงานของ TI สอดคล้องกับ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention against Corruption - UNCAC) และปัจจุบันนี้ TI มีบทบาทในการทำงานและให้คำปรึกษาแก่หน่วยงานระดับนานาชาติ เช่น

- ๑) G20 Think Tanks
- ๒) UNESCO Consultative Status
- ๓) United Nations Global Compact
- ๔) Sustainable Development Solutions Network
- ๕) United Nations Sustainable Development Group (UNSDG)

จึงอาจกล่าวได้ว่า TI มีอิทธิพลต่อการดำเนินการด้านการต่อต้านคอร์รัปชันในระดับสากล และมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลในหลายประเทศ เนื่องจากการทำงานของ TI เป็นที่ยอมรับ โดยเฉพาะการจัดทำดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perceptions Index : CPI) ที่กลายเป็นข้อมูลเพื่อให้รัฐบาล นักธุรกิจ และนักลงทุนใช้ประกอบการตัดสินใจทางเศรษฐกิจและธุรกิจ ด้วยเหตุนี้ การดำเนินงาน

ด้านการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันในประเทศไทย จึงควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของค่า CPI เพราะเป็นเครื่องมือระดับสากลที่สะท้อนความสำเร็จในการดำเนินงานของประเทศไทยได้

๑.๒.๒ เกณฑ์ในการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

๑) Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BF (TI)) การปราบปรามการทุจริตและบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำผิดมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้

BF (TI) ข้อที่ ๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ผิดจะถูกดำเนินคดีหรือลงโทษมากน้อยเพียงใด

BF (TI) ข้อที่ ๒ รัฐบาลมีความสามารถในการปราบปรามการทุจริต

หลักเกณฑ์ที่ใช้

เป็นการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและประสิทธิภาพการจัดการ ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการเมือง ๒) ด้านเศรษฐกิจ และ ๓) ด้านการจัดการของรัฐบาล

ทั้งนี้ ข้อมูลสำหรับ CPI ปี ๒๐๒๓ ได้จาก Bertelsmann Stiftung ก่อนที่จะเผยแพร่ผ่านรายงานของ The Bertelsmann Transformation Index (BTI 2024) ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๐๒๔ โดยการประเมินจะมีการรายงานผลค่าคะแนนทุก ๆ ๒ ปี แม้ว่าการประเมินจะประกอบด้วยชุดคำถามหลายข้อ แต่องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ได้ใช้คะแนนจากคำถามของ BF (TI) เพียง ๒ ข้อในการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) คือ การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทุจริตและความสำเร็จของรัฐบาลในการจัดการกับปัญหาการทุจริต โดยข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญของ BF (TI)

๒) Economist Intelligence Unit Country Risk Service (EIU) ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้

EIU ข้อที่ ๑ ความชัดเจนของแนวทางในการกำกับดูแล การจัดสรรงบประมาณ และการใช้งบประมาณของรัฐ

EIU ข้อที่ ๒ งบประมาณของรัฐถูกรัฐบาล/เจ้าหน้าที่รัฐนำไปใช้เพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของเอกชนหรือพรรคการเมืองหรือไม่

EIU ข้อที่ ๓ รัฐบาลมีเงินส่วนกลางที่สามารถนำไปใช้โดยไม่ต้องถูกตรวจสอบ

EIU ข้อที่ ๔ มีการนำทรัพยากรของภาครัฐไปใช้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสม

EIU ข้อที่ ๕ การแต่งตั้งข้าราชการเข้ามาดำรงตำแหน่งโดยตรงจากรัฐบาล

EIU ข้อที่ ๖ มีหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการจัดสรรงบประมาณหรือไม่

EIU ข้อที่ ๗ ระบบตุลาการเป็นอิสระจากรัฐบาลและสามารถตัดสินโทษของข้าราชการที่กระทำผิดได้

EIU ข้อที่ ๘ ประเทศมีวัฒนธรรมเกี่ยวกับการให้สินบนเพื่อให้ได้รับการปฏิบัติพิเศษจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์ที่ใช้

วิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศต้องเผชิญ ได้แก่ ความโปร่งใสในการจัดสรร และการใช้จ่ายงบประมาณ การใช้ทรัพยากรของราชการ/ส่วนรวม การแต่งตั้งข้าราชการจากรัฐบาลโดยตรง มีหน่วยงานอิสระในการตรวจสอบการจัดการงบประมาณของหน่วยงานนั้น ๆ มีหน่วยงานอิสระด้านยุติธรรมตรวจสอบผู้บริหาร/ผู้ใช้อำนาจ ธรรมเนียมการให้สินบน เพื่อให้ได้สัญญาสัมปทานจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ EIU มีการสำรวจเก็บข้อมูลประมาณเดือนกันยายนของทุกปี

๓) Global Insight Country Risk Ratings (GI) การดำเนินการทางธุรกิจต้องเกี่ยวข้องกับการทุจริตมากน้อยเพียงใด

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้

GI ข้อที่ ๑ ความเสี่ยงของบุคคล/บริษัทจะต้องเผชิญกับการติดสินบนหรือการทุจริตอื่น ๆ ในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่การทำสัญญาต่าง ๆ ไปจนถึงการได้รับอนุญาตนำเข้า/ส่งออกผลิตภัณฑ์ขนาดเล็ก หรือรับเอกสารประจำวัน

หลักเกณฑ์ที่ใช้

ในแหล่งข้อมูล Global Insight Country Risk Ratings (GI) มีประเด็นที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ “ความเสี่ยงของการที่บุคคลหรือบริษัทจะต้องเผชิญกับการติดสินบนหรือการทุจริตในรูปแบบอื่นเพื่อที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น เช่น เพื่อให้ได้รับสัญญาเพื่อการส่งออก นำเข้า หรือ เพื่อความสะดวกสบายเกี่ยวกับงานด้านเอกสารต่าง ๆ มีมากน้อยเพียงใด” ซึ่งถูกประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละประเทศ ซึ่งได้รับข้อมูลจากกลุ่มลูกค้าผู้ทำสัญญากับภาครัฐ นักลงทุน นักธุรกิจ ผู้รับงานอิสระ เครือข่ายนักข่าว

๔) IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey (IMD) การติดสินบนและการทุจริตมีอยู่หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้

IMD ข้อที่ ๑ การติดสินบนและการทุจริตมีอยู่ในระดับใด

หลักเกณฑ์ที่ใช้

นำข้อมูลสถิติทุติยภูมิและผลการสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารระดับสูงไปประมวลผลจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และพิจารณาจาก ๔ องค์ประกอบ คือ

- ๑) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ
- ๒) ประสิทธิภาพของภาครัฐ
- ๓) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ
- ๔) โครงสร้างพื้นฐาน

ทั้งนี้ IMD สำรวจข้อมูลประมาณ เดือนมกราคม - เมษายน ของทุกปี ในแหล่งข้อมูล IMD World Competitiveness Yearbook (IMD) โดยมีประเด็นที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตจากแบบสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารระดับสูงในประเทศไทย คือ “มีการติดสินบนและคอร์รัปชันหรือไม่”

๕) Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence (PERC) ระดับการรับรู้ว่าการทุจริตเป็นปัญหา ที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง มากน้อยเพียงใด

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้

PERC ข้อที่ ๑ ท่านจะให้คะแนนปัญหาการทุจริตในประเทศที่ท่านทำงานอยู่มากน้อยเพียงใด

หลักเกณฑ์ที่ใช้

PERC สืบหาข้อมูลจากนักธุรกิจในห้องถิ่นและนักธุรกิจชาวต่างชาติที่เข้าไปทำธุรกิจในประเทศนั้น ๆ ได้แก่ นักธุรกิจจากสมาคมธุรกิจ ผู้แทนที่เข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ ในเอเชีย ผู้แทนหอการค้าประเทศต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลที่น่ามาใช้จัดทำ CPI 2024 เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลประมาณเดือนมกราคมถึงต้นเดือนมีนาคม ๒๕๖๗ ทั้งนี้ PERC มีหลักเกณฑ์ในการสำรวจโดยการสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นการถามคำถามที่แสดงให้เห็นถึงระดับการรับรู้ในเรื่องการทุจริต โดยมีคำถามที่ใช้ในการสำรวจที่สำคัญ คือ ท่านจะให้คะแนนปัญหาการทุจริตในประเทศที่ท่านทำงานหรือประกอบธุรกิจเท่าใด

๖) The PRS Group International Country Risk Guide (PRS) มีอำนาจหรือตำแหน่งทางการเมืองมีการทุจริต โดยให้ระบบอุปถัมภ์และระบบเครือญาติและภาคการเมืองกับภาคธุรกิจมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้

PRS ข้อที่ ๑ รูปแบบการทุจริตที่พบบ่อยที่สุด โดยพิจารณาจากกิจกรรมการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ อาทิ การเรียกร้องการจ่ายเงินพิเศษและสินบนที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตนำเข้าและส่งออก การประเมินภาษี การคุ้มครอง ระบบพวกพ้อง

หลักเกณฑ์ที่ใช้

ICRG เป็นการจัดอันดับความเสี่ยงของประเทศต่าง ๆ ทั้งความเสี่ยงด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเงิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีการรายงานผลทุกเดือน ครอบคลุม ๑๔๐ ประเทศทั่วโลก “การทุจริต” เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ใช้ประเมินความเสี่ยงด้านการเมือง PRS จึงมุ่งประเมินการคอร์รัปชันในระบบการเมือง โดยรูปแบบการทุจริตที่พบบ่อยที่สุด คือ การเรียกรับสินบน หรือการเรียกรับเงินเพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเข้า/ส่งออก การประเมินภาษี รวมถึงระบบอุปถัมภ์ ระบบพวกพ้องการให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองแบบลับ ๆ และความสัมพันธ์ใกล้ชิดของนักการเมืองกับนักธุรกิจ ในแหล่งข้อมูล Political Risk Services International Country Risk Guide (ICRG) มีประเด็นที่องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ “การประเมินการทุจริตในระบบการเมือง ซึ่งรูปแบบของการทุจริตโดยตรงที่การดำเนินธุรกิจพบบ่อยครั้งคือ การเรียกร้องเงินหรือการต้องจ่ายสินบนเพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตการนำเข้าและส่งออก (Import and Export Licenses) การควบคุมการส่งออก (Exchange Controls) การประเมินภาษี การคุ้มครองจากตำรวจหรือการกักขัง โดยให้คะแนนปัญหาการทุจริต ทั้งการทุจริตที่เกิดขึ้นจริงหรือโอกาสที่จะเกิดการทุจริตจากระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ การฝากเข้าทำงาน การสัญญาต่างตอบแทน การระดมทุนที่เป็นความลับและความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่น่าสงสัยระหว่างนักการเมืองกับภาคธุรกิจ

๓) World Economic Forum Executive Opinion Survey (WEF) ภาคธุรกิจต้องจ่ายเงินสินบนในกระบวนการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้

WEF ข้อที่ ๑ เป็นเรื่องปกติในประเทศของคุณที่บริษัทจะต้องจ่ายเงินพิเศษหรือติดสินบนเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกรณีต่อไปนี้

- ๑) การนำเข้า ส่งออก
- ๒) สาธารณูปโภค
- ๓) การชำระภาษีประจำปี
- ๔) การผูกพันสัญญาสาธารณะและการให้ใบอนุญาต
- ๕) คำพิพากษาของศาลมีความเที่ยงธรรม

หลักเกณฑ์ที่ใช้

สำรวจมุมมองของนักธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสูงสุดในการทำธุรกิจ ๕ ด้าน คือ

- ๑) การทุจริต
- ๒) ความไม่มั่นคงของรัฐบาล/ปฏิวัติ
- ๓) ความไม่แน่นอนด้านนโยบาย
- ๔) ระบบราชการที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- ๕) โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่ไม่เพียงพอ

๔) World Justice Project Rule of Law Index (WJP) เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบมากน้อยเพียงใด

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้

- WJP ข้อที่ ๑ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว
- WJP ข้อที่ ๒ เจ้าหน้าที่ตุลาการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว
- WJP ข้อที่ ๓ เจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว
- WJP ข้อที่ ๔ เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

หลักเกณฑ์ที่ใช้

ประเมินค่าความโปร่งใสโดยใช้หลักนิติรัฐ ซึ่งมีหลักการสำคัญ ๔ ประการ คือ

- ๑) รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและถูกตรวจสอบได้
- ๒) กฎหมายต้องเปิดเผย ชัดเจน มั่นคง ปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ๓) กระบวนการทางกฎหมายมีความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ
- ๔) การตัดสินคดีต้องมีความเป็นธรรม มีจริยธรรม มีความเป็นกลาง

๕) Varieties of Democracy Project (V-Dem) การทุจริตในภาครัฐ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และตุลาการ เกี่ยวกับสินบน การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับส่วนรวมมีมากน้อยเพียงใด

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้

V-Dem ข้อที่ ๑ ความแพร่หลายของการทุจริตในประเทศ

หลักเกณฑ์ที่ใช้

V-Dem วัดเกี่ยวกับความหลากหลายของประชาธิปไตย การถ่วงดุลของฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ตลอดจนการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ซึ่งในปี

๒๐๑๖ มีการวัดในอาเซียน เพียง ๔ ประเทศ แต่ต่อมาในปี ๒๐๑๗ จนถึงปัจจุบัน มีการวัดในประเทศกลุ่มอาเซียน ๑๐ ประเทศ ในแหล่งข้อมูล Varieties of Democracy Institute (V-Dem) มีประเด็นที่องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ตามคำถามที่ว่า การทุจริตทางการเมืองเป็นที่แพร่หลายมากน้อยเพียงใด (How pervasive is political corruption?) โดยดัชนีแสดงความแพร่หลายของการทุจริตนี้ ถูกคำนวณจากค่าเฉลี่ยของดัชนี ๔ ด้าน คือ

๑. ดัชนีการคอร์รัปชันในภาครัฐ (Public sector corruption index) โดยใช้คำถามว่า “เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมเรียกรับสินบนหรือสิ่งของอื่นใด ในระดับใด และเจ้าหน้าที่รัฐ มีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด”

๒. ดัชนีการคอร์รัปชันของผู้บริหารระดับสูง (Executive corruption index) โดยใช้คำถามว่า “ผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทน มีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใด เป็นประจำหรือไม่ และผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทนเหล่านั้นมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด”

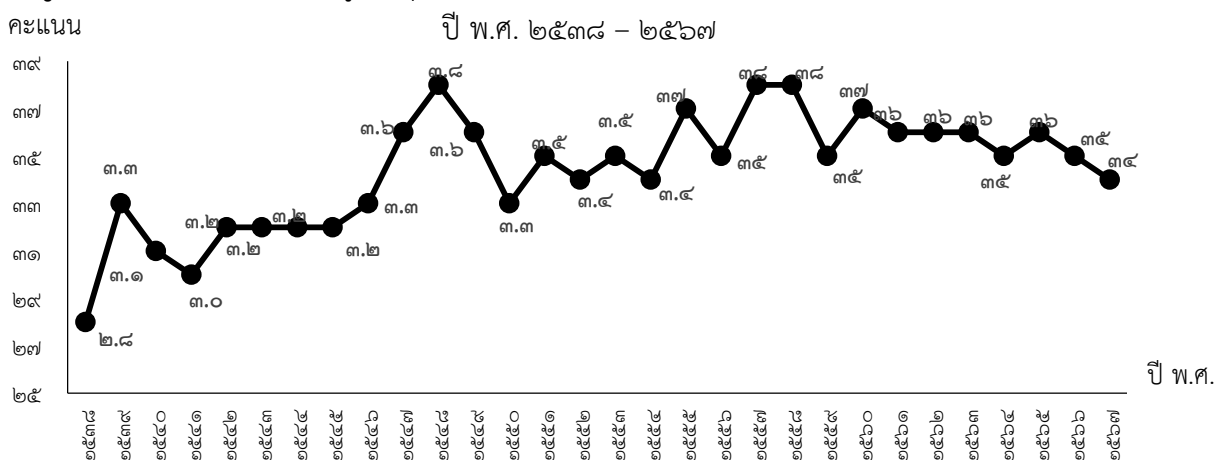
๓. ดัชนีการคอร์รัปชันของฝ่ายนิติบัญญัติ (The indicator for legislative corruption) โดยใช้คำถามว่า “เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ในประเด็นเหล่านี้ในระดับใด (๑) เรียกรับสินบน (๒) รับเงินเพื่อช่วยเหลือให้ได้รับสัญญาจากภาครัฐ (เพื่อตัวเอง ครอบครัว เพื่อน ผู้สนับสนุนทางการเมือง) (๓) มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกับภาคธุรกิจเพื่อแลกกับโอกาสในการว่าจ้างภายหลังจากออกจากสถานิติบัญญัติ (๔) ขโมย (เบียดบัง) เงินของภาครัฐหรือเงินจากโครงการบริจาคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ส่วนตัว”

๔. ดัชนีการคอร์รัปชันของฝ่ายตุลาการ (The indicator for judicial corruption) โดยใช้คำถามว่า “ประชาชนหรือภาคธุรกิจ มีการจ่ายเงินพิเศษ (ที่ไม่มีเอกสารการจ่ายเงิน) หรือสินบน เพื่อเร่งหรือชะลอกระบวนการของฝ่ายตุลาการ ในระดับใด”

๑.๒.๓ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยคะแนนที่อยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่องส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและความน่าดึงดูดของประเทศในหลายด้าน

รูปที่ ๓ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย

หมายเหตุ: ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีการเปลี่ยนค่าคะแนนดัชนีชี้วัดจากคะแนนเต็ม ๐-๑๐ เป็น ๐-๑๐๐ คะแนน

จากรูปที่ ๓ ค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๕๔ ประเทศไทยมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง ๒.๘ - ๓.๘ คะแนน และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๗ ประเทศไทยมีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง ๓.๔ - ๓.๘ คะแนน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยมีค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) คงที่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่อง และยังไม่สามารถยกระดับค่าคะแนนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นได้ การที่ค่าคะแนนอยู่ในระดับต่ำและไม่สามารถยกระดับค่าคะแนนขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญแสดงให้เห็นถึงการที่ประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหาการทุจริตที่รุนแรงและเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาครัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อหน่วยงานของรัฐและประสิทธิภาพในการบริหารประเทศ อีกทั้งการที่ดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ที่คงที่ในระดับต่ำ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชนหลายประการ

ประการแรก การลงทุนระหว่างประเทศ นักลงทุนต่างชาติมักใช้คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญในการประเมินความเสี่ยงและตัดสินใจลงทุน คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ที่ต่ำอาจทำให้นักลงทุนมองว่าประเทศไทยมีความเสี่ยงสูงในการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากอาจต้องเผชิญกับต้นทุนที่สูงขึ้นจากการทุจริตและความไม่โปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งอาจส่งผลให้การไหลเข้าของเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment : FDI) ลดลง และส่งผลกระทบต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว

ประการที่สอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ที่ต่ำอาจส่งผลกระทบต่ออำนาจต่อรองของประเทศไทยในการเจรจาความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ โดยประเทศคู่ค้าอาจมีความกังวลเกี่ยวกับความโปร่งใสและความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งอาจนำไปสู่การกำหนดเงื่อนไขที่เข้มงวดมากขึ้นในข้อตกลงทางการค้าและการลงทุน

ประการที่สาม ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อหน่วยงานภาครัฐและกระบวนการยุติธรรม คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ด้านประสิทธิภาพของการบริหารราชการในการให้บริการสาธารณะและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่อาจล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

ประการที่สี่ การท่องเที่ยว แม้ว่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) อาจไม่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวทั่วไป แต่ก็อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศในระยะยาว โดยเฉพาะในกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่อาจมีความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยและความเป็นธรรมในการใช้บริการต่าง ๆ ในประเทศ^{๕ ๖}

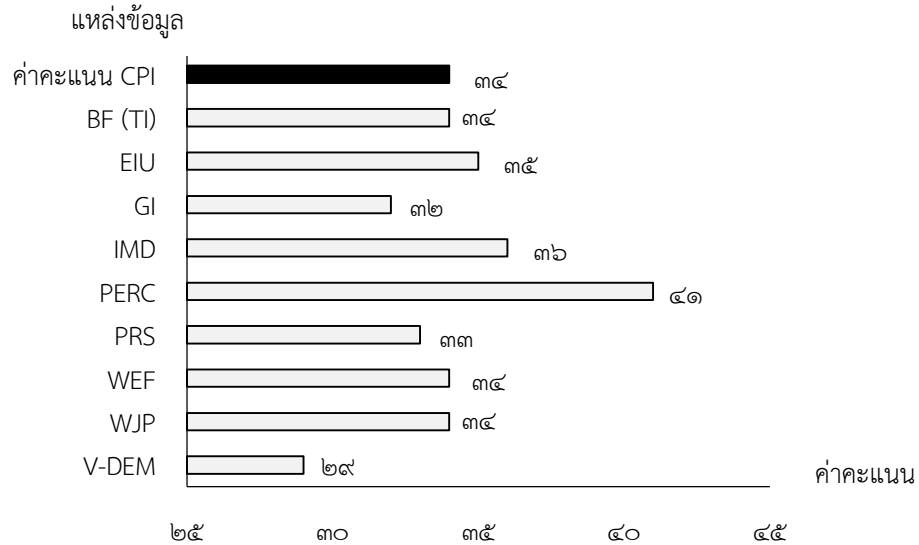
ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International: TI) ได้ประกาศผลคะแนนดัชนีชี้วัดการรับรู้การทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ (Corruption Perceptions Index : CPI 2024) เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ประเทศไทยได้รับคะแนน ๓๔ คะแนน อยู่ในอันดับที่ ๑๐๗ จาก ๑๘๐ ประเทศที่เข้าร่วมการประเมิน รายงานดังกล่าวปรากฏว่า ๒ ใน ๓ ของประเทศที่ได้รับการประเมิน มีระดับคะแนนที่ต่ำกว่า ๕๐ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน และโดยเฉลี่ยระดับคะแนนจะอยู่ที่ ๔๓ คะแนน ประเทศที่ได้รับคะแนนสูงที่สุดคือ Denmark มีคะแนน ๙๐ คะแนน รองลงมา Finland (๘๘) Singapore (๘๔) New Zealand (๘๓) ถัดมาเป็น Luxembourg Norway Switzerland (๘๑) เป็นประเทศที่ได้คะแนน

^๕ Transparency International. (2023). Corruption Perceptions Index 2022. Transparency International. United Nations Office on Drugs and Crime. (2019). Country Review Report of Thailand. Implementation of the United Nations Convention against Corruption. (pp. 3-10).

^๖ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). OECD Integrity Review of Thailand 2021: Achieving Effective Integrity Policies and Sustained Reform. OECD Public Governance Reviews. (pp. 51-74)

สูงสุดใน ๕ อันดับแรก สำหรับประเทศที่ได้รับคะแนนน้อยที่สุดคือ South Sudan (๘) และจากตารางด้านล่าง จะเห็นได้ว่าภาพรวมคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยลดลงเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๖

รูปที่ ๔ ผลการประเมินค่าดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๗

โดยข้อความถามของแต่ละแหล่งข้อมูล และคะแนนที่ประเทศไทยได้รับในแต่ละแหล่งการประเมิน ปรากฏตามตารางที่ ๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑ ภาพรวมคะแนน CPI ย้อนหลัง ๕ ปี

แหล่งข้อมูล	คะแนน CPI					กลุ่มเป้าหมาย
	๒๐๒๐/ ๒๕๖๓	๒๐๒๑/ ๒๕๖๔	๒๐๒๒/ ๒๕๖๕	๒๐๒๓/ ๒๕๖๖	๒๐๒๔/ ๒๕๖๗	
Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence: PERC คุณให้คะแนนการคอร์รัปชันในประเทศ ที่คุณอาศัย/ทำงานอยู่เท่าใด	๓๘	๓๖	๓๕	๓๗	๔๑	นักธุรกิจ ที่อาศัยทั้งใน และนอก ประเทศ
Varieties of Democracy (V - Dem): V-DEM การทุจริตของฝ่ายการเมืองขยาย วงกว้างอย่างไรและมากน้อยเพียงใด	๒๐	๒๖	๒๖	๒๖	๒๙	นักวิชาการ ด้านรัฐศาสตร์ และสังคม ศาสตร์
The PRS Group International Country Risk Guide: PRS การทุจริตทางการเงิน โดยอาจเป็น การจ่ายเงินพิเศษและสินบนเพื่อแลกกับ ใบอนุญาตนำเข้าส่งออกการ แลกเปลี่ยนเงินตรา การประเมินภาษี การได้รับการคุ้มครองจากตำรวจ หรือ การได้รับการพิจารณาการกักขังสินเชื่อ	๓๒	๓๒	๓๒	๓๒	๓๓	นักวิเคราะห์ ของ ICRG (International Country Risk Guide) เป็น ผู้สำรวจ มากกว่า ๑๔๐ ประเทศ

แหล่งข้อมูล	คะแนน CPI					กลุ่มเป้าหมาย
	๒๐๒๐/ ๒๕๖๓	๒๐๒๑/ ๒๕๖๔	๒๐๒๒/ ๒๕๖๕	๒๐๒๓/ ๒๕๖๖	๒๐๒๔/ ๒๕๖๗	
Bertelsmann Stiftung Transformation Index: BF (TI) - เจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำผิดถูกลงโทษอย่างไร - รัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างไร	๓๗	๓๗	๓๗	๓๓	๓๔	ผู้เชี่ยวชาญ ๒ คน/ ประเทศ
World Justice Project Rule of Law Index Expert Survey: WJP เจ้าหน้าที่รัฐ (หมายถึง ๑. ฝ่ายบริหาร ๒. ฝ่ายตุลาการ ๓. ตำรวจและทหาร ๔. ฝ่ายนิติบัญญัติ) ใช้ทรัพยากรและอำนาจหน้าที่ของรัฐ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว หรือไม่อย่างไร	๓๘	๓๕	๓๔	๓๓	๓๔	ผู้เชี่ยวชาญ ในประเทศ
IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey: IMD การให้สินบนและการทุจริตคอร์รัปชัน ยังคงมีอยู่หรือไม่	๔๑	๓๙	๔๓	๔๓	๓๖	นักธุรกิจ ทั่วโลก ๖,๔๐๐ คน
Global Insight Country Risk Ratings: GI ความเสี่ยงที่บุคคลและบริษัทต้องเผชิญในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่กระบวนการอนุมัติอนุญาตในการนำเข้าส่งออก และการจัดการเอกสารอื่น ๆ กับภาครัฐ	๓๕	๓๕	๓๕	๓๕	๓๒	ผู้เชี่ยวชาญ ในประเทศ มากกว่า ๑๐๐ คน
Economist Intelligence Unit Country Risk Service: EIU - ความชัดเจนโปร่งใสในการจัดสรรและใช้งบประมาณของภาครัฐ - รัฐมนตรี นักการเมือง เจ้าหน้าที่รัฐ ใช้งบประมาณของรัฐอย่างไม่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือไม่ - เมืองคอร์รัปชั่นตรวจสอบ จัดการงบประมาณภาครัฐหรือไม่ - มีฝ่ายตุลาการที่มีอำนาจอิสระในการจัดการรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่รัฐ ที่กระทำผิดหรือไม่	๓๗	๓๗	๓๗	๓๗	๓๕	ผู้เชี่ยวชาญ ด้าน เศรษฐกิจ และสังคม

แหล่งข้อมูล	คะแนน CPI					กลุ่มเป้าหมาย
	๒๐๒๐/ ๒๕๖๓	๒๐๒๑/ ๒๕๖๔	๒๐๒๒/ ๒๕๖๕	๒๐๒๓/ ๒๕๖๖	๒๐๒๔/ ๒๕๖๗	
World Economic Forum Executive Opinion Survey: WEF โดยปกติในประเทศของท่าน ภาคเอกชนจะต้องจ่ายสินบน ในการยกเว้นการยื่นเอกสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มธุรกิจนำเข้า ส่งออก การให้บริการสาธารณสุขโลก การชำระภาษีประจำปี การจดสัญญา และใบอนุญาตต่าง ๆ การตัดสินของ ฝ่ายตุลาการ มากน้อยเพียงใด	๔๓	๔๒	๔๕	๓๖	๓๔	เครือข่าย สถาบัน ชั้นนำใน กลุ่มธุรกิจ มากกว่า ๑๖๐ สถาบัน
สรุป ระดับคะแนน/ ประเทศไทยอยู่อันดับที่เทียบกับ จำนวนประเทศทั้งหมด	๓๖/ ๑๐๔ จาก ๑๘๐	๓๕/ ๑๑๐ จาก ๑๘๐	๓๖/ ๑๐๑ จาก ๑๘๐	๓๕/ ๑๐๘ จาก ๑๘๐	๓๔/ ๑๐๗ จาก ๑๘๐	

๑.๒.๔ ข้อเสนอแนะที่สำคัญขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

๑) นำเรื่องความซื่อตรงมาเป็นประเด็นหลักในการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง มาตรการการต่อต้านการทุจริตสามารถพัฒนาศักยภาพของแต่ละประเทศในการจัดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสามารถปรับตัวในยุคที่มีปัญหาสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากประเด็นสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาที่มีมาอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นโอกาสที่สำคัญในการป้องกันมิให้เกิดการสูญเสียอื่น ๆ การถูกละเมิด และยับยั้งการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพภูมิอากาศและหน่วยงานด้านการต่อต้านการทุจริตถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ ทั้งนี้มีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention against Corruption) เป็นกรอบการดำเนินงานสำคัญในการสนับสนุนประเด็นดังกล่าว

๒) การพัฒนาการสืบสวนสอบสวน การลงโทษ และมาตรการด้านการป้องกันเพื่อต่อต้านการทุจริตจะช่วยยับยั้งอาชญากรรมทางสิ่งแวดล้อมและลดโอกาสการละเว้นจากการลงโทษ การเข้าถึงความยุติธรรม สามารถพัฒนาขึ้นได้โดยการสร้างความแข็งแกร่งให้กับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และหน่วยงานกำกับควบคุม รวมถึงหน่วยงานต่อต้านการทุจริตต่าง ๆ ชุมชนท้องถิ่นจะต้องสามารถเข้าถึงกลไกหรือกระบวนการการร้องทุกข์ต่าง ๆ โดยผู้ที่ร้องทุกข์ทั้งในเรื่องของวิกฤตสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และผู้แจ้งเบาะแสจะต้องได้รับการคุ้มครอง

๓) ป้องกันกระบวนการกำหนดนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศจากอิทธิพลที่ไม่เหมาะสมระดับชาติ และระดับนานาชาติ ซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการที่เข้มแข็งมากยิ่งขึ้นในด้านวิกฤตสภาพภูมิอากาศ การกำหนดนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศต้องมีความโปร่งใสอย่างสูงสุด และมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม จะนำมาซึ่งศักยภาพอย่างเต็มกำลัง และพลิกฟื้นความน่าเชื่อถือในการจัดการกับนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ด้วยการสร้างกลไกในการตรวจสอบและจัดการความขัดแย้ง

ทางผลประโยชน์ ทั้งการดำเนินการผ่านนักวิ่งเต้น (Lobbying registers) และการเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเพิ่มความตื่นตัวในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UN Framework Convention against Climate Change)

๔) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการลงทุนเพื่อแก้ไขวิกฤตสภาพการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศ เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้ผู้ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม ข้อมูลด้านการเงินในการต่อสู้กับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง โครงการ และสัญญาต่าง ๆ จะต้องถูกเปิดเผย สามารถเข้าถึงได้ และเป็นที่รับรู้ในวงกว้าง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของการได้รับความยินยอมล่วงหน้าโดยสมัครใจจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการดังกล่าว กรอบความรับผิดชอบที่ครอบคลุมจะช่วยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น พันธมิตรด้านการเปลี่ยนผ่านพลังงานที่เป็นธรรม (Just Energy Transition Partnerships) ระหว่างประเทศ รวมถึงผ่านการกำกับดูแล ซึ่งจะทำให้ได้ผลลัพธ์ที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ดีขึ้น

๑.๓ เป้าหมายคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในแผนระดับต่าง ๆ

แผนแต่ละระดับได้กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ดังนี้

แผนระดับที่ ๑ : ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๘๐ ไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” และมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

ยุทธศาสตร์ที่มีความสอดคล้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายสำคัญที่เน้นการปรับเปลี่ยนภาครัฐ ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” ให้ภาครัฐทำงานที่มุ่งหวังผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชน มีความโปร่งใส ปลอดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แผนระดับที่ ๒ :

๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีเป้าหมายให้ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ตารางที่ ๒ เป้าหมายและตัวชี้วัดของเป้าหมายระดับประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย		
		๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๕๗๑ - ๒๕๗๕	๒๕๗๖ - ๒๕๘๐
ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ	ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (อันดับ/คะแนน) ภายในปี ๒๕๗๐/๒๕๗๕/๒๕๘๐)	ไม่เกิน ๔๓/ ไม่น้อยกว่า ๕๗	ไม่เกิน ๓๒/ ไม่น้อยกว่า ๖๒	ไม่เกิน ๒๐/ ไม่น้อยกว่า ๗๓

๒) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มุ่งเน้นให้ภาครัฐต้องเร่งพัฒนาและปรับตัวเพื่อลดช่องว่างของการปฏิบัติงานให้มีศักยภาพที่เหมาะสมในฐานะที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศบนหลักการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่

หมวดหมายที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

เป้าหมายที่ ๑ การบริการภาครัฐ มีคุณภาพ เข้าถึงได้

กลยุทธ์ที่ ๒ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการและโครงสร้างของภาครัฐให้ยืดหยุ่น เชื่อมโยง เปิดกว้าง และมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๒ สร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาลภาครัฐ โดยเปิดเผยข้อมูลผ่านเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐผ่านช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่หลากหลาย มีการบูรณาการการบริหารจัดการและนำไปประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาร่วมกันเพื่อลดการทุจริตคอร์รัปชัน

แผนระดับที่ ๓ : แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยมุ่งเน้นการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับเป้าหมายและตัวชี้วัดตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ อีกทั้ง ยังให้ความสำคัญกับการจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งผลต่อการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

ตารางที่ ๓ ตัวชี้วัดภาพรวมของแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (อันดับ/คะแนน)	อันดับ ๑ ใน ๕๓ และ/หรือ ได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า ๕๑ คะแนน	อันดับ ๑ ใน ๕๑ และ/หรือ ได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า ๕๓ คะแนน	อันดับ ๑ ใน ๔๘ และ/หรือ ได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า ๕๕ คะแนน	อันดับ ๑ ใน ๔๕ และ/หรือ ได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า ๕๖ คะแนน	อันดับ ๑ ใน ๔๓ และ/หรือ ได้คะแนน ไม่ต่ำกว่า ๕๗ คะแนน

๑.๔ แนวทางและมาตรการภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เป็นกรอบการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการของทุกภาคส่วนในการเพิ่มระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประกอบด้วย ๕ ส่วน คือ (๑) ดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) (๒) เป้าหมายคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตในแผนระดับต่าง ๆ (๓) ผลการดำเนินการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตช่วงที่ผ่านมา (๔) แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และ (๕) กลไกการติดตามและขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตตามแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยการดำเนินงานภายใต้แผนฯ ได้กำหนดแนวทาง มาตรการ โครงการให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามของแหล่งการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริตทั้ง ๙ แหล่งของประเทศไทย ประกอบด้วย

๑. World Economic Forum Executive Opinion Survey: WEF (การสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารสภาเศรษฐกิจโลก)

๒. IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey: IMD (การสำรวจความคิดเห็นจากสถาบันการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจ)

๓. The PRS Group International Country Risk Guide: PRS (รายงานข้อแนะนำด้านความเสี่ยงของประเทศในระดับนานาชาติ)

๔. Global Insight Country Risks Ratings: GI (การจัดลำดับความเสี่ยงเชิงลึกในระดับโลก)

๕. Bertelsmann Stiftung Transformation Index: BF (TI) (ดัชนีการเปลี่ยนแปลงของสถาบันเบอเทิลมันน์)

๖. World Justice Project Rule of Law Index: WJP (ดัชนีการสำรวจหลักนิติธรรมของโลก)

๗. Economist Intelligence Unit Country Risk Service: EIU (รายงานการวิเคราะห์ความเสี่ยงเศรษฐกิจเชิงลึก)

๘. Political and Economic Risk Consultancy: PERC (รายงานการให้คำปรึกษาความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชีย)

๙. Varieties of Democracy Project: V-DEM (รายงานความหลากหลายทางประชาธิปไตย) โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดรวม เพื่อเพิ่มระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้เป็นไปตามค่าเป้าหมายของแผนทั้ง ๓ ระดับ ประกอบด้วย ๔ แผนงาน คือ

แผนงานเรื่องที่ ๑ การป้องกันการติดสินบน ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล GI, PRS, WEF, IMD กำหนดแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ๑๖ มาตรการ

แผนงานเรื่องที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล BF (TI), EIU, PRS, WJP กำหนดแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง ๕ มาตรการ

แผนงานเรื่องที่ ๓ การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล EIU, WEF กำหนดแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ๑๑ มาตรการ

แผนงานเรื่องที่ ๔ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ประกอบด้วย แหล่งข้อมูล BF (TI), PERC, V-DEM กำหนดแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ๔ มาตรการ

รูปที่ ๕ การจัดกลุ่มแหล่งการประเมิน CPI และแนวทางการดำเนินงาน

จากการวิเคราะห์ประเด็นคำถามของแหล่งการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานในแต่ละแผนงาน สามารถสังเคราะห์และกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาและมาตรการในการขับเคลื่อนทั้ง ๔ แผนงานได้ดังนี้

๑) แผนงานเรื่องที่ ๑ การป้องกันการติดสินบน ประกอบด้วย ๓ แนวทางการพัฒนา ๑๖ มาตรการ ดังนี้

๑. แนวทางการพัฒนา : การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ

มาตรการ

๑.๑ การพัฒนาการอำนวยความสะดวกในการให้บริการของภาครัฐที่เอื้อต่อการค้าการลงทุนและลดโอกาสการรับสินบนจากการให้บริการภาครัฐ

๑.๒ การขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนชาวต่างชาติ

๑.๓ ลดขั้นตอนพิธีการศุลกากรการค้าและพัฒนาสู่ระบบดิจิทัล

๑.๔ พัฒนาการให้บริการการขอสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร

๑.๕ การให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรในพื้นที่ EEC (One Stop Service : EEC - OSS)

๑.๖ การพัฒนาการขออนุมัติ อนุญาตต่างๆ ผ่านระบบ Biz Portal

๑.๗ เพิ่มช่องทางบริการภาครัฐแบบเร่งด่วน (Fast track)

๑.๘ การประกาศความสำเร็จของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๑.๙ การให้บริการภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government e-Service)

๒. แนวทางการพัฒนา : ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

มาตรการ

๒.๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเข้ารับการตรวจประเมินตามมาตรฐาน “ธรรมาภิบาลธุรกิจ” (Corporate Governance)

๒.๒ กำกับมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับ “ธุรกิจตัวกลาง” หรือ Third Party

๒.๓ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต

๓. แนวทางการพัฒนา : ส่งเสริมให้มีระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ในหน่วยงานรัฐและเอกชน

มาตรการ

๓.๑ พัฒนาระบบการจัดการความเสี่ยงการรับสินบนจากการใช้ตำแหน่งหน้าที่
๓.๒ พัฒนาระบบและมาตรฐานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตภาครัฐ
๓.๓ ส่งเสริมให้มีระบบการจัดการการต่อต้านการให้และการรับสินบน (Anti-bribery management systems) ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ: ITA และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นคู่ค้าคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ : ITAGC)

๓.๔ การเสริมสร้างขีดความสามารถของการรับรองระบบการจัดการการต่อต้านการให้และรับสินบน ตามมาตรฐาน ISO 37001 : 2016 โดยพัฒนาสร้างผู้ตรวจประเมินระบบการจัดการการต่อต้านการให้และรับสินบน ตามมาตรฐาน ISO 37001 : 2016

๒) แผนงานเรื่องที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบด้วย ๔ แนวทาง ๕ มาตรการ ดังนี้

๑. แนวทางพัฒนา ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ในกลุ่มเพื่อ กระตุ้นเศรษฐกิจ และการเงิน/การคลัง

มาตรการ

กำหนดมาตรการการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจและการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ
ในการนำเข้า-ส่งออก การควบคุมแลกเปลี่ยนเงินตรา การประเมินภาษี

๒. แนวทางพัฒนา : ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ในกลุ่ม กระบวนงานยุติธรรม

มาตรการ

กำหนดมาตรการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนงานยุติธรรม ไม่ใช้อำนาจตำแหน่ง
หน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน (ทหาร ตำรวจ DSI อัยการ ศาล)

๓. แนวทางพัฒนา : ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รัฐ

มาตรการ

เพิ่มวัฒนธรรมการเป็นประชาธิปไตย เพื่อลดการแทรกแซงการแต่งตั้ง โยกย้าย
ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ

๔. แนวทางพัฒนา : รัฐบาลมีการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างจริงจัง

มาตรการ

๔.๑ เร่งรัดกระบวนการดำเนินการทางวินัย อาญา ให้เจ้าหน้าที่รัฐเกรงกลัวต่อการ
กระทำความผิด

๔.๒ เผยแพร่ผลการลงโทษผู้กระทำความผิดจากการทุจริตต่อสาธารณะ

๓) แผนงานเรื่องที่ ๓ การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า ประกอบด้วย ๓ แนวทางการพัฒนา ๑๑ มาตรการ ดังนี้

๑. แนวทางพัฒนา : ความโปร่งใสในการจัดสรรงบประมาณ

มาตรการ

๑.๑ การเปิดเผยข้อมูลกระบวนการจัดสรรงบประมาณ ตามหลักสากล

๑.๒ การเปิดเผยข้อมูลรายงานตรวจสอบของสถาบันตรวจสอบสูงสุด (Supreme Audit Institution (SAI))

๑.๓ การยกระดับการดำเนินการของสำนักงานงบประมาณของรัฐสภา (Thailand Parliamentary Budget Office, Thai PBO)

๒. แนวทางพัฒนา : ความโปร่งใสในการใช้งบประมาณสาธารณะ

มาตรการ

๒.๑ การเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการในระบบของกรมบัญชีกลาง เพิ่มเติม (ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e - GP))

๒.๒ การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปี และรายจ่ายเพิ่มเติม ของหน่วยงานของรัฐที่ได้รับการจัดสรร

๒.๓ การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๔ การเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดงบประมาณและโครงการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ และโครงการให้เอกชนเข้าร่วมในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership : PPP)

๒.๕ การจัดทำระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

๓. แนวทางพัฒนา : ความโปร่งใสในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

มาตรการ

๓.๑ ส่งเสริมให้นำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) มาใช้กับโครงการที่ให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership: PPP) ให้มีผู้สังเกตการณ์ (Observer) เข้าร่วมสังเกตการณ์มากกว่าขั้นตอนของการคัดเลือกเอกชน

๓.๒ ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐ เปิดเผยข้อมูลโครงการก่อสร้าง ตามแนวทางของโครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (Infrastructure Transparency Initiative: CoST)

๓.๓ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในโครงการขนาดใหญ่

๔) แผนงานเรื่องที่ ๔ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ประกอบด้วย ๓ แนวทางการพัฒนา ๔ มาตรการ ดังนี้

๑. แนวทางพัฒนา : การเปิดเผยข้อมูลเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพความโปร่งใสภาครัฐ

มาตรการ การปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูล เพื่อส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๒. แนวทางพัฒนา : ประชาสัมพันธ์เพิ่มการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทุกภาคส่วน

มาตรการ

๒.๑ การประชาสัมพันธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายภาคีความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๒.๒ การพัฒนารัฐสภาแบบเปิด (Open Parliament) เพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการนิติบัญญัติ

๓. แนวทางพัฒนา : การสร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

มาตรการ พัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

๑.๕ แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งถ่ายทอดมาจากแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีรายละเอียดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม และแผนการดำเนินงานดังนี้

๑) วัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยกำหนดแนวทาง มาตรการ โครงการ ให้สอดคล้องกับประเด็นคำถามของแหล่งการประเมินต่าง ๆ ของดัชนีการรับรู้การทุจริต

๒) เป้าหมายและตัวชี้วัดรวม :

(๑) ระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต CPI ของประเทศไทยเพิ่มขึ้นตามค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ “ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย อยู่ในอันดับไม่เกิน ๔๘ ไม่น้อยกว่า ๕๕ คะแนน”

(๒) มีคะแนนจากแหล่งประเมินต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๓) แผนงานภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่

(๑) แผนงาน จำนวน ๔ เรื่อง

แผนงานเรื่องที่ ๑ การป้องกันการติดสินบน ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล GI, PRS, WEF, IMD กำหนดแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ๑๖ มาตรการ ประกอบด้วยโครงการ/กิจกรรม รองรับจำนวน ๓๐ โครงการ

แผนงานเรื่องที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล BF (TI), EIU, PRS, WJP กำหนดแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง ๕ มาตรการ ประกอบด้วยโครงการ/กิจกรรม รองรับจำนวน ๑๑ โครงการ

แผนงานเรื่องที่ ๓ การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล EIU, WEF กำหนดแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ๑๑ มาตรการ ประกอบด้วยโครงการ/กิจกรรม รองรับจำนวน ๑๑ โครงการ

แผนงานเรื่องที่ ๔ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ประกอบด้วย แหล่งข้อมูล BF (TI), PERC, V-DEM กำหนดแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ๔ มาตรการ ประกอบด้วยโครงการ/กิจกรรม รองรับจำนวน ๑๒ โครงการ

(๒) ประเด็นสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๓ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ การขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนเป็นภาครัฐระบบเปิด (Open Government)

๑.๑ การดำเนินการเพื่อสมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership : OGP)

๑.๒ การดำเนินการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเด็นที่ ๒ การขับเคลื่อนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและชาวต่างชาติ

ประเด็นที่ ๓ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต

๒. ผลการศึกษาภายใต้โครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลโดยละเอียดของแหล่งการประเมินคะแนนดัชนีชี้วัดการทุจริตในแต่ละแหล่งการประเมิน เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มของสภาพปัญหาการทุจริต ข้อมูลเชิงลึกดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและงบประมาณเพื่อการเข้าถึงข้อมูลรายงานฉบับสมบูรณ์ โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์แนวโน้มค่าคะแนนและสถานการณ์การทุจริตได้อย่างรอบด้านมากยิ่งขึ้น สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อศึกษาบทวิเคราะห์การประเมินแหล่งข้อมูลที่ประเทศไทยได้รับการประเมินประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย พัฒนาข้อเสนอแนะ และแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสู่การปฏิบัติจริง โดยร่วมกับคณะที่ปรึกษา สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

การวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในเชิงลึกและครอบคลุมนั้น จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลจากแต่ละแหล่งที่มาที่ใช้ในการคำนวณคะแนน CPI อย่างละเอียดและเป็นระบบ ความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับการประเมินจากแต่ละองค์กรจะช่วยให้เกิดความชัดเจนในการระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของระบบธรรมาภิบาลไทยในมิติต่าง ๆ ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงอย่างมีเป้าหมาย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ คะแนน CPI ของประเทศไทยซึ่งอยู่ที่ ๓๔ คะแนนได้มาจากการประเมินของแหล่งข้อมูลทั้งหมด ๙ แหล่ง ซึ่งแต่ละแหล่งมีวิธีการประเมิน มุมมอง และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์แยกแต่ละแหล่งข้อมูลนี้จะแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่แท้จริงซึ่งส่งผลกระทบต่อรับรู้เรื่องการทุจริตในประเทศไทย และจะเป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดยุทธศาสตร์การต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพในอนาคต โดยในที่นี้จะมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ๙ แหล่ง และการเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

๒.๑.๑ Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BF (TI))

๑) ข้อมูลพื้นฐาน

Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BF (TI)) จัดทำขึ้นโดยมูลนิธิเบอร์เทลแมนน์ เป็นการประเมินการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์มิชอบ และประสิทธิภาพของรัฐบาลในการควบคุมปัญหาการทุจริต โดยวิเคราะห์จากสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศนั้น ว่าการปราบปรามการทุจริต และการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ ข้อมูลสำหรับ CPI ปี ๒๐๒๓ ได้จาก Bertelsmann Stiftung ก่อนที่จะเผยแพร่ผ่านรายงานของ The Bertelsmann Transformation Index (BTI 2024) ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๐๒๔ โดยการประเมินจะมีการรายงานผลค่าคะแนนทุก ๆ ๒ ปี แม้ว่าการประเมินจะประกอบด้วยชุดคำถามหลายข้อ แต่องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ได้ใช้คะแนนจากคำถามของ BF (TI) เพียง ๒ ข้อ ในการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) คือ การดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการทุจริตและความสำเร็จของรัฐบาลในการจัดการกับปัญหาการทุจริต โดยข้อมูลที่ได้จะถูกนำมาวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญของ BF (TI)

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วย

BF (TI) ข้อที่ ๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ผิดจะถูกดำเนินคดีหรือลงโทษมากน้อยเพียงใด

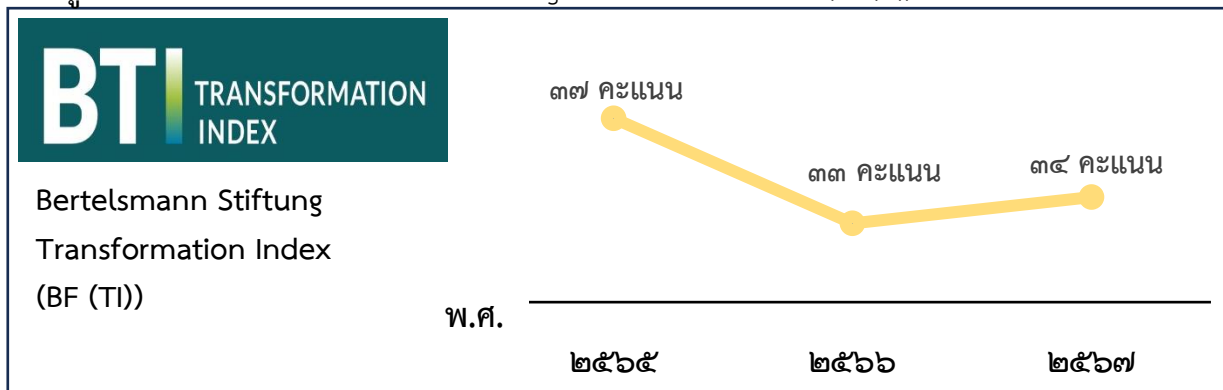
BF (TI) ข้อที่ ๒ รัฐบาลมีความสามารถในการปราบปรามการทุจริต

Bertelsmann Stiftung Transformation Index เป็นเครื่องมือประเมินที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของระบบนิติธรรม ความสามารถในการต่อต้านการทุจริต และความรับผิดชอบทางการเมืองของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ BF (TI) ให้คะแนนอยู่ที่ ๓๔ คะแนน ซึ่งแสดงถึงการคงที่ในระดับที่ไม่น่าพอใจเมื่อเปรียบเทียบกับค่าประเมินในปีที่ผ่านมา ค่าประเมินของ BF (TI) สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่ยังคงดำรงอยู่ในระบบธรรมาภิบาลของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและประสิทธิภาพของกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ

๒) ค่าคะแนนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ค่าคะแนน BF (TI) ของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึง ค่าคะแนนมีความคงที่ ที่ ๓๗ คะแนน แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ คะแนนลดลง ถึง ๔ คะแนน โดยมีค่าคะแนน ๓๓ คะแนน และเพิ่มขึ้น ๑ คะแนนในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่ ๓๔ คะแนน ดังรูปที่ ๖ ซึ่งอาจเนื่องมาจากประเทศไทยยังมีข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อการกำกับดูแลการดำเนินงานของภาครัฐ

รูปที่ ๖ ค่าคะแนนจาก Bertelsmann Stiftung Transformation Index (BF (TI)) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ของ BF (TI) ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายในการรักษาความเป็นอิสระของสถาบันต่อต้านการทุจริต แม้ว่าจะมีการจัดตั้งหน่วยงาน เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงาน ป.ป.ท. แต่ประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของหน่วยงานเหล่านี้ยังคงถูกตั้งคำถามจากนักวิเคราะห์ระหว่างประเทศ ปัญหาหลักที่ BF (TI) ระบุคือการขาดความเป็นอิสระในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอิทธิพลทางการเมือง รวมถึงความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรมที่อาจเป็นผลมาจากการแทรกแซงภายนอก การประเมินนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ที่ชี้ให้เห็นถึงปัญหาความไม่สม่ำเสมอในการบังคับใช้กฎหมาย

จากข้อมูลของ BF (TI) กล่าวถึงสถานการณ์การเมืองและการบริหารของประเทศไทยว่ามีความไม่แน่นอนและความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองบ่อยครั้ง โดยประเทศไทยยังมีแนวโน้มทางการเมืองที่ไม่เสถียร เนื่องจากความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองโดยเฉพาะในกลุ่มคนไทยสายอนุรักษ์นิยมที่ยังคงสนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับการสืบทอดอำนาจ การรื้อฟื้นข้อพิพาทซึ่งส่งผลกระทบต่อความยอมรับในระดับประชาธิปไตยในสังคม รวมถึงการสั่งยุบพรรคอนาคตใหม่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยศาลรัฐธรรมนูญ ยังเป็นสัญญาณว่ากระบวนการทางรัฐธรรมนูญและกฎหมายยังถูกใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการกับฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง อีกทั้งผู้มีอำนาจฝ่ายทหารยังคงมีอิทธิพลทางสังคมและการเมือง ซึ่งมีการสนับสนุนอย่างชัดเจนจากกลุ่มอนุรักษ์นิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังรัฐประหาร โดยกองทัพมีอำนาจมหาศาลในการกำหนดทิศทางการเมือง และ

ยังมีการใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อรักษาอำนาจ ขณะเดียวกันก็มีบทบาทในการควบคุมหรือปิดกั้นกลุ่มตรงข้าม เช่น การบังคับใช้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๑๒ ผู้ใดหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท หรือผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี มาตรา ๑๑๖ (ยุยงปลุกปั่น) และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออกอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้น แนวคิดและความเชื่อทางการเมือง รวมถึงความแตกแยกในสังคมยังคงมีอย่างชัดเจนระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนประชาธิปไตยและกลุ่มที่สนับสนุนการอนุรักษ์นิยม โดยกลุ่มอนุรักษ์นิยมจะสนับสนุนความมั่นคงของระบอบที่มีอยู่ ขณะที่กลุ่มแนวร่วมนิยมประชาธิปไตยพยายามผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงประชาธิปไตยมากขึ้น

สถานการณ์การเมืองและการบริหารในไทยยังคงเต็มไปด้วยความไม่แน่นอนและความแตกแยกจากการบริหารประเทศที่มีการผสมผสานระหว่างระบอบเผด็จการและระบอบประชาธิปไตย อิทธิพลของทหารยังคงเหนียวแน่น รวมถึงความพยายามของกลุ่มอนุรักษ์นิยมในการคงไว้ซึ่งอำนาจและรักษาโครงสร้างอำนาจเดิม ขณะเดียวกันก็มีการเคลื่อนไหวของกลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตยที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงและผลักดันให้เกิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากขึ้น

๔) การเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน อินโดนีเซียได้รับคะแนน BF (TI) ที่ ๔๕ คะแนน ขณะที่อินเดียได้รับ ๕๐ คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศเหล่านี้สามารถสร้างความก้าวหน้าในด้านการปฏิรูประบบนิติธรรมและการเสริมสร้างประสิทธิภาพของสถาบันต่อต้านการทุจริตได้มากกว่าประเทศไทย ในกรณีของอินโดนีเซีย การปฏิรูปการดำเนินงานของ Komisi Pemberantasan Korupsi หรือ KPK โดยการใช้จ่ายงบประมาณของ KPK ต้องถูกตรวจสอบจากคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินสูงสุด ทำให้ต้องมีความรัดกุมในการใช้จ่ายเงินและต้องมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ การคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถและกระตือรือร้น มีความน่าเชื่อถือและเป็นกลาง ไม่ถูกครอบงำด้วยการทำงานแบบราชการ รวมถึงการมียุทธศาสตร์การทำงานที่เน้นแต่ละต้อง “ปลาใหญ่” คือทำคดีจำนวนไม่มาก แต่เน้นไปที่ผู้มีอำนาจระดับสูงด้านการเมือง ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยสำคัญที่สุด นำมาซึ่งความน่าเชื่อถือของ KPK คือ ความเป็นอิสระและความเป็นกลาง นอกจากนี้อินโดนีเซียยังมีการเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบความโปร่งใสได้รับการยอมรับจากนักวิเคราะห์ระหว่างประเทศ ขณะที่อินเดียได้ดำเนินการปฏิรูประบบตุลาการและการเสริมสร้างความเป็นอิสระของหน่วยงานต่อต้านการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ตุรกีซึ่งได้รับคะแนนเท่ากับไทยที่ ๓๘ คะแนน แสดงให้เห็นถึงความท้าทายที่คล้ายคลึงกันในการธำรงไว้ซึ่งความเป็นอิสระของสถาบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม

ตารางที่ ๔ คะแนน BF (TI) ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาค

ประเทศ	คะแนน BF (TI) ๒๕๖๗	แนวโน้ม	การประเมินหลัก
ไทย	๓๔	คงที่	นิติธรรม ประสิทธิภาพการต่อต้านการทุจริต ความรับผิดชอบทางการเมือง
อินโดนีเซีย	๔๕	ปรับตัวดีขึ้น	การปฏิรูป KPK และกลไกตรวจสอบ
อินเดีย	๕๐	ปรับตัวดีขึ้น	การปฏิรูประบบตุลาการและความเป็นอิสระ
ตุรกี	๓๘	คงที่	ความท้าทายในการรักษาความเป็นอิสระของสถาบัน

ประเทศ	คะแนน BF (TI) ๒๕๖๗	แนวโน้ม	การประเมินหลัก
บราซิล	๔๖	ผันผวน	ผลกระทบจากการปฏิรูปหลัง Lava Jato ^๗

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

ความท้าทายในการพัฒนาประเทศไทยจากข้อมูลของ ของ BF (TI) พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ กล่าวถึงความเหลื่อมล้ำทางรายได้และความไม่เท่าเทียมที่แม้การชะลอตัวของโควิด-๑๙ จะช่วยให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในประเทศลดลงบ้าง แต่ยังคงมีความท้าทายสำคัญในด้านความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและความเข้าถึงสวัสดิการของกลุ่มคนยากจน โดยเฉพาะในประชาชนในพื้นที่ชนบทและกลุ่มแรงงานนอกระบบ

การส่งเสริมทุนทางสังคมและความรับผิดชอบของภาครัฐ ซึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๖ รัฐบาลได้พยายามสนับสนุนทุนทางสังคม เช่น การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนผ่านระบบต่าง ๆ ทั้งการสร้างเครื่องมือในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน การให้สิทธิในการแสดงออก ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการเสริมสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนและลดความเหลื่อมล้ำ แต่ยังคงเป็นความท้าทายในการดำเนินการและการสร้างความโปร่งใสของพรรคการเมืองและกลไกต่าง ๆ

พลังของครอบครัวและเครือข่ายสังคม สังคมไทยนิยมพึ่งพิงเครือข่ายครอบครัว และชุมชนในการสนับสนุนพฤติกรรมทางสังคมและการเมือง เช่นเดียวกับการสนับสนุนกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง ผ่านกลไกต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของสถาบันกษัตริย์และกองทัพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมีเสรีภาพและความเป็นธรรมในการดำเนินนโยบายและการเมือง อีกทั้งสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบันยังมีความซับซ้อนจากการแบ่งกลุ่มพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ทั้งในระดับรัฐสภาและภาคประชาชน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลและการดำเนินนโยบายในอนาคต

เพราะฉะนั้นโดยภาพรวม การพัฒนาประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงเน้นไปที่การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม เสริมสร้างความเข้มแข็งของทุนทางสังคมและกลไกการเมืองให้โปร่งใสและยั่งยืน รวมทั้งบางประเด็นยังมีความเกี่ยวข้องกับความท้าทายด้านเสถียรภาพทางการเมืองและบทบาทของกลไกอำนาจเก่า ซึ่งจะเป็นแนวโน้มสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประเทศในอนาคต

๖) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของ BF (TI) สำหรับประเทศไทยเน้นที่ความจำเป็นในการเสริมสร้างความเป็นอิสระของระบบตุลาการ การปรับปรุงกระบวนการสรรหาและแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานต่อต้านการทุจริตให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและอิงหลักคุณธรรม และการเสริมสร้างกลไกการคุ้มครองพยานและผู้แจ้งเบาะแส การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยยกระดับคะแนน BF (TI) และส่งผลเชิงบวกต่อคะแนน CPI โดยรวมของประเทศ อย่างไรก็ตาม การปฏิรูปเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากเจตจำนงทางการเมืองที่แข็งแกร่งและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งถือเป็นความท้าทายสำคัญที่ประเทศไทยจะต้องเผชิญในการยกระดับธรรมาภิบาลและการต่อต้านการทุจริตในอนาคต

^๗ Lava Jato (Operation Car Wash) คือ การสืบสวนการทุจริตครั้งใหญ่ในบราซิล ที่เริ่มต้นในปี ๒๐๑๔ โดยตำรวจสหพันธรัฐบราซิลที่เริ่มต้นจากการสืบสวนคดีฟอกเงิน ซึ่งนำไปสู่การเปิดโปงแผนการทุจริตที่เชื่อมโยงระหว่างบริษัทขนาดใหญ่ โดยเฉพาะบริษัทน้ำมันของรัฐ Petrobras และบริษัทก่อสร้างกับนักการเมือง ซึ่งมีการจ่ายสินบนและการฟอกเงินเป็นประเด็นหลัก การสืบสวนนี้ขยายวงกว้างจนมีนักการเมืองและนักธุรกิจระดับสูงจำนวนมากถูกตัดสินว่ามีความผิดและมีผลกระทบไปทั่วทั้งบราซิลและอีกหลายประเทศ

๒.๑.๒ Economist Intelligence Unit Country Risk Service (EIU)

๑) ข้อมูลพื้นฐาน

Economist Intelligence Unit Country Risk Service (EIU) เป็นบริษัทย่อยของหนังสือพิมพ์ Economist Newspaper ที่ให้ความช่วยเหลือข้อมูลด้านธุรกิจ การเงิน และรัฐบาลในการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการสร้างโอกาสและความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งเป็นการตรวจสอบการใช้งบประมาณ การใช้อำนาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รัฐ และความเป็นอิสระขององค์กรตรวจสอบ EIU วิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับความเสี่ยงที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศต้องเผชิญ ได้แก่ ความโปร่งใสในการจัดสรร และการใช้จ่ายงบประมาณ การใช้ทรัพยากรของราชการ/ส่วนรวม การแต่งตั้งข้าราชการจากรัฐบาลโดยตรง มีหน่วยงานอิสระในการตรวจสอบการจัดการงบประมาณของหน่วยงานนั้น ๆ มีหน่วยงานอิสระด้านยุทธธรรมตรวจสอบผู้บริหาร/ผู้ใช้อำนาจ มีธรรมเนียมการให้สินบน เพื่อให้ได้สัญญาสัมปทานจากหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ EIU มีการสำรวจเก็บข้อมูลประมาณเดือนกันยายนของทุกปี

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วย

EIU ข้อที่ ๑ ความชัดเจนของแนวทางในการกำกับดูแล การจัดสรรงบประมาณ และการใช้งบประมาณของรัฐ

EIU ข้อที่ ๒ งบประมาณของรัฐถูกรัฐบาล/เจ้าหน้าที่รัฐนำไปใช้เพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองของเอกชนหรือพรรคการเมืองหรือไม่

EIU ข้อที่ ๓ รัฐบาลมีเงินส่วนกลางที่สามารถนำไปใช้โดยไม่ต้องถูกตรวจสอบ

EIU ข้อที่ ๔ มีการนำทรัพยากรของภาครัฐไปใช้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสม

EIU ข้อที่ ๕ การแต่งตั้งข้าราชการเข้ามาดำรงตำแหน่งโดยตรงจากรัฐบาล

EIU ข้อที่ ๖ มีหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการจัดสรรงบประมาณหรือไม่

EIU ข้อที่ ๗ ระบบตุลาการเป็นอิสระจากรัฐบาลและสามารถตัดสินโทษของข้าราชการที่กระทำผิดได้

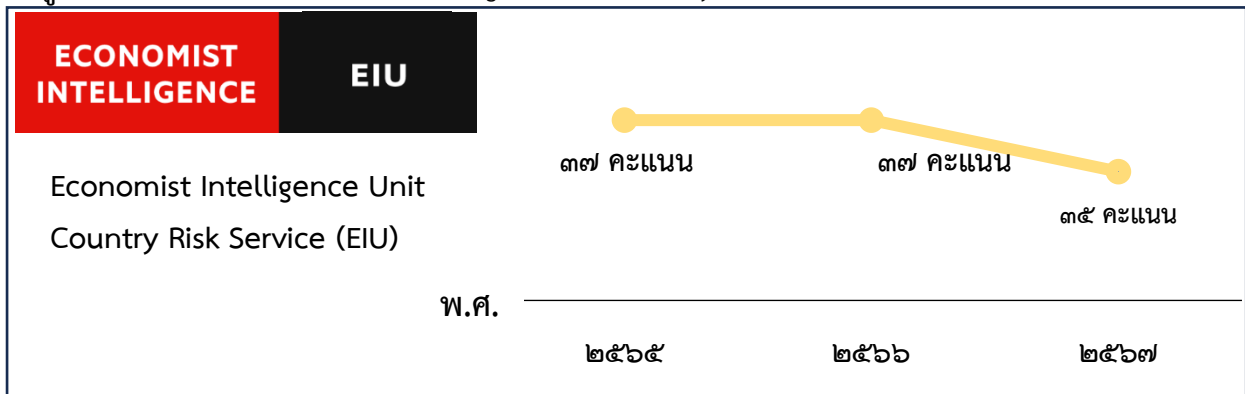
EIU ข้อที่ ๘ ประเทศมีวัฒนธรรมเกี่ยวกับการให้สินบนเพื่อให้ได้รับการปฏิบัติพิเศษจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

Economist Intelligence Unit เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ประเมินความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตทางการเมือง การเข้าครอบงำรัฐ และความรับผิดชอบของหน่วยงานภาครัฐ สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ EIU ให้คะแนนที่ ๓๕ คะแนน ซึ่งเป็นการลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมา การประเมินของ EIU สะท้อนถึงความกังวลเกี่ยวกับแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของความเสี่ยงในด้านประสิทธิภาพของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดการความขัดแย้งของผลประโยชน์และการควบคุมอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์ต่อกระบวนการตัดสินใจของรัฐ

๒) ค่าคะแนนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ค่าคะแนน EIU ของประเทศไทยใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ พบว่า ค่าคะแนนมีความคงที่ที่ ๓๗ คะแนน และลดลงในปี ๒๕๖๗ อยู่ที่ ๓๕ คะแนน ดังรูปที่ ๗ ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงด้านการดำเนินงานของภาครัฐ ด้านความมั่นคง ด้านเสถียรภาพทางการเมือง ด้านประสิทธิภาพของรัฐบาลและด้านกฎหมายและข้อบังคับ ซึ่งมีผลมาจากความขัดแย้งของกลุ่มผู้สนับสนุนพรรคก้าวไกลกับกลุ่มทหารและฝ่ายอนุรักษ์นิยม รวมถึงการเข้ามามีอำนาจทางการเมืองที่มากเกินไปของกลุ่มทหาร และผลการดำเนินงานด้านการกำกับดูแลกิจการของรัฐและการดำเนินการต่อต้านการทุจริตของรัฐบาลปัจจุบันในอดีตที่ถูกมองว่าขาดประสิทธิภาพ

รูปที่ ๗ ค่าคะแนนจาก Economist Intelligence Unit Country Risk Service (EIU) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์จากข้อมูล EIU Risk Data แสดงให้เห็นภาพที่ชัดเจนของความท้าทายที่ประเทศไทยเผชิญในหลายมิติ ในด้านความเสี่ยงของประสิทธิภาพรัฐบาล (Government Effectiveness Risk) ไทยได้รับคะแนนความเสี่ยงในระดับสูงที่ ๓ คะแนน ซึ่งบ่งชี้ถึงปัญหาการทุจริตที่ยังคงเป็นความเสี่ยงสำคัญต่อการดำเนินงานของภาครัฐ ในขณะเดียวกัน ด้านความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ (Accountability of Public Officials) แม้จะมีการปรับตัวดีขึ้นจากระดับ ๓ เป็นระดับ ๒ แต่ยังคงอยู่ในช่วงกลางถึงสูง ซึ่งสะท้อนถึงความก้าวหน้าที่ยังจำกัดในการสร้างกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ที่น่าวิตกมากที่สุดคือปัญหาผลประโยชน์แอบแฝงและระบบอุปถัมภ์ (Vested Interests/Cronyism) ที่ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ ๓ คะแนน แสดงถึงการดำรงอยู่ของเครือข่ายผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานของรัฐ เมื่อวิเคราะห์รายละเอียดความเสี่ยง EIU Risk Data มองว่า

ความเสี่ยงด้านความมั่นคงของประเทศ ประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในจังหวัดภาคใต้ ซึ่งความเสี่ยงด้านความมั่นคงของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘ จะยังคงอยู่ในระดับปานกลางทั้งจากสถานการณ์ทางการเมืองที่มีการสั่งยุบพรรค อีกทั้งการสู้รบระหว่างรัฐบาลทหารเมียนมาและกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่แผ่ขยายเข้ามาในพื้นที่ชายแดนด้านตะวันตกของไทยยังก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านความมั่นคงในระดับที่ต้องเฝ้าระวัง

ความเสี่ยงด้านเสถียรภาพทางการเมือง อยู่ในระดับเพิ่มสูงขึ้น จากความตึงเครียดระหว่างกลุ่มปฏิรูปการปกครองและทหาร ซึ่งอาจจะนำไปสู่การปะทะกัน พรรคเพื่อไทยจะตกอยู่ในภาวะกลืนไม่เข้าคายไม่ออก เพราะต้องการรักษาการสนับสนุนจากกลุ่ม “คนเสื้อแดง” แต่ก็จำเป็นต้องรักษาความสัมพันธ์ฉันมิตรกับกองทัพและสถาบันเพื่อรักษาอำนาจ ความตึงเครียดเหล่านี้จะทำให้เสถียรภาพทางการเมืองยังคงเปราะบางในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘

ความเสี่ยงด้านประสิทธิภาพของรัฐบาล ความเสี่ยงต่อประสิทธิภาพของรัฐบาลอยู่ในระดับสูง จากการที่พรรคเพื่อไทยมีประวัติด้านธรรมาภิบาลและการทุจริต อีกทั้งความขัดแย้งระหว่างพรรคการเมืองและการขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐบาลทำให้การตัดสินใจในการดำเนินงานและการดำเนินนโยบายมีความล่าช้า

ความเสี่ยงทางกฎหมายและข้อบังคับ ระบบกฎหมายของประเทศไทยมักมีความล่าช้า แม้จะถือว่าค่อนข้างมีความเป็นกลางในคดีทางการค้า ด้านการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญามีบัญญัติไว้ในกฎหมาย แต่ความเข้าใจของประชาชน และการบังคับใช้ยังไม่เป็นรูปธรรมนัก สำหรับขั้นตอนการบังคับใช้สัญญา ด้านการค้าและการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ค่อนข้างยุ่งยากน้อยกว่าเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชีย

ความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจมหภาค ผลิตภัณฑ์รวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ของประเทศไทยเติบโตขึ้นจากร้อยละ ๑.๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นร้อยละ ๒.๕ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ และจะเร่งตัวขึ้นอีกในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ นโยบายประชานิยมของรัฐบาลพรรคเพื่อไทยจะช่วยสนับสนุนการเติบโตของการบริโภคภาคเอกชน แต่จะขยายการขาดดุลงบประมาณ ค่าเงินบาทจะยังคงอ่อนค่าลงเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เกือบตลอดปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ก่อนที่จะแข็งค่าขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ความเสี่ยงด้านการค้าและการชำระเงินต่างประเทศ ประเทศไทยยังมีข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) กับประเทศต่าง ๆ รวมถึงยังเป็นสมาชิกของความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้เริ่มการเจรจา FTA กับสหภาพยุโรปอีกครั้ง ซึ่งอาจได้ผลสรุปในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ด้านเงินบาทสามารถแลกเปลี่ยนได้อย่างเต็มจำนวนสำหรับการทำธุรกรรม

ความเสี่ยงทางการเงิน ในประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำมาก ธนาคารพาณิชย์ของประเทศมีฐานะการเงินที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง และสัดส่วนของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan : NPL) ต่อสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ทั้งหมดยังคงอยู่ในระดับต่ำ และมีแนวโน้มการควบรวมกิจการระหว่างสถาบันการเงินเอกชนและสถาบันการเงินของรัฐ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนทางการเงินและส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันในภูมิภาค

ความเสี่ยงด้านนโยบายภาษี ระบบภาษีมีความชัดเจนและคาดการณ์ได้ค่อนข้างชัดเจน และโดยทั่วไปแล้วจะไม่เลือกปฏิบัติต่อบริษัทต่างชาติ อัตราภาษีนิติบุคคลมาตรฐานยังคงอยู่ที่ร้อยละ ๒๐ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อีกทั้งรัฐบาลได้เสนอมাত্রการจูงใจทางภาษีสำหรับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น มาตรการทางภาษีรัฐบาลได้เสนอมাত্রการลดหย่อนภาษีสำหรับภาคอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ภาคธุรกิจที่มีรูปแบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

ความเสี่ยงด้านตลาดแรงงาน ปัญหาสำคัญประการหนึ่งสำหรับนายจ้างคือ การขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การผลักดันให้เกิดภาคการผลิตที่มีการขับเคลื่อนด้วยความรู้และนวัตกรรมมากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ปัจจุบันประเทศไทยมีแรงงานข้ามชาติทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมากกว่า ๓ ล้านคนในประเทศไทย

๔) การเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคและกลุ่มที่มีระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน คะแนน EIU ของไทยที่ ๓๕ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าอินโดนีเซียที่ได้ ๔๐ คะแนน และอินเดียที่ได้ ๓๙ คะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประเทศเหล่านี้สามารถจัดการความเสี่ยงทางการเมืองและสร้างความเชื่อมั่นจากนักลงทุนและนักวิเคราะห์ระหว่างประเทศได้ดีกว่า บราซิลซึ่งได้คะแนน ๓๗ แม้จะเผชิญกับความท้าทายจากผลพวงของคดีการทุจริตขนาดใหญ่ แต่ก็ยังคงได้รับการประเมินที่ดีกว่าไทยเนื่องจากความพยายามในการปฏิรูประบบและการสร้างกลไกความโปร่งใส ในขณะที่ตุรกีได้คะแนน ๓๔ ซึ่งใกล้เคียงกับไทย สะท้อนถึงความท้าทายที่คล้ายคลึงกันในการรักษาสถาบันประชาธิปไตยและการควบคุมอิทธิพลของกลุ่มผลประโยชน์

ตารางที่ ๕ คะแนนและดัชนีความเสี่ยง EIU ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น

ประเทศ	คะแนน EIU ๒๕๖๗	ความเสี่ยงจากการบริหารจัดการภาครัฐที่ไม่มีประสิทธิภาพ (Government Effectiveness Risk)	ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ (Accountability of Public Officials)	ผลประโยชน์ทับซ้อน/การเล่นพรรคเล่นพวก Vested Interests/Cronyism
ไทย	๓๕	๓ (สูง)	๒ (กลาง-สูง)	๓ (สูง)
อินโดนีเซีย	๔๐	๒ (กลาง)	๒ (กลาง)	๒ (กลาง)
อินเดีย	๓๙	๒ (กลาง)	๒ (กลาง)	๓ (สูง)
บราซิล	๓๗	๒ (กลาง)	๒ (กลาง)	๒ (กลาง)
ตุรกี	๓๔	๓ (สูง)	๓ (สูง)	๓ (สูง)

หมายเหตุ: คะแนนความเสี่ยง ๐-๔ โดย ๐ = ความเสี่ยงต่ำมาก, ๔ = ความเสี่ยงสูงมาก

การวิเคราะห์แนวโน้มของข้อมูล EIU ในช่วงที่ผ่านมาแสดงให้เห็นถึงรูปแบบที่น่าวิตก โดยคะแนนของไทยมีค่าคะแนนคงที่มาโดยตลอด และลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งแตกต่างจากอินโดนีเซียและอินเดียที่แสดงแนวโน้มการปรับตัวดีขึ้นแม้จะยังมีความผันผวน ปัจจัยหลักที่ EIU ระบุว่าส่งผลกระทบต่อการประเมินที่ลดลงของไทย ได้แก่ การขาดความชัดเจนในแนวทางการปฏิรูประบบราชการ ความล่าช้าในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการต่อต้านการทุจริต และการขาดกลไกการติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ปัญหาการขาดความต่อเนื่องในนโยบายเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการขาดฉันทามติระหว่างพรรคการเมืองต่าง ๆ ในเรื่องการปฏิรูปยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นจากนักวิเคราะห์ระหว่างประเทศ การปรับปรุงคะแนน EIU จึงต้องอาศัยการแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบายต่อต้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างกลไกการตรวจสอบที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพในระยะยาว

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหการทุจริต

EIU กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหการทุจริตของประเทศไทยไว้ ดังนี้ ข้อจำกัดด้านกระบวนการและระยะเวลาในการดำเนินคดี ซึ่งประเทศไทยยังมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีที่คงใช้เวลานานเกินไป ส่งผลให้จำนวนคดีล่าช้าและมีจำนวนมากในศาล อีกทั้งยังขาดการบังคับใช้นโยบายและกฎหมายที่เข้มงวด แม้ว่าจะมีกฎหมายคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา แต่การบังคับใช้นั้นยังไม่สอดคล้องกันและมีความล่าช้า ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการลดความเสี่ยงของการทุจริต ด้านการวางระเบียบและกลไกการตรวจสอบที่ยังไม่เข้มแข็งพอ โดยการตรวจสอบและควบคุมการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินในภาครัฐและภาคเอกชนยังไม่เพียงพอ ทำให้เกิดโอกาสในการทุจริตมากขึ้น และปัญหาเชิงวัฒนธรรมและความเชื่อมโยงกับผลประโยชน์ส่วนตัว ในระบบอำนาจและความสัมพันธ์ทางการเมืองสามารถเป็นอุปสรรคสำคัญในการต่อสู้กับการทุจริต เนื่องจากบางกลุ่มอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนและไม่เต็มใจที่จะดำเนินการเพื่อลดการทุจริต สรุปแล้ว ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหการทุจริตในประเทศไทยยังคงมีหลายด้าน ทั้งด้านกฎหมาย กระบวนการดำเนินคดี การบังคับใช้นโยบาย การตรวจสอบ และวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งต้องการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาระบบและสร้างความเข้มแข็งในการต่อต้านการทุจริตต่อไป

๖) ข้อเสนอแนะ

EIU ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาการทุจริต คือ ควรมีการปรับปรุงกระบวนการบังคับใช้กฎหมายและเร่งดำเนินคดีให้รวดเร็วยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มความเข้มงวดและความน่าเชื่อถือในการปราบปรามคดีทุจริต ดำเนินการให้มีการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันการใช้ตำแหน่งในทางมิชอบ ควรมีการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรและความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์ พร้อมทั้งให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกต่อต้านการทุจริตในทุกระดับขององค์กร ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างแนวร่วมในการต่อต้านการทุจริตและเสริมสร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์ และการสร้างระบบการรายงานและคัดกรองการทุจริตที่ปลอดภัยและเป็นความลับ เพื่อให้ประชาชนและเจ้าหน้าที่กล้าที่จะรายงานหรือแจ้งเบาะแส โดยไม่กลัวการถูกลงโทษหรือแก้แค้น ดังนั้นการแก้ไขปัญหาการทุจริตในประเทศไทยต้องอาศัยการดำเนินการแบบบูรณาการทั้งในด้านกฎหมาย กระบวนการดำเนินคดี การสร้างวัฒนธรรมองค์กร และการส่งเสริมความโปร่งใสเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

๒.๑.๓ Global Insight Country Risk Ratings (GI)

๑) ข้อมูลพื้นฐาน

Global Insight Country Risk Ratings (GI) เป็นการจัดอันดับ ความเสี่ยงด้านทางธุรกิจ การตัดสินใจบนเจ้าหน้าที่ และการออกนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจบางธุรกิจ ในแหล่งข้อมูล GI มีประเด็นที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ “ความเสี่ยงของการที่บุคคลหรือบริษัทจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจหรือการทุจริตในรูปแบบอื่นเพื่อที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่น เช่น เพื่อให้ได้รับสัญญาเพื่อการส่งออก นำเข้า หรือ เพื่อความสะดวกสบายเกี่ยวกับงานด้านเอกสารต่าง ๆ มีมากน้อยเพียงใด” ซึ่งถูกประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละประเทศ ซึ่งได้รับข้อมูลจากกลุ่มลูกค้า ผู้ทำสัญญากับภาครัฐ นักลงทุน นักธุรกิจ ผู้รับงานอิสระ เครือข่ายนักข่าว

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วย

GI ข้อที่ ๑ ความเสี่ยงของบุคคล/บริษัทจะต้องเผชิญกับการตัดสินใจหรือการทุจริตอื่น ๆ ในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่การทำสัญญาต่าง ๆ ไปจนถึงการได้รับอนุญาตนำเข้า/ส่งออกผลิตภัณฑ์ขนาดเล็ก หรือรับเอกสารประจำวัน

GI ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ S&P Global^๔ เป็นแหล่งข้อมูลที่มุ่งเน้นการประเมินความเสี่ยงจากการทุจริตที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจและความเสี่ยงในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ สำหรับประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ GI ให้คะแนนที่ ๓๒ คะแนน ซึ่งเป็นการลดลงจากปีที่ผ่านมาและเป็นหนึ่งในคะแนนที่ต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ในการประเมิน CPI การประเมินของ GI จะให้ความสำคัญกับผลกระทบของการทุจริตต่อความสามารถในการดำเนินธุรกิจ ความเสี่ยงในการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และความน่าเชื่อถือของกลไกการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่นักลงทุนและบริษัทข้ามชาติใช้ในการประเมินความเสี่ยงในการลงทุนในประเทศต่าง ๆ

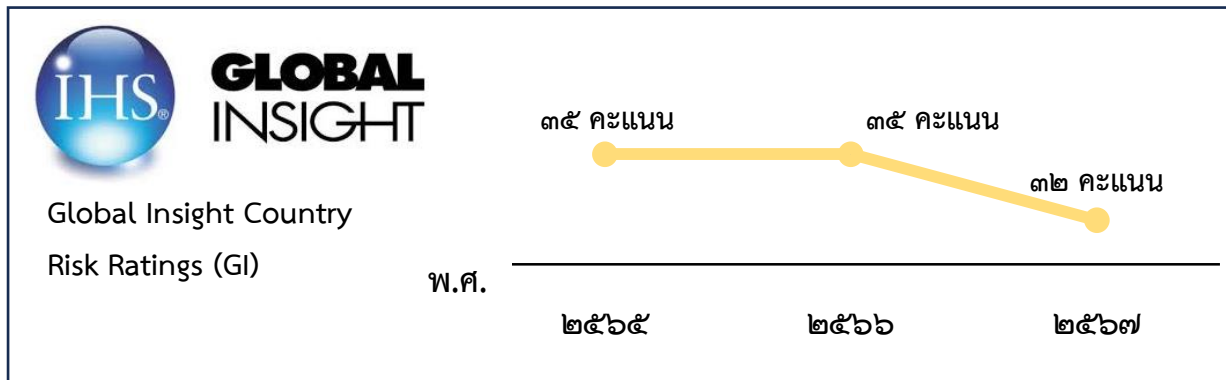
๒) ค่าคะแนนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ค่าคะแนน GI ของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ พบว่า ค่าคะแนนมีความคงที่ ๓๕ คะแนน และลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อยู่ที่ ๓๒ คะแนน ดังรูปที่ ๘ เนื่องมาจากการทุจริตในประเทศไทยมีความแพร่หลายในหลายภาคส่วนของเศรษฐกิจ โดยระดับความเสี่ยงต่อการทุจริตอาจแตกต่างกันไปในแต่ละ

^๔ S&P Global เป็นบริษัทมหาชนที่ดำเนินธุรกิจข้อมูลทางการเงินและการวิเคราะห์ S&P Global ตั้งอยู่ที่สหรัฐอเมริกา ให้บริการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลตลาดการเงิน รวมถึงดูแลดัชนีตลาดและหลักทรัพย์ที่มีผู้ติดตามอย่างกว้างขวาง

อุตสาหกรรม GI ชี้ให้เห็นว่าภาคส่วนที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ การก่อสร้างและโครงสร้างพื้นฐาน การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และอุตสาหกรรมที่มีการกำกับดูแลอย่างเข้มงวด เช่น พลังงานและโทรคมนาคม ในภาคส่วนเหล่านี้ การจ่ายเงินอำนวยความสะดวก (Facilitation Payments) ยังคงเป็นแนวปฏิบัติที่พบได้บ่อย แม้ว่าจะผิดกฎหมายก็ตาม GI ได้เน้นย้ำว่าการจ่ายเงินเหล่านี้ไม่เพียงแต่เพิ่มต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ แต่ยังสร้างความเสี่ยงทางกฎหมายและชื่อเสียงให้กับบริษัทที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

รูปที่ ๘ ค่าคะแนนจาก Global Insight Country Risk Ratings (GI) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

การวิเคราะห์ของ GI ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายสำคัญในด้านความโปร่งใสของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโครงการขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าสูง ปัญหาการขาดการเปิดเผยข้อมูลสัญญาและกระบวนการตัดสินใจแบบเปิดเผยยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นจากภาคเอกชน นอกจากนี้ ระบบการออกใบอนุญาตและการอนุมัติของหน่วยงานรัฐยังมีความซับซ้อนและขาดความชัดเจน ทำให้เกิดความเสี่ยงในการเรียกรับผลประโยชน์โดยมิชอบ การประเมินของ GI ยังระบุถึงปัญหาการขาดประสิทธิภาพของกลไกการร้องเรียนและการแก้ไขปัญหาในระบบบริการสาธารณะ ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจต้องแบกรับต้นทุนที่ไม่จำเป็นและเผชิญกับความไม่แน่นอนในการดำเนินงาน

นอกจากนี้ S&P Global Ratings กล่าวว่า “สถานะการเมืองไทยที่ไม่นิ่ง และการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ระหว่างประเทศในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า จะเป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงอันดับคะแนนของประเทศไทย (Sovereign Credit Rating) พร้อมระบุว่า โครงสร้างเศรษฐกิจไทยเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้ค่าคะแนนไม่สามารถขยับขึ้น อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายก็สามารถลดแรงกดดันเหล่านี้ลงได้ หากรัฐบาลสามารถดำเนินการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันสถานการณ์” รวมถึงความไม่แน่นอนทางการเมืองของประเทศไทยในปัจจุบัน ยังไม่ทำให้การจัดอันดับความน่าเชื่อถือถดถอยลง แต่ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางไม่ให้ไทยถูกปรับเพิ่มค่าคะแนนให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม หากสถานการณ์ความไม่มั่นคงทางการเมืองยืดเยื้อออกไปเป็นเวลานาน ก็อาจถึงจุดที่ปัจจัยนี้ลดระดับความน่าเชื่อถือให้ลดลงได้ในที่สุด

อย่างไรก็ตาม S&P ประเมินว่า มาตรการภาษีศุลกากรของสหรัฐฯ ไม่น่าส่งผลโดยตรงให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มหรือค่าคะแนนความน่าเชื่อถือของรัฐบาลไทยในอนาคตอันใกล้ เนื่องจากตัวชี้วัดโดยรวมของไทยยังคงมีความยืดหยุ่นสูง ทั้งนี้ เมื่อเดือนมิถุนายน S&P คาดว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ และ พ.ศ. ๒๕๖๙ เศรษฐกิจไทยจะเติบโตอยู่ที่ร้อยละ ๒.๓ และร้อยละ ๒.๖ ตามลำดับ แต่ยังคงต้องจับตาความไม่แน่นอนจากภายนอก โดยเฉพาะนโยบายการจัดเก็บภาษีศุลกากรตอบโต้ (Reciprocal Tariff) ของสหรัฐฯ

ด้านการค้า แม้ประเทศไทยในปัจจุบันจะมีการส่งออกอุปกรณ์โทรคมนาคมจำนวนหนึ่ง ซึ่งรวมถึงโทรศัพท์มือถือ แต่ S&P ชี้ให้เห็นว่า การส่งออกส่วนใหญ่ยังคงเป็นฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ ซึ่งความต้องการในอนาคต

คาดว่าจะลดลง และยังคงเผชิญกับแรงกดดันด้านราคาที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง S&P ประเมินว่า สถานการณ์นี้สะท้อนว่าในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยอาจยังไม่สามารถดึงดูดการลงทุนที่มีมูลค่าสูงได้มากเท่ากับประเทศเพื่อนบ้านบางประเทศ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยไม่แข็งแกร่งเท่าที่ควร จึงชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างการส่งออกของไทย ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา ไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญนัก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคต ซึ่งหากรัฐบาลไทยสามารถ “ฟื้นฟูสมดุล” ให้ดีขึ้นได้ในระดับหนึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ S&P สามารถ “ปรับเพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือ” ของประเทศไทยได้ในอนาคต นอกจากนี้ S&P ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการที่รัฐบาลจะต้องแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่มากขึ้น การวางแผนระยะยาว และที่สำคัญคือ “การนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล” อย่างจริงจัง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับเพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือของประเทศไทยได้

นอกจากนี้ เพื่อจะยกระดับอันดับความน่าเชื่อถือของประเทศไทย สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การดูแลสุขภาพ (Healthcare) การศึกษา (Education) และการดึงดูดการลงทุน (Investment Attraction)

S&P เน้นย้ำว่า ประเด็นเหล่านี้ล้วนต้องการ นโยบายที่ชัดเจนจากภาครัฐ เพื่อดึงดูดผู้คนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพแรงงาน และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจโดยรวม และนำไปสู่การปรับปรุงอันดับความน่าเชื่อถือของประเทศไทยได้ในที่สุด

๔) การเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคและกลุ่มเดียวกัน คะแนน GI ของไทยที่ ๓๒ ถือว่าต่ำกว่าประเทศส่วนใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ อินโดนีเซียได้คะแนน ๓๘ ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จในการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการเสริมสร้างความโปร่งใส อินเดียซึ่งได้คะแนน ๔๑ คะแนน แสดงให้เห็นถึงผลสำเร็จของการปฏิรูประบบภาษีและการปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตผ่านระบบออนไลน์ บราซิลได้คะแนน ๓๖ แม้จะเผชิญกับความท้าทายจากผลพวงของคดีการทุจริตขนาดใหญ่ แต่ก็ยังคงได้รับการประเมินที่ดีกว่าไทยเนื่องจากการมีกลไกการตรวจสอบที่เข้มแข็งและการให้ความสำคัญกับการสร้างความโปร่งใสในกระบวนการดำเนินงานของรัฐ ตุรกีได้คะแนน ๓๓ ซึ่งใกล้เคียงกับไทย แสดงให้เห็นถึงความท้าทายที่คล้ายคลึงกันในการสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่โปร่งใสและเป็นธรรม

ตารางที่ ๖ คะแนน Global Insight ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น

ประเทศ	คะแนน Global Insight ๒๕๖๗	แนวโน้ม	จุดแข็ง	จุดที่ต้องปรับปรุง
ไทย	๓๒	ลดลง	กรอบกฎหมาย	จัดซื้อจัดจ้าง ใบอนุญาต
อินเดีย	๔๑	ปรับตัวดีขึ้น	ระบบภาษีดิจิทัล	การบังคับใช้
อินโดนีเซีย	๓๘	คงที่	เทคโนโลยีในจัดซื้อ	ความต่อเนื่องนโยบาย
บราซิล	๓๖	ผันผวน	กลไกตรวจสอบ	การฟื้นฟูความเชื่อมั่น
ตุรกี	๓๓	ลดลง	โครงสร้างพื้นฐาน	สภาพแวดล้อมธุรกิจ

การที่ GI ให้คะแนนไทยในระดับต่ำมีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อภาพลักษณ์ของประเทศในสายตาของนักลงทุนและบริษัทข้ามชาติ เนื่องจาก Global Insight เป็นแหล่งข้อมูลที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในหมู่นักวิเคราะห์ความเสี่ยงและนักลงทุนสถาบัน การปรับปรุงคะแนนในแหล่งข้อมูลนี้จึงต้องอาศัยการปฏิรูปที่เป็นรูปธรรมในการเพิ่มความโปร่งใสของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การปรับปรุงระบบ

การออกใบอนุญาตให้มีความชัดเจนและลดความซับซ้อน และการสร้างกลไกการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การเสริมสร้างความเชื่อมั่นผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการภาครัฐ และการสร้างช่องทางการร้องเรียนที่เข้าถึงได้ง่ายจะช่วยยกระดับการรับรู้ของภาคธุรกิจต่อประสิทธิภาพและความโปร่งใสของระบบราชการไทย

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐประกอบด้วย ระบบการออกใบอนุญาตและกระบวนการตัดสินใจที่ซับซ้อนและขาดความชัดเจน ทำให้เกิดความเสี่ยงในการเรียกรับผลประโยชน์โดยมิชอบ การขาดกลไกการร้องเรียนและการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสามารถในการตรวจสอบและลงโทษผู้กระทำความผิด ลักษณะของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ยังไม่เปิดเผยข้อมูลสัญญาและขาดความโปร่งใส ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการทุจริตและการใช้อำนาจในทางไม่ถูกต้อง อีกทั้งสถานการณ์การเมืองที่ไม่นิ่ง และความไม่แน่นอนในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการปรับปรุงและป้องกันการทุจริต ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมุ่งเน้นไปที่การพัฒนา กลไกความโปร่งใส การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการ และการเพิ่มความเข้มแข็งของกลไกการตรวจสอบ เพื่อลดโอกาสการเกิดการทุจริตและสร้างความเชื่อมั่นในระบบราชการมากขึ้น

๖) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา คือ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความสามารถในการติดตามตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐ โดยให้มีการบันทึกข้อมูลแบบเปิดเผย และสามารถเข้าถึงได้ง่ายสำหรับทุกฝ่าย การปรับปรุงและทำให้กระบวนการออกใบอนุญาตและการอนุมัติของหน่วยงานรัฐมีความชัดเจนและง่ายต่อการปฏิบัติตาม เพื่อป้องกันความซับซ้อนและช่องทางการทุจริต การสร้างกลไกการร้องเรียนและการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพและเข้มแข็งยิ่งขึ้น เพื่อให้ภาคเอกชนและประชาชนสามารถรายงานและตรวจสอบการกระทำผิดได้อย่างรวดเร็วและเป็นธรรม การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวกับความสำคัญของความโปร่งใส และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์และโปร่งใส การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐให้เป็นระบบเดียวกัน เพื่อสร้างความสอดคล้องและความร่วมมือในด้านความโปร่งใสในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวมแล้ว การใช้เทคโนโลยี การปรับปรุงกระบวนการ และเสริมสร้างการบังคับใช้กฎหมายเป็นแนวทางหลักที่จะช่วยแก้ไขปัญหาความไม่โปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐไทยอย่างยั่งยืน

๒.๑.๔ IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey (IMD)

๑) ข้อมูลพื้นฐาน

IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey (IMD) เป็นการนำข้อมูลสถิติทุติยภูมิและผลการสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารระดับสูงไปประมวลผลจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และพิจารณาจาก ๔ องค์ประกอบ คือ

- ๑) สมรรถนะทางเศรษฐกิจ
- ๒) ประสิทธิภาพของภาครัฐ
- ๓) ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ
- ๔) โครงสร้างพื้นฐาน

ทั้งนี้ IMD สํารวจข้อมูลประมาณ เดือนมกราคม - เมษายน ของทุกปี ในแหล่งข้อมูล IMD World Competitiveness Yearbook (IMD) โดยมีประเด็นที่องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตจากแบบสำรวจความคิดเห็นผู้บริหารระดับสูงในประเทศไทย คือ “มีการติดสินบนและการทุจริตหรือไม่”

IMD World Competitiveness Center เป็นสถาบันวิจัยที่มีชื่อเสียงระดับโลกในการประเมินความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ โดยการจัดทำ World Competitiveness Yearbook ที่ครอบคลุมการวิเคราะห์ ๔ ด้านหลัก ได้แก่ สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพของภาครัฐ ประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ และโครงสร้างพื้นฐาน สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ IMD ให้คะแนนที่ ๓๖ คะแนนในการประเมินด้านการทุจริตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินประสิทธิภาพของภาครัฐ การประเมินของ IMD มีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงจากบริษัทข้ามชาติและองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีประสบการณ์ตรงในการดำเนินธุรกิจในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

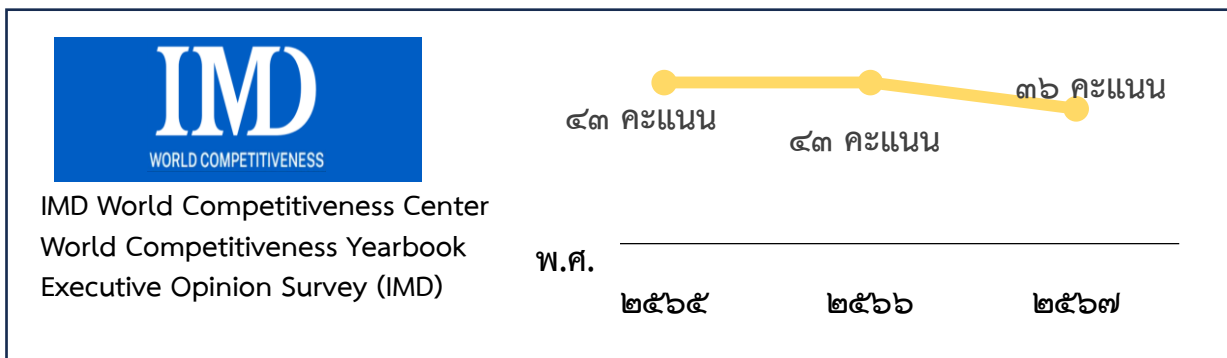
คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วย

IMD ข้อที่ ๑ การติดสินบนและการทุจริตมีอยู่ในระดับใด

๒) ค่าคะแนนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ค่าคะแนน IMD ของประเทศไทยใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ พบว่า มีค่าคะแนนคงที่ คือจาก ๔๓ คะแนน และลดลงในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อยู่ที่ ๓๖ ดังรูปที่ ๙ ซึ่งมาจากความคิดเห็นของนักลงทุนที่มองว่าการลงทุนในประเทศไทยยังมีต้นทุนเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินเพื่อความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักลงทุนหันเหความสนใจในการลงทุน

รูปที่ ๙ ค่าคะแนนจาก IMD World Competitiveness Center World Competitiveness Yearbook Executive Opinion Survey (IMD) พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ของ IMD ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของการทุจริตต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในหลายมิติ

ด้านแรกคือผลกระทบต่อต้นทุนการดำเนินธุรกิจ โดย IMD ระบุว่า การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยมักต้องจัดสรรทรัพยากรส่วนหนึ่งไว้สำหรับการจัดการกับการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการจ่ายเงินอำนวยความสะดวกหรือการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจ ซึ่งทำให้เกิดต้นทุนที่ไม่จำเป็นและลดทอนความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในระยะยาว ปัญหานี้ส่งผลให้บริษัทไทยและบริษัทต่างชาติที่ดำเนินธุรกิจในประเทศต้องเผชิญกับภาระทางการเงินเพิ่มเติมที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจในการลงทุนและการขยายธุรกิจ

ด้านที่สองคือผลกระทบต่อคุณภาพของการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ IMD วิเคราะห์ว่าการทุจริตในระบบการศึกษาและการวิจัยส่งผลเสียต่อคุณภาพของการศึกษาและการพัฒนาทักษะของแรงงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันระยะยาว การทุจริตอาจทำให้เกิดการสมองไหล (Brain Drain) โดยนักวิชาการและผู้มีความสามารถอาจเลือกย้ายไปทำงานในประเทศที่มีระบบที่โปร่งใสและเป็นธรรมมากกว่า ส่งผลเสียต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว การสูญเสียบุคลากรที่มีคุณภาพนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลต่อภาคเอกชนเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีของประเทศโดยรวม

ด้านที่สามคือผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ การประเมินของ IMD แสดงให้เห็นว่าการทุจริตเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนของบริษัทข้ามชาติ โดยเฉพาะในโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องการความแน่นอนและความโปร่งใสในกระบวนการอนุมัติและดำเนินงาน ความไม่แน่นอนเรื่องต้นทุนที่ซ่อนเร้นและความเสี่ยงจากการทุจริตทำให้นักลงทุนต้องปรับเพิ่มอัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง ส่งผลให้ต้นทุนการระดมทุนของประเทศเพิ่มสูงขึ้นและลดความน่าสนใจของการลงทุนเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง

การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันระดับโลกของ IMD ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เน้นย้ำถึงผลกระทบและความท้าทายสำคัญหลายประการต่อสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการแข่งขันของประเทศไทย โดยความสามารถในการแข่งขันโดยรวมและการจัดอันดับ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๓๐ ซึ่งบ่งชี้ถึงความสามารถในการแข่งขันระดับโลกในระดับปานกลาง ผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจประเทศไทยมีอัตราการเติบโตของ GDP อยู่ที่ร้อยละ ๒.๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ แต่กำลังเผชิญกับภาวะเงินเฟ้อจากราคาผู้บริโภคที่สูงขึ้น (ร้อยละ ๖.๐๘) ซึ่งอาจบั่นทอนกำลังซื้อและความเชื่อมั่นของผู้บริโภค ค่าครองชีพที่สูงขึ้นก่อให้เกิดความท้าทายต่อความสามารถในการแข่งขัน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจภายในประเทศและพฤติกรรมผู้บริโภค

สำหรับความไม่แน่นอนทางการเมือง หลังจากการเลือกตั้งทั่วไปปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ความไม่แน่นอนทางการเมืองเป็นประเด็นที่น่ากังวล ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและเสถียรภาพทางนโยบาย ด้านการจัดการความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของความตึงเครียดในภูมิภาคและความขัดแย้งระดับโลก ยังคงเป็นความท้าทายในการรักษาเสถียรภาพและการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ อีกทั้งปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือในภาคบริการเป็นความท้าทายที่เห็นได้ชัด ส่งผลกระทบต่อผลิตผลและความสามารถในการแข่งขัน

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยแสดงให้เห็นถึงการลดลงหรือชะลอตัวในปัจจัยย่อยหลายประการในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ซึ่งประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายด้านการเติบโตที่หลากหลายอันเนื่องมาจากภาวะเงินเฟ้อ ความไม่แน่นอนทางการเมือง และช่องว่างทักษะ ซึ่งอาจขัดขวางความสามารถในการแข่งขัน หากไม่ได้รับการแก้ไขผ่านการปฏิรูปและการลงทุนเชิงกลยุทธ์ ประเทศไทยจำเป็นต้องพัฒนาประสิทธิภาพของสถาบัน ความสามัคคีทางสังคม และขีดความสามารถของกำลังแรงงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับเส้นทางการแข่งขันในระดับโลก

๔) การเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

นอกจากนี้ จากข้อมูลจาก IMD World Competitiveness Yearbook ปี ๒๐๒๔ การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันและประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๒๕ ด้วยคะแนน ๗๒.๕๑ ซึ่งบ่งชี้ถึงความสามารถในการแข่งขันในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับประเทศเศรษฐกิจชั้นนำอย่างสิงคโปร์และสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ๕๑๔.๙ พันล้านดอลลาร์

สหรัฐ และมีประชากรประมาณ ๖๖ ล้านคน^๙ ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญในภูมิภาค

แม้ว่าเศรษฐกิจจะมีขนาดใหญ่ แต่ประเทศไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านความสามารถในการแข่งขันโดยรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านต่าง ๆ เช่น การค้าระหว่างประเทศและความยืดหยุ่นทางเศรษฐกิจ ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการจัดอันดับและคะแนน ประเทศไทยยังมีช่องว่างในการพัฒนาประสิทธิภาพด้านโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ยังมีความท้าทายอื่น ๆ เช่น ความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำล้วนมีความสำคัญต่อประเทศไทย ประเทศไทยต้องรับมือกับปัญหาเหล่านี้ควบคู่ไปกับการปรับนโยบายให้สอดคล้องกัน เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นดึงดูดการลงทุน และส่งเสริมการเติบโตอย่างยั่งยืน ดังนั้น เพื่อเสริมสร้างผลกระทบเชิงบวกและขีดความสามารถในการแข่งขัน ประเทศไทยควรมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐบาล การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทักษะดิจิทัล และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญยิ่งต่อการเติบโตในอนาคต

ตารางที่ ๗ การประเมิน IMD ด้านการทุจริตของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น

ประเทศ	คะแนน IMD ๒๕๖๗	อันดับ/จำนวนประเทศ	ปัญหาหลัก	ผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขัน
ไทย	๓๖	๔๙/๖๗	ต้นทุนซ่อนเร้นระบบราชการ	การสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน
อินเดีย	๔๒	๔๐/๖๗	การบังคับใช้กฎหมาย	การปรับปรุงระบบดิจิทัล
อินโดนีเซีย	๓๙	๔๔/๖๗	ประสิทธิภาพรัฐ	การปฏิรูประบบการเงิน
มาเลเซีย	๔๘	๓๔/๖๗	การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ	การพัฒนาเทคโนโลยี
สิงคโปร์	๘๙	๔/๖๗	-	ศูนย์กลางธุรกิจภูมิภาค
เวียดนาม	๔๑	๔๑/๖๗	ความโปร่งใสระบบ	การเติบโตเศรษฐกิจ

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค คะแนน IMD ของไทยที่ ๓๖ คะแนน และอันดับที่ ๔๙ จาก ๖๗ ประเทศ ถือว่าอยู่ในระดับที่น่าวิตก โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับสิงคโปร์ที่ได้คะแนน ๘๙ และอันดับที่ ๔ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงช่องว่างที่กว้างมากในด้านความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศในภูมิภาคเดียวกัน มาเลเซียซึ่งได้คะแนน ๔๘ และอันดับที่ ๓๔ แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการเสริมสร้างความโปร่งใส แม้กระทั่งอินเดียและเวียดนามที่ได้คะแนน ๔๒ และ ๔๑ ตามลำดับก็ยังมีสมรรถนะที่ดีกว่าไทย เนื่องจากความพยายามในการปฏิรูประบบและการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการให้บริการภาครัฐ การที่ไทยมีอันดับต่ำกว่าแม้กระทั่งประเทศที่มีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกันเป็นสัญญาณเตือนที่สำคัญถึงความจำเป็นในการปฏิรูปอย่างเร่งด่วนเพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

ปัญหาหลักที่อาจเป็นอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในประเทศไทยประกอบด้วย ความเข้มแข็งของโครงสร้างอำนาจที่อาจมีการทุจริตอยู่ในระบบ รวมถึงความไม่เพียงพอของกลไกบังคับใช้กฎหมายและ

^๙ สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง. (๒๕๖๘). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร.

<https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/mainpage>

ความโปร่งใสในกระบวนการต่าง ๆ นอกจากนี้ แนวโน้มความไม่ไว้วางใจจากประชาชนและนักธุรกิจอาจส่งผลให้ความพยายามในการปราบปรามทุจริตยังเป็นไปได้ยากขึ้น เพราะต้องการความร่วมมือในทุกกระดับ อีกทั้งความไม่แน่นอนทางการเมืองยังส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนในหลายด้าน กล่าวคือ สร้างความกังวลเกี่ยวกับเสถียรภาพของนโยบายและความต่อเนื่องในการดำเนินงานของรัฐบาล ซึ่งอาจทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการวางแผนลงทุนระยะยาว ส่งผลให้บริษัทต่างชาติและนักลงทุนในตลาดภายในประเทศปรับลดการลงทุนหรือชะลอการลงทุน เพื่อป้องกันความเสี่ยง นอกจากนี้ ความไม่แน่นอนนี้ยังส่งผลต่อความสามารถในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เนื่องจากนักลงทุนอาจมองว่าความเสี่ยงด้านภูมิรัฐศาสตร์และนโยบายภายในประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลงและอาจกระทบต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจในภาพรวม และต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการทุจริตยังส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนของบริษัทในหลายมิติ กล่าวคือ การดำเนินธุรกิจในประเทศไทยต้องจัดสรรทรัพยากรเพิ่มเติมเพื่อจัดการกับการทุจริต เช่น การจ่ายเงินอำนวยความสะดวก หรือสร้างความสัมพันธ์กับผู้ที่มีอำนาจ ซึ่งทำให้เกิดต้นทุนที่ไม่จำเป็นและลดความสามารถในการแข่งขันระยะยาวของบริษัท นอกจากนี้ ต้นทุนเหล่านี้ยังเป็นภาระการเงินที่อาจทำให้บริษัทต้องปรับลดงบลงทุน หรือลงทุนในโครงการที่มีความเสี่ยงต่ำกว่า เพื่อรักษาความเสถียรของผลประกอบการ ซึ่งอาจส่งผลให้การเติบโตและการขยายธุรกิจชะลอลง ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันระยะยาวของประเทศไทยในภาพรวมได้

๖) ข้อเสนอแนะ

การปรับปรุงคะแนน IMD จึงต้องอาศัยการปฏิรูปที่ครอบคลุมและเป็นระบบ โดยเฉพาะการยกระดับประสิทธิภาพของภาครัฐผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การลดความซับซ้อนของกระบวนการราชการ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม นอกจากนี้ การลงทุนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพจะช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันระยะยาวและลดความเสี่ยงจากการสมองไหล การดำเนินการเหล่านี้จะส่งผลเชิงบวกไม่เพียงแต่ต่อคะแนน IMD เท่านั้น แต่ยังช่วยยกระดับการรับรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริตและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวม

๒.๑.๕ Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence (PERC)

๑) ข้อมูลพื้นฐาน

Political and Economic Risk Consultancy (PERC) เป็นบริษัทที่ปรึกษาความเสี่ยงทางการเมืองและเศรษฐกิจ และเป็นบริษัทที่ปรึกษาที่เชี่ยวชาญด้านข้อมูลและการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ทางธุรกิจสำหรับบริษัทที่ดำเนินธุรกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ PERC จัดทำรายงานความเสี่ยงหลากหลายรูปแบบเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวแปรทางสังคมและการเมือง เช่น การทุจริต สิทธิและความเสี่ยงในทรัพย์สินทางปัญญา คุณภาพแรงงาน และจุดแข็งและจุดอ่อนเชิงระบบของแต่ละประเทศ

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วย

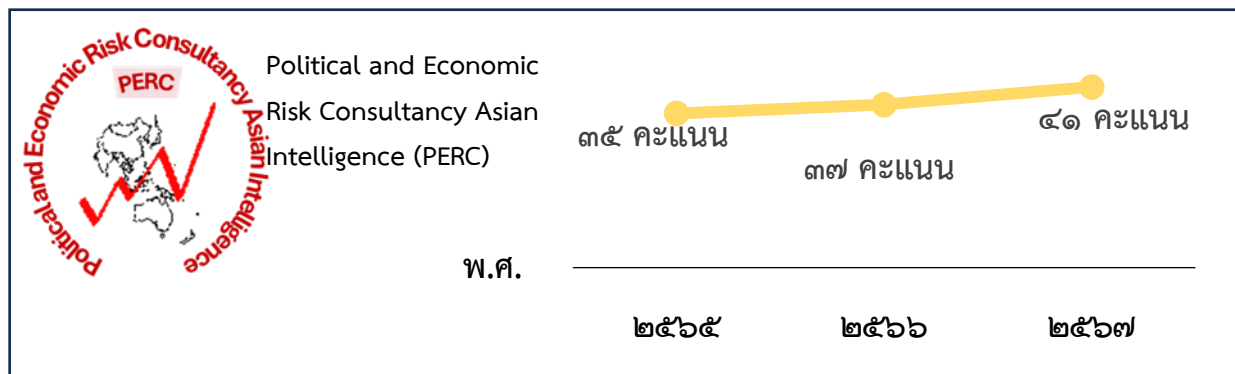
PERC ข้อที่ ๑ ท่านจะให้คะแนนปัญหาการทุจริตในประเทศที่ท่านทำงานอยู่น้อยเพียงใด Political and Economic Risk Consultancy เป็น แหล่งข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการประเมินการรับรู้ของผู้บริหารธุรกิจภูมิภาคเอเชียเกี่ยวกับการทุจริตและความเสี่ยงทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ PERC ให้คะแนนที่ ๔๑ คะแนน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา การประเมินของ PERC จะให้ความสำคัญกับประสบการณ์ตรงของผู้บริหารบริษัท

ในการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจ่ายเงินอำนวยความสะดวก การเลือกปฏิบัติในการตัดสินใจทางการบริหาร และความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสาธารณะอย่างเป็นธรรม

๒) ค่าคะแนนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ค่าคะแนน PERC ของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าคะแนน ๓๕ คะแนน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีค่าเพิ่มขึ้นเป็น ๓๗ คะแนน และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็น ๔๑ คะแนน ดังรูปที่ ๑๐ PERC มองว่าการทุจริตในประเทศไทยเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้มีอำนาจในประเทศ ที่ถึงแม้จะมีจำนวนไม่มากนัก แต่ยังมีอิทธิพลที่สามารถควบคุมระบบการเมืองของประเทศให้สามารถเอื้อผลประโยชน์ให้กับพวกพ้องของตน เพื่อให้เกิดข้อได้เปรียบทางเศรษฐกิจบางประการ เช่น การได้รับการปฏิบัติแบบพิเศษ การได้รับยกเว้นการดำเนินการทางด้านกฎหมาย เป็นต้น^{๑๐}

รูปที่ ๑๐ ค่าคะแนนจาก Political and Economic Risk Consultancy Asian Intelligence (PERC) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากรายงาน “CORRUPTION IN ASIA - 2024” ของ Political & Economic Risk Consultancy ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ได้รับการจัดอันดับว่ามีระดับการรับรู้เรื่องการทุจริตในระดับปานกลางถึงต่ำ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีคะแนนลดลงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งหมายความว่าความรับรู้ปัญหาการทุจริตยังคงเป็นเรื่องที่น่ากังวล แต่มีแนวโน้มดีขึ้นในแง่ของภาพลักษณ์หรือความรู้ในสายตาของผู้มีประสบการณ์และผู้บริหารในประเทศ .

นอกจากนี้ รายงานยังระบุว่าแม้จะมีความพยายามของภาครัฐในการต่อต้านการทุจริต เช่น การบังคับใช้กฎหมายและการเพิ่มอำนาจให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่ปัญหาโครงสร้างของการทุจริตที่ผูกติดกับกลุ่มชนชั้นสูงและผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม ยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขปัญหา และการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ท้าทายมาก นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงความยากลำบากในการเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างการทุจริต ซึ่งยังคงมีผลต่อการบริหารประเทศและความไว้วางใจของประชาชน รวมทั้งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความเสี่ยงในการลงทุนต่างประเทศในประเทศไทยด้วย

การวิเคราะห์ของ PERC แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่มีความซับซ้อนและครอบคลุมหลายมิติของการทุจริตในประเทศไทย

ปัญหาแรกที่ได้รับการระบุคือ การทุจริตที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้มีอำนาจในประเทศ แม้ว่ากลุ่มนี้จะมีจำนวนไม่มากนัก แต่ยังคงมีอิทธิพลที่สามารถควบคุมระบบการเมืองของประเทศให้สามารถ

^{๑๐} PERC, (2024). Corruption in Asia -- 2024. (p.4).

เอื้อผลประโยชน์ให้กับพวกพ้องของตนเพื่อให้เกิดข้อได้เปรียบทางเศรษฐกิจ การดำรงอยู่ของระบบอุปถัมภ์นี้ ทำให้การแข่งขันทางธุรกิจไม่เป็นไปอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ปัญหาที่สองคือ การรับรู้ว่ายังมีระดับการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาต การจัดเก็บภาษี และการบังคับใช้กฎหมาย การทำงานของหน่วยงานเหล่านี้ยังขาดความโปร่งใสและมีการเรียกรับผลประโยชน์ที่ไม่เป็นทางการ

ปัญหาที่สามที่ PERC ระบุคือ การที่บริษัทต่างชาติต้องจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางธุรกิจ ซึ่งรวมถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจ การจ่ายเงินอำนวยความสะดวก และค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติตามกฎระเบียบที่อาจมีความซับซ้อนหรือไม่ชัดเจน ต้นทุนที่ซ่อนเร้นเหล่านี้ทำให้ภาคธุรกิจต้องแบกรับภาระเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันและการตัดสินใจลงทุนในระยะยาว

ปัญหาสุดท้ายที่น่าวิตกมากที่สุดคือ การขาดประสิทธิภาพของระบบการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจ PERC ระบุว่าปัญหาการทุจริตของประเทศไทยเลวร้ายลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินคดีทุจริตมีลักษณะเลือกปฏิบัติ โดยคดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับกลุ่มที่มีอำนาจมักไม่มีการดำเนินคดีหรือการสอบสวนอย่างจริงจัง

๔) การเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย คะแนน PERC ของประเทศไทยถือว่าอยู่ในระดับใกล้เคียงกับประเทศส่วนใหญ่ในภูมิภาค ประเทศไทยซึ่งได้คะแนน ๔๑ แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปฏิรูประบบการตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหาร อินเดียซึ่งได้คะแนน ๔๐ แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการปรับปรุงระบบบริการภาครัฐ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการภาครัฐและการลดความซับซ้อนของกระบวนการราชการ อินโดนีเซียได้คะแนน ๓๘ ซึ่งสะท้อนถึงผลสำเร็จในการปฏิรูป KPK^{๑๑} และการเสริมสร้างความโปร่งใสในระดับท้องถิ่น มาเลเซียได้คะแนน ๔๕ ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐและการเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบ ขณะที่เวียดนามแสดงการปรับตัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญด้วยคะแนน ๔๒ เป็นผลมาจากการปฏิรูปกฎหมายและการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบราชการ เฉพาะฟิลิปปินส์เท่านั้นที่ได้คะแนนต่ำกว่าไทยที่ ๒๘ คะแนน เนื่องจากความไม่แน่นอนทางการเมืองและการขาดความต่อเนื่องในนโยบายต่อต้านการทุจริต

ตารางที่ ๘ คะแนน PERC ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย

ประเทศ	คะแนน PERC ๒๕๖๗	ปัญหาหลักที่ระบุ	แนวทางแก้ไข
ไทย	๔๑	เครือข่ายอำนาจ การเลือกปฏิบัติ	ปฏิรูประบบตรวจสอบ
อินโดนีเซีย	๓๘	ราชการท้องถิ่น	เสริมสร้างกลไกท้องถิ่น
อินเดีย	๔๐	ระบบภาษี	ดิจิทัลแพลตฟอร์ม
มาเลเซีย	๔๕	การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ	โปร่งใสจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
ฟิลิปปินส์	๒๘	ความไม่แน่นอนนโยบาย	เสถียรภาพนโยบาย
เวียดนาม	๔๒	การบังคับใช้กฎหมาย	กฎหมายที่ชัดเจน

^{๑๑} การปฏิรูปการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของอินโดนีเซีย (Komisi Pemberantasan Korupsi หรือ KPK) เป็นการใช้จ่ายงบประมาณของ KPK ต้องถูกตรวจสอบ การคัดเลือกบุคลากร ที่มีความสามารถอย่างแท้จริง รวมถึงการมียุทธศาสตร์การทำงานที่เน้นไปที่ผู้มีอำนาจระดับสูงและปัจจัยสำคัญ คือ ความเป็นอิสระและความเป็นกลาง

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

ความท้าทายในการต่อสู้กับการทุจริตในระดับโครงสร้างและวัฒนธรรมเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญคือ โครงสร้างทางการเมืองและวงจรทางอำนาจที่ควบคุมโดยกลุ่มชนชั้นนำซึ่งมักรักษาอิทธิพลและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจไว้ในมือของกลุ่มเดียวกัน ส่งผลให้การปฏิรูปเพื่อให้ระบบโปร่งใสและเป็นธรรมยากขึ้น เนื่องจากกลุ่มอิทธิพลเหล่านี้มีแรงต่อต้านการปรับปรุงและปราบปรามการทุจริตอย่างเข้มงวด อีกทั้งยังเผชิญกับความยากในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมและความคุ้นเคยกับการคอร์รัปชัน หรือการให้ผลประโยชน์ในระบบที่มีความซับซ้อน ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการสร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์ การสร้างกลไกตรวจสอบและลงโทษจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย รวมถึงความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ความท้าทายยังอยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานต่อต้านการทุจริตในการทำงานอย่างอิสระและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความเสี่ยงที่จะถูกกลุ่มผลประโยชน์กดดันหรือคุกคาม ทำให้การดำเนินการในหลายกรณีหยุดชะงักหรือไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้เต็มที่

๖) ข้อเสนอแนะ

การปรับปรุงคะแนน PERC ต้องอาศัยการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมและสามารถสร้างผลกระทบที่ภาคธุรกิจสามารถสัมผัสได้อย่างชัดเจน ข้อเสนอแนะหลักของ PERC ได้แก่ การสร้างระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจที่มีประสิทธิภาพและเป็นอิสระ การปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตและการให้บริการสาธารณะให้มีความโปร่งใสและลดความซับซ้อน การเสริมสร้างกลไกการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสและพยาน และการสร้างวัฒนธรรมการปฏิบัติงานที่ยึดหลักคุณธรรมในภาครัฐ การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยลดต้นทุนที่ซ่อนเร้นในการดำเนินธุรกิจและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่อสภาพแวดล้อมการลงทุนในประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลเชิงบวกต่อการประเมินของ PERC และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ในการคำนวณ CPI ในระยะยาว

๒.๑.๖ The PRS Group International Country Risk Guide (PRS)

๑) ข้อมูลพื้นฐาน

The PRS Group International Country Risk Guide (PRS) หรือ Political Risk Services International Country Risk Guide (ICRG)^{๑๒} เป็นการจัดอันดับความเสี่ยงของประเทศต่าง ๆ ทั้งความเสี่ยงด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจและด้านการเงิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ และมีการรายงานผลทุกเดือน ครอบคลุม ๑๔๐ ประเทศทั่วโลก “การทุจริต” เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ใช้ประเมินความเสี่ยงด้านการเมือง PRS จึงมุ่งประเมินการทุจริตในระบบการเมือง โดยรูปแบบการทุจริตที่พบมากที่สุด คือ การเรียกรับสินบน หรือ การเรียกรับเงินเพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเข้า/ส่งออก การประเมินภาษี รวมถึงระบบอุปถัมภ์ ระบบพวกพ้อง การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองแบบลับ ๆ และความสัมพันธ์ใกล้ชิดของนักการเมืองกับนักธุรกิจ ใน แหล่ง ข้อมูล Political Risk Services International Country Risk Guide (ICRG) มี ประเด็น ที่องค์การเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต คือ “การประเมินการทุจริตในระบบการเมือง ซึ่งรูปแบบของการทุจริตโดยตรงที่การดำเนินธุรกิจพบบ่อยครั้งคือ การเรียกรับเงิน หรือการต้องจ่ายสินบนเพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาตการนำเข้าและส่งออก (Import and Export Licenses) การควบคุมการส่งออก (Exchange Controls) การประเมินภาษี การคุ้มครองจากตำรวจหรือการกักขัง

^{๑๒} ICRG เป็นคู่มือความเสี่ยงประเทศระหว่างประเทศ เริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ในฐานะ International Reports ซึ่งเป็นจดหมายข่าวตลาดเกิดใหม่ที่มีชื่อเสียง คู่มือความเสี่ยงประเทศระหว่างประเทศ ICRG ได้กลายเป็นชุดการจัดอันดับและการคาดการณ์ความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ “เชื่อถือได้มากที่สุด” และขับเคลื่อนด้วยปริมาณเชิงปริมาณของโลก

โดยให้คะแนนปัญหาการทุจริต ทั้งการทุจริตที่เกิดขึ้นจริงหรือโอกาสที่จะเกิดการทุจริตจากระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ การฝากเข้าทำงาน การสัญญาต่างตอบแทน การระดมทุนที่เป็นความลับและความสัมพันธ์ใกล้ชิดที่น่าสงสัยระหว่างนักการเมืองกับภาคธุรกิจ

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วย

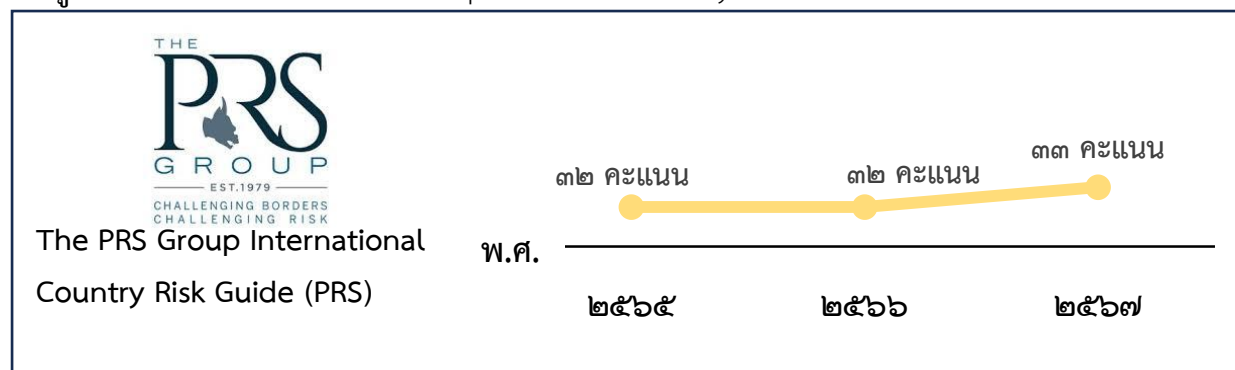
PRS ข้อที่ ๑ รูปแบบการทุจริตที่พบบ่อยที่สุด โดยพิจารณาจากกิจกรรมการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ อาทิ การเรียกร้องการจ่ายเงินพิเศษและสินบนที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตนำเข้าและส่งออก การประเมินภาษี การคุ้มครอง ระบบพวกพ้อง

International Country Risk Guide ที่จัดทำโดย PRS Group เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ประเมินความเสี่ยงทางการเมืองและผลกระทบของการทุจริตต่อเสถียรภาพทางการเมือง ความสมบูรณ์ของระบบราชการ และสภาพแวดล้อมการลงทุนจากต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ICRG ให้คะแนนที่ ๓๓ คะแนน การประเมินของ ICRG สะท้อนถึงความวิตกกังวลซึ่งเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจที่ไม่เป็นทางการ การมีส่วนร่วมของกองทัพในการบริหารประเทศในระดับพลเรือน และระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อสถาบันรัฐที่อยู่ในระดับต่ำ

๒) ค่าคะแนนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ค่าคะแนน PRS ของประเทศไทยใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ พบว่า ค่าคะแนนมีความคงที่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖ ที่ ๓๒ คะแนน และเพิ่มขึ้น ๑ คะแนนในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ดังรูปที่ ๑๑ PRS รายงานว่าการทุจริตยังคงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความเสี่ยงทางการเมืองในประเทศไทย โดยส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบาย และความเชื่อมั่นของนักลงทุน PRS ชี้ให้เห็นว่าการทุจริตในระดับสูงมักเกี่ยวข้องกับการเมืองและนโยบายสาธารณะ ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่มั่นคงทางการเมืองและการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลอย่างฉับพลัน โดยเฉพาะเมื่อมีการเปิดเผยหรือกล่าวหาเกี่ยวกับการทุจริตขนาดใหญ่

รูปที่ ๑๑ ค่าคะแนนจาก The PRS Group International Country Risk Guide (PRS) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ของ ICRG ชี้ให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่ฝังรากลึกในระบบการเมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องเครือข่ายอุปถัมภ์และความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ - ลูกจ้าง (patron-client networks) ที่ยังคงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจของรัฐและการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ ระบบนี้สร้างความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจและการให้บริการสาธารณะ ทำให้เกิดการแบ่งแยกในสังคมและลดทอนความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการทำงานของรัฐบาล นอกจากนี้ บทบาทของกองทัพในเมืองที่ยังคงมีอิทธิพลแม้ในระบอบที่ประเทศกลับสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตยก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการประเมินความเสี่ยงทางการเมืองในระดับสูง ความไม่แน่นอนในการเปลี่ยนแปลงนโยบายและความต่อเนื่องของการปฏิรูปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลยังคงเป็นความกังวลสำคัญของนักลงทุนต่างชาติ

แม้ว่าการจัดการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจะเป็นการเปิดทางสู่การฟื้นฟูระบอบประชาธิปไตยแบบพลเรือน แต่เสถียรภาพทางการเมืองยังคงไม่แน่ชัด การมีรัฐบาลผสมส่งผลให้ควบคุมได้ยาก แม้พรรคพลังประชาชนจะอ้างเสียงข้างมากก็ยังคงต้องพึ่งพาการสนับสนุนพรรคอื่นอีกหลายพรรค ซึ่งการสนับสนุนของพวกเขาขึ้นอยู่กับความน่าเชื่อถือและความยั่งยืน แม้ประเทศไทยจะมีความเสี่ยงทางการเมืองที่เห็นได้ชัด แต่ประเทศไทยกลับถูกมองว่าเป็นทางเลือกที่ดีกว่าจีนสำหรับบริษัทต่าง ๆ ที่ต้องการหลีกเลี่ยงการติดอยู่ในสงครามภาวีสระหว่างสหรัฐฯ และจีน และเพื่อแก้ไขจุดอ่อนบางประการทางธุรกิจรัฐบาลจึงพยายามปรับปรุงกฎระเบียบและจัดอุปสรรคด้านระบบราชการเพื่อความสะดวกในการประกอบธุรกิจของนักลงทุนชาวต่างชาติ

การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลงเป็นความท้าทายอย่างไม่ต้องสงสัยสำหรับรัฐบาลชุดใหม่ แต่เป็นความท้าทายที่รัฐบาลสามารถแก้ไขได้ด้วยการใช้จ่ายมากขึ้นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงการทางสังคม ผลกระทบจากข้อพิพาททางการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีนจะกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจ แต่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ที่เพิ่มขึ้นจะช่วยลดแรงกดดันต่อภาวะชะลอตัวลง และอาจทำให้อัตราการเติบโตต่อปีสูงขึ้น เจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นเป็นพิเศษที่จะผลักดันการลงทุนไปยังเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งเป็นโครงการพลังงาน คมนาคม และการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ใหม่ ๆ ที่จะช่วยผลักดันเป้าหมายของรัฐบาลในการเปลี่ยนพื้นที่นี้ให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและบริการระดับภูมิภาค

๔) การเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน คะแนน ICRG ของไทยที่ ๓๓ ถือว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับทุกประเทศในกลุ่มเปรียบเทียบ อินเดียได้คะแนน ๓๗ ซึ่งสะท้อนถึงความมั่นคงทางการเมืองที่มากกว่าและระบอบประชาธิปไตยที่มีความเข้มแข็งกว่า แม้จะยังมีความท้าทายในด้านการทุจริต บราซิลได้คะแนน ๓๓ คะแนน แม้ว่าจะเผชิญกับการถดถอยทางประชาธิปไตยในบางช่วง แต่ก็ยังคงมีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลที่ทำงานได้ดีกว่าไทย อินโดนีเซียได้คะแนน ๓๕ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองหลังจากการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยที่ประสบความสำเร็จ ส่วนตุรกีได้คะแนน ๓๐ ซึ่งต่ำกว่าไทย เป็นผลมาจากความท้าทายในด้านการรักษาสถาบันประชาธิปไตยและการจัดการกับความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ

ตารางที่ ๙ คะแนน ICRG/PRS ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น

ประเทศ	คะแนน ICRG ๒๕๖๗	แนวโน้มตั้งแต่ ๒๕๖๓	ความเสี่ยงหลัก	ข้อเสนอแนะ
ไทย	๓๓	คงที่	เครือข่ายอุปถัมภ์ บอบช้ำทหาร	ปฏิรูปการเมือง เสริมสร้างสถาบัน
อินเดีย	๓๗	คงที่	การทุจริตท้องถิ่น	กระจายอำนาจ
บราซิล	๓๓	ผันผวน	ความขัดแย้งทางการเมือง	สร้างฉันทามติ
อินโดนีเซีย	๓๕	ปรับตัวดีขึ้น	การกระจายอำนาจ	เสริมประสิทธิภาพ
ตุรกี	๓๐	ลดลง	สถาบันประชาธิปไตย	ฟื้นฟูธรรมาภิบาล

การที่ ICRG ให้คะแนนไทยต่ำที่สุดในบรรดาแหล่งข้อมูลทั้งหมดมีนัยสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการประเมินของ ICRG มีผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนต่างชาติและการให้คะแนนเครดิตของประเทศ ปัญหาที่ ICRG ระบุ โดยเฉพาะเรื่องความไม่แน่นอนทางการเมืองและการขาดความต่อเนื่องในนโยบาย ส่งผลให้ต้นทุนการระดมทุนของประเทศและภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้น การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จึงต้องอาศัยการปฏิรูปที่ลึกซึ้งและครอบคลุม ทั้งในด้านการสร้างกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ

ที่มีประสิทธิภาพ การลดบทบาทของกองทัพในการเมือง และการสร้างฉันทามติระหว่างกลุ่มทางการเมืองต่าง ๆ ในเรื่องการปฏิรูปที่จำเป็นเพื่อยกระดับธรรมาภิบาลของประเทศ

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

จากข้อมูลของ ICRG ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในประเทศไทย คือ โครงสร้างอำนาจที่ไม่เป็นทางการและเครือข่ายอุปถัมภ์ ซึ่งฝังรากลึกในระบบการเมือง ระบบนี้สร้างความไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงโอกาสและทรัพยากรสาธารณะ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันเป็นไปได้ยาก เนื่องจากมีการคานอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกันในกลุ่มที่มีอิทธิพล การมีส่วนร่วมของกองทัพในการเมืองและอิทธิพลของกองทัพในการบริหารประเทศ แม้ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ความไม่แน่นอนและความไม่เสถียรของอำนาจทางการเมืองยังคงอยู่ ส่งผลให้การดำเนินนโยบายและมาตรการปราบปรามการทุจริตเป็นไปได้ยาก ปัญหาความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการทำงานของรัฐบาลและความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งส่งผลต่อความกล้าหาญและความร่วมมือในการเปิดเผยหรือดำเนินคดี การไม่เชื่อมั่นในระบบยุติธรรมทำให้การดำเนินกลยุทธ์เชิงรุกเป็นไปได้ยากขึ้น และการขาดกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพและความโปร่งใส รวมถึงการขาดอุปสรรคด้านกฎระเบียบและระบบราชการ ซึ่งยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดการทุจริตและสร้างเสถียรภาพในระบบการเมืองและเศรษฐกิจโดยรวม ปัญหาใหญ่คือการฝังรากลึกของวัฒนธรรมการทุจริต ระบบอุปถัมภ์ และโครงสร้างอำนาจที่ไม่โปร่งใส ซึ่งต้องการการปฏิรูปที่ครอบคลุมและยั่งยืน รวมถึงการสร้างกลไกตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ การลดบทบาทของเครือข่ายอุปถัมภ์และกองทัพในทางการเมือง เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระยะยาว

๖) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและเสถียรภาพในประเทศ คือ การปฏิรูปและเสริมสร้างกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ (checks and balances) ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการลดบทบาทของกองทัพและกลุ่มอำนาจที่มีอิทธิพลในทางการเมือง เพื่อให้ระบบการเมืองและภาครัฐโปร่งใสมากขึ้น การส่งเสริมระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและมีเสถียรภาพ โดยเน้นความต่อเนื่องของนโยบายและการมีฉันทามติทางการเมือง ซึ่งจะช่วยลดความไม่แน่นอนและสร้างความเชื่อมั่นในระบบยุติธรรมและการบริหารจัดการรัฐบาล การสร้างความเข้มแข็งของหน่วยงานตรวจสอบภายในและภายนอก รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายด้านความโปร่งใสและต่อต้านการทุจริตอย่างจริงจัง โดยมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถตรวจสอบและลงโทษผู้ทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบและจัดอุปสรรคด้านกฎหมายและระบบราชการ เพื่อเอื้ออำนวยต่อความโปร่งใสและลดโอกาสในการทุจริต รวมทั้งเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและเฝ้าระวังมากขึ้น และการสร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบในระดับสังคม ผ่านการให้ความรู้และส่งเสริมจริยธรรมในทุกภาคส่วน รวมถึงการสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบและป้องกันการทุจริต ดังนั้นการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันควรเน้นการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ ระบบกฎหมาย และสร้างกลไกเสริมสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบในทุกระดับ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างยั่งยืนและสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและนักลงทุนทั่วทั้งประเทศ

๒.๑.๗ World Economic Forum Executive Opinion Survey (WEF)

๑) ข้อมูลพื้นฐาน

World Economic Forum Executive Opinion Survey (WEF) เป็นการประเมินการจ่ายเงินสินบนเกี่ยวกับการนำเข้าส่งออก การเข้าถึงสาธารณูปโภคการประเมินภาษีประจำปี การได้รับสัมปทาน การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม และการนำเงินงบประมาณภาครัฐไปให้กับบริษัทบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ๆ

เพื่อการทุจริต โดยสำรวจมุมมองของนักธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสูงสุดในการทำธุรกิจ ๕ ด้าน คือ

- ๑) การทุจริต
- ๒) ความไม่มั่นคงของรัฐบาล/ปฎิวัติ
- ๓) ความไม่แน่นอนด้านนโยบาย
- ๔) ระบบราชการที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- ๕) โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่ไม่เพียงพอ

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วย

WEF ข้อที่ ๑ เป็นเรื่องปกติในประเทศของคุณที่บริษัทจะต้องจ่ายเงินพิเศษหรือติดสินบนเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกรณีต่อไปนี้

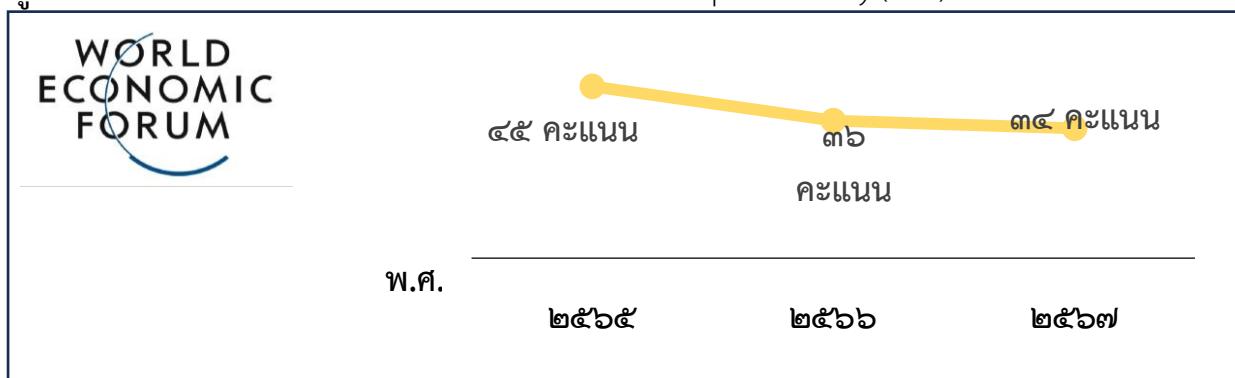
- ๑) การนำเข้า ส่งออก
- ๒) สาธารณูปโภค
- ๓) การชำระภาษีประจำปี
- ๔) การผูกพันสัญญาสาธารณะและการให้ใบอนุญาต
- ๕) คำพิพากษาของศาลมีความเที่ยงธรรม

World Economic Forum Executive Opinion Survey เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่สะท้อนถึงประสบการณ์และการรับรู้ของผู้นำธุรกิจระดับโลกเกี่ยวกับการทุจริต ความโปร่งใสของรัฐบาล ความเป็นอิสระของศาล และความสมบูรณ์ของภาคสาธารณะในประเทศไทย สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ WEF ให้คะแนนที่ ๓๔ คะแนน ซึ่งสะท้อนถึงการรับรู้ของผู้บริหารบริษัทเกี่ยวกับการเบี่ยงเบนเงินทุนสาธารณะ ความไว้วางใจในนักการเมือง และการเลือกปฏิบัติในการตัดสินใจของรัฐ การประเมินของ WEF มีความสำคัญพิเศษเนื่องจากการสำรวจจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการดำเนินธุรกิจข้ามชาติและความเข้าใจลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในประเทศต่าง ๆ

๒) ค่าคะแนนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ค่าคะแนน WEF ของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีค่าคะแนน ๔๕ คะแนน แต่ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ คะแนนลดลง ถึง ๓๖ คะแนน โดยมีค่าคะแนน ๓๖ คะแนน และลดลงอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ คือ ๓๔ คะแนน ดังรูปที่ ๑๒ แม้ว่าในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจะมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาการทุจริต แต่ความสำเร็จยังไม่เห็นเป็นรูปธรรมมากนัก การวิเคราะห์สถานการณ์ทุจริตในประเทศไทยจากมุมมองของภาคธุรกิจ โดยอ้างอิงจากผลสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร (Executive Opinion Survey: EOS) ซึ่งจัดทำโดย The World Economic Forum 2024 ให้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ประเทศไทยกำลังเผชิญในการต่อสู้กับปัญหาการทุจริต

รูปที่ ๑๒ ค่าคะแนนจาก World Economic Forum Executive Opinion Survey (WEF) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล WEF ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ แสดงให้เห็นถึงปัญหาหลายประการที่มีความต่อเนื่องและไม่แสดงแนวโน้มการปรับปรุงที่ชัดเจน

ปัญหาแรกที่ได้รับการระบุอย่างสม่ำเสมอคือการรับรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับการรับสินบนในการจัดซื้อจัดจ้าง การดำเนินงานของหน่วยงานตุลาการ และการบังคับใช้กฎหมาย แม้ว่าจะมีการปรับปรุงระบบดิจิทัลและการทำให้กระบวนการมีความโปร่งใสมากขึ้นในบางหน่วยงาน แต่การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ยังไม่เพียงพอที่จะเปลี่ยนแปลงการรับรู้ในระดับมหภาค

ปัญหาที่สองคือการอุปถัมภ์ทางการเมืองและการบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอต่อบุคคลที่มีความเชื่อมโยงทางการเมือง ปรากฏการณ์นี้สร้างความรู้สึกไม่เป็นธรรมและลดทอนความเชื่อมั่นในระบบยุติธรรม โดยเฉพาะในหมู่ผู้ประกอบการที่ต้องการความแน่นอนและความเป็นธรรมในการดำเนินธุรกิจ

ปัญหาที่สามคือการขาดความสอดคล้องในการบังคับใช้กรอบการต่อต้านการทุจริต แม้ว่าประเทศไทยจะมีกฎหมายและระเบียบที่ครอบคลุมเรื่องการต่อต้านการทุจริต แต่การนำไปปฏิบัติยังขาดความสม่ำเสมอและมีการตีความที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์และบุคคลที่เกี่ยวข้อง การขาดมาตรฐานที่ชัดเจนและการบังคับใช้ที่เท่าเทียมกันนี้สร้างความไม่แน่นอนและเพิ่มต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎระเบียบสำหรับภาคเอกชน

ปัญหาที่สี่คือความเป็นอิสระของศาลที่จำกัด โดยเฉพาะในคดีที่มีนัยสำคัญทางการเมืองหรือเกี่ยวข้องกับธุรกิจขนาดใหญ่ การรับรู้เรื่องการแทรกแซงทางการเมืองต่อระบบยุติธรรมยังคงเป็นความกังวลสำคัญของชุมชนธุรกิจระหว่างประเทศ

ปัญหาสุดท้ายที่สำคัญคือการขาดวัฒนธรรมข้าราชการมืออาชีพและการโยกย้ายตำแหน่งงานบ่อยครั้ง ตามการพิจารณาทางการเมือง WEF ระบุว่าความต่อเนื่องในการบริหารงานและการแต่งตั้งตามระบบอุปถัมภ์เป็นปัญหาเชิงระบบที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของภาครัฐ ประเทศที่ดำเนินการปฏิรูประบบข้าราชการตามหลักการแต่งตั้งตามผลงาน เช่น มาเลเซียและอินเดีย ได้รับการประเมินที่ดีกว่าในด้านนี้

ตารางที่ ๑๐ การประเมิน WEF ของประเทศไทย (ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗)

ปี	คะแนน CPI ไทย	อันดับโลก	ประเด็นหลักที่ WEF ระบุ	การปรับปรุงที่สังเกตได้
๒๕๖๕	๓๖	๑๑๐	การบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริต	การปรับปรุงกระบวนการบางอย่าง การเสริมสร้างความโปร่งใสของระบบยุติธรรม
๒๕๖๖	๓๕	๑๐๘	ความสมบูรณ์ของภาคสาธารณะ	การพัฒนากระบวนการโปร่งใสเพิ่มเติม
๒๕๖๗	๓๔	๑๐๗	การอุปถัมภ์ ความสอดคล้องในการบังคับใช้	ความก้าวหน้าด้าน การปราบปรามการทุจริต เช่น ระบบการแต่งตั้ง ข้าราชการ การสร้าง วัฒนธรรมการดำเนินงาน

การที่ WEF ให้คะแนนไทยในระดับกลางและไม่แสดงแนวโน้มการปรับตัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมและสามารถสัมผัสได้ โดยเฉพาะในระดับที่ผู้บริหารธุรกิจระดับโลกสามารถรับรู้ได้ การปรับปรุงคะแนน WEF จึงต้องอาศัยการดำเนินการที่เป็นระบบและครอบคลุม ทั้งการสร้างระบบข้าราชการมืออาชีพที่แต่งตั้งตามผลงาน การเสริมสร้างความเป็นอิสระของระบบยุติธรรม การพัฒนากลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใสและความรับผิดชอบในทุกระดับของการบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการเหล่านี้จะไม่เพียงแต่ช่วยปรับปรุงคะแนน WEF แต่จะส่งผลเชิงบวกต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

๔) การเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ คะแนน WEF ของไทยที่อยู่ที่ ๓๔ คะแนน ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงด้านความขัดแย้ง อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ที่อาจเพิ่มความเสี่ยงของภัยธรรมชาติในประเทศที่อยู่ในเขตร้อนอย่างประเทศไทย แต่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินโดนีเซียที่ได้ ๖๑ คะแนน แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการสร้างกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมากกว่าความสำเร็จของการปฏิรูประบบกฎหมายและการเสริมสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงานของรัฐ

ตารางที่ ๑๑ การประเมิน WEF ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น (ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗)

ประเทศ	คะแนน WEF ๒๕๖๗	แนวโน้มตั้งแต่ ๒๕๖๕	ความเสี่ยงหลัก	ข้อเสนอแนะ
ไทย	๓๔	ลดลง	เครือข่ายอุปถัมภ์ บอบาพทหาร	ความเป็นอิสระของ ระบบยุติธรรม
อินเดีย	๓๖	คงที่	ปัญหาการทุจริต ในภาครัฐ	ความท้าทายในการต่อสู้ กับการทุจริตในภาครัฐ ของประเทศ
อินโดนีเซีย	๖๑	ดีขึ้น	การกระจายอำนาจ	เสริมสร้างประสิทธิภาพ ในการตรวจสอบ
บราซิล	๓๔	ลดลง	การใช้สิทธิพิเศษ ในตำแหน่งหน้าที่ ทางราชการเพื่อแสวงหา ผลประโยชน์	ความแข็งแกร่งของ สถาบัน

WEF ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านเสถียรภาพและสิทธิมนุษยชน ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับระดับความโปร่งใสและการบริหารจัดการของรัฐบาล โดยกล่าวว่าสถานการณ์การทุจริตและความโปร่งใสในประเทศไทยอาจเป็นหนึ่งในความท้าทายทางด้านความมั่นคงทางสังคมและการเมือง ซึ่งต้องอาศัยนโยบายและกลไกการตรวจสอบที่เข้มแข็ง เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและความเสมอภาคในสังคม

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

ความท้าทายด้านความโปร่งใสและการใช้เทคโนโลยีในระดับประเทศ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการต่อสู้กับการทุจริต จากข้อมูลของ WEF ถึงความเสี่ยงด้านการควบคุมข้อมูล การเซนเซอร์ และการใช้เทคโนโลยี อาจเป็นอุปสรรคสำคัญ เนื่องจากเทคโนโลยีสามารถถูกใช้ในทางที่ผิด เช่น การเซนเซอร์ข้อมูล การควบคุมความเห็นต่าง และการขาดความโปร่งใส ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือ การตรวจสอบ และการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในการต่อต้านการทุจริต ดังนั้น ปัญหาและอุปสรรคสำคัญคือ

การใช้เทคโนโลยีในทางที่ผิด รวมถึงความไม่เข้มแข็งของกลไกตรวจสอบ การขาดความร่วมมือ และการขาดความเข้าใจด้านนวัตกรรม ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนา นโยบาย การเสริมสร้างความรู้ และการสร้างกลไกที่ตรวจสอบได้อย่างโปร่งใสมากขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตในประเทศไทย

๖) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปัญหาการทุจริตของไทยคือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกตรวจสอบและความโปร่งใส ที่ควรพัฒนากลไกตรวจสอบภายในหน่วยงาน ทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างโปร่งใส ติดตามผลได้ และสามารถตรวจสอบได้ง่ายขึ้น การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการป้องกันและตรวจจับการทุจริต ควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบบันทึกข้อมูลโปร่งใส ระบบตรวจสอบแบบอัตโนมัติ และกลไกการรายงานความผิดปกติ เพื่อป้องกันและลดโอกาสการทุจริต รวมทั้งใช้เทคโนโลยีเพื่อความโปร่งใสในการดำเนินงานและการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ การเสริมสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจในดำนานวัตกรรมและความโปร่งใส ควรจัดให้มีการอบรมและสร้างความตระหนักรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และประชาชน เพื่อเข้าใจถึงผลประโยชน์และแนวทางการใช้เทคโนโลยีในการต่อต้านการทุจริต รวมถึงเสริมสร้างวัฒนธรรมความซื่อสัตย์และจริยธรรมในทุกกระดับ การพัฒนากลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและสายปกรอง ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน สื่อมวลชน และประชาชนในการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มแข็ง เพื่อสร้างเสถียรภาพและความน่าเชื่อถือในระบบธรรมาภิบาล

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการทุจริตในไทย ควรเน้นการพัฒนากลไกตรวจสอบที่โปร่งใสและน่าเชื่อถือ ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อรองรับนวัตกรรมใหม่ ๆ และเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์ของสังคม

๒.๑.๘ World Justice Project Rule of Law Index (WJP)

๑) ข้อมูลพื้นฐาน

World Justice Project Rule of Law Index (WJP) เป็นรายงานประจำปีที่ถูกจัดทำขึ้นเพื่อวัดหลักนิติธรรมในแต่ละประเทศ ผ่านการสำรวจครัวเรือนมากกว่า ๑๔๙,๐๐๐ ครัวเรือน และนักกฎหมาย หรือผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมาย ๓,๔๐๐ คน โดยในปี ๒๐๒๓ มีประเทศที่ถูกจัดลำดับ ๑๔๒ ประเทศ โดยการประเมินการใช้อำนาจรัฐเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนของข้าราชการเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ ฝ่ายทหาร และตำรวจ โดยประเมินค่าความโปร่งใสโดยใช้หลักนิติรัฐ ซึ่งมีหลักการสำคัญ ๔ ประการ คือ

- ๑) รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐต้องอยู่ภายใต้กฎหมายและถูกตรวจสอบได้
- ๒) กฎหมายต้องเปิดเผย ชัดเจน มั่นคง ปกป้องสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ๓) กระบวนการทางกฎหมายมีความเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ
- ๔) การตัดสินคดีต้องมีความเป็นธรรม มีจริยธรรม มีความเป็นกลาง

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วย

- WJP ข้อที่ ๑ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว
- WJP ข้อที่ ๒ เจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว
- WJP ข้อที่ ๓ เจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว
- WJP ข้อที่ ๔ เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว

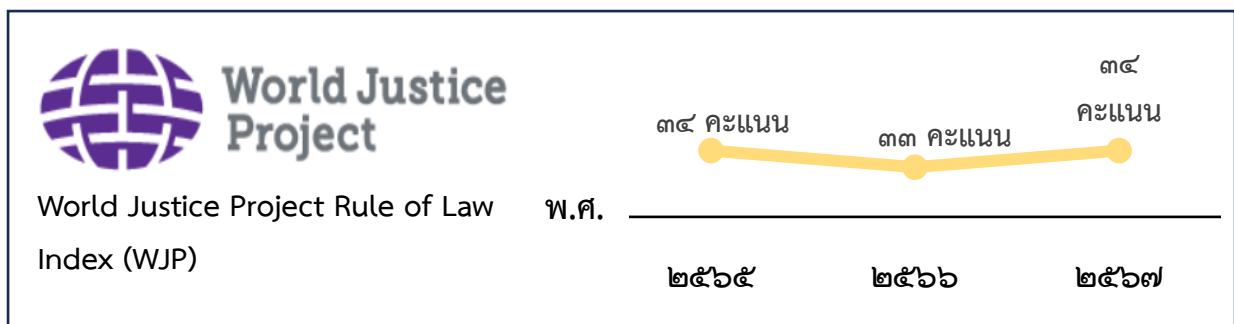
World Justice Project Rule of Law Index เป็นหนึ่งในแหล่งข้อมูลที่ให้คะแนนประเทศไทยในระดับที่ดีที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ในการประเมิน CPI โดยในปี ๒๕๖๗ ไทยได้รับคะแนน

ใน WJP ที่ ๓๔ คะแนน ซึ่งเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย การประเมินของ WJP จะให้ความสำคัญกับการวัดประสิทธิภาพของระบบนิติธรรมในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการไม่มีการทุจริต การเข้าถึงความยุติธรรม และข้อจำกัดต่ออำนาจของรัฐบาล การปรับตัวดีขึ้นนี้สะท้อนถึงการปรับปรุงเล็กน้อยในด้านความโปร่งใสของการบริหารงานในระดับท้องถิ่น และการเสริมสร้างกลไกการเข้าถึงข้อมูลสาธารณะในบางหน่วยงาน

๒) ค่าคะแนนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ค่าคะแนน WJP ของประเทศไทยใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ พบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีคะแนน ๓๔ คะแนน และในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีคะแนน ๓๓ คะแนน และกลับมามีคะแนนที่ ๓๔ คะแนนในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ดังรูปที่ ๑๓ WJP ได้ให้ข้อมูลและการวิเคราะห์ที่สำคัญเกี่ยวกับสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทยผ่านดัชนีนิติธรรม (Rule of Law Index) ซึ่งประเมินประสิทธิภาพของระบบยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก WJP รายงานว่าการทุจริตยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญในระบบยุติธรรมของประเทศไทย โดยมีการระบุถึงปัญหาความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม การบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอองเกิดการแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม และความล่าช้าในการพิจารณาคดีที่อาจเกิดจากการทุจริตโดยฝ่ายบริหารมีอำนาจเหนือฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ที่ระบบยุติธรรมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ WJP ชี้ให้เห็นว่าปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของหลักนิติธรรมและการพัฒนาประชาธิปไตย (World Justice Project, ๒๐๒๓)^{๑๓}

รูปที่ ๑๓ ค่าคะแนนจาก World Justice Project Rule of Law Index (WJP) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์รายละเอียดของ WJP ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยมีจุดแข็งในด้านโครงสร้างกฎหมายที่ครอบคลุมและการจัดตั้งสถาบันตรวจสอบที่ครบถ้วน แต่ยังมีจุดอ่อนสำคัญในด้านการบังคับใช้กฎหมายอย่างสม่ำเสมอและการรักษาความเป็นอิสระของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในคดีที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีอิทธิพลทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ การประเมินของ WJP ยังระบุถึงปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรวจสอบและการขาดช่องทางการร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้เรื่องความโปร่งใสและความรับผิดชอบของหน่วยงานรัฐ

รายงาน World Justice Project Rule of Law Index 2024 ถึงสถานภาพของประเทศไทยในด้านหลักนิติธรรม ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มรายได้ระดับปานกลาง (Upper-Middle) โดยมีคะแนนรวม ๐.๕๐

^{๑๓} World Justice Project. (2023). *Thailand Ranks ๘๒nd out of 142 in Rule of Law Index*. From https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/Thailand_1.pdf.

จัดอยู่ในอันดับที่ ๑๐ จาก ๑๕ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก และอันดับที่ ๗๘ จาก ๑๔๒ ประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ รายงานแสดงให้เห็นว่าคะแนนของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ ยังมีความเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยโดยคะแนนรวมเพิ่มขึ้นเพียง ๐.๐๑ จุดจากปีก่อน

ในรายละเอียดด้านกฎหมายและสิทธิพื้นฐาน เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น การเข้าถึงข้อมูล และสิทธิการสมาคม มีคะแนนประมาณ ๐.๕๐ - ๐.๗๐ ซึ่งบ่งชี้ถึงระดับการเข้าถึงและความเป็นธรรมที่ยังต้องพัฒนา เช่น สิทธิในการได้รับข้อมูล (Right to information) ด้านเสรีภาพสิทธิและความปลอดภัยของพลเมือง มีระดับคะแนนประมาณ ๐.๖๐ - ๐.๗๕ แต่ก็ยังคงมีจุดอ่อนในด้านความรวดเร็วและความโปร่งใสของกระบวนการทางกฎหมายและยุติธรรม ด้านความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อย เช่น การไม่มีอุบัติเหตุ ความรุนแรงและอาชญากรรม คะแนนอยู่ที่ประมาณ ๐.๖๖ - ๐.๙๐ โดยเฉพาะในด้านความกล้าหาญและความสงบของสังคม ซึ่งยังเป็นจุดเด่นของประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ด้านระบบยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายมีจุดที่ต้องพัฒนา คือ ความสามารถในการสอบสวน การตัดสินใจอย่างทันทั่วทั้ง การปฏิบัติการให้เป็นธรรม และความเร็วของกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ คะแนนในด้านนี้มีค่าประมาณ ๐.๓๐ - ๐.๖๐ ซึ่งยังเป็นจุดที่ประเทศควรเน้นปรับปรุงเพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบยุติธรรม

ภาพรวมของประเทศไทยชี้ให้เห็นว่ามีความพยายามพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและความเป็นธรรมหรือสิทธิพลเมือง แต่ยังคงมีความท้าทายหลายด้านที่ต้องเร่งแก้ไขเพื่อเสริมสร้างหลักนิติธรรมให้เข้มแข็งและเป็นธรรมโดยเฉพาะด้านระบบยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย

นอกจากนี้ WJP Index 2024 พบว่า ระดับของการทุจริตในประเทศไทยอยู่ในระดับปานกลาง โดยในด้าน “Absence of Corruption” (การไม่มีการทุจริต) ไทยได้คะแนน ๐.๔๖ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยในกลุ่ม แต่ยังคงอยู่ในอันดับที่ ๑๘ จาก ๔๑ ประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก และอันดับที่ ๗๐ จาก ๑๔๒ ประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ ในด้าน “Constraints on Government Powers” (ข้อจำกัดต่ออำนาจของรัฐบาล) ไทยได้รับคะแนน ๐.๔๖ ด้วยเช่นกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ามีการควบคุมการใช้อำนาจของรัฐบาลในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีพื้นที่ให้ปรับปรุง โดยภาพรวมการทุจริตในประเทศไทยยังคงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจและต้องการการดำเนินการเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้น

๔) การเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มที่มีคะแนน CPI ใกล้เคียงกัน คะแนน WJP ของไทยที่ ๕๐ คะแนน ถือว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับบราซิลที่ได้ ๕๓ คะแนน และตุรกีที่ได้ ๕๑ คะแนน ทั้งนี้ อินเดียซึ่งได้คะแนน WJP ที่ ๕๕ คะแนน แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการสร้างกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ขณะที่อินโดนีเซียได้คะแนน ๕๒ คะแนน ซึ่งสะท้อนถึงผลสำเร็จของการปฏิรูประบบกฎหมายและการเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ การที่ไทยได้คะแนน WJP ที่ดีกว่าคะแนน CPI โดยรวมแสดงให้เห็นว่าประเทศมีพื้นฐานทางกฎหมายและสถาบันที่แข็งแกร่ง แต่ปัญหาหลักอยู่ที่การนำไปปฏิบัติและการสร้างความเชื่อมั่นให้กับสาธารณชน

ตารางที่ ๑๒ คะแนน WJP “Absence of Corruption” ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น

ประเทศ	คะแนน WJP ๒๕๖๗	จุดแข็ง	จุดที่ต้องปรับปรุง
ไทย	๓๔	โครงสร้างกฎหมาย สถาบันตรวจสอบ	การบังคับใช้ การมีส่วนร่วม
อินเดีย	๕๕	กลไกตรวจสอบ ความโปร่งใส	การเข้าถึงความยุติธรรม
บราซิล	๕๓	ระบบตุลาการ	การบังคับใช้ที่สม่ำเสมอ

ประเทศ	คะแนน WJP ๒๕๖๗	จุดแข็ง	จุดที่ต้องปรับปรุง
อินโดนีเซีย	๕๒	การปฏิรูประบบ	ความเป็นอิสระของสถาบัน
ตุรกี	๕๑	กรอบกฎหมาย	การแทรกแซงทางการเมือง

การเพิ่มขึ้นของค่าคะแนน WJP มีนัยสำคัญต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การปรับปรุงคะแนน CPI เนื่องจากแสดงให้เห็นว่าประเทศมีศักยภาพในการยกระดับการรับรู้เรื่องการทุจริตหากสามารถแก้ไขปัญหาด้านการปฏิบัติและการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะของ WJP เน้นไปที่การเสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบ การปรับปรุงระบบการร้องเรียนและการแจ้งเบาะแส และการเสริมสร้างความโปร่งใสในกระบวนการตัดสินใจของหน่วยงานรัฐในทุกระดับ การดำเนินการตามข้อเสนอแนะเหล่านี้จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีอยู่และยกระดับการรับรู้เรื่องการต่อต้านการทุจริตในระยะยาว

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในไทยและในระดับโลก โดยเน้นว่าการควบคุมการทุจริตเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อภาพรวมของ rule of law ซึ่งพบว่ามีแนวโน้มดีขึ้นในระดับโลก อย่างไรก็ตาม การต่อสู้กับการทุจริตในไทยอาจเผชิญกับอุปสรรคหลัก ๆ คือ ความไม่โปร่งใสและการขาดความรับผิดชอบในภาครัฐ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความเชื่อมั่นของประชาชน ระบบตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายที่อาจยังไม่เข้มแข็งหรือขาดความเป็นอิสระเพียงพอ บทบาทของอำนาจรัฐและกลไกการเมืองที่อาจมีการใช้อำนาจผิดวัตถุประสงค์หรือเป็นกลไกในการปกป้องผลประโยชน์ส่วนตัว ปัญหาทรัพยากรและความสามารถขององค์กรที่มีหน้าที่ดำเนินการด้านต่อต้านทุจริต เช่น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ป.ป.ช.) ซึ่งอาจยังไม่เพียงพอหรือยังมีอุปสรรคในกฎหมายและนโยบายเพื่อการบังคับใช้ ปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๖) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทยเพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและลดการทุจริต รวมถึงเสริมสร้างหลักนิติธรรม สามารถดำเนินการได้ ดังนี้ เพิ่มความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการป้องกันการทุจริต โดยเน้นการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรมและรวดเร็ว เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด สนับสนุนการเปิดเผยข้อมูลของรัฐบาลและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบและความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบตรวจสอบและถ่วงดุล เช่น การสร้างกลไกตรวจสอบบัญชีอิสระและกลไกการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง จัดตั้งนโยบายและมาตรการเชิงรุกในการรับมือกับการทุจริตในทุกระดับ รวมถึงการเสริมสร้างกลไกป้องกันและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถประเมินและปรับปรุงมาตรการได้อย่างทันที ดังนั้นการดำเนินงานด้านความโปร่งใสและการต่อสู้กับการทุจริตในประเทศไทยควรเน้นความเข้มแข็งของกลไกทางกฎหมาย การเปิดเผยข้อมูล การมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ใสสะอาด เพื่อพัฒนาระบบนิติธรรมและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนในรัฐบาลและสถาบันต่าง ๆ

๒.๑.๙ Varieties of Democracy Project (V-Dem)

๑) ข้อมูลพื้นฐาน

Varieties of Democracy (V-Dem) เป็นสถาบันที่เกิดจากการรวมตัวของภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยยูเทนเบิร์ก ประเทศสวีเดน และสถาบันเคสโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเธอร์แลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งดำเนินการจัดเก็บข้อมูลด้านรัฐศาสตร์ V-Dem วัดเกี่ยวกับความหลากหลายของประชาธิปไตย การถ่วงดุลของฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ตลอดจนการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ซึ่งในปี ๒๐๑๖ มีการวัดในอาเซียน เพียง ๔ ประเทศ แต่ต่อมาในปี ๒๐๑๗ จนถึงปัจจุบัน มีการวัดในประเทศกลุ่มอาเซียน ๑๐ ประเทศ ในแหล่งข้อมูล Varieties of Democracy Institute (V-Dem) มีประเด็นที่องค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ นำมาคำนวณเป็นคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ตามคำถามที่ว่า การทุจริตทางการเมืองเป็นที่แพร่หลายมากน้อยเพียงใด (How pervasive is political corruption) โดยดัชนีแสดงความแพร่หลายของการทุจริตนี้ ถูกคำนวณจากค่าเฉลี่ยของดัชนี ๔ ด้าน คือ

๑. ดัชนีการทุจริตในภาครัฐ (Public sector corruption index) โดยใช้คำถามว่า “เจ้าหน้าที่รัฐมีพฤติกรรมเรียกรับสินบนหรือสิ่งของอื่นใด ในระดับใด และเจ้าหน้าที่รัฐ มีพฤติกรรมขโมยเบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐ เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด”

๒. ดัชนีการทุจริตของผู้บริหารระดับสูง (Executive corruption index) โดยใช้คำถามว่า “ผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทน มีพฤติกรรมเรียกรับสินบน หรือสิ่งของอื่นใด เป็นประจำหรือไม่ และผู้บริหารระดับสูง หรือตัวแทนเหล่านั้นมีพฤติกรรมขโมย เบียดบังเงินหรืองบประมาณ หรือทรัพยากรภาครัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อคนในครอบครัวของตนเองบ่อยครั้งเพียงใด”

๓. ดัชนีการทุจริตของฝ่ายนิติบัญญัติ (The indicator for legislative corruption) โดยใช้คำถามว่า “เจ้าหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ในประเด็นเหล่านี้ในระดับใด”

(๑) เรียกรับสินบน

(๒) รับเงินเพื่อช่วยเหลือให้ได้รับสัญญาจากภาครัฐ (เพื่อตัวเอง ครอบครัว เพื่อน ผู้สนับสนุนทางการเมือง)

(๓) มีผลประโยชน์ต่างตอบแทนกับภาคธุรกิจเพื่อแลกกับโอกาสในการว่าจ้างภายหลังจากออกจากสภานิติบัญญัติ

(๔) ขโมย (เบียดบัง) เงินของภาครัฐหรือเงินจากโครงการบริจาคต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ส่วนตัว

๔. ดัชนีการทุจริตของฝ่ายตุลาการ (The indicator for judicial corruption) โดยใช้คำถามว่า “ประชาชนหรือภาคธุรกิจ มีการจ่ายเงินพิเศษ (ที่ไม่มีเอกสารการจ่ายเงิน) หรือสินบน เพื่อเร่งหรือชะลอกระบวนการของฝ่ายตุลาการ ในระดับใด”

คำถามหรือชุดข้อมูลที่ใช้ ประกอบด้วย

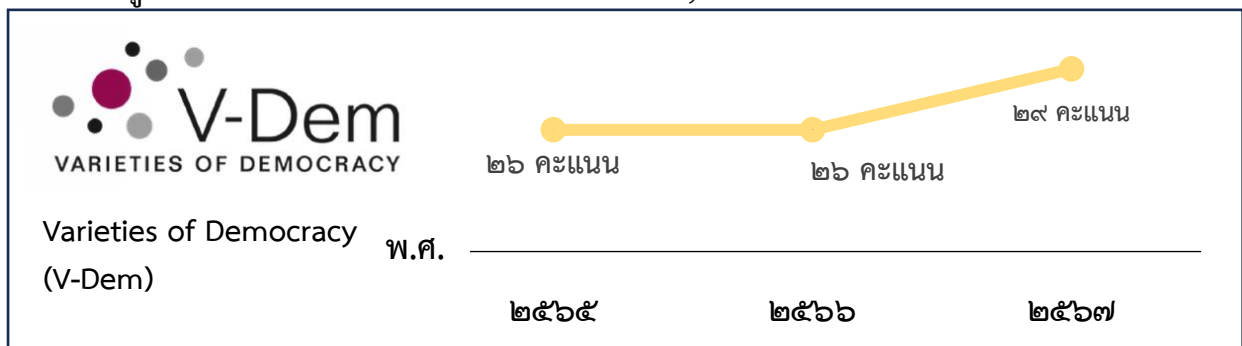
V-Dem ข้อที่ ๑ ความแพร่หลายของการทุจริตในประเทศ

Varieties of Democracy หรือ V-Dem เป็นโครงการวิจัยระดับโลกที่มุ่งเน้นการวัดและติดตามความหลากหลายของประชาธิปไตย การถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ตลอดจนการทุจริตของเจ้าหน้าที่ในแต่ละสาขาอำนาจ สำหรับประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ V-Dem ให้คะแนนที่ ๒๙ คะแนน การประเมินของ V-Dem จะให้ความสำคัญกับการวัดการปฏิบัติจริง (de facto practices) ในด้านเสรีภาพสื่อ ความโปร่งใสในการเงินการเมือง ความเป็นอิสระของศาล และการเข้าถึงข้อมูลสาธารณะ ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการรับรู้เรื่องการทุจริตและคุณภาพของธรรมาภิบาล

๒) ค่าคะแนนของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ค่าคะแนน V-Dem ของประเทศไทยใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ พบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีความคงที่ถึง พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่คะแนน ๒๖ คะแนน และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ที่ ๒๙ คะแนน ดังรูปที่ ๑๔ V-Dem กล่าวถึงสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยและการปกครอง ค่าคะแนน V-Dem ของประเทศไทยดีขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ อันเป็นผลมาจากพรรคฝ่ายค้านได้รับสิทธิ์เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศมากขึ้น แต่การทุจริตยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญในกระบวนการเลือกตั้งของประเทศไทย โดยมีการระบุถึงปัญหาการซื้อเสียง การใช้ทรัพยากรของรัฐเพื่อประโยชน์ทางการเมือง และการแทรกแซงการทำงานขององค์กรอิสระที่มีหน้าที่ควบคุมดูแลการเลือกตั้ง V-Dem ชี้ให้เห็นว่าปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของกระบวนการประชาธิปไตยและความชอบธรรมของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง

รูปที่ ๑๔ ค่าคะแนนจาก Varieties of Democracy (V-Dem) ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

๓) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากรายงานของ V-Dem ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีกระบวนการเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นเหตุการณ์สำคัญในบริบทของเสรีภาพและกระบวนการประชาธิปไตย ทั้งนี้ ยังชี้ให้เห็นว่ากระบวนการทางการเมืองในประเทศไทยอยู่ในภาวะเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นปีที่มีการเลือกตั้งครั้งใหญ่ ซึ่งอาจเป็นโอกาสสำคัญสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตของประชาธิปไตยในประเทศไทย แต่ยังคงต้องพิจารณาในบริบทของแนวโน้มทั่วโลกที่มีการชะลอการขยายตัวของประชาธิปไตยและการเพิ่มขึ้นของอำนาจแบบเผด็จการ

การวิเคราะห์ของ V-Dem ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ แสดงให้เห็นถึงปัญหาหลายมิติที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกัน

ปัญหาแรกและสำคัญที่สุดคือสภาพแวดล้อมของสื่อและเสรีภาพในการแสดงออก ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว ประเทศไทยยังคงถูกจัดอยู่ในกลุ่ม “ไม่เสรี” สำหรับเสรีภาพอินเทอร์เน็ตและสื่อ โดยมีการเซ็นเซอร์สื่ออย่างต่อเนื่อง การคุกคามนักข่าว และการปราบปรามการแสดงออกทางออนไลน์ กฎหมายหมิ่นประมาทและการใช้อำนาจพิเศษต่าง ๆ อย่างบ่อยครั้งได้สร้างบรรยากาศของความกลัวและการเซ็นเซอร์ตนเองในหมู่นักข่าวและนักวิชาการ ส่งผลให้การเปิดเผยและการตรวจสอบการทุจริตมีข้อจำกัดอย่างมาก การขาดเสรีภาพสื่อ这不仅ส่งผลต่อการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน แต่ยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบของหน่วยงานรัฐ

ปัญหาที่สองคือความเป็นอิสระของศาลที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาไทยได้คะแนนเพียง ๑ คะแนนจาก ๔ คะแนนเต็มในด้านความเป็นอิสระของศาล ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยภูมิภาคที่ ๒.๔๑ และค่าเฉลี่ยโลกที่ ๒.๐๙

อย่างมีนัยสำคัญ การประเมินนี้สะท้อนถึงความกังวลอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการแทรกแซงทางการเมืองต่อระบบยุติธรรม การแต่งตั้งผู้พิพากษาที่อาจมีอคติทางการเมือง และการใช้ระบบยุติธรรมเป็นเครื่องมือทางการเมือง ปัญหานี้มีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและนักลงทุนในระบบยุติธรรม และเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการต่อสู้กับการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาที่สามคือความโปร่งใสในการเงินการเมืองและกระบวนการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญ V-Dem ระบุว่าประเทศไทยยังขาดความโปร่งใสในการเปิดเผยแหล่งที่มาของเงินทุนทางการเมือง การใช้จ่ายในการหาเสียง และผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูง กระบวนการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญในหน่วยงานต่าง ๆ ยังคงขาดความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมจากสาธารณชน ทำให้เกิดความสงสัยเกี่ยวกับการแต่งตั้งตามอุปถัมภ์หรือผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าคุณธรรม นอกจากนี้ ระบบการเลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยการแต่งตั้งแทนการเลือกตั้งโดยตรงยังคงเป็นประเด็นที่ V-Dem มองว่าลดทอนความรับผิดชอบทางประชาธิปไตยและเปิดโอกาสให้เกิดการทุจริตและการใช้อิทธิพลโดยมิชอบ

๔) การเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มที่มีคะแนน CPI ใกล้เคียงกัน คะแนน V-Dem ของไทยที่ ๒๙ คะแนน ถือว่าอยู่ในระดับใกล้เคียงกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในหลายประเทศปัญหาการทุจริตทางการเมืองยังคงเป็นปัญหาสำคัญ และควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการสร้างกลไกตรวจสอบและตรวจราชการที่เข้มแข็ง รวมถึงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบราชการและลดโอกาสในการทุจริต การคุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชน รวมทั้งการสนับสนุนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเพื่อกระตุ้นการตรวจสอบและวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ในสังคม ซึ่งจะเป็ตัวช่วยสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลและลดการทุจริต อีกทั้งควรมีการปฏิรูปกระบวนการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนพรรคการเมืองและกลไกประชาธิปไตยที่เป็นกลางและแข็งแรง และการปลูกฝังความรู้และจิตสำนึกด้านจริยธรรมในระบบการเมืองและที่สำคัญคือ ภาคประชาชนและภาคพลเมืองควรมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้อย่างเข้มแข็ง

ตารางที่ ๑๓ คะแนน V-Dem ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอื่น (ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗)

ประเทศ	คะแนน V-Dem ๒๕๖๗	ปัญหา	จุดแข็ง
ไทย	๒๙	การซื้อสิทธิขายเสียง	การเพิ่มขึ้นด้านเสรีภาพสื่อและการแสดงออก
อินเดีย	๒๙	การทุจริตทางการเมืองส่วนใหญ่ไม่ถูกดำเนินคดีอย่างมีประสิทธิภาพ	ความเป็นอิสระของหน่วยงาน
บราซิล	๔๔	ความไว้วางใจของประชาชน	การเปิดโปงการทุจริตในระดับสูงสุดของรัฐบาล
อินโดนีเซีย	๒๒	อิทธิพลทางการเมือง	การมีหน่วยงานในการกำกับดูแล
ตุรกี	๑๘	การแทรกแซงทางการเมือง	กระบวนการทางกฎหมายที่เข้มแข็งมากขึ้น

ตารางที่ ๑๔ ดัชนีหลักของ V-Dem สำหรับประเทศไทย (ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗)

ตัวชี้วัด	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	แนวโน้ม	ระดับการประเมิน
Political Corruption Index	๒๘	๒๗	๒๖	๒๖	๒๙	ปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย	ต่ำ
Judicial Independence	๑	๑	๑	๑	๑	คงที่	ต่ำมาก
Media Freedom	ไม่เสรี	ไม่เสรี	ไม่เสรี	ไม่เสรี	ไม่เสรี	คงที่	ต่ำมาก
Liberal Democracy Index	<๐.๓	<๐.๓	<๐.๓	<๐.๓	<๐.๓	คงที่	ระบอบเผด็จการเลือกตั้ง
Executive Corruption	๒๒	๒๓	๒๔	๒๕	๒๗	ดีขึ้นเล็กน้อย	ต่ำ
Legislative Corruption	๒๖	๒๗	๒๘	๒๗	๓๑	ปรับตัวดีขึ้น	ต่ำ-กลาง

หมายเหตุ: คะแนน ๐-๑๐๐ (๑๐๐ = ดีที่สุด) สำหรับดัชนีการทุจริต; คะแนน ๐-๔ (๔ = ดีที่สุด) สำหรับความเป็นอิสระของศาล

แม้ว่า V-Dem จะแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ หลังจากการเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ แต่ประเทศไทยยังคงถูกจัดประเภทเป็น “ระบอบเผด็จการเลือกตั้ง (Electoral Autocracy)” โดยมีข้อจำกัดอย่างมีนัยสำคัญต่อสิทธิทางการเมืองและเสรีภาพพลเมือง การปรับปรุงเล็กน้อยในดัชนีการทุจริตทางการเมืองจาก ๒๖ เป็น ๒๙ คะแนนแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการปรับปรุง แต่ยังไม่เพียงพอที่จะเปลี่ยนแปลงการจัดประเภทโดยรวมของประเทศ

การปรับปรุงคะแนน V-Dem จึงต้องอาศัยการปฏิรูปที่ครอบคลุมและเหมาะสมในหลายมิติ ทั้งการเสริมสร้างเสรีภาพสื่อและการแสดงออก การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมให้มีความเป็นอิสระมากขึ้น การเพิ่มความโปร่งใสด้านการเงินของกระบวนการทางการเมืองและกระบวนการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญ การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ การดำเนินการเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยปรับปรุงคะแนน V-Dem แต่จะเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับคะแนน CPI โดยรวมและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาคมระหว่างประเทศต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลของประเทศไทย

๕) ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาการทุจริตของประเทศไทยมีหลายด้าน ซึ่ง V-Dem พบว่าการแพร่หลายของวัฒนธรรมการทุจริตในระบบราชการและกลไกการเมือง ทำให้การต่อต้านและการสร้างความโปร่งใสเป็นเรื่องที่ทำหาย การทุจริตถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในระดับลึก แม้จะมีการจัดตั้งองค์กรตรวจสอบและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย แต่ยังคงประสบปัญหาในการดำเนินงานอย่างเข้มแข็งและเป็นอิสระ เนื่องจากการแทรกแซงจากกลุ่มผลประโยชน์และอำนาจทางการเมือง การทุจริตมักเชื่อมโยงกับกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอำนาจทางการเมือง ซึ่งสร้างความลำบากในการดำเนินนโยบายต่อต้านการทุจริตอย่างเป็นธรรมและเข้มงวด อีกทั้งความซับซ้อนของโครงสร้างอำนาจทางการเมืองและระบบราชการ อาจทำให้การดำเนินการต่อสู้กับการทุจริตเป็นไปอย่างมีข้อจำกัด นอกจากนี้ยังพบว่า

การทุจริตยังได้รับการปกป้องจากกลุ่มอำนาจในระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความโปร่งใสและความยุติธรรมในการดำเนินนโยบาย

นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมทางการเมืองที่ไม่เสถียรและความแตกแยกทางการเมืองอาจเป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จในการจัดการปัญหาการทุจริต เนื่องจากกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอิทธิพลอาจใช้ทรัพยากรเพื่อป้องกันหรือเบี่ยงเบนการดำเนินคดีทุจริต รวมทั้งความขาดแคลนความกล้าหาญทางการเมืองที่จะดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์ในระยะยาว

๖) ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเมืองและประชาธิปไตยในประเทศไทย คือ การส่งเสริมความโปร่งใสและกำจัดการทุจริต การสร้างกลไกตรวจสอบและตรวจราชการที่เข้มแข็ง รวมถึงการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานของรัฐ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบราชการและลดโอกาสในการทุจริต การเสริมสร้างเสรีภาพของสื่อและความคิดเห็น การคุ้มครองเสรีภาพของสื่อมวลชน รวมทั้งการสนับสนุนเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพื่อกระตุ้นการตรวจสอบและวิจารณ์เชิงสร้างสรรค์ในสังคม ซึ่งจะเป็ตัวช่วยสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลและลดการทุจริต พัฒนาระบบการเมืองและการเลือกตั้งที่เป็นธรรม การปฏิรูปกระบวนการเลือกตั้งเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนพรรคการเมืองและกลไกประชาธิปไตยที่เป็นกลางและแข็งแรง การศึกษาและสร้างความเข้าใจในหลักคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง การปลูกฝังความรู้และจิตสำนึกด้านจริยธรรมในระบบการเมืองและ ที่สำคัญคือภาคประชาชนและภาคพลเมือง ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ อย่างเข้มแข็ง ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน การสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพและความเข้าใจร่วมกัน เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ไขปัญหาทุจริตและสร้างสังคมที่มีความรุนแรงน้อยลง

๒.๒ ผลการศึกษาสถานการณ์การทุจริตในประเทศไทย

การทุจริตในประเทศไทยยังคงเป็นปัญหาที่สำคัญและมีความซับซ้อน แม้ว่าจะมีความพยายามในการแก้ไขและป้องกันการทุจริตจากทั้งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรอิสระ แต่การทุจริตยังคงเกิดขึ้นในหลายระดับของสังคมและหน่วยงานรัฐ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปัจจัยที่ทำให้การทุจริตยังคงแพร่หลายในประเทศไทย คือ โครงสร้างระบบราชการที่รวมศูนย์และขาดความโปร่งใส สังคมยังมีวัฒนธรรมการยอมรับและการไม่เอาผิดในค่านิยม “น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า” หรือการตอบแทนบุญคุณยังถูกใช้เป็นข้ออ้างในการช่วยเหลือพวกพ้องแบบไม่โปร่งใส กระบวนการยุติธรรมมีความล่าช้าและไม่เด็ดขาด คดีทุจริตบางเรื่องใช้เวลาดำเนินการหลายปีจนหมดอายุความและบุคคลที่มีอำนาจหรือมีตำแหน่งสูงมักรอดพ้นจากโทษหรือได้รับการลดโทษ รวมถึงหน่วยงานตรวจสอบบางแห่งยังมีอิทธิพลทางการเมืองแฝงประกอบกับการมีส่วนร่วมของประชาชนยังอยู่ในระดับต่ำ ประชาชนขาดช่องทางหรือความกล้าในการร้องเรียนโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลและกลัวการถูกกลั่นแกล้งหรือฟ้องกลับหากแจ้งเบาะแส และบางพื้นที่ไม่มีสื่อมวลชนอิสระ หรือนักข่าวท้องถิ่นตรวจสอบ โดยการศึกษาสถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยจากข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต คณะที่ปรึกษามีการศึกษาข้อมูลสถิติการรับเรื่องร้องเรียนในแต่ละหน่วยงาน ดังนี้

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

ศึกษาสถิติการรับเรื่องร้องเรียนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

ศึกษาสถิติการรับเรื่องร้องเรียนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

- กองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.) ศึกษาสถิติการรับเรื่องร้องเรียนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗
รายละเอียดดังนี้

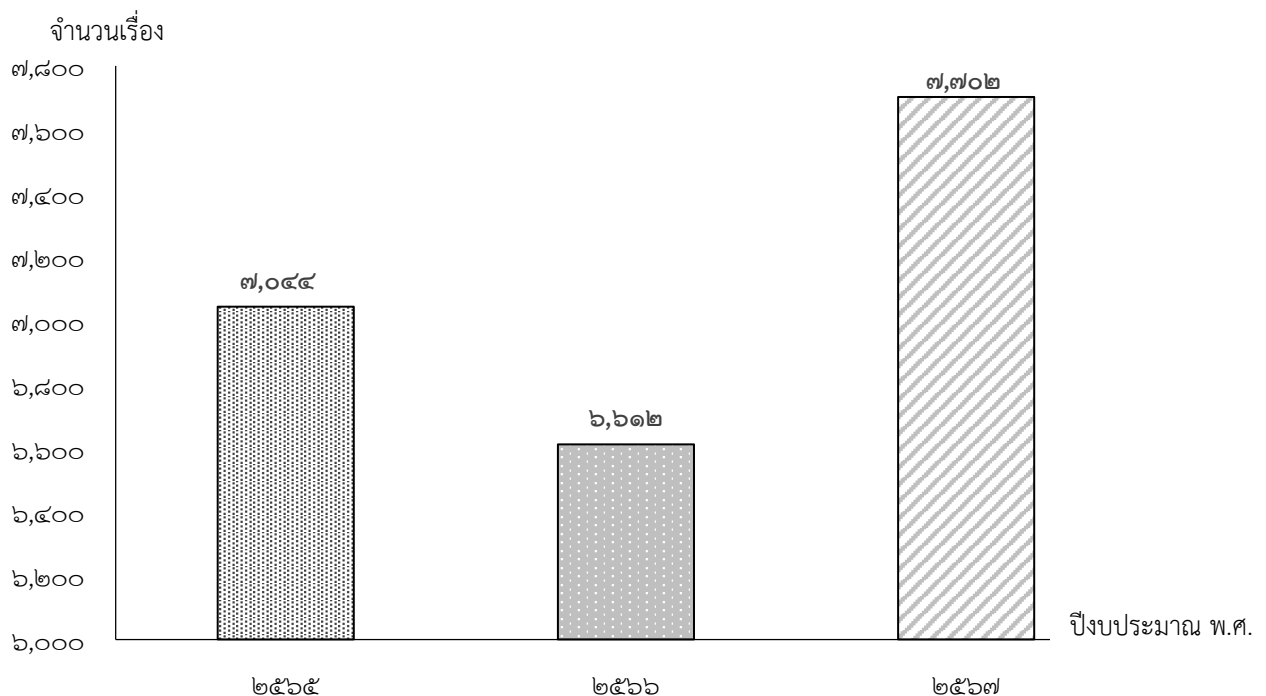
๒.๒.๑ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยจากข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

สถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ มีจำนวน ๒๑,๓๕๘ เรื่อง ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณสถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๗,๐๔๔ เรื่อง
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๖,๖๑๒ เรื่อง
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๗,๗๐๒ เรื่อง

รายละเอียดดังรูปที่ ๑๕

รูปที่ ๑๕ สถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาของสำนักงาน ป.ป.ช. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ที่มา : สำนักวิจัยและบริหารวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. สถานการณ์การทุจริตประเทศไทยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึง ๒๕๖๗

จากสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ สำนักงาน ป.ป.ช. รับเรื่องไว้พิจารณาจำนวน ๒๑,๓๕๘ เรื่อง และมอบหมายให้หน่วยงานต้นสังกัดรับผิดชอบในการดำเนินการ จำนวน ๘,๙๔๒ เรื่อง โดยสถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาสูงสุด ๓ ลำดับแรก คือ

- ๑) การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ จำนวน ๗,๓๐๒ เรื่อง
- ๒) การจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน ๕,๗๘๘ เรื่อง
- ๓) การยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ จำนวน ๒,๒๖๔ เรื่อง

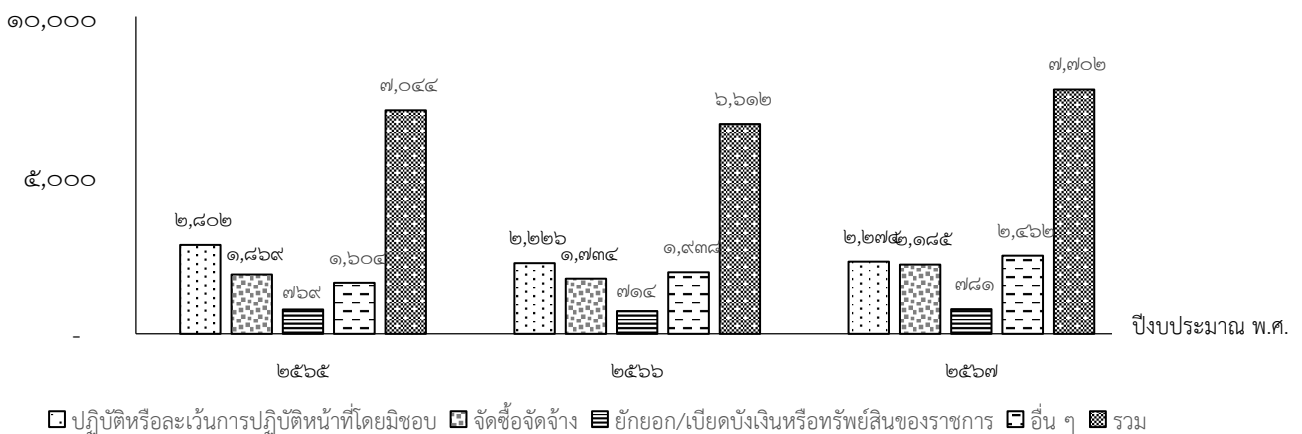
นอกจากสถิติ ๓ ลำดับแรกยังมีสถิติรับเรื่องร้องเรียนอื่น ๆ จำนวน ๖,๐๐๔ เรื่อง รายละเอียดดังรูปที่ ๑๖

หน่วยงานที่มีสถิติการร้องเรียนมากที่สุด ๕ อันดับ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ คือ

- ๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน ๘,๑๓๓ เรื่อง
- ๒) กระทรวงมหาดไทย จำนวน ๒,๖๑๑ เรื่อง
- ๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน ๒,๕๐๖ เรื่อง
- ๔) กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๑,๔๖๘ เรื่อง
- ๕) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จำนวน ๖๘๘ เรื่อง

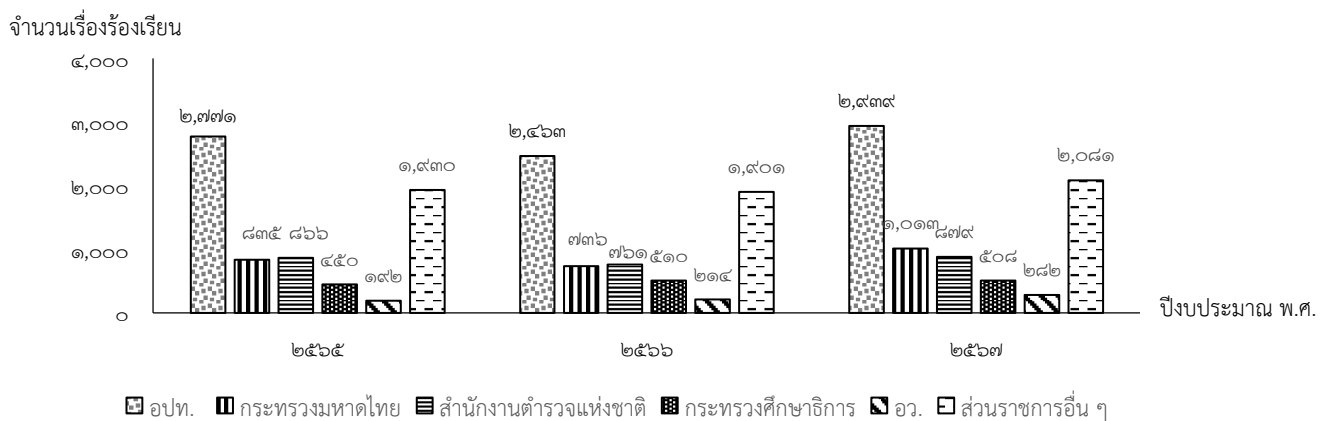
หน่วยงานในส่วนราชการอื่น ๆ จำนวน ๕,๙๑๒ เรื่อง รายละเอียดดังรูปที่ ๑๗

รูปที่ ๑๖ สถิติร้องเรียนกล่าวหาสูงสุด ๓ ลำดับแรก ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ที่มา : สำนักวิจัยและบริการวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. สถานการณ์การทุจริตประเทศไทยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึง ๒๕๖๗

รูปที่ ๑๗ หน่วยงานที่มีสถิติการร้องเรียนมากที่สุด ๕ อันดับ ของสำนักงาน ป.ป.ช. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

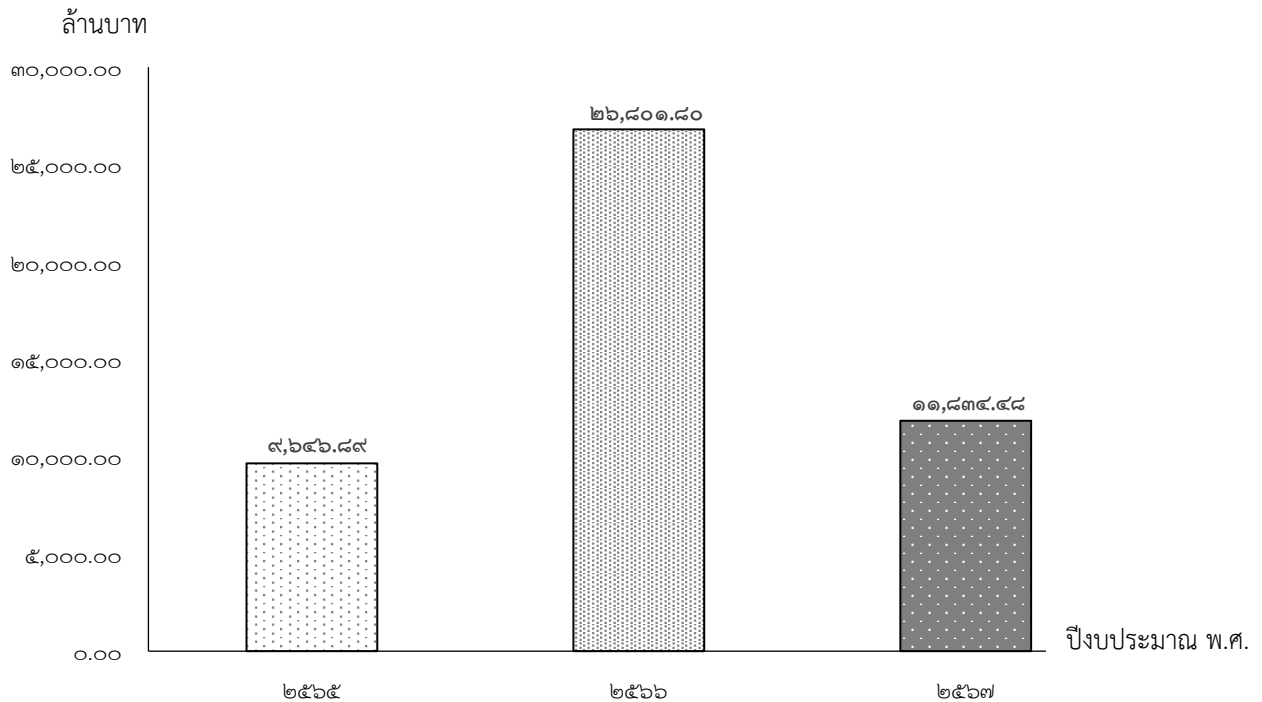
ที่มา : ระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนและคดี (CCMS)

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากข้อมูลเรื่องร้องเรียนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ พบว่า มีมูลค่าความเสียหายจำนวน ๔๘,๒๘๓.๑๗ ล้านบาท โดยจำแนกเป็นรายปีได้ ดังนี้

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีมูลค่าความเสียหาย จำนวน ๙,๖๔๖.๘๙ ล้านบาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีมูลค่าความเสียหาย จำนวน ๒๖,๘๐๑.๘๐ ล้านบาท
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีมูลค่าความเสียหาย จำนวน ๑๑,๘๓๔.๔๘ ล้านบาท

รายละเอียดดังรูปที่ ๑๘

รูปที่ ๑๘ มูลค่าความเสียหายของการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

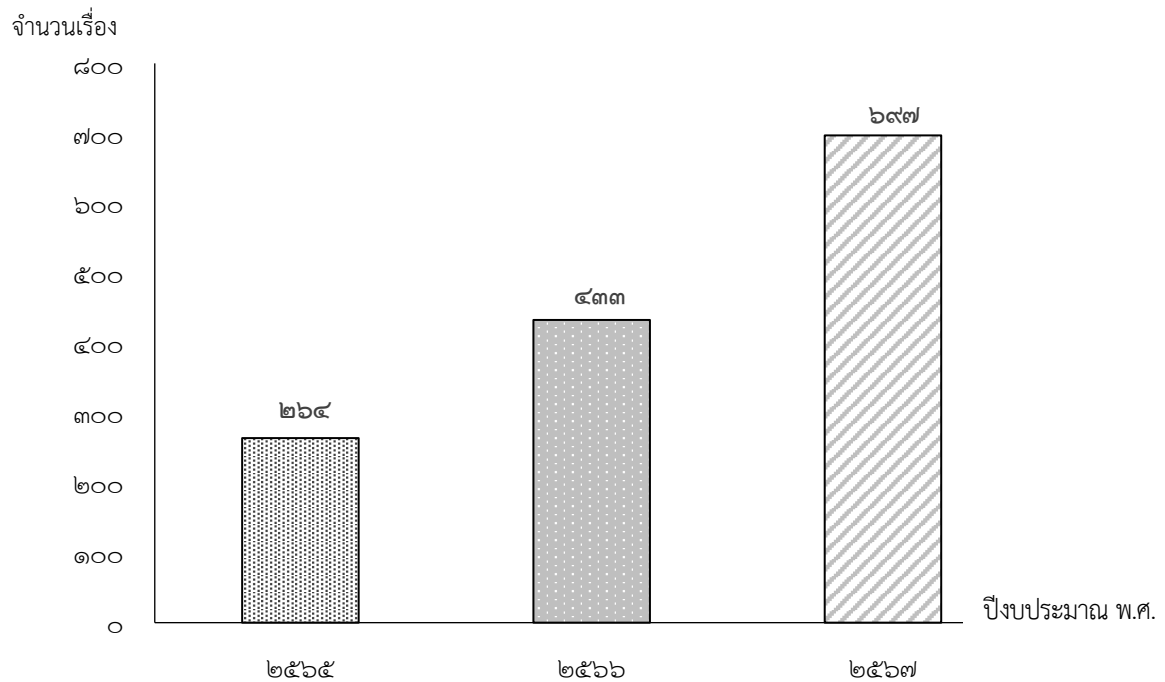
๒.๒.๒ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยจากข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

สถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ มีจำนวน ๑,๓๙๔ เรื่อง ซึ่งในแต่ละปีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๒๖๔ เรื่อง
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๔๓๓ เรื่อง
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๖๙๗ เรื่อง

รายละเอียดดังรูปที่ ๑๙

รูปที่ ๑๙ สถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาของสำนักงาน ป.ป.ท. ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

สถิติการรับเรื่องร้องเรียนของสำนักงาน ป.ป.ท. สูงสุด ๓ ลำดับแรกในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ คือ

- ๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต จำนวน ๔๓๔ เรื่อง
- ๒) การทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง จำนวน ๒๓๗ เรื่อง
- ๓) เจ้าพนักงานเรียกรับสินบน จำนวน ๑๙๙ เรื่อง

นอกจากสถิติ ๓ ลำดับแรกยังมีสถิติรับเรื่องร้องเรียนอื่น ๆ จำนวน ๕๒๔ เรื่อง รายละเอียด

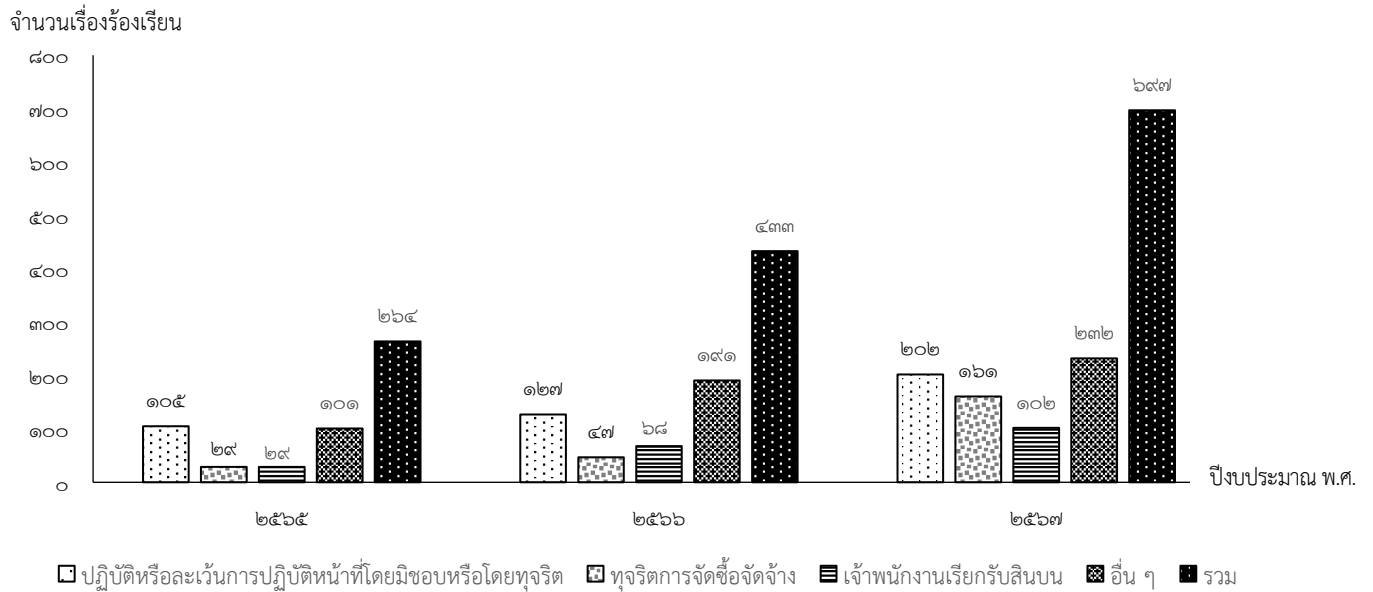
ดังรูปที่ ๒๐

โดยหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด ๕ อันดับในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ คือ

- ๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๓๕๙ เรื่อง
- ๒) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน ๒๑๐ เรื่อง
- ๓) กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๒๐๔ เรื่อง
- ๔) กระทรวงมหาดไทย จำนวน ๑๗๗ เรื่อง
- ๕) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๘๑ เรื่อง

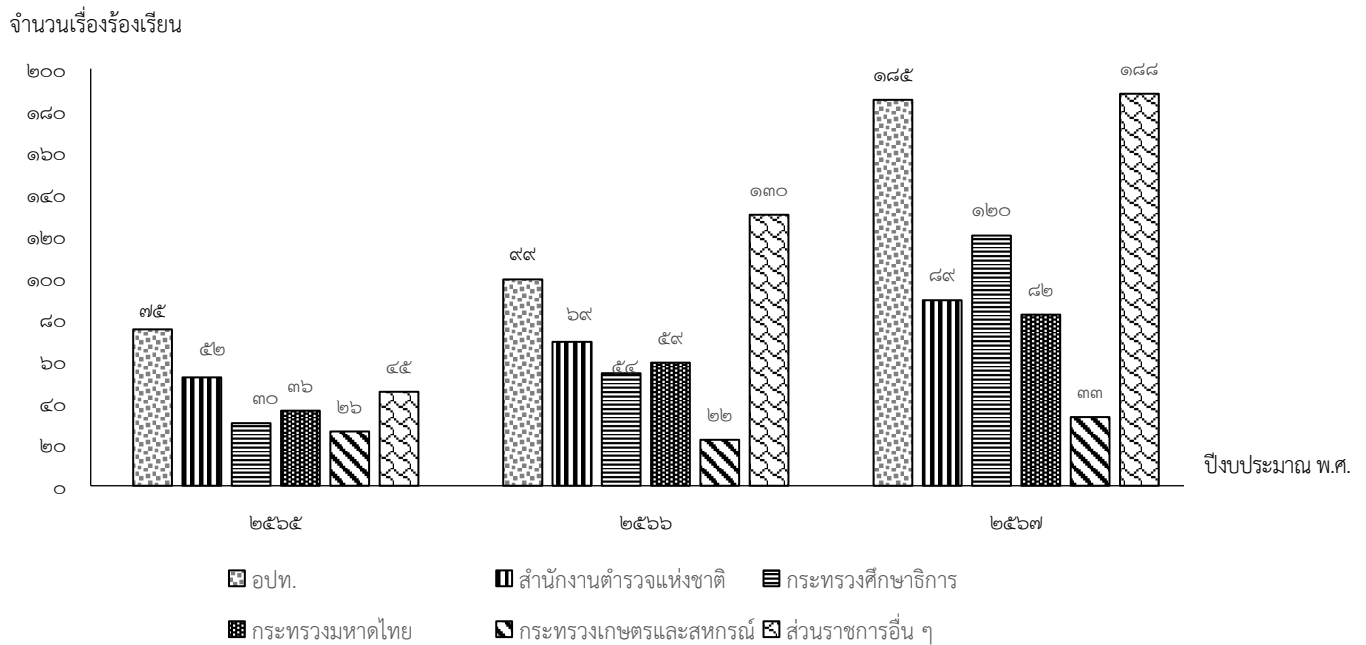
หน่วยงานในส่วนราชการอื่น ๆ จำนวน ๓๖๓ เรื่อง รายละเอียดดังรูปที่ ๒๑

รูปที่ ๒๐ สถิติการรับเรื่องร้องเรียนสูงสุด ๓ ลำดับ ของสำนักงาน ป.ป.ท. ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ท. (๒๕๖๗). ฐานข้อมูลทำรายงานสถานการณ์คดี

รูปที่ ๒๑ หน่วยงานที่มีสถิติการร้องเรียนมากที่สุด ๕ อันดับ ของสำนักงาน ป.ป.ท. ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ที่มา : สำนักงาน ป.ป.ท. (๒๕๖๗). ฐานข้อมูลทำรายงานสถานการณ์คดี

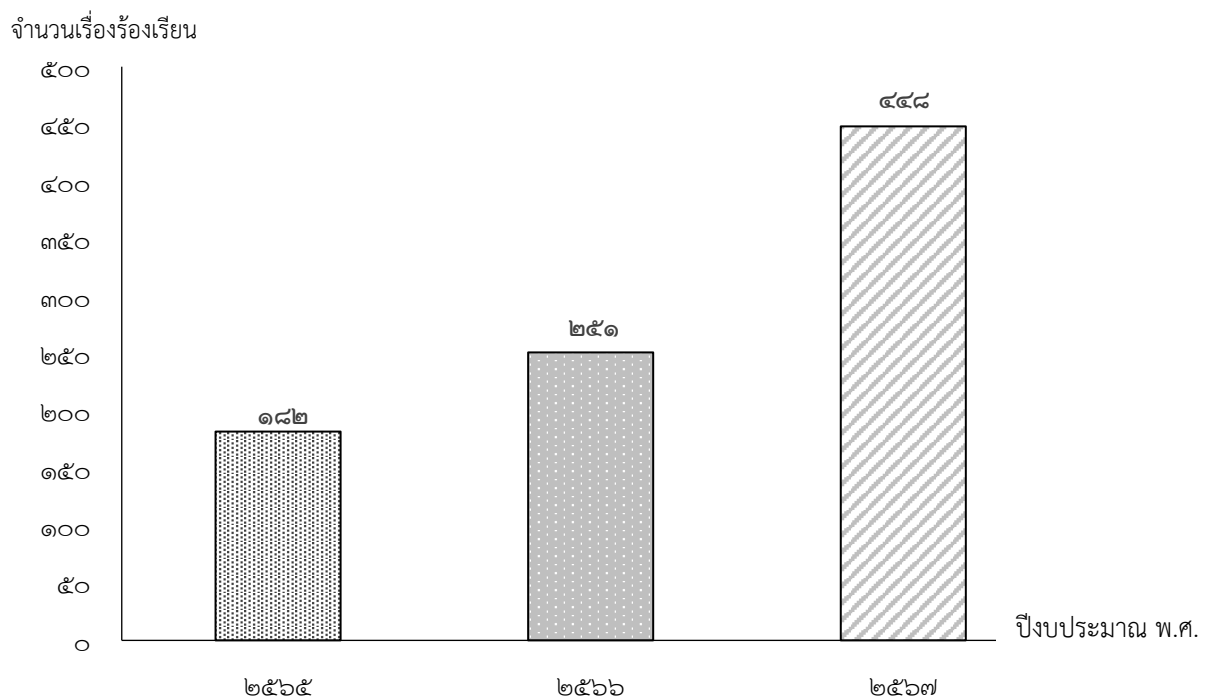
๒.๒.๓ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทยจากข้อมูลการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของกองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.)

สถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริตของกองบังคับการป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (บก.ปปป.) ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗ ที่ บก.ปปป. ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจำนวนทั้งสิ้น ๘๘๑ เรื่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๑๘๒ เรื่อง
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๒๕๑ เรื่อง
- ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีสถิติการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต จำนวน ๔๔๘ เรื่อง

รายละเอียดดังรูปที่ ๒๒

รูปที่ ๒๒ จำนวนเรื่องร้องเรียนที่ บก.ปปป. ตรวจสอบ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๗

ที่มา : สำนักวิจัยและบริหารวิชาการด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สำนักงาน ป.ป.ช. (๒๕๖๕ - ๒๕๖๗)

๒.๒.๔ ผลการวิเคราะห์ประเด็นการทุจริต

จากสถิติการรับเรื่องร้องเรียนกล่าวหาและมูลค่าความเสียหายที่ปรากฏข้อมูลจากทั้ง ๓ หน่วยงานที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า หน่วยงานภาครัฐในประเทศไทยยังมีประเด็นการทุจริตที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต เป็นรูปแบบการทุจริตที่ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ เช่น การเรียกรับผลประโยชน์จากประชาชนเพื่อแลกกับความสะดวกหรืออนุมัติบางอย่าง การลงนามอนุมัติโครงการ/งบประมาณที่ขัดต่อระเบียบ หรือเอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการโดยมิชอบ

นอกจากนี้ยังมีการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ไม่ตรวจสอบ/ไม่ลงโทษเมื่อพบความผิดหรือปล่อยให้มีการใช้งบประมาณผิดวัตถุประสงค์ละเลยการควบคุมหรือกำกับดูแลองค์กรหรือหน่วยงาน

ในสังกัด อีกทั้งยังมีการร่วมมือกับเอกชนในการตกลงล่วงหน้าในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การล็อกสเปก รับสินบน หรือผลประโยชน์ตอบแทนจากบริษัทเอกชน ใช้ “บริษัทอนิโม” เพื่อรับงานในนามเครือญาติ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริตส่งผลให้ความเชื่อมั่นในระบบราชการลดลง การลงทุนและการพัฒนาท้องถิ่นชะงัก คุณภาพของโครงการรัฐต่ำ และทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ปล่อยผ่านในองค์กร ไม่มีการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างจริงจัง

ดังนั้นควรมีการเร่งปรับระบบตรวจสอบภายในให้เป็นอิสระและรายงานตรงต่อองค์กรกลาง มีการลงโทษจริงจัง เปิดเผยข้อมูลผู้กระทำผิด เพื่อให้เกิดบรรทัดฐานใหม่ในสังคมและหน่วยงาน รวมถึงเพิ่มช่องทางร้องเรียนที่ปลอดภัยพร้อมมีระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส และนำเทคโนโลยีมาใช้ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐเพื่อให้เกิดการทุจริตน้อยลง

การทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นรูปแบบการทุจริตจัดซื้อจัดจ้างที่ล็อกสเปก ล็อกผลราคากลาง มีการวางเงื่อนไขเฉพาะเจาะจงให้เฉพาะผู้รับเหมาที่เตรียมไว้ล่วงหน้าสามารถเข้าแข่งขันได้ ซึ่งมักเกิดร่วมกับการสมคบกับเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดทำเอกสารสเปกงานและราคากลาง และมีการเรียกรับสินบนก่อนและหลังประกวดราคาในการจัดทำโครงฯ โดยข้าราชการเรียกรับค่าดำเนินการหรือค่าคุ้มครองจากคู่สัญญา ทั้งก่อนยื่นซองหรือหลังจ้างงาน โดยรวมเป็นค่าตอบแทนประมาณร้อยละ ๒๕ - ๔๐ ของมูลค่าสัญญา หรือมีการเบิกจ่ายเกินกว่าความเป็นจริง เช่น จ่ายงวดงานล่วงหน้าก่อนตรวจรับ หรือจ่ายสำหรับงานที่ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีการใช้ชื่อบริษัทเครือข่าย หรือชื่อคนใกล้ชิดเป็นผู้ออกซอง และโอนกำไรบางส่วนกลับให้เจ้าหน้าที่รัฐ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริตส่งผลให้สูญเสียงบประมาณรัฐ ต้นทุนโครงการสูง ลดประสิทธิภาพระบบจัดซื้อจัดจ้าง และงานโครงการเป็นงานไม่มีคุณภาพส่งผลต่อบริการสาธารณะ เช่น สาธารณสุข การศึกษา คมนาคม เป็นต้น

ดังนั้นควรมีการขยายระบบ e-procurement ทุกหน่วยงาน เพิ่มการตรวจสอบข้ามหน่วยงาน โดยเฉพาะกรณีล็อกสเปกงานและราคากลาง และมีการลงโทษทันทีเมื่อพบการทุจริต และสร้างความโปร่งใสในการเปิดเผยผลสอบสวนให้ประชาชนได้รับทราบเพิ่มมากขึ้น

การเรียกรับสินบน เป็นรูปแบบการทุจริตในการเก็บส่วย/ค่าผ่านทางโดยเจ้าหน้าที่รัฐเรียกรับค่าคุ้มครองลักษณะ “ส่วยสตึกเกอร์” ตั้งแต่ขั้นตอนเริ่มต้น เช่น ด้านตรวจ จนถึงการใช้งานบริการพื้นฐาน และในหลายโครงการจัดซื้อจัดจ้างเจ้าหน้าที่รัฐมีการเรียกรับค่าดำเนินการก่อนและหลังการประมูลคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ ๒๕ - ๔๐ ของมูลค่างาน/สัญญา

นอกจากนี้ยังมีการให้สินบนเพื่อแลกกับการอนุมัติ กรณีการขออนุญาตก่อสร้าง นำเข้า หรือผ่านด่านตรวจ บ่อยครั้งพบบุคคลต้องจ่ายเงินเพื่อให้ได้รับอนุญาตเร็ว หรือไม่โดนกีดกัน ตัวอย่างการทุจริต เช่น อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชรับสินบนเป็นหนึ่งในกรณีที่ทำให้เห็นถึงปัญหาการเรียกรับสินบนจากการออกใบอนุญาตหรือการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หรือตำรวจเรียกรับสินบนจากนักท่องเที่ยวจีน และกรณีตำรวจนายสิบที่ถูกสอบสวนถึงการเรียกรับสินบนเพื่อเข้าสอบหรือเลื่อนชั้น เป็นต้น

ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทุจริตส่งผลให้ภาพลักษณ์ของหน่วยงานภาครัฐและข้าราชการ ถูกตั้งคำถามและความศรัทธาจากประชาชนและนักธุรกิจลดลง รวมถึงประชาชนต้องจ่ายสินบนก่อนจะได้รับบริการ หรือใช้งานระบบราชการให้รวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังส่งผลให้ค่าคะแนน CPI ต่ำซึ่งสะท้อนถึงปัญหาสินบน ส่งผลต่อ Decision-Making ของนักลงทุนและอันดับความน่าเชื่อถือทางเศรษฐกิจของไทย

ดังนั้นควรเพิ่มมาตรการ e-procurement และระบบดิจิทัลตามแนวทาง Digital Government เพื่อลดช่องว่างของดุลพินิจระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและผู้มาติดต่อ และปรับระบบประมวลใหม่ เช่น แข่งขันเรื่องเวลา แทนราคา เพื่อเบี่ยงเบนความเสี่ยงจากการเรียกรับสินบนนั่นเอง

การยกยอก/เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของราชการ มีรูปแบบการทุจริตที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง นำเงินหรือทรัพย์สินของราชการที่อยู่ในความครอบครองของตนไปใช้โดยมิชอบ เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น มีเจตนาที่จะทำการทุจริตซึ่งถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญา และกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยการทุจริตที่ยกยอกเงินงบประมาณ ซึ่งพบมากในข้าราชการ อบต. ที่ใช้งานเอกสารเท็จเบิกจ่ายงบทำโครงการโดยไม่มีการจริง เช่น อดีตนายก อบต. นาส่ง จังหวัดบึงกาฬ ถูกตั้งข้อกล่าวหาทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้างเท็จ เบียดบังเงินหลวง จำนวนกว่า ๑๗ ล้านบาท และอีกคดีหนึ่งเกี่ยวกับการไม่อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวัน ค่าอาหารเสริม (นม) และ ค่าจัดการเรียนการสอนที่ได้รับโอนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้กับโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามที่ได้รับการจัดสรรซึ่งเป็นเงินที่ยังเบิกจ่ายไม่ครบถ้วนจำนวนทั้งสิ้น ๓,๐๙๔,๙๗๗.๑๔ บาท^{๑๔}

นอกจากนี้ยังมีการเบียดบังเงินโครงการเพื่อประโยชน์ตนเอง เช่น กรณีโรงเรียนบ้านอากาศ จังหวัดสกลนคร มีการฉ้อฉลผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอากาศและผู้เกี่ยวข้องถูกตั้งข้อกล่าวหาเบียดบังเงินโครงการอาหารกลางวันเด็กโดยทุจริต ซึ่งจำนวนเงินที่เบียดบังไปทั้งหมดอยู่ที่ ๘๗๑,๒๘๐ บาท^{๑๕} ซึ่งเป็นการทุจริตสะสมและขาดบัญชี คือ เป็นการทุจริตสะสมที่มีการยกยอกหรือเบียดบังเงินที่ละน้อยหลายครั้ง ต่อเนื่องโดยดึงเงินออกจากงบประมาณโครงการหรือเงินที่ดูแลอยู่ และเมื่อเวลาผ่านไปเงินที่หายไปสะสมรวมกันเป็นยอดใหญ่ เช่น เริ่มจากไม่กี่พันหรือไม่กี่หมื่น แต่สุดท้ายรวมแล้วเป็นหลักแสนหรือหลักล้าน และทำให้เกิดภาวะ “ขาดบัญชี” คือ ไม่มีเอกสารหรือหลักฐานการบันทึกการใช้จ่ายที่ชัดเจน ไม่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ว่าเงินถูกใช้ตรงตามโครงการหรือไม่

ผลกระทบที่เกิดขึ้น คือ งบประมาณของประเทศสูญหาย เงินภาษีที่ควรนำไปพัฒนาสาธารณูปโภค การศึกษา และบริการประชาชน ถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และโครงการไม่เกิดขึ้นจริงประชาชนไม่ได้รับประโยชน์ เช่น เด็กไม่ได้รับอาหารกลางวันเพียงพอ โรงเรียนหรือชุมชนขาดโครงการพัฒนา รวมถึงคุณภาพบริการภาครัฐลดลง งานที่ไม่ตรงตามมาตรฐานหรือไม่เกิดขึ้นจริงส่งผลให้เกิดการเสื่อมศรัทธาในระบบราชการ และประชาชนขาดความเชื่อมั่นเมื่อเห็นการทุจริตซ้ำซากทำให้ไม่มั่นใจว่าเงินแผ่นดินถูกใช้คุ้มค่า โปร่งใส และ ยุติธรรม

ดังนั้นควรเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบ กำหนดให้โครงการทุกโครงการต้องมีระบบติดตาม และรายงานผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยใช้ระบบการเงินดิจิทัล เพื่อลดช่องว่างการทุจริต เช่น e-payment e-bidding รวมถึงเสริมสร้างกลไกความโปร่งใสเปิดเผยข้อมูลการใช้จ่ายงบประมาณต่อสาธารณะ (Open Data) ให้ประชาชนหรือภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมตรวจสอบ และเมื่อมีการทุจริตก็ลงโทษและป้องปรามอย่างจริงจัง โดยมีการบังคับใช้กฎหมายให้มีโทษที่ชัดเจนและรวดเร็ว และประกาศผลคดีต่อสาธารณะ เพื่อเป็นบรรทัดฐานและลดการกระทำผิดซ้ำ ประกอบกับสร้างวัฒนธรรมสุจริตโดยการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในเจ้าหน้าที่รัฐตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ และส่งเสริมระบบรางวัล/แรงจูงใจแก่หน่วยงานที่บริหารโปร่งใส

^{๑๔} มติชนออนไลน์. (๒๕๖๗). บุกรวบ อดีตนายก อบต. นาส่ง ทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้างเท็จ เบียดบังเงินหลวงกว่า ๑๗ ล้าน.

https://www.matichon.co.th/politics/news_4676198

^{๑๕} สำนักข่าวอิศรา. (๒๕๖๘). คูก ๑๐๔ ต.! รองเลขาฯ อตติมา.ร.ร.บ้านอากาศ ทุจริตเงินอาหารกลางวันเด็ก-พวก ๑ ราย โดน ๕๐ ปี. <https://www.isranews.org/article/isranews-news/137277-invesdsdssdsdssds.html>

นอกจากนี้ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๘ หน่วยงานภายในประเทศได้มีการออกพระราชบัญญัติกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต คือ พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๘^{๑๖} เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเดิมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐของสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อให้สามารถดำเนินการเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่และการประพฤติมิชอบได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีการปรับปรุงกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และรูปแบบของการทุจริตในปัจจุบันที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และเพิ่มความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ท. ซึ่งสาระสำคัญของการแก้ไขเพิ่มเติมของพระราชบัญญัติ คือ ขยายอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. ให้ครอบคลุมถึงการดำเนินการแทนสำนักงาน ป.ป.ช. ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตต่อหน้าที่และการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และปรับปรุงกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงกำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ท. เป็นส่วนราชการที่มีความเป็นอิสระเพื่อเสริมสร้างความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการของสำนักงาน ป.ป.ท. และเสริมสร้างความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานของสำนักงาน ป.ป.ท.

กฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗^{๑๗} มีวัตถุประสงค์และสาระสำคัญเพื่อปรับปรุงโครงสร้างองค์กรของสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายในสำนักงาน ป.ป.ท. ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และปรับปรุงโครงสร้างองค์กรช่วยให้สำนักงาน ป.ป.ท. สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อภารกิจที่เพิ่มขึ้นได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรของสำนักงาน ป.ป.ท. ตามกฎกระทรวงฉบับนี้เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับภารกิจที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘^{๑๘} มีสาระสำคัญเป็นการเพิ่มเติมกลไกและมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือประชาชนที่เปิดโปงแจ้งเบาะแสการทุจริต เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ภาคประชาชนที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านหรือชี้ช่องทางแจ้งเบาะแสดการทุจริตมากยิ่งขึ้น

สำหรับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘ มีที่มาจากแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งกำหนดกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญตามแผน Big Rock ที่ต้องการให้มีการพัฒนาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและระบบคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสดการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายในการแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อปกป้องคุ้มครองบุคคลที่แสดง

^{๑๖} พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๘.

(๒๕๖๘, ๑๘ กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔๒ ตอนที่ ๗ ก.

^{๑๗} กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗. (๒๕๖๗, ๓๐ เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔๑ ตอนที่ ๒๖ ก.

^{๑๘} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘. (๒๕๖๘, ๕ มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔๒ ตอนที่ ๓๘ ก.

ความเห็นหรือเปิดโปงเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริตประพจน์มิชอบจากการถูกกลั่นแกล้งฟ้องร้องดำเนินคดี (กฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti-SLAPP Law))

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้นำหลักการของกฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti-SLAPP Law) มากำหนดเป็นกลไกในการให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือแก่ผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งฟ้องคดี ถูกกลั่นแกล้งร้องทุกข์กล่าวโทษ หรือถูกกลั่นแกล้งร้องเรียนให้มีการดำเนินการทางวินัย สืบเนื่องจากการที่ผู้ยื่นได้มาให้อัยคำ แจ้งข้อมูลหรือเบาะแส ส่งพยานหลักฐาน หรือแสดงความคิดเห็นโดยสุจริตและเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้มีมาตรการช่วยเหลือกรณีที่ถูกให้อัยคำ แจ้งข้อมูลหรือเบาะแส คือ

๑) กรณีถูกกลั่นแกล้งและอยู่ในกระบวนการดำเนินคดีอาญา ไม่ว่าจะเป็ในชั้นพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล กฎหมายได้กำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ช. สามารถเข้าไปช่วยเหลือบุคคลนั้น เช่น การแจ้งมติคุ้มครองไปให้พนักงานสอบสวน อัยการ หรือศาล นำเข้าประกอบการพิจารณาในสำนวนคดี การจัดให้เจ้าหน้าที่หรือจัดหาทนายเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีแพ่ง รวมถึงช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

๒) กรณีถูกกลั่นแกล้งโดยการถูกฟ้องคดีแพ่ง กฎหมายกำหนดให้สำนักงาน ป.ป.ช. สามารถช่วยเหลือโดยการจัดเจ้าหน้าที่หรือจัดหาทนายเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินคดีในศาล รวมถึงการสนับสนุนค่าธรรมเนียมค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี

๓) กรณีถูกกลั่นแกล้งโดยการดำเนินการทางวินัย กฎหมายได้กำหนดให้มีการแจ้งมติคุ้มครองไปยังผู้บังคับบัญชาให้ยุติการดำเนินการทางวินัยนั้นทันที

ทั้งนี้ มาตรการความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจะเป็นกลไกทางกฎหมายที่จะช่วยส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้าน ชี้เบาะแส ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และยังเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้แก่ประชาชนที่เข้ามาชี้ช่องทางแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการกระทำทุจริตว่าจะได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองไว้อีกด้วย^{๑๔}

๒.๒.๕ ผลกระทบของการทุจริต

การทุจริตส่งผลกระทบในหลายมิติทั้งด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยแต่ละด้านได้รับผลกระทบที่แตกต่างกันไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลกระทบต่อการศึกษา การทุจริตเป็นบ่อนทำลายรากฐานของการพัฒนาประเทศโดยตรงผ่านผลกระทบต่อภาคการศึกษาส่งผลให้คุณภาพการศึกษาลดลง รวมถึงการทุจริตเพิ่มต้นทุนการศึกษาและลดคุณภาพการศึกษาลงอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่ การทุจริตในการสรรหาบุคลากร การติดสินบนและการใช้เส้นสายมีบทบาทสำคัญในการรับสมัครและเลื่อนตำแหน่งซึ่งนำไปสู่การขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพและบ่อนทำลายหลักการความสามารถ โดยอัตราความรู้หนังสือประเทศที่มีการทุจริตสูงมีอัตราความรู้หนังสือต่ำกว่าถึงร้อยละ ๒๕ ดังนั้นเห็นได้ว่าการศึกษาคือรากฐานสำคัญของการพัฒนาคนและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เมื่อการทุจริตบั่นทอนคุณภาพการศึกษา จะบ่อนทำลายศักยภาพระยะยาวของประเทศในการสร้างนวัตกรรม เพิ่มผลิตภาพ และสร้างพลเมืองที่มีความรู้

^{๑๔} สำนักงาน ป.ป.ช. (๒๕๖๘). เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษา ได้มีการเผยแพร่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘ (กฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก).

<https://www.nacc.go.th/categorydetail/20180831184638361/20250606092228?>

อีกทั้งการมีคุณภาพการศึกษาที่ต่ำเนื่องจากการทุจริตยังนำไปสู่แรงงานที่มีทักษะน้อยลง ซึ่งขัดขวางการพัฒนาเศรษฐกิจและทำให้ประเทศเปราะบางต่อการทุจริตในอนาคตมากขึ้น

ผลกระทบต่อสุขภาพ การทุจริตเป็นภัยคุกคามโดยตรงต่อความมั่นคงทางสาธารณสุขและคุณภาพชีวิตของประชาชนก่อให้เกิดคุณภาพการดูแลสุขภาพที่ลดลง การทุจริตในการแต่งตั้งผู้ให้บริการด้านสุขภาพ การสรรหาบุคลากร และการจัดซื้อเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ นำไปสู่การรักษาพยาบาลที่ไม่เพียงพอ และการขาดแคลนหรือจำกัดเวชภัณฑ์ การทุจริตในภาคสุขภาพยังสามารถนำไปสู่ต้นทุนยาที่สูงขึ้น การขาดแคลนยา และการกัดกร่อนความเชื่อมั่นของประชาชน การทุจริตในภาคสุขภาพส่งผลกระทบโดยตรงต่อความพร้อมใช้งาน คุณภาพ และการเข้าถึงบริการและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นซึ่งไม่ใช่เพียงต้นทุนทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของชีวิตและความตาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการทุจริตในภาคสุขภาพสามารถนำไปสู่วิกฤตสาธารณสุขที่ลดความเชื่อมั่นของประชาชนในระบบสุขภาพ และส่งผลกระทบต่อประชากรกลุ่มเปราะบางที่ต้องพึ่งพิงบริการสาธารณะ นอกจากนี้ยังทำให้ประเทศมีความอ่อนไหวต่อการระบาดและมีความสามารถในการรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินน้อยลงในช่วงวิกฤติด้านสุขภาพ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การทุจริตถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ เนื่องจากส่งผลโดยตรงต่ออัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่อหัว (GDP per capita) ให้ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ การลดลงของการเติบโตดังกล่าวนำไปสู่การขยายตัวของความเหลื่อมล้ำทางรายได้ผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น ระบบภาษีที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มคนรวยและผู้มีอิทธิพล การใช้จ่ายทางสังคมที่มีระดับและประสิทธิภาพต่ำ ตลอดจนการเข้าถึงการศึกษาและบริการสาธารณะที่ไม่ทั่วถึงและไม่เท่าเทียม นอกจากนี้การทุจริตยังบั่นทอนบรรยากาศการลงทุนของประเทศ โดยสร้างต้นทุนแฝงและเพิ่มความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจซึ่งไม่เพียงแต่จะลดแรงจูงใจของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ แต่ยังส่งผลให้เกิดโอกาสในการสร้างความสามารถทางการแข่งขันในระยะยาวลดลงอีกด้วย

ผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษี การทุจริตไม่เพียงแต่ลดอัตราส่วนภาษีต่อ GDP เท่านั้น แต่ยังก่อให้เกิดความเสียหายในระยะยาวต่อเศรษฐกิจโดยการเพิ่มขนาดของเศรษฐกิจใต้ดิน บิดเบือนโครงสร้างภาษี และกัดกร่อนศีลธรรมทางภาษีของผู้เสียภาษี การทุจริตเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับ GDP ต่อหัวที่ลดลง ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ที่เพิ่มขึ้น การลงทุนที่ลดลง และลดการเติบโตของ GDP ต่อหัวอย่างมีนัยสำคัญ

ผลกระทบต่อมิติสังคม การทุจริตเป็นปัจจัยสำคัญที่บ่อนทำลายความเชื่อมั่นของประชาชนต่อหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งความเชื่อมั่นดังกล่าวถือเป็นรากฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมเมื่อความเชื่อมั่นลดลงย่อมส่งผลให้เกิดความแตกแยกและความไม่ไว้วางใจระหว่างภาครัฐและประชาชน รวมถึงระหว่างกลุ่มทางสังคมด้วยกันเอง การทุจริตยังเป็นตัวเร่งให้ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมทวีความรุนแรงขึ้นซึ่งนำไปสู่ความไม่พอใจ ความขัดแย้ง และการสูญเสียความเป็นปึกแผ่นทางสังคม นอกจากนี้การเบี่ยงเบนทรัพยากรสาธารณะไปสู่ประโยชน์ส่วนตนหรือกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ ทำให้เกิดการกระจายทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรมส่งผลให้ความยากจนในสังคมรุนแรงยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มประชาชนที่เปราะบาง เมื่อประชาชนรับรู้และประสบกับผลของการทุจริตอย่างต่อเนื่องความศรัทธาต่อสถาบันของรัฐย่อมเสื่อมถอยลงซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่สงบทางสังคม การไม่สนใจทางการเมือง และการลดลงของความสามัคคีในสังคม อีกทั้งการทุจริตไม่เพียงบ่อนทำลายศักยภาพในการดำเนินการร่วมกันของสังคม แต่ยังลดทอนความชอบธรรมของการปกครองในสายตาประชาชน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสร้างระบอบสังคมที่มีเสถียรภาพและความยั่งยืน

ผลกระทบต่อมิติทรัพยากรธรรมชาติ การทุจริตถือเป็นภัยคุกคามโดยตรงต่อความมั่นคงทางสิ่งแวดล้อมเนื่องจากการนำไปสู่การจัดการทรัพยากรที่ไม่ยั่งยืน การทุจริตเปิดช่องให้บุคคลหรือกลุ่มผลประโยชน์สามารถละเมิดกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่องส่งผลให้เกิดกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย

เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การทำประมงเกินขนาด และการสกัดทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งนำไปสู่การเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างรุนแรง จากรายงาน Green Corruption ของ Basel Institute on Governance และ Transparency International ต่างชี้ให้เห็นว่าการทุจริตไม่ใช่ประเด็นรองแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงโดยตรงกับอาชญากรรมด้านสิ่งแวดล้อมและการเสื่อมโทรมทางนิเวศ เช่น ขนาดของการตัดไม้ทำลายป่าที่ผิดกฎหมายก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและระบบนิเวศแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศจึงไม่อาจแยกออกจากมาตรการต่อต้านการทุจริตได้ หากการจัดการกับการทุจริตที่เอื้อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างผิดกฎหมาย ความพยายามระดับโลกในการต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพย่อมมีแนวโน้มที่จะล้มเหลว

ผลกระทบต่อมิติการเมืองและธรรมาภิบาล การทุจริตเป็นกลไกสำคัญในการรวมศูนย์อำนาจและบ่อนทำลายสิทธิพลเมือง อีกทั้งยังบั่นทอนเสถียรภาพและความน่าเชื่อถือของสถาบันประชาธิปไตย เนื่องจากการทุจริตขัดขวางการทำงานที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใสของสถาบันทางการเมืองทำให้ระบบการเมืองไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ การทุจริตยังทำลายความน่าเชื่อถือของระบบกฎหมาย ทำให้การบังคับใช้กฎหมายอ่อนแอและเปิดช่องให้ผู้กระทำการทุจริตหลีกเลี่ยงการลงโทษ อีกทั้งการทุจริตจะเพิ่มขึ้นถ้าประเทศขาดความรับผิดชอบและความโปร่งใสซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของธรรมาภิบาลที่ดี และการทุจริตสามารถนำไปสู่การแทรกแซงทางการเมืองในกระบวนการยุติธรรมและการกำหนดนโยบาย ส่งผลให้ผลลัพธ์ของการดำเนินการทางการเมืองและกฎหมายถูกบิดเบือนเพื่อสนับสนุนผลประโยชน์ส่วนตนหรือกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนขาดความไว้วางใจต่อระบบการเมืองและสถาบันรัฐเท่านั้น แต่ยังลดทอนความชอบธรรมของการปกครองและสร้างอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลที่ยั่งยืน

๓. ผลการดำเนินงานในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓.๑ ผลการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ถ่ายทอดมาจากแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ที่กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยกำหนดแนวทาง มาตรการ โครงการให้สอดคล้องกับประเด็นข้อคำถามของแหล่งการประเมินต่าง ๆ ของดัชนีการรับรู้การทุจริต อีกทั้งคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตยังเป็นค่าเป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ไม่น้อยกว่า ๕๕ คะแนนและอยู่ในอันดับไม่เกิน ๔๘

ในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อมุ่งเป้าสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยได้มีการดำเนินการตามกรอบการขับเคลื่อนภายใต้ประเด็นคำถามจากแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการประเมินประเทศไทยทั้ง ๙ แหล่งข้อมูล ผ่าน ๔ แผนงาน ๑๓ แนวทาง ๓๖ มาตรการ ๖๔ กิจกรรม/โครงการ ซึ่งได้รับความร่วมมือจาก ๒๗ หน่วยงาน ดังนี้

๑. แผนงานเรื่องที่ ๑ การป้องกันการติดสินบน ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล GI, PRS, WEF, IMD กำหนดแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ๑๖ มาตรการ ประกอบด้วย โครงการ/กิจกรรม จำนวน ๓๐ โครงการ

๒. แผนงานเรื่องที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล BF (TI), EIU, PRS, WJP กำหนดแนวทางการพัฒนา ๔ แนวทาง ๕ มาตรการ ประกอบด้วย โครงการ/กิจกรรม จำนวน ๑๑ โครงการ

๓. แผนงานเรื่องที่ ๓ การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล EIU, WEF กำหนดแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ๑๑ มาตรการ ประกอบด้วย โครงการ/กิจกรรม จำนวน ๑๑ โครงการ

๔. แผนงานเรื่องที่ ๔ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล BF (TI), PERC, V-DEM กำหนดแนวทางการพัฒนา ๓ แนวทาง ๔ มาตรการ ประกอบด้วย โครงการ/กิจกรรม จำนวน ๑๒ โครงการ

อีกทั้งได้มีการกำหนดประเด็นสำคัญเร่งด่วน เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๓ ประเด็น ๔ เรื่อง ดังนี้

- ประเด็นที่ ๑ การขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนเป็นภาครัฐระบบเปิด (Open Government)

๑.๑ การดำเนินการเพื่อสมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership : OGP)

๑.๒ การดำเนินการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

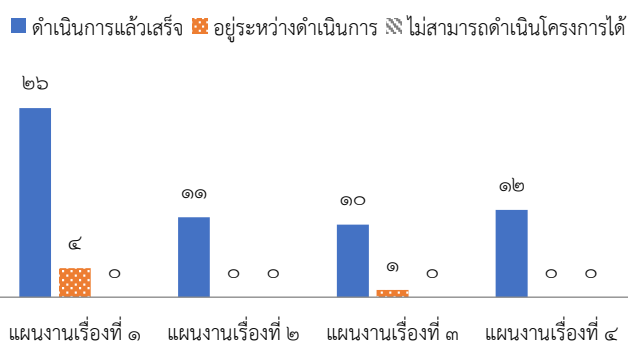
- ประเด็นที่ ๒ การขับเคลื่อนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและชาวต่างชาติ

- ประเด็นที่ ๓ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต

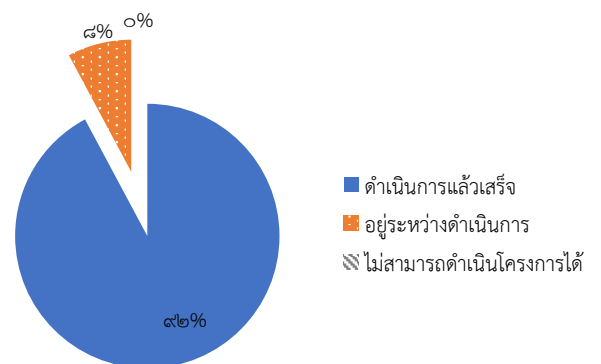
ตารางที่ ๑๕ สถานะการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนงานเรื่องที่	จำนวนโครงการ	สถานะการดำเนินโครงการ					
		โครงการที่แล้วเสร็จ		โครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ		ไม่สามารถดำเนินโครงการได้	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑. การป้องกันการติดสินบน (๓ แนวทาง ๑๖ มาตรการ)	๓๐	๒๖	๘๖.๖๖	๔	๑๓.๓๔	-	-
๒. การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ (๔ แนวทาง ๕ มาตรการ)	๑๑	๑๑	๑๐๐	-	-	-	-
๓. การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า (๓ แนวทาง ๑๑ มาตรการ)	๑๑	๑๐	๙๐.๙๑	๑	๙.๐๙	-	-
๔. ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต (๓ แนวทาง ๔ มาตรการ)	๑๒	๑๒	๑๐๐	-	-	-	-
รวม	๖๔	๕๙	๙๒.๑๙	๕	๗.๘๑	-	-

รูปที่ ๒๓ แผนภูมิแสดงรายงานการดำเนินโครงการ/กิจกรรมภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนน CPI ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

รูปที่ ๒๔ แผนภูมิแสดงสรุปการดำเนินงานในภาพรวม

ตารางที่ ๑๖ สถานะการดำเนินโครงการ/กิจกรรม ภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนงานเรื่องที่ ๑ การป้องกันการติดสินบน

แนวทางการพัฒนา : ๑. การอำนวยความสะดวกทางธุรกิจ

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๑.๑ การพัฒนาการอำนวยความสะดวกในการให้บริการของภาครัฐที่เอื้อต่อการค้า การลงทุน และลดโอกาสการรับสินบนจากการให้บริการภาครัฐ					
เป้าหมาย พัฒนาการอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐที่เอื้อต่อการค้า การลงทุน และลดโอกาสการรับสินบนจากการให้บริการภาครัฐ โดยปรับปรุงกระบวนการงานที่มีความเสี่ยงสูงในการใช้อำนาจหรือดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าและการลงทุน					
๑	๑. การรับแจ้งข้อมูลการเข้ารับบริการภาครัฐจากประชาชนผู้เข้ารับบริการ (Feedback)	สำนักงาน ป.ป.ท.	✓		
๒	๒.๑ การส่งเสริมการปรับปรุงระบบการพิจารณาอนุญาตของทางราชการในการยกเลิกหรือขยายอายุใบอนุญาต ๒.๒ การขยายผลการเชื่อมโยงข้อมูลนิติบุคคลอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างกรมพัฒนาธุรกิจการค้าและหน่วยงานของรัฐที่ใช้ข้อมูลนิติบุคคล	สำนักงาน ก.พ.ร.	✓		
มาตรการ ๑.๒ การขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนและชาวต่างชาติ					
เป้าหมาย ขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนชาวต่างชาติ โดยกำหนดให้มีศูนย์กลางบริการข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนในประเทศไทย อำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและชาวต่างชาติ เป็นศูนย์กลางประสานงานด้านการอำนวยความสะดวกในการลงทุนระหว่างนักลงทุนและชาวต่างชาติกับหน่วยงานภาครัฐของประเทศไทย ตลอดจนเป็นหน่วยงานที่ช่วยแก้ไขปัญหาที่อาจนำไปสู่การเรียกรับสินบน					
๓	๑. โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจเอกชนและนักลงทุนในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ	สำนักงาน ป.ป.ท.	✓		
๔	๒. โครงการยกระดับศูนย์ขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนและชาวต่างชาติ	สำนักงาน ป.ป.ท.		✓	
มาตรการ ๑.๓ ลดขั้นตอนพิธีการศุลกากรการค้าและพัฒนาสู่ระบบดิจิทัล					
เป้าหมาย ปรับปรุง (Reform) และลดขั้นตอน (Simplify) เกี่ยวกับพิธีการศุลกากร เพื่อให้การประกอบธุรกิจเกิดความสะดวกรวดเร็ว และลดการใช้ดุลยพินิจในการดำเนินงาน โดยพัฒนาให้ครอบคลุมทุกขั้นตอน และประชาสัมพันธ์การดำเนินการให้เป็นที่รับรู้ของประชาชน นักธุรกิจ นักลงทุนผู้ประกอบการต่าง ๆ รวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่นให้เกิดการบูรณาการร่วมกันได้ระหว่างหน่วยงาน					
๕	๑. แผนเพิ่มประสิทธิภาพการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment)	กรมศุลกากร	✓		
๖	๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ Profile จากข้อมูล Feedback	กรมศุลกากร	✓		
มาตรการ ๑.๔ พัฒนาการให้บริการการขอสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร					
เป้าหมาย ลดระยะเวลาในการพิจารณาการให้สิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร ให้มีความรวดเร็ว และพัฒนาประสิทธิภาพระบบติดตามสถานะการขอรับบริการ					
๗	๑. การพัฒนากฎหมายเพื่อให้อำนาจหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานของรัฐ/องค์กรของรัฐ สำนักงานสิทธิบัตร/องค์กรสิทธิบัตรของรัฐต่างประเทศ หรือระหว่างประเทศ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบคำขอสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร หรือหน่วยงานอื่นตามที่อธิบดีกำหนด		✓		

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
๘	๒. การพัฒนาระบบให้ระบบติดตามสถานะการยื่นคำขอสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร ให้สามารถรายงานสถานะการตรวจสอบคำขอแก่ผู้ขอได้		✓		
มาตรการ ๑.๕ การให้บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรในพื้นที่ EEC (One Stop Service : EEC - OSS)					
เป้าหมาย สร้างแรงจูงใจลดอุปสรรคอำนวยความสะดวก ในการขออนุมัติ อนุญาตที่เข้ามาประกอบธุรกิจในพื้นที่ EEC เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ					
๙	๑. ศูนย์บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร EEC OSS	สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบายเขต พัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก		✓	
มาตรการ ๑.๖ การพัฒนาการขออนุมัติ อนุญาตต่าง ๆ ผ่านระบบ Biz Portal					
เป้าหมาย การพัฒนาการขออนุมัติ อนุญาต และบริการของรัฐ ให้เป็นแบบเบ็ดเสร็จผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-Service) และมีการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันผ่านแพลตฟอร์มกลางภาครัฐ					
๑๐	๑. โครงการการพัฒนาศูนย์บริการครบวงจรแบบเบ็ดเสร็จ (ภาครัฐกิจ และภาคประชาชน)	สำนักงาน ก.พ.ร.	✓		
มาตรการ ๑.๗ เพิ่มช่องทางการบริการภาครัฐ แบบเร่งด่วน (Fast Track)					
เป้าหมาย ศึกษาและปรับปรุงกระบวนการและข้อกำหนดที่เป็นอุปสรรคเพื่อให้เกิดแนวทางการให้บริการในช่องทางพิเศษแบบเร่งด่วน (Fast Track) โดยครอบคลุมวงจรธุรกิจการขออนุญาตก่อสร้างอาคาร					
๑๑	๑. การขยายผลการชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตแทนการยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาต	สำนักงาน ก.พ.ร.	✓		
มาตรการ ๑.๘ การประกาศความสำเร็จของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘					
เป้าหมาย เพื่อสื่อสารสร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ความคืบหน้าของการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีส่วนช่วยแก้ปัญหาและอำนวยความสะดวกในการอนุมัติอนุญาตตามเจตนารมณ์เพื่อให้ผู้ประกอบการและประชาชนได้รับความสะดวกขึ้น (Easier) รวดเร็วขึ้น (Faster) และมีภาระค่าใช้จ่ายที่ลดลง (Cheaper)					
๑๒	๑. การสื่อสารประชาสัมพันธ์การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกฯ หรือการยกระดับประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน	สำนักงาน ก.พ.ร.	✓		
มาตรการ ๑.๙ การให้บริการภาครัฐผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Government e-Service)					
เป้าหมาย การกำกับ ติดตาม การดำเนินการตามพระราชบัญญัติการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๕					
๑๓	๑. การส่งเสริมและพัฒนาหน่วยงานของรัฐในการพัฒนาการให้บริการ และการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์	สำนักงาน ก.พ.ร.	✓		

แนวทางการพัฒนา : ๒. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๒.๑ ส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเข้ารับการตรวจประเมินตามมาตรฐาน “ธรรมาภิบาลธุรกิจ” (Corporate Governance)					
เป้าหมาย ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเข้ารับการตรวจประเมินมาตรฐานธรรมาภิบาลธุรกิจ อย่างกว้างขวางและเผยแพร่ให้มากยิ่งขึ้น					
๑๔	๑. สร้างธุรกิจ SME เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานธรรมาภิบาลธุรกิจ	กรมพัฒนา ธุรกิจการค้า	✓		

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๒.๒ กำกับมาตรฐานทางจริยธรรมสำหรับ “ธุรกิจตัวกลาง” หรือ “Third Party”					
เป้าหมาย จัดให้มีเกณฑ์จริยธรรม หรือจรรยาบรรณ สำหรับตัวแทน คนกลาง ภาคเอกชนที่ติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ กำกับติดตาม และเผยแพร่หลักเกณฑ์จริยธรรม หรือจรรยาบรรณ ต่อสาธารณะ					
๑๕	๑. กำกับ ติดตามตรวจสอบการดำเนินการของผู้ให้บริการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานของกรมฯ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	✓		
๑๖	๒. มีการเผยแพร่เกณฑ์จริยธรรมสำหรับผู้ให้บริการตามพระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ผ่านช่องทางต่าง ๆ	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	✓		
เป้าหมาย จัดให้มีเกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายของกระทรวงสาธารณสุข ที่ใช้สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (กรณีตัวแทน คนกลางภาคเอกชน บริษัทฯ หรือเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย จะต้องจัดทำ ethics code ของหน่วยงานเอง ที่มีความเชื่อมโยง สอดคล้องกับเกณฑ์ฯ ของกระทรวงสาธารณสุข)					
๑๗	๓. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๔	ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงสาธารณสุข	✓		
เป้าหมาย จัดให้มีเกณฑ์จริยธรรม หรือจรรยาบรรณ สำหรับตัวแทนคนกลาง ภาคเอกชนที่ติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐ ผู้ให้บริการเดินพิธีการศุลกากร (ชิปปิ้ง) ตัวแทนออกของนิติบุคคลของกรมศุลกากร					
๑๘	๔. โครงการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจรรยาบรรณ และการดำเนินการกับตัวแทนออกของและผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกของ (หน่วยงานที่กำกับดูแล จัดทำเกณฑ์จริยธรรมหรือจรรยาบรรณ เพื่อใช้เป็นกลไก กำกับมาตรฐาน จริยธรรมสำหรับตัวแทน คนกลางภาคเอกชนที่ติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐให้มีบทลงโทษกรณีมีการฝ่าฝืนจริยธรรม และมีการประกาศเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงาน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค)	กรมศุลกากร	✓		
มาตรการ ๒.๓ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต					
เป้าหมาย เพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน มุ่งสู่การยกระดับมาตรฐานการจัดการด้านธรรมาภิบาล และการต่อต้านการทุจริต					
๑๙	การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายชื่อบริษัทที่เข้าร่วมโครงการกับ CAC	กระทรวงพาณิชย์	✓		

แนวทางการพัฒนา : ๓. ส่งเสริมให้มีระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบนในหน่วยงานรัฐและเอกชน

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๓.๑ พัฒนาระบบการจัดการความเสี่ยงการรับสินบน จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่					
เป้าหมาย ป้องกัน และลดโอกาส การรับสินบนจากการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐโดยประเมินความเสี่ยงการรับสินบนและกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน (Flow Chart) เอกสาร หลักฐานประกอบการพิจารณาที่ชัดเจน ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะ					
๒๐	๑. สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการตรวจค้นหรืออายัดสินค้าละเมิดเครื่องหมายการค้า	กรมทรัพย์สินทางปัญญา	✓		
๒๑	๒. โครงการพัฒนาระบบการให้บริการออกใบอนุญาตและหนังสือรับรองการส่งออก-นำเข้าสินค้าด้วยนวัตกรรมดิจิทัล	กรมการค้าต่างประเทศ	✓		
๒๒	๓. โครงการปรับปรุงระบบรายงานการนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตรตามพันธกรณีความตกลงระหว่างประเทศ (ภายใต้โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการให้บริการข้อมูลการนำเข้าส่งออก ภายใต้ NSW และความตกลงทางการค้า (e-Report)	กรมการค้าต่างประเทศ		✓	
๒๓	๔. โครงการพัฒนาระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self-certification) เพื่อส่งเสริมการใช้สิทธิพิเศษทางภาษีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	กรมการค้าต่างประเทศ		✓	
๒๔	๕. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการขออนุมัติอนุญาตให้กับผู้ประกอบการ	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	✓		
๒๕	๖. โครงการอบรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกรมการจัดหางาน	กรมการจัดหางาน	✓		
มาตรการ ๓.๒ พัฒนาระบบและมาตรฐานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตภาครัฐ					
เป้าหมาย พัฒนาเครื่องมือ ระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้มีประสิทธิภาพเพื่อขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐ มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต โดยนำแนวทางการประเมินความเสี่ยงพร้อมทั้งติดตามและประเมินผล					
๒๖	๑. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อกำกับติดตามระบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ	สำนักงานป.ป.ท.	✓		
๒๗	๒. โครงการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตภาครัฐ	สำนักงานป.ป.ท.	✓		
มาตรการ ๓.๓ ส่งเสริมให้มีระบบการจัดการต่อต้านการให้และการรับสินบน (Anti-bribery management systems) ผ่านการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ : ITA และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นคู่ค้าคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ : ITAGC)					
เป้าหมาย พัฒนาการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment: ITA) และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นคู่ค้าคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment of Government Contractors: ITAGC) ให้สามารถสะท้อนการต่อต้านการรับสินบนในหน่วยงาน และมีการประเมินระบบการจัดการต่อต้านการให้และการรับสินบน (Anti-bribery management systems)					
๒๘	๑. โครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นคู่ค้าคู่สัญญากับหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and transparency Assessment of Government Contractors : ITAGC) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	สำนักงานป.ป.ช.	✓		

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
๒๙	๒. โครงการขับเคลื่อนระบบเฝ้าระวังการทุจริตเชิงรุกในหน่วยงาน ภาครัฐ	สำนักงาน ป.ป.ท.	✓		
มาตรการ ๓.๔ การเสริมสร้างขีดความสามารถของการรับรองระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ตามมาตรฐาน ISO 37001 : 2016 โดยพัฒนาสร้างผู้ตรวจประเมินระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน ตามมาตรฐาน ISO 37001 : 2016					
เป้าหมาย เตรียมความพร้อมในการตรวจประเมิน ISO 37001 : 2016 สร้างมาตรการส่งเสริมสนับสนุนให้ภาคเอกชนมีการดำเนินงานตามมาตรฐาน ISO 37001 : 2016 มาตรฐานระบบการจัดการต่อต้านการให้และการรับสินบน (Anti-bribery management systems) และกำหนดแนวทางในการส่งเสริมภาคเอกชนที่ผ่านเกณฑ์มาตรการ ISO 37001 ในการประมูลงานราชการ					
๓๐	๑. จัดทำแนวทางให้กับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการประยุกต์ใช้ ISO 37001 มาตรฐานระบบการจัดการต่อต้านการให้และรับสินบน เพื่อยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต	สำนักงาน มาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม	✓		

แผนงานเรื่องที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

แนวทางการพัฒนา : ๑. ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ในกลุ่มเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ และการเงิน/การค้า

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๑.๑ กำหนดมาตรการการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจและการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบใน การนำเข้า-ส่งออก ควบคุมแลกเปลี่ยนเงินตรา การประเมินภาษี					
เป้าหมาย เพื่อกำหนดมาตรการ แผน คู่มือการป้องกันการใช้อดุลยพินิจและการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบในกระบวนการ นำเข้า-ส่งออก ควบคุมแลกเปลี่ยนเงินตรา การประเมินภาษี และการบังคับใช้					
๓๑	๑. โครงการจัดทำข้อมูลสำหรับประชาชน (ฉบับทบทวน)	กรมศุลกากร	✓		
๓๒	๒. ผ่อนคลายหลักเกณฑ์ควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินภายใต้แผนพัฒนาให้เกิดระบบนิเวศของตลาดอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ (FX ecosystem)	ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓		
๓๓	๓. ปรับปรุงเว็บไซต์ ธปท. / เผยแพร่ / สื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินในช่องทางอื่น ๆ	ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓		

แนวทางการพัฒนา : ๒. ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ในกลุ่มกระบวนการยุติธรรม

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๒.๑ กำหนดมาตรการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ไม่ใช้อำนาจตำแหน่งหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน (ทหาร ตำรวจ DSI อัยการ ศาล)					
เป้าหมาย เพื่อกำหนดมาตรการ แผน คู่มือการป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน และการบังคับใช้					
๓๔	๑. การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ S พัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainability)	สำนักงาน ศาลยุติธรรม	✓		
๓๕	๒. โครงการดัดให้ งดรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด จากการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อส่งเสริมมาตรการป้องกันและต่อต้านการทุจริตของข้าราชการทหาร	กระทรวง กลาโหม	✓		

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
๓๖	๓. กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสำนักงานอัยการสูงสุด	สำนักงานอัยการสูงสุด	✓		
๓๗	๔. กำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบของกระทรวงยุติธรรม	ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตกระทรวงยุติธรรม	✓		

แนวทางการพัฒนา : ๓. ป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่ในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รัฐ

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ : เพิ่มวัฒนธรรมการเป็นประชาธิปไตย เพื่อลดการแทรกแซงการแต่งตั้ง โยกย้าย ข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ					
เป้าหมาย เพื่อสร้างวัฒนธรรมการเป็นประชาธิปไตย ปลุกและปลุกจิตสำนึก ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย และไม่ยอมรับการแทรกแซงในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ					
	-	-			

แนวทางการพัฒนา : ๔. รัฐบาลมีการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างจริงจัง

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๔.๑ เร่งรัดกระบวนการดำเนินการทางวินัย อาญา ให้เจ้าหน้าที่รัฐเกรงกลัวต่อการกระทำความผิด					
เป้าหมาย เพื่อกำหนดเครื่องมือ มาตรการในการส่งเสริมให้เกิดความซื่อสัตย์สุจริตในการบริหารงานของรัฐบาล ให้เจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้ อำนาจหน้าที่มีขอบเกรงกลัวต่อกฎหมาย					
๓๘	๑. การติดตามผลการดำเนินการทางวินัยของหน่วยงานต้นสังกัด ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. มีมติวินิจฉัยชี้มูลความผิดทางวินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐ	สำนักงาน ป.ป.ท.	✓		
๓๙	๒. การยกระดับการดำเนินการตามมาตรการทางวินัย ปกครองหรือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทุจริต ประพฤติมิชอบในภาครัฐ	สำนักงาน ป.ป.ท.	✓		
มาตรการ ๔.๒ เผยแพร่การลงโทษผู้กระทำความผิดจากการทุจริตต่อสาธารณะ					
เป้าหมาย เพื่อกำหนดรูปแบบ วิธีการ และช่องทางการเปิดเผย สถิติคดีและผลการตัดสินลงโทษ ในคดีทุจริต เพื่อให้มีการแสดงการ ลงโทษผู้กระทำความผิดให้ถูกเปิดเผยต่อสาธารณะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประเด็น/ประชาชนให้ความสนใจ					
๔๐	๑. โครงการสื่อสารประชาสัมพันธ์เพื่อตีแผ่และถอดบทเรียนคดีทุจริต ประพฤติมิชอบ	สำนักงาน ป.ป.ท.	✓		
๔๑	๒. การจัดทำข้อมูลสถิติสถานการณ์การรับเรื่องร้องเรียนหรือเรื่อง กล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำทุจริต ในภาครัฐ และ สถิติผลการพิจารณาด้านคดีของคณะกรรมการ ป.ป.ท.	สำนักงาน ป.ป.ท.	✓		

แผนงานเรื่องที่ ๓ ด้านการใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า

แนวทางการพัฒนา : ๑. ความโปร่งใสในการจัดสรรงบประมาณ

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๑.๑ การเปิดเผยข้อมูลกระบวนการจัดสรรงบประมาณตามหลักสากล					
เป้าหมาย มีการเปิดเผยข้อมูลกระบวนการจัดทำงานงบประมาณจนถึงการอนุมัติงบประมาณ ตามแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่หน่วยงานด้านการคลังระดับสากล ได้ให้คำแนะนำไว้ตามหลักการประเมิน (Open Budget Index: OBI) ขององค์การความโปร่งใสในกระบวนการงบประมาณ โดยความร่วมมือขององค์กรทางด้านงบประมาณระหว่างประเทศ (International Budget Partnership: IBP) มีการศึกษาดัชนีการเปิดเผยงบประมาณ Open Budget Index หรือ OBI เพื่อเป็นเครื่องมือการประเมินตนเองในเบื้องต้นของประเทศไทย รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลงบประมาณในรูปแบบไฟล์ที่สามารถนำไปใช้ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ (Machine Readable) ได้ร่วมกับข้อมูล PDF และเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ข้อมูลเปิดภาครัฐ www.data.go.th					
๔๒	๑. การจัดทำข้อมูลเอกสารงบประมาณ ฉบับประชาชน ในรูปแบบไฟล์ที่สามารถนำไปใช้ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ (Machine readable) และเชื่อมโยงกับเว็บไซต์ข้อมูลเปิดภาครัฐ www.data.go.th	สำนัก งบประมาณ	✓		
๔๓	๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการงบประมาณ กิจกรรม : จัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	สำนัก งบประมาณ	✓		
๔๔	๓. การดำเนินการ: การศึกษาดัชนีการเปิดเผยงบประมาณ Open Budget Index (OBI) เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติในการเปิดเผยงบประมาณของประเทศไทยให้สอดคล้องกับหลักสากล	สำนัก งบประมาณ	✓		
๔๕	๔. จัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	สำนัก งบประมาณ	✓		
มาตรการ ๑.๒ การเปิดเผยข้อมูลรายงานตรวจสอบของสถาบันตรวจสอบสูงสุด (Supreme Audit Institution (SAI))					
เป้าหมาย เปิดเผยรายงานผลการตรวจสอบหรือ Audit report และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี หรือ Annual report ในเว็บไซต์ของของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (https://www.audit.go.th/home) และเว็บไซต์ฐานข้อมูลภาครัฐ (www.data.go.th) ให้เป็นปัจจุบันและสามารถสืบค้นย้อนหลังได้					
๔๖	๑. โครงการพัฒนารูปแบบรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี และการเผยแพร่ผลการตรวจสอบรวมถึงข้อมูลการตรวจเงินแผ่นดินต่อสาธารณะ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและพัฒนาการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ	สำนักงาน การตรวจเงิน แผ่นดิน	✓		
มาตรการ ๑.๓ การยกระดับการดำเนินการของสำนักงบประมาณของรัฐสภา (Thailand Parliamentary Budget Office, Thai PBO)					
เป้าหมาย ยกระดับสำนักงบประมาณของรัฐสภา (Thailand Parliamentary Budget Office, Thai PBO) ให้เป็นหน่วยวิเคราะห์งบประมาณประจำรัฐสภาที่มีความเป็นกลางและเป็นอิสระทางวิชาการ มีความเชี่ยวชาญ ระบบ เทคโนโลยี และฐานข้อมูลที่ครบถ้วนและรอบด้าน สามารถศึกษาวิเคราะห์และให้ความเห็นตามหลักวิชาการ เพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริงและยั่งยืน รวมถึงเปิดเผยการศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ต่อสาธารณชน					
๔๗	๑. พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของสำนักงบประมาณของรัฐสภาให้มีมาตรฐานสากล	สำนัก งบประมาณ ของรัฐสภา	✓		

แนวทางการพัฒนา : ๒. ความโปร่งใสในการใช้งบประมาณสาธารณะ

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
มาตรการ ๒.๑ การเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการในระบบของกรมบัญชีกลาง (ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e – GP))					
เป้าหมาย ๑. เพิ่มเติมข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการในระบบของกรมบัญชีกลาง (ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e – GP) ที่สำคัญและจำเป็นต่อการเฝ้าระวังการใช้จ่ายงบประมาณ เช่น ขอบเขตของงาน (Terms of Reference - TOR) ฯลฯ					
-	-	-	-	-	-
เป้าหมาย ๒. ข้อมูลที่เปิดเผยในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ (Machine Readable) ร่วมกับไฟล์ PDF ตามมาตรฐานประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง มาตรฐาน และหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล และกำหนดแนวทางและมาตรฐานให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งหรือเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวเปิดเผยแก่ประชาชน					
-	-	-	-	-	-
มาตรการ ๒.๒ การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปี และรายจ่ายเพิ่มเติม ของหน่วยงานของรัฐที่ได้รับการจัดสรร					
เป้าหมาย เพื่อเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีหน่วยงานของรัฐให้ประชาชนทราบ ตามมาตรฐานประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง มาตรฐานและหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในการเข้าถึงข้อมูล มีการเปิดเผยในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ (Machine Readable) ร่วมกับไฟล์ PDF ในเว็บไซต์ของสำนักงานงบประมาณ (www.bb.go.th)					
๔๘	๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการงบประมาณ กิจกรรม : จัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี	สำนักงบประมาณ	✓		
มาตรการ ๒.๓ การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
เป้าหมาย เพื่อเปิดเผย เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และฉบับเพิ่มเติมงบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลประจำปีและที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มเติม รวมถึงงบประมาณเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ (Machine Readable) ร่วมกับไฟล์ PDF ตามมาตรฐานประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง มาตรฐานและหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล และกำหนดแนวทางและมาตรฐานให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งหรือเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวเปิดเผยแก่ประชาชนด้วย					
-	-	-	-	-	-
มาตรการ ๒.๔ การเปิดเผยข้อมูลรายละเอียดงบประมาณและโครงการลงทุนของรัฐวิสาหกิจและโครงการให้เอกชนเข้าร่วมในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership : PPP)					
เป้าหมาย ๑. เพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมรายละเอียดงบประมาณและโครงการลงทุนของรัฐวิสาหกิจรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public Private Partnership : PPP) ในส่วนที่เปิดเผยได้ ตามมาตรา ๖๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. ๒๕๖๒ (พ.ร.บ. การร่วมลงทุนฯ ปี ๒๕๖๒) ซึ่งกำหนดให้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ลงนามในสัญญาร่วมลงทุน ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการเปิดเผยสรุปข้อมูลโครงการร่วมลงทุนตาม พ.ร.บ. การร่วมลงทุนฯ ปี ๒๕๖๒ ในรูปแบบที่เข้าใจง่ายต่อสาธารณชนให้ทราบเป็นการทั่วไป					
๔๙	๑. การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ PPP และโครงการร่วมลงทุน	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ	✓		

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
เป้าหมาย ๒. มีการเปิดเผยข้อมูลการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ					
๕๐	๒. การเปิดเผยข้อมูลการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจในรูปแบบ Infographic และ Open data	สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบาย รัฐวิสาหกิจ	✓		
มาตรการ ๒.๕ การจัดทำระบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ					
เป้าหมาย มีช่องทางสำหรับเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ซึ่งเป็นฐานข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารจัดการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐในโครงการต่าง ๆ ที่เปิดเผย เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ดำเนินการโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตการจัดซื้อจัดจ้างในการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
-	-	-	-	-	-

แนวทางการพัฒนา : ๓. ความโปร่งใสในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๓.๑ ส่งเสริมให้นำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) มาใช้กับโครงการที่ให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (Public Private Partnership : PPP) ให้มีผู้สังเกตการณ์ (Observer) เข้าร่วมสังเกตการณ์มากกว่าขั้นตอนของการคัดเลือกเอกชน					
เป้าหมาย เพื่อส่งเสริมให้นำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) มาใช้กับโครงการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public Private Partnership : PPP) ให้มีผู้สังเกตการณ์ (Observer) เข้าร่วมสังเกตการณ์มากกว่าขั้นตอนของการคัดเลือกเอกชน					
๕๑	๑.การส่งเสริมการนำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) มาใช้กับโครงการ PPP เพิ่มเติมนอกเหนือจากขั้นตอนของการคัดเลือกเอกชน	สำนักงาน คณะกรรมการ นโยบาย รัฐวิสาหกิจ		✓	
มาตรการ ๓.๒ ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐ เปิดเผยข้อมูลโครงการก่อสร้าง ตามแนวทางของโครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (Infrastructure Transparency Initiative : CoST)					
เป้าหมาย เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐ เปิดเผยข้อมูลโครงการก่อสร้างตามแนวทางของโครงการความโปร่งใสก่อสร้างภาครัฐ (Infrastructure Transparency Initiative : CoST)					
๕๒	๑. การปรับปรุงหลักเกณฑ์เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ (CoST)	กรมบัญชี กลาง	✓		
มาตรการ ๓.๓ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในโครงการขนาดใหญ่					
เป้าหมาย เพื่อให้มีการประเมิน วิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตในโครงการของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งมีวงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง การทุจริตเชิงนโยบายของสำนักงาน ป.ป.ท.					
-	-	-	-	-	-

แผนงานเรื่องที่ ๔ ด้านประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

แนวทางการพัฒนา : ๑. การเปิดเผยข้อมูลเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพความโปร่งใสภาครัฐ

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ : การปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้มีการเปิดเผยข้อมูล เพื่อส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต					
เป้าหมาย เพื่อปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับให้มีการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะต่าง ๆ ให้สะดวก ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย					
-	-	-	-	-	-

แนวทางการพัฒนา : ๒. ประชาสัมพันธ์เพิ่มการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทุกภาคส่วน

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงาน รับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการ แล้วเสร็จ	อยู่ระหว่าง ดำเนินการ	
มาตรการ ๒.๑ การประชาสัมพันธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายภาคีความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
เป้าหมาย เพื่อประชาสัมพันธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายภาคีความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
๕๓	๑. โครงการป้องกันและต่อต้านการทุจริตโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	✓		
๕๔	๒. โครงการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริตแผนงานที่ ๑ แผนงานปฏิบัติการ STRONG-จิตพอเพียงต้านทุจริต ๗๖ จังหวัด และกรุงเทพมหานคร	สำนักงาน ป.ป.ช.	✓		
๕๕	๓. โครงการประชาสัมพันธ์การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘	กรมประชาสัมพันธ์	✓		
เป้าหมาย สร้างการรับรู้เกี่ยวกับความโปร่งใสและสร้างการมีส่วนร่วมไม่ทนต่อการทุจริตผ่านการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน					
๕๖	๔. โครงการสร้างการรับรู้และความตระหนักในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานภาครัฐ	สำนักงาน กพร.	✓		
มาตรการ ๒.๒ การพัฒนารัฐสภาแบบเปิด (Open Parliament) เพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการนิติบัญญัติ					
เป้าหมาย เพื่อมีข้อเสนอแนะในการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐาน Open Parliament ต่อหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง					
๕๗	๑. กิจกรรม เปิดเผยข้อมูลการดำเนินงานของรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรด้านกระบวนการนิติบัญญัติตามมาตรฐาน Open Parliament ต่อหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชน	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	✓		
๕๘	๒. กิจกรรม เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	✓		
๕๙	๓. สำนักงบประมาณของรัฐสภา (PBO) ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายด้านการเงิน การคลัง และการงบประมาณ	สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	✓		

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
๖๐	๔. โครงการจ้างที่ปรึกษาจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance) ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	✓		
๖๑	๕. โครงการพัฒนาเว็บไซต์ที่ทุกคนเข้าถึงได้ (Website For All) ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา	✓		

แนวทางการพัฒนา : ๓. การสร้างและพัฒนานวัตกรรมเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI)

ที่	กิจกรรม/โครงการ/การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ	สถานะการดำเนินงาน		หมายเหตุ
			ดำเนินการแล้วเสร็จ	อยู่ระหว่างดำเนินการ	
มาตรการ ๓.๑ พัฒนานวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต					
เป้าหมาย ศึกษาพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้ได้มาซึ่งระบบ กลไก มาตรการ แนวทาง หรือวิธีการ ในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต					
๖๒	๑. โครงการศึกษาความเชื่อมั่น ความพึงพอใจต่อหน่วยงานต่าง ๆ และการยกระดับการบริการสาธารณะ	สถาบันพระปกเกล้า	✓		
๖๓	๒. โครงการพัฒนาประสิทธิภาพช่องทางการสื่อสารของสถาบันเพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาล ความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม	สถาบันพระปกเกล้า	✓		
๖๔	๓. โครงการขับเคลื่อนแผนการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ที่มุ่งเน้นความโปร่งใสและเป็นธรรม	สถาบันพระปกเกล้า	✓		

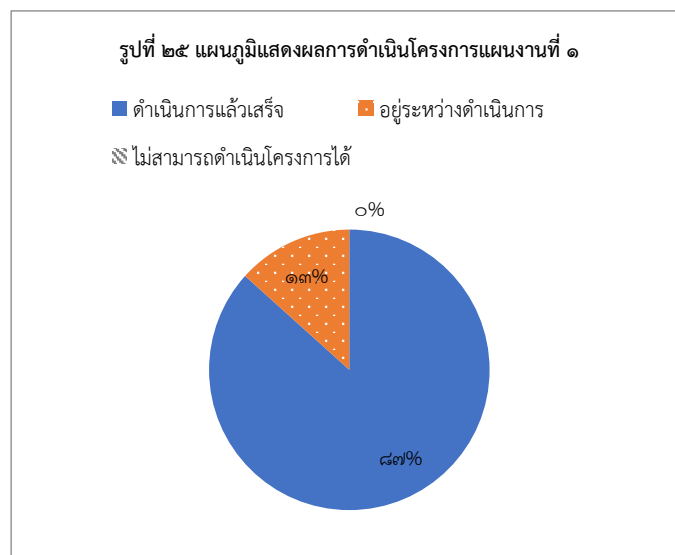
๓.๑.๑ ผลการดำเนินการภายใต้แผนงานเรื่องที่ ๑ การป้องกันการติดสินบน

การป้องกันการติดสินบน เป็นประเด็นสำคัญของการทุจริตที่แหล่งข้อมูลดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ให้ความสำคัญในแหล่งข้อมูล GI, IMD, PRS, WEF โดยครอบคลุมการติดสินบนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการประกอบธุรกิจเป็นสำคัญ ทั้งกระบวนการนำเข้าส่งออก การจัดการสาธารณูปโภคต่าง ๆ, การจ่ายภาษีประจำปี, การประเมินภาษี, การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างกับภาครัฐ, การพิจารณาอนุมัติอนุญาตของทางราชการ, การแทรกแซงกระบวนการยุติธรรม, การคุ้มครองป้องกันจากตำรวจ, การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินตรา และการให้กู้ยืมเงิน เป็นต้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีโครงการ/กิจกรรมที่รองรับการดำเนินการ จำนวน ๓๐ โครงการ ดำเนินการเสร็จสิ้น จำนวน ๒๖ โครงการ และอยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๔ โครงการ/กิจกรรม ได้แก่

- สำนักงาน ป.ป.ท. มีโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๑ โครงการ คือ “โครงการยกระดับศูนย์ขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนและชาวต่างชาติ” เนื่องจากอยู่ระหว่างการตรวจรับพัสดุในงานจ้างที่ปรึกษาภายใต้โครงการยกระดับศูนย์ขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนและชาวต่างชาติ โดยคณะกรรมการมีมติตรวจรับงานจ้างที่ปรึกษา งวดที่ ๑ เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ทั้งนี้ งวดงานที่ ๒ และ ๓ มีกำหนดส่งมอบตรงกับวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙ และวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๙ ตามลำดับ

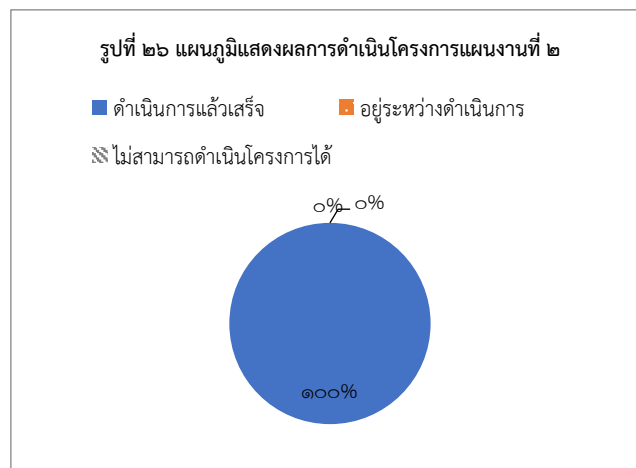
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มีโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๑ โครงการ คือ “โครงการศูนย์บริการภาครัฐแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร EEC OSS” เนื่องจากการสร้างระบบ EEC OSS เพื่อให้บริการนักลงทุนแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร ในส่วนบริการด้านส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ บริการด้านอนุมัติ อนุญาต (พัฒนาเพิ่มเติม ๕๐ คำขอ) และบริการให้คำปรึกษา อยู่ระหว่างการทดสอบระบบเสมือนจริง

- กรมการค้าต่างประเทศ มีโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๒ โครงการ คือ ๑) “โครงการปรับปรุงระบบรายงานการนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตรตามพันธกรณีความตกลงระหว่างประเทศ (ภายใต้โครงการพัฒนาระบบบริหารจัดการให้บริการข้อมูลการนำเข้าส่งออก ภายใต้ NSW และความตกลงทางการค้า (e-Report))” เนื่องจากอยู่ระหว่างการตรวจรับงานจ้างปรับปรุงระบบรายงานการนำเข้า – ส่งออกสินค้าเกษตรตามพันธกรณีความตกลงระหว่างประเทศ (DFT – TRQ Report) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ งวดที่ ๓ (งวดสุดท้าย) คาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนมกราคม ๒๕๖๙ และ ๒) “โครงการพัฒนาระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self-certification) เพื่อส่งเสริมการใช้สิทธิพิเศษทางภาษีในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล” เนื่องจากอยู่ระหว่างการตรวจรับงานจ้างพัฒนาระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (Self-certification) งวดที่ ๓ ซึ่งมีงวดงานทั้งหมดจำนวน ๔ งวดงาน

๓.๑.๒ ผลการดำเนินการภายใต้แผนงานเรื่องที่ ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

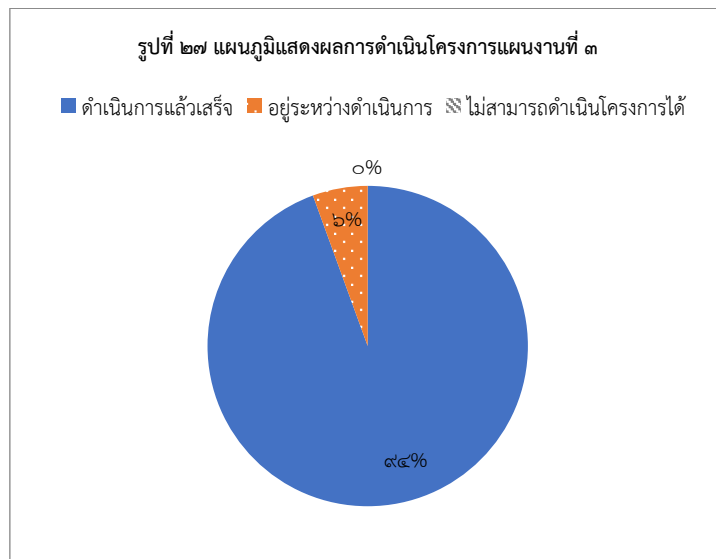
การตรวจสอบการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นประเด็นสำคัญของการทุจริตที่แหล่งข้อมูลดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ให้ความสำคัญในแหล่งข้อมูล BF (TI), EIU, PRS, WJP โดยครอบคลุมประเด็นการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบ ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำผิดต่อตำแหน่งแล้วถูกฟ้องร้องหรือลงโทษ การแทรกแซงการแต่งตั้งข้าราชการประจำและการแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายการเมือง มีหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่สามารถจัดการกับรัฐมนตรีหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ มีระบบรูปแบบอุปถัมภ์ เล่นพรรคเล่นพวกเพื่อให้ได้งานที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้อง การใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อผลประโยชน์ส่วนตนในเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายบริหาร กระบวนการยุติธรรม ทหารและตำรวจ และฝ่ายนิติบัญญัติ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีโครงการ/กิจกรรมที่รองรับการดำเนินการ จำนวน ๑๑ โครงการ ดำเนินการเสร็จสิ้น จำนวน ๑๑ โครงการ

๓.๑.๓ ผลการดำเนินการภายใต้แผนงานเรื่องที่ ๓ การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า

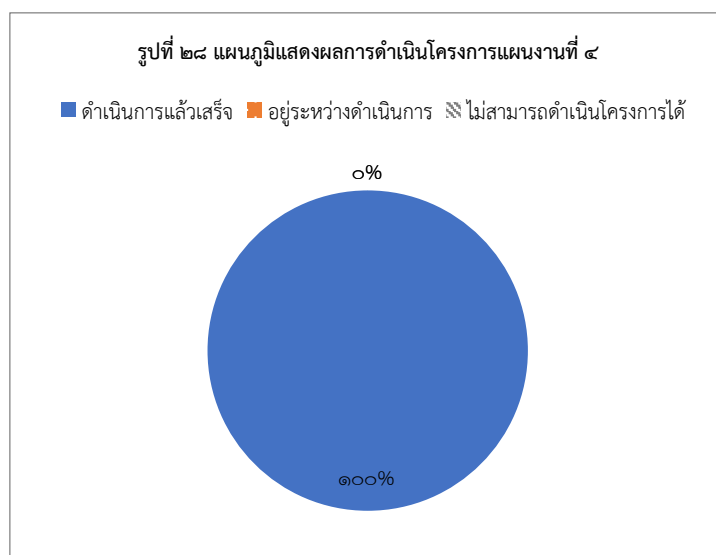
การใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่าเป็นประเด็นสำคัญของการทุจริตที่แหล่งข้อมูลดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ให้ความสำคัญในแหล่งข้อมูล EIU, WEF โดยครอบคลุมประเด็นการใช้งบประมาณและทรัพยากรภาครัฐอย่างคุ้มค่า เช่น งบประมาณแผ่นดินถูกใช้อย่างไม่เหมาะสม มีการบริหารจัดการงบประมาณที่เป็นอิสระจากความรับผิดชอบหรือไม่มีการใช้ทรัพยากรภาครัฐที่ไม่เหมาะสม มีหน่วยงานที่เป็นอิสระคอยตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐหรือไม่มีการทุจริต โดยการแปลงงบประมาณ/ใช้เงินงบประมาณเพื่อผลประโยชน์ของธุรกิจ ผลประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีโครงการ/กิจกรรมที่รองรับการดำเนินการ จำนวน ๑๑ โครงการ ดำเนินการเสร็จสิ้น จำนวน ๑๐ โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๑ โครงการ ได้แก่

- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ มีโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๑ โครงการ คือ “โครงการส่งเสริมการนำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact) มาใช้กับโครงการ PPP เพิ่มเติม นอกเหนือจากขั้นตอนของการคัดเลือกเอกชน” เนื่องจากอยู่ระหว่างการประมวลความคิดเห็นจากการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำข้อตกลงคุณธรรมมาใช้กับโครงการร่วมลงทุนในขั้นตอนอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากขั้นตอนของการคัดเลือกเอกชน เพื่อนำเสนอคณะกรรมการข้อตกลงคุณธรรมและคณะกรรมการนโยบายการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชนตามลำดับต่อไป

๓.๑.๔ ผลการดำเนินการภายใต้แผนงานเรื่องที่ ๔ ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต

ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการทุจริต เป็นประเด็นสำคัญของการทุจริตที่แหล่งข้อมูลดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ให้ความสำคัญในแหล่งข้อมูล BF (TI), PERC, V-DEM โดยครอบคลุมประเด็นการประเมินประสิทธิภาพการรวมของการแก้ไขปัญหาการทุจริต เช่น คุณให้คะแนนการคอร์รัปชันในประเทศที่คุณอาศัย/ทำงานอยู่เท่าใด การขยายตัวของทุจริตในภาคการเมืองเป็นอย่างไร รัฐบาลประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างไร โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มีโครงการ/กิจกรรมที่รองรับการดำเนินการ จำนวน ๑๒ โครงการ ดำเนินการเสร็จสิ้น จำนวน ๑๒ โครงการ

๓.๑.๕ ผลการดำเนินงานภายใต้แผนงานประเด็นสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๓ ประเด็น ๔ เรื่อง ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนเป็นภาคีรัฐบาลแบบเปิด (Open Government)

๑.๑ การดำเนินการเพื่อสมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership : OGP) การดำเนินการเพื่อสมัครเข้าเป็นภาคีสมาชิกความร่วมมือการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership : OGP) (สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นหน่วยขับเคลื่อนหลัก) มุ่งเน้นให้ประเทศไทยเข้าร่วมเป็นสมาชิก Open Government Partnership โดยสร้างให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Government Partnership : OGP) เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเพื่อสร้างรัฐบาลแบบเปิด เป็นแนวคิดที่หลายประเทศทั่วโลกให้การยอมรับและดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและการใช้อำนาจอธิปไตย สร้างความไว้วางใจของประชาชนที่ต่อหน่วยงานรัฐ ส่งเสริมการมีส่วนร่วม รวมถึงเปิดโอกาสให้สังคมได้นำข้อมูลที่เปิดเผยไปใช้เชิงสร้างสรรค์อีกด้วย ซึ่งเมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๘ องค์การภาคีเครือข่ายภาครัฐแบบเปิด (OGP) ประกาศว่าประเทศไทยผ่านเกณฑ์การประเมินคุณสมบัติเบื้องต้นในการเข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP แล้ว ส่งผลให้ประเทศไทยมีสิทธิ์สมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิก OG.2P โดยมีผลการประเมินการเข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP ของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

๑. Eligibility ประกอบด้วย ๔ ตัวชี้วัด ประเทศไทยผ่านตัวชี้วัดนี้มาอย่างต่อเนื่อง โดยมีคะแนนรวม ๑๕ คะแนน จาก ๑๖ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๙๔ ผ่านเกณฑ์ Eligibility เนื่องจากได้คะแนนมากกว่าร้อยละ ๗๕ ตามเกณฑ์ที่ OGP กำหนด และมีคะแนนแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้

๑.๑ ความโปร่งใสทางการเงิน (Fiscal Transparency) ได้ ๔ คะแนน

๑.๒ การเข้าถึงข้อมูล (Access to Information) ได้ ๔ คะแนน

๑.๓ การเปิดเผยทรัพย์สินทางเจ้าหน้าที่รัฐ (Public Official Asset Discloser) ได้ ๔ คะแนน

๑.๔ การมีส่วนร่วมของประชาชน (Citizen Engagement) ได้ ๓ คะแนน

๒. Value Check ประกอบด้วย ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ การยอมให้ภาคประชาสังคม โดยแต่ละตัวชี้วัดมีคะแนนเต็ม ๔ คะแนน ซึ่งเกณฑ์การผ่านจะต้องมีตัวชี้วัดใดตัวชี้วัดหนึ่งที่ได้คะแนนตั้งแต่ ๓ คะแนนขึ้นไป ดังนี้

๒.๑ เข้ามามีส่วนร่วม (CSO Entry and Exit) เป็นการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการดำเนินการของภาครัฐ ได้ ๓ คะแนน (เพิ่มขึ้น ๐.๒๙ คะแนน จากปี ๒๕๖๗ ได้ ๒.๗๑ คะแนน)

๒.๒ การต่อต้านภาคประชาสังคม (CSO Repression) ได้ ๒ คะแนน (เพิ่มขึ้น ๐.๐๖ คะแนนจากปี ๒๕๖๗ ได้ ๑.๙๔ คะแนน)

ประเทศไทยได้ผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง ๒ เกณฑ์ คือ Eligibility และ Value Check แล้ว และได้รับการประกาศให้เข้าร่วมเป็นสมาชิก OGP อย่างเป็นทางการแล้ว โดยประเทศไทยเป็นสมาชิกลำดับที่ ๑๒ ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

๑.๒ การดำเนินการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินการนี้เป็นการขับเคลื่อนการดำเนินการต่อเนื่องจาก Quick Win ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งมีหน่วยงานขับเคลื่อนหลัก คือ สำนักงานงบประมาณ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และ

กระทรวงมหาดไทย ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ มุ่งเน้นการขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนเป็นภาครัฐระบบเปิด (Open Government) ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของความโปร่งใสที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบสากลหรือรูปแบบที่เครื่องสามารถอ่านได้ (Machine Readable) เพื่อสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาบริการและนวัตกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในด้านต่าง ๆ สนับสนุนการสร้างรัฐบาลแบบเปิด (Open Government) โดยนำร่องการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะครอบคลุมการเปิดเผยงบประมาณ ดังนี้

- (๑) งบประมาณรายจ่ายตามข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๒) งบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (๓) ข้อมูลเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ดำเนินการดังนี้

๑. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือแจ้งจังหวัดเพื่อแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเปิดเผยข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และฉบับเพิ่มเติม งบประมาณเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ รวมถึงข้อมูลเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบไฟล์ Word, Excel ควบคู่กับสกุลไฟล์ PDF ทั้ง ๓ รูปแบบพร้อมกันในเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. สำนักงาน ป.ป.ท. ได้เข้าพบผู้แทนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อหารือกรอบการดำเนินงานโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบข้อมูลความคิดเห็น ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เวลา ๑๐.๓๐ น. ณ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๓. ผลการประชุมหารือได้ข้อสรุปร่วมกันว่า การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบข้อมูลไฟล์ PDF เป็นไฟล์ต้นทางหลัก และมีไฟล์ Excel หรือไฟล์ Word ควบคู่กัน โดยนำร่องจากกองการบริหารส่วนจังหวัดทุกจังหวัดก่อน เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผลการดำเนินการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในระยะต่อไป

๔. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือถึงจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อแจ้งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณดังกล่าวของหน่วยงาน โดยเปิดเผยทั้ง ๓ สกุลไฟล์ ได้แก่ สกุลไฟล์ Word , Excel ควบคู่กับสกุลไฟล์ PDF ผ่านเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งจะครอบคลุมการเปิดเผยงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นต้นไป พร้อมแจ้งรายชื่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีความพร้อมในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และรายชื่อผู้ประสานงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ dlalocal0817@gmail.com ตามกำหนดระยะเวลา ดังนี้

- ๑) ไตรมาสที่ ๑ ภายในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘
- ๒) ไตรมาสที่ ๒ ภายในวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๖๘
- ๓) ไตรมาสที่ ๓ ภายในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘
- ๔) ไตรมาสที่ ๔ ภายในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๘

๕. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตรวจสอบแล้วพบว่า ไตรมาสที่ ๔ มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดรายงานข้อมูลการเปิดเผยงบประมาณภาครัฐฯ ส่งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวนทั้งสิ้น ๔๙ แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๘) ปรากฏว่า มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณครบทั้ง ๓ สกุลไฟล์ ได้แก่ Word , Excel และ PDF จำนวน ๒๒ แห่ง ได้แก่

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
๔. องค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา
๕. องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม
๖. องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
๗. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์
๘. องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู
๙. องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์
๑๐. องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำแพงเพชร
๑๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำปาง
๑๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่
๑๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๑๔. องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี
๑๕. องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ
๑๖. องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
๑๗. องค์การบริหารส่วนจังหวัดตราด
๑๘. องค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง
๑๙. องค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร
๒๐. องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่
๒๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี
๒๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

ทั้งนี้ ในการดำเนินการพบปัญหาอุปสรรค ดังนี้

๑) ข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดทำในโปรแกรมสำหรับการปฏิบัติงานด้านการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ระบบ e-LAAS) ซึ่งร่างข้อบัญญัติที่จัดทำโดยโปรแกรมดังกล่าวจะถูกสร้างเป็นสกุลไฟล์ PDF และมีเนื้อหาจำนวนมาก หากจะต้องแปลงเป็นสกุลไฟล์ Word หรือ Excel อาจทำให้ข้อความตกหล่นคลาดเคลื่อนไปจากสกุลไฟล์ PDF ได้

๒) การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบนเว็บไซต์ต้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวขึ้น เห็นว่า เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งใช้เทคนิคการพัฒนาเว็บไซต์ที่แตกต่างกันตามภารกิจและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงทำให้เป็นปัญหาอุปสรรคในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างเว็บไซต์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรณีเช่นนี้จะต้องเป็นการพัฒนาระบบกลางที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลด้วย API กับ www.data.go.th และเว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นโดยรองรับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมสามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้ ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีความพร้อมให้ติดตั้งลิงค์บนเว็บไซต์ ทั้งนี้ สำหรับงบประมาณรายจ่ายที่ใช้ในการดำเนินการนั้นขึ้นอยู่กับขอบเขตของงาน และการประมาณการค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์การจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่สำนักงานงบประมาณกำหนด

ประเด็นที่ ๒ การขับเคลื่อนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและชาวต่างชาติ

การยกระดับค่าคะแนน CPI ไม่ใช่แค่การปราบปรามหรือป้องกันการทุจริตแต่เพียงเท่านั้น หากแต่ต้องมีการพัฒนาระบบราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเพื่อเพิ่มความโปร่งใส และอำนวยความสะดวกในการให้บริการภาครัฐ ซึ่งนักลงทุนและชาวต่างชาติเป็นเป้าหมายสำคัญในการเพิ่มภาพลักษณ์ที่ดีต่อระบบราชการไทย ดังนั้น การขับเคลื่อนการยกระดับศูนย์ขับเคลื่อนการบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนและชาวต่างชาติ ของสำนักงาน ป.ป.ท. ในการรับเรื่องร้องเรียนและดำเนินการเพื่อนำไปสู่การแก้ไข ปรับปรุงพัฒนา ระบบการให้บริการภาครัฐและ ให้ทราบถึงปัญหาของระบบราชการ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขได้สำเร็จ โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้ดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษา ในการดำเนินการศึกษา สำรวจความคิดเห็น ประเมินผล ความพึงพอใจต่อการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งประมวลผลจัดทำ รายงานเพื่อพัฒนาการให้บริการภาครัฐ จัดจ้างทำสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้ผลดำเนินงาน การดำเนินการแถลงผลการศึกษา จัดงานแถลงผลการศึกษา โดยลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๘ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการตามสัญญา โดยต้องดำเนินการตามสัญญาให้แล้วเสร็จภายใน วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๙

ประเด็นที่ ๓ การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการมีส่วนร่วมในการต่อต้านการทุจริต โดยขับเคลื่อนการสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และรับฟังความเห็นในประเด็นปัญหาด้านการทุจริตคอร์รัปชันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงการผลักดันและส่งเสริมภาคเอกชนให้มีการควบคุมภายในที่ได้มาตรฐาน โดยได้ดำเนินการจัดการสัมมนาภาคธุรกิจเอกชนและนักลงทุนเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบตามเขตพื้นที่รับผิดชอบ ของ ปปท. เขต จำนวน ๕ ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมสยาม แม่นดาริน่า ตำบลราชาเทวะ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรม ๔๒ซี เดอะซิค โฮเทล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๘ ณ โรงแรม ดี อิมพีเรียล โฮเทล แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ โคราช อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรม อวานี ขอนแก่น โฮเทล แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรมแซง-กรีลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งในการจัดสัมมนาแต่ละครั้ง ผู้เข้าร่วมการสัมมนา เป็นองค์กรภาคธุรกิจเอกชนและนักลงทุนในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงาน ปปท. โดยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและให้ความร่วมมือกับสำนักงาน ป.ป.ท. ในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๓.๒ ผลการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕)

สำนักงาน ป.ป.ท. ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต และกำหนดแนวทาง มาตรการเพื่อยกระดับการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ได้นำแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มากำหนดเป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้สูงขึ้น และ

ขณะนี้การขับเคลื่อนได้ดำเนินการมาถึงช่วงกลางของแผนปฏิบัติการฯ และอยู่ระหว่างเตรียมข้อมูลเพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑- ๒๕๗๕) เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบูรณาการของทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยให้บรรลุตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติต่อไป สำนักงาน ป.ป.ท. จึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของ ประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียสะท้อนมุมมองและข้อเสนอแนะต่อ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านดังกล่าว อย่างรอบด้านและสอดคล้องกับ สภาพจริง โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้ร่วมกับคณะที่ปรึกษา สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ในการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านดังกล่าว ซึ่งมีผลการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้าน ดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ การรับฟังความคิดเห็นเพื่อประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่า คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ร่วมกับคณะที่ปรึกษา สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ดำเนินการจัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) ซึ่งจัดการประชุมในพื้นที่ ๕ จังหวัด (จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี จังหวัดเชียงใหม่ กรุงเทพมหานคร) มีรูปแบบการจัดประชุม ประกอบด้วย

๑) การชี้แจงความเป็นมา วัตถุประสงค์ของโครงการ ผลการศึกษาการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ ยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต และผลการดำเนินงานศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการยกระดับค่า CPI

๒) การนำเสนอ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)

๓) จัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนี การรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑- ๒๕๗๕) โดยเครื่องมือ Mentimeter

โดยกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕) ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ตามวัน เวลา และสถานที่ ปรากฏตามตารางที่ ๑๗

ตารางที่ ๑๗ วัน เวลา และสถานที่การจัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านฯ

ครั้งที่	วัน-เวลา	สถานที่
๑	วันวันอังคารที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	ห้องประชุมแกรนด์บอลรูม ๑ โรงแรมบรรจงบุรี จังหวัด สุราษฎร์ธานี
๒	วันอังคารที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	ห้องราชพฤกษ์ โรงแรมอวานี ขอนแก่น โฮเทล แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ จังหวัดขอนแก่น

ครั้งที่	วัน-เวลา	สถานที่
๓	วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	ห้องศิริรัตน ชั้น ๒ โรงแรมรัตนชล จังหวัดชลบุรี
๔	วันจันทร์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	ห้องศิริโพธิ์ โรงแรมศิริปิ่นนา วิลล่า รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดเชียงใหม่
๕	วันจันทร์ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	ห้องลาเวนเดอร์ ๑ ชั้น ๓ อาคารที่เค ๓ โรงแรม ทีเค.พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น แบงคอก กรุงเทพมหานคร

๓.๒.๒ ภาพรวมของ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑- ๒๕๗๕)

(ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑- ๒๕๗๕) ถูกออกแบบมาเพื่อเป็นแผนปฏิบัติการด้านฯ ที่นำทางที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในการยกระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทยจาก ๓๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ สู่เป้าหมาย ๔๘ คะแนนภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ แผนปฏิบัติการฯ นี้ไม่ได้มุ่งเพียงการปรับปรุงตัวเลขเท่านั้น แต่มุ่งสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่ยั่งยืนในระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ภาคธุรกิจ และสังคมไทยโดยรวม

การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีทั้งจุดแข็งที่สามารถต่อยอดและจุดอ่อนที่ต้องเร่งแก้ไข จุดแข็งสำคัญคือการมีกรอบกฎหมายที่ค่อนข้างครบถ้วน มีหน่วยงานต่อต้านการทุจริตที่หลากหลาย และมีความก้าวหน้าในการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนที่สำคัญคือการบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ วัฒนธรรมอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึก และการขาดความต่อเนื่องในนโยบาย การทำความเข้าใจปัจจัยเหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการออกแบบประเด็นการพัฒนาที่ตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

ประเด็นการพัฒนาทั้ง ๕ ด้านที่นำเสนอในแผนปฏิบัติการฯ นี้ได้รับการออกแบบให้ทำงานประสานกันอย่างเป็นระบบ ประเด็นการพัฒนาการเปลี่ยนผ่านสู่รัฐบาลดิจิทัลเต็มรูปแบบจะสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ ประเด็นการพัฒนาการสร้างความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมจะสร้างพลังขับเคลื่อนจากทุกภาคส่วน ประเด็นการพัฒนาการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมจะสร้างความเกรงกลัวต่อการทุจริต ประเด็นการพัฒนาการพัฒนาระบบที่โปร่งใสในภาคธุรกิจจะยกระดับมาตรฐานการดำเนินธุรกิจ และประเด็นการพัฒนาการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตจะสร้างรากฐานที่ยั่งยืนสำหรับการเปลี่ยนแปลง โดยมีสาระสำคัญของ (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑- ๒๕๗๕) ดังนี้

๑) วิสัยทัศน์ (Vision)

“สังคมไทยโปร่งใส ยึดมั่นหลักธรรมาภิบาล ปลอดการทุจริต”

๒) พันธกิจ (Mission)

(๑) **ยกระดับบริการภาครัฐด้วยเทคโนโลยี** พัฒนาระบบบริการภาครัฐดิจิทัลแบบครบวงจร (One-Stop Service) และระบบเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data Portal) เพื่อเพิ่มความโปร่งใสและอำนวยความสะดวกให้ประชาชนและภาคธุรกิจ

(๒) **พัฒนาระบบการยุติธรรมที่ทันสมัย** เสริมสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพสูง สามารถสร้างความเกรงกลัวต่อการกระทำผิด และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคม

(๓) **ยกระดับธรรมาภิบาลภาคธุรกิจ** ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจนำมาตราฐานสากลด้านการต่อต้านการทุจริตมาใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงาน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้อต่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรม

(๔) **เสริมสร้างความร่วมมือเชิงบูรณาการ** ผสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อสร้างกลไกการเฝ้าระวัง ป้องกัน และปราบปรามการทุจริตที่มีเอกภาพและประสิทธิผลสูงสุด

(๕) **สร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์** ปลุกฝังและส่งเสริมค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตในทุกกระดับของสังคม ตั้งแต่ระดับเยาวชนจนถึงระดับองค์กร เพื่อให้การไม่ยอมรับการทุจริตเป็นบรรทัดฐานของสังคม

๓) วัตถุประสงค์

(๑) พัฒนาการให้บริการสาธารณะของภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพและความโปร่งใส ประชาชนได้รับบริการที่มีคุณภาพ ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการอย่างทั่วถึง

(๒) อำนวยความยุติธรรมมีความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว เสมอภาค ทัวถึง เป็นธรรม และปราศจากการเลือกปฏิบัติ ผ่านการบริหารกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจนำมาตราฐานสากลด้านการต่อต้านการทุจริตมาใช้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงาน และสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้อต่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรม

(๔) ส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตและความซื่อสัตย์ในสังคม

(๕) ปลุกฝังและส่งเสริมค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตในทุกกระดับของสังคม เพื่อให้การไม่ยอมรับการทุจริตเป็นบรรทัดฐานของสังคม

๔) เป้าหมาย

ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย

๕) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตารางที่ ๑๘ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของแผนปฏิบัติการด้านฯ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย				
	ปี ๒๕๗๑	ปี ๒๕๗๒	ปี ๒๕๗๓	ปี ๒๕๗๔	ปี ๒๕๗๕
ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (คะแนน)	๔๐	๔๒	๔๔	๔๖	๔๘

หมายเหตุ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยจากการรวบรวมความคิดเห็นจากการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อประกอบการจัดทำแผนในพื้นที่ ๕ ภูมิภาค

แนวทางการพัฒนาภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ปฏิรูปการให้บริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การสร้างความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและบังคับใช้กฎหมาย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาระบบที่โปร่งใสในภาคธุรกิจ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต

๑. ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ปฏิรูปการให้บริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัล

การปฏิรูปการให้บริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบถือเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับความโปร่งใสและลดโอกาสการทุจริต การพัฒนารัฐบาลดิจิทัลไม่ใช่เพียงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการที่มีอยู่เดิม แต่เป็นการออกแบบกระบวนการใหม่ทั้งหมดโดยใช้เทคโนโลยีเป็นพื้นฐาน เป้าหมายหลักคือการลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ เพิ่มความโปร่งใสในทุกขั้นตอน และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและภาคธุรกิจ

๑) เป้าหมาย

- (๑) กระบวนการให้บริการภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล
- (๒) บริการภาครัฐที่สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

๒) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตารางที่ ๑๙ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาที่ ๑

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดผลผลิต	เป้าหมาย ๕ ปี	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	เป้าหมาย ๕ ปี	แหล่งข้อมูล CPI ที่เกี่ยวข้อง
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ปฏิรูปการให้บริการ ภาครัฐสู่ระบบดิจิทัล	ร้อยละของบริการ ภาครัฐที่เป็นดิจิทัล	ร้อยละ ๘๐	ระยะเวลาเฉลี่ย ในการให้บริการ ภาครัฐลดลง	ลดลงร้อยละ ๗๐	GI, PRS, WEF
	จำนวนธุรกรรม ผ่านระบบ One- Stop Service	๕๐ ล้านรายการ ต่อปี	ดัชนี Digital Government Development	อันดับที่ ๓๐ ของโลก	EIU, WEF
	ร้อยละการจัดซื้อ จัดจ้างผ่านระบบ e-GP	ร้อยละ ๑๐๐	จำนวนข้อร้องเรียน การทุจริต ในการจัดซื้อจัดจ้าง	ลดลงร้อยละ ๘๐	EIU, WEF

๓) แนวทางการพัฒนา

- (๓.๑) แนวทางการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาการให้บริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ
- (๓.๒) แนวทางการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมการใช้ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์
- (๓.๓) แนวทางการพัฒนาที่ ๓ ส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลเปิดภาครัฐแก่ภาคประชาชน ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม
- (๓.๔) แนวทางการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาระบบติดตามการดำเนินงานและการใช้จ่ายงบประมาณภาครัฐ

๒. ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การสร้างความร่วมมือภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม

การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมมีความสำคัญกับการสร้างพันธมิตรที่เข้มแข็งในการต่อต้านการทุจริต การทำงานแบบไตรภาคีจะสร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ และสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใสในทุกภาคส่วนของสังคม

๑) เป้าหมาย

- (๑) เครือข่ายความร่วมมือของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม
- (๒) การเข้าร่วมกำหนดมาตรฐานสากล

๒) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตารางที่ ๒๐ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาที่ ๒

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดผลผลิต	เป้าหมาย ๕ ปี	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	เป้าหมาย ๕ ปี	แหล่งข้อมูล CPI ที่เกี่ยวข้อง
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การสร้างความร่วมมือที่เข้าร่วม CAC ภาครัฐ เอกชน และประชาสังคม	จำนวนบริษัทที่เข้าร่วม CAC	๓,๐๐๐ แห่ง	ดัชนีความเชื่อมั่นการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI)	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๐	IMD, PERC
	จำนวนเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคม	๕๐๐ องค์กร	จำนวนเบาะแสการทุจริตที่ได้รับจากประชาชน	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐	BF (TI), V-DEM
	จำนวนการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตในระดับนานาชาติ	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐	จำนวนสนธิสัญญาอนุสัญญา พิธีสาร กฎบัตร และความตกลงที่ประเทศไทยให้สัตยาบันที่เกี่ยวข้องกับต่อต้านการทุจริตเพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑ ฉบับ	BF (TI), V-DEM, IMD, PERC

๓) แนวทางการพัฒนา

(๓.๑) แนวทางการพัฒนาที่ ๑ การสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริต

(๓.๒) แนวทางการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านการทุจริต (Thai Private Sector Collective Action Against Corruption : CAC)

(๓.๓) แนวทางการพัฒนาที่ ๓ การสร้างกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อต้านการทุจริต

๓. ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและบังคับใช้กฎหมาย

การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายให้มีความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้กระทำผิดจะถูกลงโทษอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเกรงกลัวและลดแรงจูงใจในการทุจริต

๑) เป้าหมาย

- (๑) คดีทุจริตที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดเพิ่มขึ้น
- (๒) ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น
- (๓) ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส

๒) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตารางที่ ๒๑ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาที่ ๓

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดผลผลิต	เป้าหมาย ๕ ปี	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	เป้าหมาย ๕ ปี	แหล่งข้อมูล CPI ที่เกี่ยวข้อง
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและบังคับใช้กฎหมาย	ระยะเวลาเฉลี่ยในการพิจารณาคดีทุจริต	ไม่เกิน ๒ ปี	จำนวนคดีทุจริตที่ได้รับการพิจารณาแล้วเสร็จ	ร้อยละ ๗๕	BF (TI), WJP
	จำนวนคดีทุจริตที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐	ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม	เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐	WJP, EIU
	จำนวนผู้แจ้งเบาะแสที่ได้รับการคุ้มครอง	ร้อยละ ๑๐๐	มูลค่าทรัพย์สินที่ยึดคืนจากคดีทุจริต	๑๐,๐๐๐ ล้านบาท	BF (TI), PRS

๓) แนวทางการพัฒนา

- (๓.๑) แนวทางการพัฒนาที่ ๑ การปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมาย
- (๓.๒) แนวทางการพัฒนาที่ ๒ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินคดีทุจริต
- (๓.๓) แนวทางการพัฒนาที่ ๓ การพัฒนากระบวนการคุ้มครองคุ้มครองพยาน และผู้แจ้งเบาะแส

๔. ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาระบบที่โปร่งใสในภาครัฐ

การพัฒนาระบบที่โปร่งใสในภาครัฐให้ความสำคัญกับการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม โดยลดอุปสรรคและแรงจูงใจในการจ่ายสินบน พร้อมทั้งสร้างมาตรฐานธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๑) เป้าหมาย

บริการภาครัฐด้านกระบวนการงานในระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจปรับเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัลเพิ่มขึ้น

๒) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตารางที่ ๒๒ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาที่ ๔

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดผลผลิต	เป้าหมาย ๕ ปี	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	เป้าหมาย ๕ ปี	แหล่งข้อมูล CPI ที่เกี่ยวข้อง
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาระบบที่โปร่งใสในภาครัฐ	จำนวนบริษัทที่ได้รับรอง ISO 37001	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐	ดัชนีวัดความยากง่ายของการทำธุรกิจ Business Ready (B-READY)*	-	GI, IMD, PRS
	บริการภาครัฐปรับด้านกระบวนการงานในระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล	ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	จำนวนการร้องเรียนการเรียกรับสินบน	ลดลงร้อยละ ๗๐	GI, WEF, PRS

ประเด็นการพัฒนา	ตัวชี้วัดผลผลิต	เป้าหมาย ๕ ปี	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	เป้าหมาย ๕ ปี	แหล่งข้อมูล CPI ที่เกี่ยวข้อง
	จำนวนวันที่ต้องใช้ติดต่อกับหน่วยงานราชการเพื่อจัดตั้งธุรกิจ	๓ วัน	ความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าระหว่างประเทศ	ไม่เกินอันดับ ๕ ของโลก	IMD, WEF

หมายเหตุ: *ดัชนีวัดความยากง่ายของการทำธุรกิจ Business Ready (B-READY) อยู่ระหว่างเก็บข้อมูลการประเมิน Business Ready (B-READY) ในประเทศไทย โดยมีกำหนดประกาศผลการประเมินในปี ๒๕๖๙ จึงอาจยังไม่สามารถกำหนดเป้าหมายได้

๓) แนวทางการพัฒนา

(๓.๑) แนวทางการพัฒนาที่ ๑ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคธุรกิจนำมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการทุจริตมาใช้

(๓.๒) แนวทางการพัฒนาที่ ๒ สร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้อต่อการแข่งขันอย่างเป็นธรรม

(๓.๓) แนวทางการพัฒนาที่ ๓ ยกระดับระบบที่โปร่งใสในภาคธุรกิจเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ

๕. ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต

การสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตเป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงยั่งยืน การปรับเปลี่ยนค่านิยม ทักษะ และพฤติกรรมของคนในสังคมต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๑) เป้าหมาย

(๑) ทักษะและพฤติกรรมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริตเพิ่มขึ้น

(๒) สื่อสร้างสรรค์เพื่อการต่อต้านการทุจริต

๒) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตารางที่ ๒๓ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของประเด็นการพัฒนาที่ ๕

ประเด็นการพัฒนาที่	ตัวชี้วัดผลผลิต	เป้าหมาย ๕ ปี	ตัวชี้วัดผลลัพธ์	เป้าหมาย ๕ ปี	แหล่งข้อมูล CPI ที่เกี่ยวข้อง
ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ การสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต	จำนวนกิจกรรมการปฏิบัติตนที่สะท้อนการมีคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชน	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕	ทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต	ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐	ทุกแหล่ง
	จำนวนสื่อรณรงค์ด้านการต่อต้านการทุจริตของหน่วยงาน	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐ	ร้อยละ ๖๐	ทุกแหล่ง
	ระยะเวลาเฉลี่ยในการดำเนินการและตอบกลับข้อร้องเรียน/แจ้งเบาะแส นับตั้งแต่วันที่ได้รับเรื่อง	๓ วัน	ร้อยละของเรื่องร้องเรียนที่มีมูลและลงโทษจริง	ร้อยละ ๙๐	BF (TI), WJP

๓) แนวทางการพัฒนา

- (๓.๑) แนวทางการพัฒนาที่ ๑ ปลุกฝังและส่งเสริมค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตในทุกระดับของสังคม
- (๓.๒) แนวทางการพัฒนาที่ ๒ การจัดทำสื่อสร้างสรรค์เพื่อสร้างความตระหนักต่อปัญหาการทุจริต
- (๓.๓) แนวทางการพัฒนาที่ ๓ พัฒนาระบบการจัดการข้อร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ

กลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผล

โครงสร้างการบริหารและการขับเคลื่อน โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนฯ กำหนดนโยบายและทิศทางการยกระดับค่าคะแนน CPI กำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงาน แก้ไขปัญหา และรายงานผลต่อคณะรัฐมนตรี และคณะอนุกรรมการฯ แต่งตั้งคณะทำงานติดตามแบ่งออกเป็น ๕ คณะย่อย ครอบคลุมด้านต่าง ๆ เช่น รัฐบาลดิจิทัล ความร่วมมือภาคเอกชน และปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม

ระบบติดตามและประเมินผล ระบบติดตามประเมินผลกำหนดให้มีการประเมินผลรายไตรมาส พร้อมจัด Stakeholder Meeting เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน โดยแผนปฏิบัติการฯ จะถูกทบทวนและปรับปรุงทุกไตรมาส สำหรับโครงการที่ไม่บรรลุเป้าหมายอาจถูกปรับเปลี่ยนแนวทาง ยกเลิก หรือมีการเพิ่มโครงการใหม่ที่ตอบโจทย์ได้ดีกว่า นอกจากนี้ ให้มีการประเมินผลรายปีอย่างครอบคลุม (ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ) โดยผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานภายนอก (Third Party) และจัดทำ Annual Performance Report และ Annual CPI Conference ในเดือนธันวาคมของทุกปี

การบริหารความเสี่ยงและการจัดการภาวะวิกฤต การบริหารความเสี่ยงเน้นการเตรียมพร้อม การวางมาตรการป้องกันและแก้ไข และการติดตามผลเพื่อให้สามารถจัดการกับปัญหาและภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนการดำเนินโครงการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ประเมินโอกาสเกิดและผลกระทบ แผนบรรเทาความเสี่ยง พร้อมผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และต้องมีการประเมินผลหลังเกิดเหตุการณ์สำคัญ (After Action Review) เพื่อวิเคราะห์สิ่งที่ทำได้ดี สิ่งที่ต้องปรับปรุง และบทเรียนที่ได้รับ เพื่อนำมาเรียนรู้และปรับปรุงการดำเนินงาน

ผลลัพธ์ที่คาดหวังและผลกระทบต่อประเทศ

การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ นี้อย่างเต็มรูปแบบคาดว่าจะนำไปสู่การยกระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทยสู่ระดับ ๔๘ คะแนนภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความโปร่งใสระดับปานกลางและเป็นผู้นำในภูมิภาคอาเซียน การปรับปรุงคะแนนจะเป็นไปแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยคาดว่าจะเพิ่มขึ้นประมาณ ๒-๓ คะแนนต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่สมเหตุสมผลเมื่อเทียบกับประเทศอื่นที่ประสบความสำเร็จ

ผลกระทบต่อประเทศด้านเศรษฐกิจ ประเทศที่มีระดับการทุจริตต่ำก็มีอัตราการลงทุนจากต่างประเทศสูงขึ้น เนื่องจากนักลงทุนมีความเสี่ยงน้อยลง การเพิ่มคะแนน CPI ทุก ๑๐ คะแนน จะเพิ่มการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศประมาณร้อยละ ๑๕ และเพิ่ม GDP ประมาณร้อยละ ๒ และการลดการทุจริตจะช่วยประหยัดงบประมาณได้อย่างน้อยปีละ ๑๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ได้ ผลกระทบต่อประเทศด้านสังคมและการเมือง การเพิ่มขึ้นของระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทยสร้างความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำ โดยทรัพยากรจะกระจายไปสู่ประชาชนอย่างเป็นธรรมมากขึ้น คะแนน CPI ที่ดีขึ้นจะสร้างความชอบธรรมให้รัฐบาล และเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ และบังคับใช้ระบบการตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของตน

๓.๓ ผลการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

สำนักงาน ป.ป.ท. ได้ร่วมกับคณะที่ปรึกษา สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต จำนวน ๒ รายการ ได้แก่ สื่อวีดิทัศน์ ความยาว ๓ – ๕ นาที และสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบแผ่นพับ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ซึ่งเข้าใจง่ายและน่าสนใจ โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์สื่อดังกล่าวไปยังหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันการทุจริต เพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรม

รูปที่ ๒๙ สื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบแผ่นพับ และวีดิทัศน์

๓.๔ ผลการจัดกิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นกิจกรรมหนึ่งภายใต้โครงการ “ขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ” สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างการรับรู้ เสริมสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต รวมถึงจัดทำข้อเสนอแนะทางมาตรการ โครงการ/กิจกรรม รองรับแผนระยะยาวในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จากแหล่งการประเมินและสถานการณ์การทุจริตในแต่ละปี

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๐ – ๑๒ กันยายน ๒๕๖๘ ณ โรงแรมราวินทรา ปิซ ริสอร์ท แอนด์ สปา อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. และผู้แทนหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย เข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้งสิ้น ๕๐ คน

รูปแบบในการดำเนินการสัมมนา ประกอบด้วย กิจกรรมการบรรยายให้ความรู้และกิจกรรมฝึกภาคปฏิบัติ (workshop) กิจกรรมกลุ่มเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ รวมทั้งการเปิดเวทีเพื่อให้ผู้เข้าร่วมการสัมมนาร่วมกันแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตจากผลการดำเนินการสัมมนา รายละเอียดดังนี้

วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๘ ช่วงเช้า เป็นการบรรยายพิเศษ “ฉันทลักษณ์ภาครัฐ: ขับเคลื่อนประเทศไทยไร้คอร์รัปชัน” โดยนายภูมิวิศาล เกษมสุข เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท.

ช่วงบ่าย เป็นการบรรยายและกิจกรรมฝึกภาคปฏิบัติ (Workshop) “Generative AI : เครื่องมือเสริมพลังการทำงาน ขับเคลื่อนบริการภาครัฐในยุคดิจิทัล” โดยนายชัชวาล สังคิตตระการ วิศวกรวิจัยอาวุโส ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ

วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘ ช่วงเช้า เป็นการอภิปรายและกิจกรรมแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ (Workshop) “ทีมสร้างสรรค์นวัตกรรม: พลังแห่งการคิดใหม่เพื่อการทำงานที่ดีขึ้น” โดยอาจารย์อรรถพล กลัปกายดี และคณะ

ช่วงบ่าย เป็นการบรรยาย “บทเรียนจากคะแนน CPI : ทำความเข้าใจ CPI เพื่อการยกระดับอย่างยั่งยืน” โดย ผศ.ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกิจกรรมแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ (Workshop) “เปิดกรอบความคิด: Workshop ยกระดับคะแนน CPI ด้วยนวัตกรรม” โดย ดร.อานูภาพ พันชำนาญ และคณะ

วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๘ ช่วงเช้าเป็นกิจกรรมแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ (Workshop) “เปิดกรอบความคิด: Workshop ยกระดับคะแนน CPI ด้วยนวัตกรรม” (ต่อ) โดย ดร.อานูภาพ พันชำนาญ และคณะ

ช่วงบ่าย เป็นการเปิดเวทีแลกเปลี่ยน “สรุปและถอดบทเรียน : กำหนดทิศทางใหม่เพื่อ CPI ที่สูงขึ้นในปีถัดไป” โดยกองนวัตกรรมและความโปร่งใสในภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท. โดยแบ่งจำนวนผู้เข้าร่วมการสัมมนาเป็น ๔ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มแสดงความคิดเห็น และคณะวิทยากร สำนักงาน ป.ป.ท. ทำหน้าที่ให้ข้อมูลในประเด็นที่สมาชิกกลุ่มจะแลกเปลี่ยนกัน กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มเกิดการแลกเปลี่ยนกันเกี่ยวกับการทบทวนมาตรการต่าง ๆ ภายใต้แผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จ รวมถึงการกำหนดประเด็นสำคัญ (Quick Win) ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการร่วมกิจกรรมกลุ่มของผู้เข้าร่วมสัมมนาสรุปได้ดังนี้

แผนงานเรื่องที่ ๑

มาตรการที่สำเร็จ

๑) พัฒนาการให้บริการการขอสิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร เป็นมาตรการที่ยกระดับการตรวจสอบการรับจดทะเบียน สิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตรของไทย โดยได้รับความร่วมมือทั้งจากหน่วยงานภายใน และภายนอกประเทศ ในการช่วยสร้างมุมมองที่ดีให้แก่ผู้ประกอบการ นักธุรกิจทั้งไทยและต่างประเทศ

๒) การพัฒนาการขออนุมัติ/อนุญาตต่างๆ ผ่านระบบ E-Service

๓) โครงการพัฒนาศูนย์บริการครบวงจรแบบเบ็ดเสร็จ Biz Portal / Citizen Portal

๔) การขับเคลื่อนบริการภาครัฐสำหรับนักลงทุนและชาวต่างชาติ

มาตรการที่ไม่สำเร็จ

๑) การวัดประเมินผลคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA) ไม่สามารถวัดการทุจริตจากคะแนนที่ประเมิน (ผลการประเมินไม่น่าเชื่อถือ)

๒) No Gift Policy ไม่สามารถต่อยอดการดำเนินการได้

มาตรการที่ควรปรับปรุง/ยกเลิก

- ไม่มี -

มาตรการที่ควรมี (เพิ่มเติม)

๑) การใช้ AI เข้ามาช่วยในการตรวจสอบขั้นตอนการขออนุมัติ/อนุญาต

๒) งานด้าน E-service ควรมีหน่วยงานกลางมาช่วยจัดทำแพลตฟอร์มกลาง

แผนงานเรื่องที่ ๒

มาตรการที่สำเร็จ

๑) การพัฒนาระบบติดตามสถานะยื่นคำร้องขอสิทธิบัตรให้สามารถรายงานสถานะการตรวจสอบแก่ผู้รับบริการผ่านระบบ E-filing ได้

๒) การพัฒนาระบบบริหารการพิจารณาอนุมัติ/อนุญาต (E-service)

๓) การส่งเสริมหน่วยงานภาครัฐให้มีการพัฒนาระบบการให้บริการและการปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์

๔) การเพิ่มประสิทธิภาพการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ e-payment

๕) การประชาสัมพันธ์ให้นักธุรกิจหรือผู้รับบริการเข้าใจการทำงานของหน่วยงาน เพื่อลดการติดสินบนและการทุจริต

มาตรการที่ไม่สำเร็จ

๑) การสื่อสารประชาสัมพันธ์คู่มือการให้บริการ

๒) โครงการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในภาครัฐ

มาตรการที่ควรปรับปรุง/ยกเลิก

- ไม่มี -

มาตรการที่ควรมี (เพิ่มเติม)

- ไม่มี -

แผนงานเรื่องที่ ๓

มาตรการที่สำเร็จ

- มาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

มาตรการที่ไม่สำเร็จ

๑) ข้อมูลในรูปแบบ Machine Readable ที่เผยแพร่ ประชาชนยังไม่ได้เอาข้อมูลไปใช้อย่างเต็มที่

๒) การพัฒนารูปแบบรายงานประจำปี การเปิดเผยข้อมูลยังเป็นเพียงการกำหนดรูปแบบแต่ยังไม่ได้เผยแพร่ข้อมูลใน www.data.go.th

มาตรการที่ควรปรับปรุงหรือยกเลิก

- ในภาพรวมควรปรับปรุงรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึง

มาตรการที่ควรมี (เพิ่มเติม)

- ไม่มี -

แผนงานเรื่องที่ ๔

มาตรการที่สำเร็จ

๑) การขับเคลื่อนการจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูล (data governances) ของสำนักงาน

๒) Website for all ๖ ภาษา ให้ข้อมูลนักลงทุนและชาวต่างชาติ

๓) กำหนดมาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๔) จัดทำประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนผู้รับบริการทราบถึงหลักเกณฑ์การไม่รับสิ่งของของขวัญหรือของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่

มาตรการที่ไม่สำเร็จ

- ไม่มี -

มาตรการที่ควรปรับปรุงหรือยกเลิก

- ไม่มี -

มาตรการที่ควรมี (เพิ่มเติม)

- ไม่มี -

การกำหนดประเด็นสำคัญ (Quick Win) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

- ใช้ AI ตรวจจับความผิดปกติ พฤติกรรมเสี่ยงต่อการทุจริต

- การพัฒนาแพลตฟอร์มบริการสาธารณะดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงบริการภาครัฐ

- การขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนเป็นภาครัฐระบบเปิด

- การเพิ่มความโปร่งใสโดยให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินโครงการของรัฐได้สะดวก ง่าย รวดเร็ว

คณะผู้จัดการสัมมนา ได้ประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรม พบว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ทุกประการ ดังนี้

๑) ผู้แทนหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการดำเนินการเพื่อยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยในมิติต่าง ๆ

๒) ผู้แทนหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. รับทราบแนวทาง มาตรการเพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบการดำเนินงานยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

๓) ผู้เข้าร่วมการสัมมนาฯ มีผลการประเมินความรู้ความเข้าใจในค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยทำแบบทดสอบก่อน (Pre-Test) และหลังการสัมมนา (Post-Test) จำนวนทั้งสิ้น ๓๖ คน และผู้ทำแบบ Post-Test ได้มากกว่า Pre-Test จำนวน ๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๕๖ และผู้ทำแบบทดสอบ

Post-Test ได้เท่ากับ Pre-Test จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๘ (๑๙ คน ได้คะแนนเต็ม ๑๐/๑๐) และมีผู้ทำแบบทดสอบเฉพาะ Pre-Test หรือ Post-Test เพียงอย่างเดียว จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๖ ซึ่งถือว่าผู้เข้าร่วมการสัมมนาได้มีคะแนนประเมินความรู้ผ่านเกณฑ์ และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตเพิ่มมากยิ่งขึ้นด้วย

รูปที่ ๓๐ กิจกรรมการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๔. ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสู่การปฏิบัติในระยะต่อไป

ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. ได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยสู่เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยคณะที่ปรึกษา ได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์การประเมินแหล่งข้อมูลในประเทศไทยได้รับการประเมินประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย พัฒนาข้อเสนอแนะ และแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย พบว่า ผลการวิเคราะห์ดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) ของประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ค่าคะแนน CPI ๓๔ คะแนน จาก ๑๐๐ คะแนน และอันดับที่ ๑๐๗ จากทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการทุจริต ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายนี้ได้พัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย ร่วมกับการถอดบทเรียนจากประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยข้อเสนอแนะทั้งหมดได้ทำการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเกิดผลอย่างยั่งยืน โดยจัดโครงสร้างการนำเสนอออกเป็น ๔ มิติหลัก ได้แก่ มิติด้านโครงสร้างและระบบ มิติด้านวัฒนธรรมและสังคม มิติด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และมิติด้านปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ โดยในแต่ละมิติจะมีการระบุถึงปัญหาที่ต้องแก้ไข บทเรียนที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย กลไกการดำเนินงาน และตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการปฏิรูปแบบบูรณาการที่ครอบคลุมทุกมิติ เพราะการแก้ไขปัญหาการทุจริตอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องมีการดำเนินการพร้อมกันหลายด้านและต้องมีความต่อเนื่องในระยะยาว

ผลจากการศึกษาดังกล่าว คณะที่ปรึกษา จึงจัดทำข้อเสนอแนะหรือแนวทางการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทยสู่การปฏิบัติในระยะต่อไป ดังนี้

๔.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านโครงสร้างและระบบ

ปัญหาหลักที่สำคัญของประเทศไทยด้านโครงสร้างและระบบ คือ

๔.๑.๑ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเจ้าหน้าที่รัฐหรือกลุ่มบุคคลในหน่วยงานรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่แทนประชาชนหรือแทนหน่วยงานใช้อำนาจเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งเป็นปัญหาที่พบได้ทั้งในเจ้าหน้าที่ในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า เอสโตเนียได้พัฒนาระบบโครงข่ายเชื่อมโยงข้อมูลแห่งชาติที่เรียกว่า X-Road ซึ่งเป็นระบบที่ช่วยลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาแทน ทำให้ข้อมูลและการตัดสินใจสามารถตรวจสอบได้โดยหลายฝ่าย ขณะที่นิวซีแลนด์ได้พัฒนากลไกตรวจสอบภายในที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยมีระบบรายงานและความรับผิดชอบที่ชัดเจน ทำให้การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทุกระดับอยู่ภายใต้การกำกับดูแลที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

๑) การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างความโปร่งใส การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างความโปร่งใส โดยการพัฒนากระบวนการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างภาครัฐเพื่อประสิทธิภาพการให้บริการ ตั้งแต่การขออนุญาต การจดทะเบียน การชำระภาษี ไปจนถึงการให้บริการทั่วไปสำหรับประชาชน ผ่านบัตรประจำตัวดิจิทัลแบบบูรณาการซึ่งจะช่วยลดโอกาสการติดต่อแบบตัวต่อตัวที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยประชาชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐผ่านช่องทางออนไลน์ที่ปลอดภัยและโปร่งใส พร้อมทั้งควรมีการพัฒนาระบบ

อิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถบันทึกการตัดสินใจทุกขั้นตอนและทุกระดับเพื่อให้สามารถติดตามสถานะการให้บริการได้

๒) การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของภาครัฐ โดยให้มีตัวแทนจากหลายภาคส่วน ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิอิสระ เพื่อให้มีมุมมองที่หลากหลายในการกำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงาน และเพิ่มบทบาทของผู้ตรวจสอบภายนอก (External Auditor) ที่เป็นอิสระจากหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้การตรวจสอบมีความเป็นกลางและน่าเชื่อถือมากขึ้น รวมทั้งสร้างระบบรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบถึงผลการดำเนินงานและสามารถตั้งคำถามหรือให้ข้อเสนอแนะได้

๓) การพัฒนาระบบร่องรอยการตรวจสอบ (Audit Trail)^{๒๐} ระบบร่องรอยการตรวจสอบที่สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้ รวมทั้งให้มีการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะในเรื่องที่เหมาะสมและไม่กระทบต่อความมั่นคง เพื่อให้ประชาชนและสื่อมวลชนสามารถเข้ามาติดตาม ตรวจสอบเส้นทางการเงินหรือการดำเนินงานย้อนหลังได้

๔.๑.๒ การขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน การดำเนินงานด้านการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทยในปัจจุบันยังขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม อีกทั้งทรัพยากร ทั้งด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางและงบประมาณยังไม่เพียงพอ รวมถึงยังขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนหรือขาดความต่อเนื่อง

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า ลิทัวเนียได้ใช้แรงกดดันจากสหภาพยุโรปเป็นแรงขับเคลื่อนในการสร้างความชัดเจนในทิศทางของนโยบายต่อต้านการทุจริต โดยมีเป้าหมายและมาตรฐานที่ต้องบรรลุตามกรอบของสหภาพยุโรป ทำให้ทุกหน่วยงานมีทิศทางเดียวกันและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ นิวซีแลนด์ใช้มาตรการการจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอและเป็นอิสระจากรัฐบาล ทำให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ถูกแทรกแซงจากอำนาจทางการเมือง ขณะที่เกาหลีใต้ได้จัดตั้งสำนักงานการสืบสวนการทุจริตสำหรับเจ้าหน้าที่ระดับสูง (Corruption Investigation Office for High-ranking Officials : CIO) ที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณและบุคลากรเฉพาะที่มีความเชี่ยวชาญสูง ทำให้สามารถดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ระดับสูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงได้ใช้วิกฤตการณ์ทางการเมืองเป็นโอกาสในการสร้างฉันทามติและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม โดยเฉพาะหลังจากการประท้วงครั้งใหญ่ที่เรียกร้องให้มีการปฏิรูปอย่างจริงจัง ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างพรรคการเมืองต่าง ๆ และภาคประชาสังคมในการผลักดันนโยบายต่อต้านการทุจริตอย่างเข้มข้น

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

๑) การพัฒนาแผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตระดับชาติ (National Anti-Corruption Action Plan) โดยต้องจัดทำแผนปฏิบัติการที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม ที่ต้องจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติที่มีความเฉพาะเจาะจงในแต่ละมาตรการ ระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการ และทรัพยากรที่จำเป็นอย่างชัดเจน ต้องกำหนดแผนงาน (Roadmap) ที่มีเป้าหมายย่อย (Milestone) ที่ชัดเจนในแต่ละระยะ เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลได้ รวมทั้งต้องมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโดยตรงและเพียงพอสำหรับการดำเนินการตามแผน ไม่ใช่เพียงแค่มอบหมายภารกิจโดยไม่มีทรัพยากรสนับสนุน

^{๒๐} ร่องรอยการตรวจสอบ (Audit Trail) คือ บันทึกประวัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบตามลำดับเวลา ซึ่งช่วยให้สามารถติดตามการทำงาน การเปลี่ยนแปลง หรือธุรกรรมที่เกิดขึ้นได้อย่างละเอียด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความปลอดภัย ความถูกต้องตามกฎหมาย และใช้เป็นหลักฐานเมื่อมีข้อสงสัย

๒) การจัดสรรงบประมาณเฉพาะด้านการต่อต้านการทุจริต โดยทุกหน่วยงานภาครัฐต้องมีงบประมาณเพื่อดำเนินงานด้านการต่อต้านการทุจริตโดยเฉพาะ และกำหนดให้มีการตั้งงบประมาณเป็นสัดส่วนที่แน่นอนจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ เช่น กำหนดเป็นร้อยละของงบประมาณทั้งหมด เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีงบประมาณเพียงพอและต่อเนื่องทุกปี ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของรัฐบาลแต่ละชุด รวมทั้งควรมีการจัดสรรงบประมาณระยะยาว (Multi-year Budget) ที่ครอบคลุม ๓ ถึง ๕ ปี เพื่อให้สามารถวางแผนและดำเนินโครงการระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ต้องกังวลเรื่องงบประมาณในแต่ละปี

๓) การพัฒนาบุคลากรเฉพาะของหน่วยงานเพื่อการต่อต้านการทุจริต โดยจัดตั้งเส้นทางอาชีพด้านการต่อต้านการทุจริต (Anti-Corruption Career Track) ที่ชัดเจนในระบบราชการ เพื่อให้ผู้สนใจและมีความสามารถด้านการต่อต้านการทุจริตมีเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจน ไม่ต้องย้ายการทำงานไปในสายงานอื่นเพื่อความก้าวหน้า อีกทั้งต้องมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเฉพาะทางที่ครอบคลุมทั้งด้านกฎหมาย การสืบสวนสอบสวน นิติวิทยาศาสตร์ การวิเคราะห์ทางการเงิน และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการสร้างแรงจูงใจและรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้กับองค์กร โดยกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและมีความท้าทาย เพื่อให้บุคลากรเห็นโอกาสในการพัฒนาตนเองและความก้าวหน้าในอนาคต อีกทั้งต้องจ่ายค่าตอบแทนที่สามารถแข่งขันได้กับภาคเอกชนได้ โดยเฉพาะสำหรับตำแหน่งที่ต้องการความเชี่ยวชาญสูง เช่น นักวิเคราะห์ทางการเงิน ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือนักนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อป้องกันไม่ให้บุคลากรที่มีความสามารถลาออกไปทำงานในภาคเอกชน นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญคุ้มครองพิเศษสำหรับเจ้าหน้าที่และครอบครัวที่ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการทุจริต เนื่องจากอาจมีความเสี่ยงจากการถูกคุกคามหรือข่มขู่จากผู้มีอิทธิพล รวมทั้งมีกลไกการคุ้มครองทางกฎหมายที่เข้มงวด

๔) การลงทุนในเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัย โดยจัดหาซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ที่จำเป็นสำหรับการทำงานเพื่อพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ เครื่องมือติดตามและบันทึกหลักฐานดิจิทัล พัฒนาเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics Tools) ที่ช่วยในการตรวจจับความผิดปกติและคาดการณ์รูปแบบการทุจริต สร้างฐานข้อมูลแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่งเข้าด้วยกัน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลแบบองค์รวมได้ ใช้บล็อกเชน (Blockchain) สำหรับการเก็บรักษาหลักฐานอย่างปลอดภัยและตรวจสอบได้ เพื่อป้องกันการปลอมแปลงหรือทำลายหลักฐาน

๔.๑.๓ การขาดประสิทธิภาพของมาตรการภาครัฐ แม้จะมีมาตรการและนโยบายต่อต้านการทุจริตมากมาย แต่กลับไม่เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทำให้ประชาชนสงสัยว่ามาตรการเหล่านั้นมีประสิทธิภาพจริงหรือเป็นเพียงการแสดงออกทางการเมืองเท่านั้น

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า เกาหลีใต้ได้จัดตั้งสำนักงานสืบสวนการทุจริตเจ้าหน้าที่ระดับสูงหรือ CIO ที่มีอำนาจเต็มและเป็นอิสระ สามารถดำเนินคดีกับผู้ที่มีอำนาจได้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ผลลัพธ์ที่ชัดเจน ขณะที่นิวซีแลนด์มีระบบการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถปรับปรุงมาตรการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

๑) การปฏิรูปกลไกการบังคับใช้ให้มีความเข้มแข็งและเป็นอิสระ โดยจัดตั้งหน่วยงานสืบสวนอิสระที่มีอำนาจเต็มตามแบบสำนักงานสืบสวนการทุจริตเจ้าหน้าที่ระดับสูงหรือ CIO ของเกาหลีใต้ ที่มีอำนาจทั้งในการสืบสวนและดำเนินคดีโดยไม่ต้องพึ่งพาหรือขออนุญาตจากหน่วยงานอื่น หน่วยงานนี้ต้องเป็นอิสระจากการแทรกแซงทางการเมือง โดยมีกระบวนการแต่งตั้งผู้บริหารที่โปร่งใสและ

มีการตรวจสอบจากหลายฝ่าย มีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่แน่นอนและไม่สามารถถูกปลดออกได้ง่าย ๆ ต้องได้รับการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของรัฐบาลในแต่ละปี

๒) การกำหนดเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ โดยตั้งเป้าหมายทั้งในเชิงปริมาณ เช่น จำนวนคดีที่ต้องดำเนินการ จำนวนเงินที่ต้องยึดคืน เป็นต้น และในเชิงคุณภาพ เช่น ระดับความพึงพอใจของประชาชน ระดับความเชื่อมั่นในระบบ เป็นต้น ใช้ตัวชี้วัดที่มีประสิทธิภาพและมีกรอบระยะเวลา เพื่อให้สามารถติดตามและประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม รายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะเป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล

๓) การสร้างกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ โดยมีคณะกรรมการกำกับที่เป็นอิสระประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายสาขา ทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานบังคับใช้รายงานผลการดำเนินงานต่อรัฐสภาและสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีการตรวจสอบจากหลายช่องทาง เปิดให้ภาคประชาสังคมเข้ามตรวจสอบและแสดงความคิดเห็น เพื่อให้มีมุมมองจากภายนอกที่อาจมองเห็นปัญหาหรือโอกาสในการปรับปรุงที่เจ้าหน้าที่ภายในอาจมองไม่เห็น มีระบบการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ที่เข้มแข็งและเป็นอิสระ เพื่อตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานว่ามีความโปร่งใสและปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ตารางที่ ๒๔ ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านโครงสร้างและระบบ

กิจกรรม	เป้าหมาย	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	กรอบเวลา
การพัฒนาระบบบริการภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล	คดีทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐลดลง	จำนวนคดีทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐลดลงร้อยละ ๒๐ จากปีก่อนหน้า	๓ ปี
แผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตระดับชาติหรือ National Anti-Corruption Action Plan	แผนงานที่สามารถดำเนินการได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	การดำเนินการได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	๕ ปี
	มีแผนพัฒนาบุคลากรเฉพาะทางด้านการต่อต้านการทุจริต	จำนวนบุคลากรที่ผ่านการพัฒนาทักษะเฉพาะทางด้านการต่อต้านการทุจริตที่เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐	๓ ปี
	การจัดสรรงบประมาณด้านการต่อต้านการทุจริต	มีแผนการจัดสรรงบประมาณระยะยาวจำนวน ๑ แผน	๓ ปี
	มีระบบเทคโนโลยีในการดำเนินงานต่อต้านการทุจริต	มีระบบเทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานด้านการต่อต้านการทุจริตอย่างน้อย ๑ ระบบ	๓ ปี

๔.๒ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านวัฒนธรรมและสังคม

ปัญหาสำคัญของประเทศไทยด้านวัฒนธรรมและสังคม คือ

๔.๒.๑ ความเชื่อทางสังคมและการให้เหตุผลทางวัฒนธรรมเพื่อกระทำการทุจริต ความเชื่อทางสังคมและการให้เหตุผลที่ว่ากระทำความผิดบางรูปแบบเป็นสิ่งที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้งานหรือธุรกิจสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว มีความเชื่อว่าถ้าไม่มีการ “อำนวยความสะดวก” บางอย่าง งานจะติดขัดและล่าช้า ความคิดนี้ทำให้การทุจริตถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า นิวซีแลนด์ได้สร้างวัฒนธรรมจริยธรรมผ่านระบบการศึกษาและการเป็นแบบอย่างของผู้นำในทุกระดับ โดยเน้นว่าการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและความซื่อสัตย์เป็นคุณค่าพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ขณะที่เอสโตเนียได้พัฒนากระบวนการราชการให้ง่าย รวดเร็ว และโปร่งใสผ่านระบบดิจิทัล จนไม่จำเป็นต้องมีการติดสินบนหรือใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเพื่อให้งานเสร็จเร็วขึ้น เพราะระบบทำงานอัตโนมัติและมีกำหนดเวลาที่ชัดเจนอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย

๑) การปรับปรุงกระบวนการทางราชการให้รวดเร็วและโปร่งใส โดยต้องมีการลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นหรือซ้ำซ้อนออกไปและใช้หลักการที่ว่า ควรมีขั้นตอนเท่าที่จำเป็นเท่านั้น มีการกำหนดระยะเวลาให้เป็นมาตรฐานที่ชัดเจนสำหรับการให้บริการแต่ละประเภท เพื่อให้ประชาชนทราบว่าต้องใช้เวลานานเท่าใดและการให้บริการทุกประเภทต้องสามารถติดตามสถานะปัจจุบันได้ โดยการสร้างระบบออนไลน์ที่ประชาชนสามารถติดตามสถานะเรื่องของตนได้ตลอดเวลา ว่าขณะนี้เรื่องของตนอยู่ในขั้นตอนใด และเจ้าหน้าที่ท่านใดเป็นดำเนินการอยู่ รวมถึงคาดว่าจะแล้วเสร็จเมื่อใด นอกจากนี้ต้องมีมาตรการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เพื่อสร้างวินัยและความรับผิดชอบในการให้บริการ

๒) การพัฒนาการศึกษาและปลูกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริต การปลูกฝังค่านิยมเรื่องการทำดี ไม่ทำผิด และไม่ยอมรับการทุจริตตั้งแต่ช่วงวัยเด็กจนถึงวัยสูงอายุ โดยการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและความซื่อสัตย์เข้าไปในหลักสูตรการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาที่เน้นการสร้างพื้นฐานความเข้าใจเรื่องความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ ระดับมัธยมศึกษาที่เน้นการวิเคราะห์ผลกระทบของการทุจริตต่อสังคม และระดับอุดมศึกษาที่เน้นการศึกษากรณีศึกษาที่ซับซ้อนและการพัฒนาทักษะในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม นอกจากนี้ต้องพัฒนากรณีศึกษา (Case Studies) จากสถานการณ์จริงในบริบทของประเทศไทย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและเชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้ รวมทั้งควรมีการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติให้ผู้เรียนได้ลงมือทำและเผชิญกับสถานการณ์จำลองที่ต้องเลือกระหว่างการกระทำที่เอื้อต่อผลประโยชน์ส่วนรวมกับผลประโยชน์ส่วนตน เพื่อฝึกทักษะการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ที่ปลอดภัย นอกจากนี้ต้องมีการฝึกอบรมข้าราชการเกี่ยวกับจริยธรรมและการต่อต้านการทุจริต ตั้งแต่เริ่มเข้าทำงาน จนถึงระดับผู้บริหารในทุกระดับอย่างสม่ำเสมอ เพื่อผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับมีความเข้าใจที่ถูกต้องจนถึงผู้บริหารที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาได้

๓) การเปิดเผยกรณีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดเผยกรณีการทุจริตและผลที่ตามมาอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อให้สังคมได้รับรู้ว่าผู้กระทำการทุจริตจะถูกดำเนินคดีและได้รับการลงโทษอย่างแน่นอน พร้อมทั้งแสดงผลกระทบของการทุจริตต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การคำนวณมูลค่าความเสียหายจากการทุจริตในโครงการหนึ่งนั้น สามารถนำไปสร้างโรงเรียนหรือโรงพยาบาลได้ที่แห่ง เพื่อให้ประชาชนเข้าใจว่าการทุจริตส่งผลกระทบต่อชีวิตของตนโดยตรง

๔) การสร้างกระแสทางสังคม โดยพัฒนาแคมเปญการสื่อสารสาธารณะ (Communication Campaign) ที่ต่อเนื่องและมีเป้าหมายชัดเจน ใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) และผู้มีอิทธิพล (Influencer) ที่เป็นที่รู้จักและน่าเชื่อถือเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนและคนรุ่นใหม่ที่ใช้สื่อออนไลน์เป็นหลัก รวมทั้งสร้างเรื่องราวความสำเร็จ (Success Stories) จากหน่วยงานหรือบุคคลที่ปฏิเสธการทุจริตและประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างซื่อสัตย์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและแสดงให้เห็นว่าการไม่ทุจริตก็สามารถประสบความสำเร็จได้ นอกจากนี้ ต้องสร้างการรับรู้ถึงผลกระทบของการทุจริต และสร้างความอับอายทางสังคมแก่ผู้กระทำการทุจริต โดยการแสดงให้เห็นว่าสังคมไม่ยอมรับผู้ที่ทุจริตทุกคน

๔.๒.๒ ระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึก ระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในวัฒนธรรมของประเทศเป็นระบบความสัมพันธ์ที่บุคคลมอบความภักดีและการสนับสนุนให้กับผู้มีอำนาจหรือตำแหน่งสูงกว่าเพื่อแลกกับการคุ้มครองและผลประโยชน์ต่าง ๆ ระบบนี้ทำให้การให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ส่วนตัวมากกว่ากฎหมายและระเบียบ ส่งผลให้เกิดการแทรกแซงในการตัดสินใจและการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า เกาหลีใต้ได้ใช้วิกฤตการณ์ทางการเมืองเป็นโอกาสในการทำลายโครงสร้างอำนาจเก่าและระบบอุปถัมภ์ที่เกี่ยวข้องกันระหว่างนักการเมือง เจ้าหน้าที่ระดับสูง และเจ้าของธุรกิจขนาดใหญ่ โดยมีการดำเนินคดีกับผู้มีอำนาจอย่างเข้มงวด ขณะที่นิวซีแลนด์ได้สร้างมาตรฐานจริยธรรมที่เข้มงวดและบังคับใช้อย่างจริงจังกับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ โดยมีระบบการเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนที่โปร่งใสและกลไกการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย คือ การเสริมสร้างความเป็นอิสระของสถาบัน โดยการปฏิรูปกระบวนการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานสำคัญให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ต้องใช้ระบบคณะกรรมการสรรหาที่มีตัวแทนจากหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอิสระ เพื่อลดการแทรกแซงจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และกำหนดคุณสมบัติและกระบวนการสรรหาที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ โดยต้องเปิดเผยข้อมูลของผู้สมัครและเหตุผลในการคัดเลือกต่อสาธารณะ มีระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่รัฐระดับสูงที่พ้นจากตำแหน่งต้องเว้นจากการทำงานหรือทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐที่ตนเคยสังกัดเป็นระยะเวลาหนึ่ง เช่น ๒ - ๓ ปี (Cooling-off Period) เพื่อป้องกันการใช้อิทธิพลภายใน ใช้ระบบเส้นสาย หรือผลประโยชน์ทับซ้อน

๔.๒.๓ การแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ความคลุมเครือหรือความไม่เข้าใจที่ชัดเจนในการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม ทำให้เจ้าหน้าที่หลายคนอาจไม่ได้ตระหนักว่าการกระทำของตนก่อให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า นิวซีแลนด์มีข้อกำหนดการเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนที่เข้มงวดและมีรายละเอียดชัดเจน โดยระบุสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนและวิธีการจัดการที่เหมาะสม ขณะที่เอสโตเนียได้ใช้เทคโนโลยีในการช่วยตรวจสอบผลประโยชน์ทับซ้อน โดยมีระบบที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่งเพื่อตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่หรือญาติของเจ้าหน้าที่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่กำลังพิจารณาหรือไม่

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย คือ

๑) การพัฒนากฎหมายที่ชัดเจนและครอบคลุม โดยปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนให้มีความชัดเจนมากขึ้น ระบุนิยามและตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของสถานการณ์ที่ถือว่าเป็นผลประโยชน์ทับซ้อนในบริบทต่าง ๆ เช่น ในการจัดซื้อจัดจ้าง การอนุญาต การแต่งตั้ง หรือการจัดสรรทรัพยากร กำหนดบทลงโทษที่เด็ดขาดและสอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำเพื่อสร้างผลกระทบที่ชัดเจนต่อผู้ที่ฝ่าฝืน

๒) การสร้างระบบเปิดเผยทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้ เช่น ข้อมูลทรัพย์สินจากกรมที่ดิน ข้อมูลธุรกิจจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า หรือข้อมูลบัญชีธนาคาร เพื่อให้สามารถตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลที่เปิดเผย เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะในระดับที่เหมาะสมและไม่กระทบต่อความเป็นส่วนตัวมากเกินไป เพื่อให้ประชาชนและสื่อมวลชนสามารถเข้ามาตรวจสอบได้

๓) การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่ โดยจัดอบรมและให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ที่ต้องมีการอบรมเสริมเป็นประจำเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง พัฒนา

ผังการตัดสินใจ (Decision Tree) และแนวทางปฏิบัติ (Guideline) ที่ใช้งานง่ายและเข้าใจได้ โดยมีตัวอย่างสถานการณ์และคำแนะนำที่ชัดเจนว่าควรปฏิบัติอย่างไรในแต่ละกรณี สร้างสายด่วนสำหรับการขอคำแนะนำเมื่อเจ้าหน้าที่ไม่แน่ใจว่าสถานการณ์ที่เผชิญอยู่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่และควรจัดการอย่างไร โดยมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา

ตารางที่ ๒๕ ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านวัฒนธรรมและสังคม

กิจกรรม	เป้าหมาย	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	กรอบเวลา
การพัฒนาระบบบริการภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล	ระยะเวลาเฉลี่ยในการให้บริการของภาครัฐที่ลดลงในทุกประเภทบริการ	ระยะเวลาเฉลี่ยในการให้บริการของภาครัฐที่ลดลงร้อยละ ๒๐ ของการบริการทั้งหมด	๕ ปี
ระบบการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูง	มีกรรมการจากหลายภาคส่วนในกระบวนการแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูง	มีกรรมการอย่างน้อย ๓ ภาคส่วนในกระบวนการสรรหาแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูง	๕ ปี
จัดทำระบบเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐ	มีระบบการเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐในระดับสูง	มีระบบการเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐในระดับสูงที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลภาครัฐ ๑ ระบบ	๓ ปี
การสร้างการรับรู้ด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	พฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของประชาชน	ประชาชนที่มีพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อประชาชนทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐	๕ ปี

๔.๓ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ปัญหาสำคัญของประเทศไทยด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คือ

๔.๓.๑ ช่องโหว่ทางกฎหมายและอำนาจดุลยพินิจ ประเทศไทยมีกฎหมายและระเบียบหลายฉบับที่ล้าสมัยและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งมีช่องว่างหรือความคลุมเครือที่สามารถถูกใช้ประโยชน์ในทางที่ผิดได้ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดอำนาจดุลยพินิจ ให้กับเจ้าหน้าที่มากเกินไป ทำให้เกิดโอกาสในการใช้ดุลยพินิจนั้นไปในทางที่ไม่เหมาะสม

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า ลิทัวเนียได้ดำเนินการปฏิรูปกฎหมายอย่างเป็นระบบภายใต้กรอบและมาตรฐานของสหภาพยุโรป โดยมีการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายทั้งระบบให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ขณะที่เอสโตเนียได้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ โดยมีระบบที่ทำงานตามกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ทำให้การตัดสินใจมีความสม่ำเสมอและเป็นธรรมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย คือ

๑) จัดตั้งคณะกรรมการทบทวนกฎหมายต่อต้านการทุจริตเฉพาะ โดยมีคณะกรรมการประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหลายสาขา ทั้งนักกฎหมาย นักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงาน และตัวแทนจากภาคประชาสังคม เพื่อให้การทบทวนมีมุมมองที่หลากหลายและครอบคลุม ดำเนินการทบทวนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตทั้งหมดอย่างเป็นระบบ ระบุช่องโหว่และความไม่ชัดเจนที่อาจถูกใช้ประโยชน์ แล้วดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ทดสอบกฎหมายใหม่ก่อนการประกาศใช้ด้วยการประเมินผลกระทบของกฎระเบียบ (Regulatory Impact Assessment) เพื่อคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ รวมทั้งความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

๒) การลดและกำกับอำนาจดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ชัดเจนสำหรับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เพื่อลดความจำเป็นในการใช้ดุลยพินิจ สร้างระบบการให้เหตุผลในการใช้ดุลยพินิจ (Reasoned Decision) ที่เจ้าหน้าที่ต้องบันทึกเหตุผลประกอบการตัดสินใจไว้อย่างชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ พัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจตามขั้นตอนวิธี (Algorithm-based Decision Support System) ที่ช่วยให้การตัดสินใจมีความสม่ำเสมอและเป็นธรรม โดยเฉพาะในเรื่องที่มีหลักเกณฑ์ชัดเจน มีกลไกการทบทวนการตัดสินใจ (Appeal Mechanism) ที่ผู้ที่ไม่พอใจการตัดสินใจสามารถขอให้มีการทบทวนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

๓) การเพิ่มบทลงโทษและมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ โดยปรับเพิ่มบทลงโทษให้มีความรุนแรงและสอดคล้องกับความร้ายแรงของการกระทำ เพื่อสร้างผลกระทบที่ชัดเจนและเป็นที่ยอมรับได้ เพิ่มมาตรการทางแพ่งนอกเหนือจากทางอาญา เช่น การริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการทุจริตทั้งหมด รวมทั้งที่โอนให้ผู้อื่นแล้ว การเรียกค่าเสียหายเป็นจำนวนหลายเท่าของความเสียหายที่เกิดขึ้น กำหนดการห้ามดำรงตำแหน่งตลอดชีวิตสำหรับผู้กระทำความผิดร้ายแรง เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลเหล่านั้นกลับมามีโอกาสทุจริตอีก สำหรับกลไกการดำเนินงานนั้นต้องจัดทำแผนการปฏิรูปกฎหมาย ๕ ปี ที่มีความชัดเจนว่ากฎหมายใดบ้างที่ต้องปรับปรุงและจะดำเนินการในช่วงเวลาใด มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงและทำงานเต็มเวลา ไม่ใช่เป็นเพียงคณะทำงานที่ประชุมเป็นครั้งคราว มีการรายงานความก้าวหน้าต่อรัฐสภาและสาธารณะเป็นประจำ เพื่อให้มีการกดดันและติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน

๔.๓.๒ ระยะเวลาการพิจารณาคดีที่ยืดเยื้อ ระบบยุติธรรมไทยมีการดำเนินคดีทุจริตใช้เวลานาน บางคดีใช้เวลาหลายสิบปีจึงจะแล้วเสร็จ ความล่าช้านี้ไม่เพียงแต่ทำให้ความยุติธรรมเสื่อมคุณค่า แต่ยังสร้างความไม่เชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบยุติธรรม และทำให้ผู้กระทำผิดบางคนสามารถหลบหนีหรือถึงแก่กรรมก่อนที่จะถึงที่สุด

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า ลิทัวเนียได้จัดตั้งศาลต่อต้านการทุจริต เฉพาะทางที่มีผู้พิพากษาที่มีความเชี่ยวชาญและสามารถพิจารณาคดีได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ขณะที่ เกาหลีใต้ได้จัดตั้งสำนักงานสืบสวนการทุจริตเจ้าหน้าที่ระดับสูงหรือ CIO ที่มีอำนาจเต็มทั้งในการสืบสวนและดำเนินคดี ทำให้กระบวนการเป็นไปอย่างรวดเร็วและไม่ต้องส่งต่อไปมาระหว่างหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย คือ

๑) การปรับปรุงกระบวนการศาลให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดระยะเวลาพิจารณาคดีที่ชัดเจนสำหรับแต่ละประเภทคดี เพื่อสร้างความกดดันและความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ให้เสร็จทันเวลา มีขั้นตอนพิเศษสำหรับคดีเร่งด่วน (Fast Track) สำหรับคดีที่มีพยานหลักฐานชัดเจนและไม่ซับซ้อน เพื่อให้สามารถพิจารณาและตัดสินได้อย่างรวดเร็ว จัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอทั้งในด้านบุคลากรงบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อให้ศาลสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) การปรับปรุงกระบวนการดำเนินคดีให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยใช้ระบบบริหารคดีที่ทันสมัยในการติดตามและจัดการคดี ทำให้สามารถดูภาพรวมและรายละเอียดของแต่ละคดีได้อย่างชัดเจน สามารถจัดสรรทรัพยากรและกำหนดลำดับความสำคัญได้อย่างเหมาะสม ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นหรือซ้ำซ้อนในกระบวนการพิจารณา โดยทบทวนว่าแต่ละขั้นตอนมีความจำเป็นจริงหรือไม่และสามารถรวมหรือตัดออกได้หรือไม่ เพิ่มการใช้เทคโนโลยีในกระบวนการพิจารณา เช่น การยื่นเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-filing) ที่ช่วยให้การยื่นเอกสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวก การประชุมทางวิดีโอ (Video Conference) ที่ช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การจัดเก็บและค้นหาเอกสารหลักฐาน

อิเล็กทรอนิกส์ที่ช่วยให้การจัดการหลักฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีกลไกติดตามและเร่งรัดการดำเนินคดีที่ล่าช้า โดยมีหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบที่คอยติดตามว่าคดีไต่บั๋งที่ค้างนานเกินกว่าที่กำหนดและดำเนินการแก้ไข

ตารางที่ ๒๖ ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

กิจกรรม	เป้าหมาย	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	กรอบเวลา
กำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาาคติทุจริต	คดีทุจริตที่แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด	จำนวนคดีทุจริตที่แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดเพิ่มขึ้น	๓ ปี
การเปิดเผยข้อมูลการดำเนินคดีต่อสาธารณะ	ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรม	ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมไม่น้อยกว่า ๓.๕๐ คะแนน	๓ ปี
การใช้เทคโนโลยีในกระบวนการพิจารณาาคติ	กระบวนการพิจารณาาคติที่สามารถใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเหลือเพิ่มขึ้น	กระบวนการพิจารณาาคติที่สามารถใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเหลือไม่น้อยกว่า ๑ กระบวนงาน	๑ ปี

๔.๔ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ

นอกจากข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านที่กล่าวมาทั้ง ๓ ด้านแล้วนั้น ยังมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อความต่อเนื่องและความสำเร็จของนโยบายต่อต้านการทุจริต คือ

๔.๔.๑ ความไม่มั่นคงทางการเมืองและความเห็นต่างของประชาชน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล นโยบายต่อต้านการทุจริตมักจะถูกเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกไปด้วย ทำให้การทำงานไม่มีความต่อเนื่องและไม่สามารถสะสมความก้าวหน้าได้ นอกจากนี้ความขัดแย้งทางการเมืองทำให้ยากที่จะสร้างฉันทามติในการต่อต้านการทุจริต เพราะแต่ละฝ่ายมักจะใช้ประเด็นการทุจริตเป็นอาวุธทางการเมืองมากกว่าที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า ลิทัวเนียได้ใช้กรอบและมาตรฐานของสหภาพยุโรปหรือ EU เป็นตัวยึดโยงนโยบาย ทำให้แม้รัฐบาลจะเปลี่ยนแต่แนนโยบายต่อต้านการทุจริตยังคงดำเนินต่อไปเพราะเป็นข้อผูกพันระหว่างประเทศที่ไม่สามารถละเลยได้ ขณะที่เกาหลีใต้ได้ใช้วิกฤตการณ์ทางการเมืองที่รุนแรงเป็นโอกาสในการสร้างฉันทามติข้ามพรรคการเมือง โดยเฉพาะหลังจากการประท้วงครั้งใหญ่ที่ประชาชนจากทุกฝ่ายร่วมกันเรียกร้องให้มีการปฏิรูปอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย คือ

๑) การสร้างฉันทามติแห่งชาติ (National Consensus) ในการต่อต้านการทุจริต โดยจัดเวทีเจรจาระดับชาติ (National Dialogue) ที่มีตัวแทนจากทุกพรรคการเมือง ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน รวมทั้งภาคประชาสังคมและภาคเอกชน เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันในเรื่องที่ทุกฝ่ายยอมรับว่าเป็นปัญหาและต้องแก้ไข พัฒนากลยุทธ์ต่อต้านการทุจริตระดับชาติที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำและยอมรับว่าจะดำเนินการต่อไปแม้รัฐบาลจะเปลี่ยนเป็นพรรคใด โดยใช้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต (United Nations Convention against Corruption : UNCAC) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เป็นกรอบอ้างอิงที่เป็นกลางและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อลดการโต้แย้งว่าเป็นนโยบายของพรรคใดพรรคหนึ่ง สร้างความเข้าใจผ่านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพว่าการต่อต้านการทุจริตเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่ายในสังคม ไม่ใช่เครื่องมือทางการเมืองของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

๒) การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยสื่อสารให้ประชาชนเห็นผลกระทบของการทุจริตต่อการดำเนินชีวิตของตนอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ใช่เพียงแค่ตัวเลขหรือสถิติที่เข้าใจยาก สร้างแรงกดดันทางสังคมที่ประชาชนจากทุกฝ่ายร่วมกันเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการอย่างจริงจัง ไม่ว่าจะป็นรัฐบาลจากพรรคใด ส่งเสริมให้ประชาชนเป็นผู้เฝ้าระวังที่คอยติดตามและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ไม่ใช่เพียงแค่รอให้หน่วยงานรัฐดำเนินการเอง หรือการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ เพราะสื่อใหม่เหล่านี้มีอิทธิพลมากและสามารถเข้าถึงคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว

๔.๔.๒ แรงกดดันทางเศรษฐกิจ ปัญหาสำคัญที่มักถูกมองข้ามแต่เป็นต้นเหตุของการทุจริตในระดับล่าง คือแรงกดดันทางเศรษฐกิจที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐต้องเผชิญ เมื่อค่าครองชีพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เงินเดือนและสวัสดิการไม่ได้ปรับตาม ทำให้เจ้าหน้าที่หลายคนมีความเครียดทางการเงินและอาจถูกล่อลวงให้รับสินบนหรือทุจริตเพื่อหารายได้เสริม ปัญหานี้รุนแรงยิ่งขึ้นในพื้นที่ที่มีค่าครองชีพสูงหรือสำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ต้องติดต่อกับภาคเอกชนที่มีรายได้สูงกว่ามาก

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า นิวซีแลนด์จ่ายค่าตอบแทนข้าราชการในระดับที่เป็นธรรมและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องแสวงหารายได้เสริมในทางที่ผิด ขณะที่สิงคโปร์เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นในการจ่ายเงินเดือนข้าราชการในระดับสูงเพื่อป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะตำแหน่งที่มีอำนาจหรือต้องการความเชี่ยวชาญสูง จะได้รับค่าตอบแทนที่ใกล้เคียงหรือแข่งขันได้กับภาคเอกชน

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย คือ การปรับปรุงค่าตอบแทนข้าราชการให้เป็นธรรมและเพียงพอ โดยทบทวนและปรับเงินเดือนให้สอดคล้องกับค่าครองชีพที่แท้จริงในแต่ละพื้นที่ เพราะค่าครองชีพในกรุงเทพฯ แตกต่างจากในต่างจังหวัดอย่างมาก สร้างระบบค่าตอบแทนที่เชื่อมโยงกับผลงานและความสามารถ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ดีและได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม ไม่ใช่เพียงแค่ได้เงินเดือนตายตัวที่เท่ากันไม่ว่าจะทำงานดีหรือไม่ เพิ่มสวัสดิการที่จำเป็นและมีคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต เช่น สวัสดิการที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมโดยเฉพาะในพื้นที่ที่ราคาที่อยู่อาศัยสูง สวัสดิการสุขภาพที่ครอบคลุมและมีคุณภาพทั้งสำหรับตัวเจ้าหน้าที่เองและครอบครัว พิจารณาเงินเพิ่มพิเศษสำหรับพื้นที่ที่ยากลำบากหรือพื้นที่เสี่ยง เช่น พื้นที่ชายแดน พื้นที่ห่างไกล หรือพื้นที่ที่มีอาชญากรรมสูง เพื่อชดเชยความยากลำบากและความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น

๔.๔.๓ ความเชื่อมั่น และการรับรู้ของนักลงทุนต่างชาติ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ คือ การรับรู้เชิงลบเกี่ยวกับการทุจริตและความซับซ้อนของกระบวนการราชการ นักลงทุนต่างชาติมักประสบปัญหาในการขอใบอนุญาตต่าง ๆ ที่มีขั้นตอนซับซ้อน ใช้เวลานาน และบางครั้งก็มีการขอสินบนหรือค่าอำนวยความสะดวก ปัญหาเหล่านี้ทำให้นักลงทุนเลือกที่จะไปลงทุนในประเทศอื่นที่มีกระบวนการที่ง่ายกว่าและโปร่งใสมากกว่า ส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจและการสร้างงานของประเทศ

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า เอสโตเนียได้พัฒนาระบบออนไลน์ที่ง่าย รวดเร็ว และโปร่งใสสำหรับการให้บริการต่าง ๆ แก่ นักลงทุน ทำให้สามารถจดทะเบียนบริษัทได้ในเวลาไม่กี่ชั่วโมงโดยไม่ต้องติดสินบนหรือใช้ความสัมพันธ์ใด ๆ ขณะที่สิงคโปร์เป็นตัวอย่างของประเทศที่มีกระบวนการที่รวดเร็วและปราศจากการทุจริต ทำให้ได้รับการจัดอันดับเป็นหนึ่งในประเทศที่ง่ายที่สุดในการทำธุรกิจ

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย คือ

๑) การปรับปรุงกระบวนการให้บริการภาครัฐที่ง่ายและรวดเร็ว โดยลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นและระยะเวลาในการพิจารณา ลง พัฒนาระบบออนไลน์แบบครบวงจรที่นักลงทุนสามารถยื่นเอกสารและติดตามสถานะได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องเดินทางมาที่หน่วยงาน จัดให้มีบริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ที่นักลงทุนสามารถติดต่อขออนุญาตทุกอย่างที่จำเป็นได้ที่ศูนย์เดียว มีการกำหนดข้อตกลงระดับการให้บริการที่ชัดเจนว่าแต่ละประเภทใบอนุญาตจะใช้เวลาเท่าใดในการพิจารณา มีระบบลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงระดับการให้บริการได้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

๒) การสร้างความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจ โดยการเปิดเผยข้อมูลและเอกสารที่ต้องการสำหรับการยื่นขออนุญาตแต่ละประเภทอย่างชัดเจนและละเอียด เพื่อไม่ให้นักลงทุนต้องยื่นหรือจัดเตรียมเอกสารหลายครั้ง แสดงค่าใช้จ่ายและระยะเวลาที่แน่นอนสำหรับบริการแต่ละประเภท ไม่มีค่าใช้จ่ายที่ซ่อนเร้นหรือไม่ชัดเจน มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพและมีการติดตามผลอย่างจริงจัง เมื่อมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการเรียกรับสินบนหรือการให้บริการที่ไม่เหมาะสม เผยแพร่สถิติและผลการดำเนินงานต่อสาธารณะเป็นประจำ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการปรับปรุงและความรับผิดชอบ

๓) การสร้างความเชื่อมั่นผ่านมาตรฐานสากลและการรับรอง โดยขอรับรองมาตรฐานระบบการจัดการต่อต้านการให้สินบนหรือ ISO 37001 Anti-Bribery Management System สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการนักลงทุน เข้าร่วมโครงการระหว่างประเทศต่าง ๆ เช่น โครงการความโปร่งใสในอุตสาหกรรมสกัดทรัพยากรธรรมชาติ (Extractive Industries Transparency Initiative : EITI)^{๒๑} ที่แสดงถึงความมุ่งมั่นในความโปร่งใส พยายามปรับปรุงอันดับในดัชนีต่าง ๆ ที่นักลงทุนใช้ประกอบการตัดสินใจ เช่น ดัชนีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ ดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) หรือดัชนีความสามารถในการแข่งขัน มีการตรวจสอบจากองค์กรภายนอกที่เป็นอิสระเป็นประจำ เพื่อยืนยันว่าระบบทำงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

๔) จัดทำระบบผู้ค้าและผู้ลงทุนที่น่าเชื่อถือ (Trusted Trader Investor Program) ที่นักลงทุนที่มีประวัติดีสามารถได้รับการพิจารณาหรือได้รับสิทธิพิเศษบางอย่าง เช่น สิทธิพิเศษทางภาษี อำนาจความสะดวกในการนำเข้าช่างฝีมือและผู้ชำนาญการชาวต่างชาติ ให้บริการครบวงจรเพื่อความสะดวกแก่นักลงทุน เป็นต้น โดยให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุนที่เคยลงทุนในประเทศไทยและมีประวัติการปฏิบัติตามกฎหมายดี เพื่อเป็นการตอบแทนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี มีทีมบริการเฉพาะสำหรับนักลงทุนขนาดใหญ่หรือโครงการที่มีความสำคัญ เพื่อให้การประสานงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและราบรื่น พร้อมทั้งจัดทำคู่มืออำนวยความสะดวกการลงทุนที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับนักลงทุนที่ต้องการศึกษาข้อมูลก่อนตัดสินใจลงทุน สำหรับกลไกการดำเนินงานนั้นควรจัดตั้งคณะทำงานที่มีตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อทำงานร่วมกันในการปรับปรุงกระบวนการ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้อย่างเต็มที่ในทุกขั้นตอน เพื่อลดการติดต่องระหว่างเจ้าหน้าที่กับนักลงทุน ซึ่งจะช่วยลดโอกาสในการเรียกรับสินบน มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องโดยใช้ข้อมูลจากนักลงทุนและดัชนีระหว่างประเทศ

^{๒๑} โครงการความโปร่งใสในอุตสาหกรรมสกัดทรัพยากรธรรมชาติ (Extractive Industries Transparency Initiative : EITI) คือ แนวทางปฏิบัติเพื่อการจัดสรรทรัพยากรอย่างโปร่งใสและลดความขัดแย้ง โดยเฉพาะทรัพยากรเหมืองแร่และปิโตรเลียม โดยเสริมให้ประเทศสมาชิกจัดการประโยชน์ที่ได้จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ ด้วยการให้ภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งมารวมตัวในรูปแบบ “คณะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน” หรือ เอ็มเอสจี (Multi-Stakeholder Group : MSG) เพื่อช่วยเปิดเผยและสามารถเข้าถึงข้อมูลในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การให้สัมปทาน การใช้จ่ายงบประมาณ ไปจนถึงการจัดสรรรายได้ เพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดความเชื่อมั่นและหาข้อตกลงร่วมกันได้

๔.๔.๔ การทุจริตที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีทางการเงินขั้นสูง ผู้กระทำความผิดสามารถใช้คริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) ในการโอนเงินโดยไม่ต้องผ่านธนาคาร ใช้บริษัทหุ้นส่วนในต่างประเทศในการซ่อนทรัพย์สิน ใช้เทคนิคการแฮ็กหรือการปลอมแปลงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการสร้างเอกสารปลอมที่ดูสมจริงมาก หน่วยงานที่ทำงานด้านการต่อต้านการทุจริตต้องเผชิญกับความท้าทายในการตามทันเทคโนโลยีเหล่านี้

จากการศึกษาบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า เอสโตเนียไม่เพียงแต่ใช้เทคโนโลยีในการป้องกันการทุจริตเท่านั้น แต่ยังพัฒนาความสามารถในการตรวจจับและสืบสวนการทุจริตที่ใช้เทคโนโลยีด้วย ขณะที่นิวซีแลนด์ได้ลงทุนอย่างมากในการพัฒนาความสามารถด้านความปลอดภัยทางไซเบอร์หรือ Cyber Security และนิติวิทยาศาสตร์ดิจิทัล

ข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย คือ

๑) การพัฒนาความสามารถด้านนิติวิทยาศาสตร์ดิจิทัล โดยจัดตั้งหน่วยหรือห้องปฏิบัติการนิติวิทยาศาสตร์ดิจิทัลที่มีมาตรฐานระดับสากลและมีอุปกรณ์ครบครัน ฝึกอบรมและพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์ดิจิทัลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยส่งไปศึกษาและฝึกอบรมกับหน่วยงานชั้นนำในต่างประเทศ จัดหาอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ที่ทันสมัยสำหรับการตรวจสอบและวิเคราะห์หลักฐานดิจิทัล เช่น ซอฟต์แวร์กู้คืนข้อมูลที่ถูกลบ ซอฟต์แวร์วิเคราะห์บล็อกเชน หรือเครื่องมือตรวจสอบการปลอมแปลงไฟล์ สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งการประสานงานในคดีที่เกี่ยวข้องกับหลายประเทศ

๒) การพัฒนาระบบป้องกันและตรวจจับการทุจริตโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง โดยใช้ปัญญาประดิษฐ์หรือ AI และการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning)^{๒๒} ในการตรวจจับรูปแบบและความผิดปกติที่อาจบ่งชี้ถึงการทุจริต เช่น การวิเคราะห์รูปแบบการใช้งบประมาณที่ผิดปกติ การตรวจจับการสมคบกันในการยื่นประมูล หรือการค้นหาความเชื่อมโยงที่ซ่อนอยู่ระหว่างบุคคลและบริษัทต่าง ๆ การใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน สำหรับการเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการต่าง ๆ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดสรรงบประมาณ หรือการบันทึกการตัดสินใจสำคัญ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนหลังได้และไม่สามารถแก้ไขหรือลบทิ้งได้

ตารางที่ ๒๗ ตัวชี้วัดความสำเร็จด้านปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ

กิจกรรม	เป้าหมาย	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	กรอบเวลา
การปรับเปลี่ยนระบบบริการภาครัฐสู่ระบบดิจิทัล	บริการภาครัฐปรับด้านกระบวนการในระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัลเพิ่มขึ้น	บริการภาครัฐปรับด้านกระบวนการในระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจเปลี่ยนเป็นระบบดิจิทัล ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	๕ ปี
การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในรูปแบบดิจิทัลแบบมาตรฐาน (Machine-readable)	หน่วยงานภาครัฐมีการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลที่มีมาตรฐานเดียวกัน (Machine-readable)	หน่วยงานภาครัฐได้ดำเนินการตามมาตรฐานการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลเดียวกัน (Machine-readable) ร้อยละ ๖๐ ของหน่วยงานทั้งหมด	๓ ปี

^{๒๒} การเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) การวิเคราะห์ข้อมูล ที่ดำเนินการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองอย่างเป็นอัตโนมัติ

กิจกรรม	เป้าหมาย	ตัวชี้วัดความสำเร็จ	กรอบเวลา
การส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการนักลงทุน ดำเนินการตามมาตรฐานระบบการจัดการต่อต้านการให้สินบนหรือ ISO 37001 Anti-Bribery Management System	ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการนักลงทุน มีการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการจัดการต่อต้านการให้สินบนหรือ ISO 37001 Anti-Bribery Management System	หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการนักลงทุน ได้รับการรับรองตามมาตรฐานระบบการจัดการต่อต้านการให้สินบนหรือ ISO 37001 Anti-Bribery Management System ร้อยละ ๑๐๐	๕ ปี

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่ได้นำเสนอนี้เป็นผลมาจากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการต่อต้านการทุจริตของประเทศไทย และการศึกษาบทเรียนจากประสบการณ์ของประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยทั้งหมดได้รับการปรับและพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ข้อเสนอแนะเหล่านี้ครอบคลุม ๔ มิติหลัก ได้แก่ มิติด้านโครงสร้างและระบบ มิติด้านวัฒนธรรมและสังคม มิติด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และมิติด้านปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ

ตารางที่ ๒๘ ความเชื่อมโยงของปัญหาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ปัญหาที่พบ	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ความสำเร็จที่มุ่งหวัง
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านโครงสร้างและระบบ		
การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ	- การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างความโปร่งใส - การจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของภาครัฐ - การพัฒนาระบบร่องรอยการตรวจสอบ (Audit Trail)^{๒๓}	๑) คดีทุจริตลดลง ๒) ทรัพยากรด้านการต่อต้านการทุจริตที่เพียงพอ
การขาดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน	- การพัฒนาแผนปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตระดับชาติ (National Anti-Corruption Action Plan) - การจัดสรรงบประมาณเฉพาะด้านการต่อต้านการทุจริต - การพัฒนาบุคลากรเฉพาะของหน่วยงานเพื่อการต่อต้านการทุจริต - การลงทุนในเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัย	
การขาดประสิทธิภาพของมาตรการภาครัฐ	- การปฏิรูปกลไกการบังคับใช้ให้มีความเข้มแข็งและเป็นอิสระ - การกำหนดเป้าหมายภายใต้แผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ - การสร้างกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ	
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านวัฒนธรรมและสังคม		
ความเชื่อทางสังคมและการให้เหตุผลทางวัฒนธรรมเพื่อกระทำการทุจริต	- การปรับปรุงกระบวนการทางราชการให้รวดเร็วและโปร่งใส - การพัฒนาการศึกษาและปลูกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริต - การเปิดเผยกรณีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง - การสร้างกระแสทางสังคม	๑) ประสิทธิภาพการให้บริการของภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล ๒) การเปิดเผยทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่รัฐ
ระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึก	- การเสริมสร้างความเป็นอิสระของสถาบัน	

^{๒๓} ร่องรอยการตรวจสอบ (Audit Trail) คือ บันทึกประวัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบตามลำดับเวลา ซึ่งช่วยให้สามารถติดตามการทำงาน การเปลี่ยนแปลง หรือธุรกรรมที่เกิดขึ้นได้อย่างละเอียด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบความปลอดภัย ความถูกต้องตามกฎหมาย และใช้เป็นหลักฐานเมื่อมีข้อสงสัย

ปัญหาที่พบ	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	ความสำเร็จที่มุ่งหวัง
การแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม	- การพัฒนากรอบกฎหมายที่ชัดเจนและครอบคลุม - การสร้างระบบเปิดเผยทรัพย์สินและผลประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพ - การให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่	ในระดับสูง ๓) เกณฑ์การแต่งตั้งผู้บริหารระดับสูงที่มีประสิทธิภาพ ๔) ประชาชนที่มีพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม		
ช่องโหว่ทางกฎหมายและอำนาจดุลยพินิจไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	- จัดตั้งคณะกรรมการทบทวนกฎหมายต่อต้านการทุจริตเฉพาะ - การลดและกำกับอำนาจดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ - การเพิ่มบทลงโทษและมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ	๑) กฎหมายที่ได้รับ การทบทวนและปรับปรุง ๒) ฐานข้อมูลการดำเนินงานของระบบยุติธรรมที่พร้อมเผยแพร่
ระยะเวลาการพิจารณาคดีที่ยืดเยื้อ	- การปรับปรุงกระบวนการศาลให้มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น - การปรับปรุงกระบวนการดำเนินคดีให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ	๓) ระยะเวลาในการดำเนินคดีทุจริตลดลง
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ		
ความไม่มั่นคงทางการเมืองและความเห็นต่างของประชาชน	- การสร้างฉันทามติแห่งชาติ (National Consensus) ในการต่อต้านการทุจริต - การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของประชาชน	๑) การเข้าถึงบริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล ๒) การดำเนินงานตามแผนงานด้านต่อต้านการทุจริตระดับชาติ
แรงกดดันทางเศรษฐกิจ	- การปรับปรุงค่าตอบแทนข้าราชการให้เป็นธรรมและเพียงพอ	ที่ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม
ความเชื่อมั่น และการรับรู้ของนักลงทุนต่างชาติ	- การปรับปรุงกระบวนการให้บริการภาครัฐที่ง่ายและรวดเร็ว - การสร้างความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจ - การสร้างความเชื่อมั่นผ่านมาตรฐานสากลและการรับรอง - จัดทำระบบผู้ค้าและผู้ลงทุนที่น่าเชื่อถือ (Trusted Trader Investor Program)	
การทุจริตที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีทางการเงินขั้นสูง	- การพัฒนาความสามารถด้านนิติวิทยาศาสตร์ดิจิทัล - การพัฒนาระบบป้องกันและตรวจจับการทุจริตโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง	

ความสำเร็จของข้อเสนอแนะเหล่านี้ขึ้นอยู่กับเจตจำนงทางการเมืองที่แท้จริงและไม่หวั่นไหว การมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม และความมุ่งมั่นในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค หากปราศจากเจตจำนงทางการเมืองที่แท้จริงจากผู้นำระดับสูง ประเทศไทยมีศักยภาพและความสามารถที่จะกลายเป็นประเทศที่โปร่งใสและปลอดการทุจริตได้ หากมีความมุ่งมั่นและความร่วมมือจากทุกฝ่าย การเดินทางอาจยาวนานและเต็มไปด้วยอุปสรรค แต่หากทุกภาคส่วนดำเนินการไปด้วยกันอย่างมุ่งมั่นและไม่ย่อท้อ ปลายทางที่เป็นสังคมที่ดีกว่านี้จะไม่ใช่เป้าหมายที่ไกลเกินเอื้อม การต่อต้านการทุจริตไม่ใช่ภารกิจของรัฐบาลหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคนในสังคม ทุกคนมีบทบาทและสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิเสธการให้หรือรับสินบน การแจ้งเบาะแสเมื่อพบเห็นการทุจริต การตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ หรือการสนับสนุนผู้ที่พยายามต่อสู้กับการทุจริต ความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนเริ่มต้นจากความเปลี่ยนแปลงในจิตใจและพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

เมื่อทุกคนตัดสินใจที่จะไม่เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาแต่จะเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา สังคมไทยจะเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่โปร่งใสและปลอดการทุจริตอย่างแน่นอน ขอให้บทนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงที่แท้จริง ไม่ใช่เป็นเพียงรายงานอีกฉบับหนึ่งที่ถูกเก็บไว้บนชั้นหนังสือโดยไม่มีใครนำไปปฏิบัติ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปพิจารณาอย่างจริงจังและเริ่มดำเนินการในส่วนที่ตนรับผิดชอบ เพื่ออนาคตที่ดีกว่าของประเทศไทยและคนไทยทุกคน

ภาคผนวก

QR Code เอกสารเผยแพร่ จำนวน ๓ รายการ ได้แก่

๑. รายงานการศึกษาพร้อมบทวิเคราะห์ผลการประเมินคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต
ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗
๒. สื่อประชาสัมพันธ์ (แผ่นพับ) เกี่ยวกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต
๓. สื่อประชาสัมพันธ์ (วีดิทัศน์) เกี่ยวกับการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต

ภาพข่าวของสำนักงาน ป.ป.ท. ในการขับเคลื่อนการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงาน ป.ป.ท. จัดกิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) ในการยกระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทย

วันนี้ (วันพุธที่ 18 ธันวาคม 2567) เวลา 09.00 น. นายภูมิวิศาล เกษมสุข เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นประธานเปิดกิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) ในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ครั้งที่ 1 พร้อมทั้งบรรยายพิเศษในหัวข้อ “พลังของการร่วมมือในการยกระดับค่าคะแนน CPI : บทบาท ความสำคัญและความท้าทายของภาครัฐ” เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) รวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดความโปร่งใสในการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยมีบุคลากร และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เข้าร่วม ณ โรงแรมเซ็นทารา โกลด์ ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ กรุงเทพฯ

กิจกรรมประกอบด้วย การบรรยายเรื่อง “สถานการณ์ปัจจุบันและกรอบแนวทางการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต และโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568” โดยวิทยากรจากสำนักงาน ป.ป.ท. การเสวนาในหัวข้อ “บทบาทแนวทางการดำเนินงานโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) และเป้าหมายที่คาดว่าจะส่งผลต่อการยกระดับค่าคะแนน CPI โดยได้รับเกียรติจากผู้แทนสำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานรัฐบาลดิจิทัล และกรุงเทพมหานคร ร่วมเป็นวิทยากรแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แนวคิดและประสบการณ์การดำเนินงานร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ส่งผลให้การขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ป.ป.ท. จัดกิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) ในการยกระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทย ครั้งที่ 2

วันนี้ (วันศุกร์ที่ 21 มีนาคม 2568) เวลา 08.30 น. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ จัดกิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) ในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ครั้งที่ 2 โดยมีพันเอก อธิพันธ์ แพะเรือ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดกระบี่ เป็นประธานเปิดกิจกรรมฯ ซึ่งมีผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับ อบจ. ได้แก่ อบจ. กระบี่ อบจ. พังงา อบจ. ชุมพร อบจ. ระนอง เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอเมืองกระบี่ อำเภอเขาพนม อำเภอเหนือคลอง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระบี่ สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัดกระบี่ สำนักงาน ปปท. เขต 8 เครือข่ายภาคประชาชน และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. จำนวน 67 คน เข้าร่วม ณ โรงแรมกระบี่ ฟรอนท์ เบย์ รีสอร์ท อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่

กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นโดยกองนวัตกรรมและความโปร่งใสในภาครัฐโดยมีวัตถุประสงค์ขับเคลื่อนสนับสนุนเป็นภาครัฐระบบเปิด (Open Government) ประเด็นการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในปีที่ผ่านมาสำนักงาน ป.ป.ท. ร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.) ได้มีการหารือร่วมกัน พร้อมทั้งขอความร่วมมือ อบท. ให้ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลเปิดเผยข้อมูลข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในรูปแบบที่เครื่องสามารถอ่านได้ (Machine readable) โดยมีองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ (อบจ.กระบี่) เป็นหน่วยงานนำร่องในการดำเนินการดังกล่าวซึ่งเป็นต้นแบบที่ดีและจะขยายผลการดำเนินการไป อบท. อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย การบรรยายให้ความรู้ การเสวนา และการเปิดเวทีแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต โดยได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ท่านท้องถิ่นจังหวัดกระบี่ ผู้แทนสำนักงาน ก.พ.ร. ผู้แทนจากสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่ และผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ท. ทั้งนี้ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ส่งผลให้การขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

“พลังศรัทธา พลังล่าทุจริต”

สายด่วน 1206 www.pacc.go.th

“ขับเคลื่อนธรรมาภิบาล บูรณาการป้องกันเชิงรุก ทุจริตภาครัฐลดลง ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธา”

[f](https://www.facebook.com/pacc.th) [y](https://www.youtube.com/pacc.th) [i](https://www.instagram.com/pacc.th) [t](https://www.tiktok.com/pacc.th) www.pacc.go.th #PRPACC

เลขที่ 99 หมู่ 4 อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทร. 02 502 6677-80 โทรสาร 02 502 6132

สำนักงาน ป.ป.ท. ร่วมกับภาครัฐ-เอกชน ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) เพื่อยกระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทย

วันนี้ (วันอังคารที่ 24 มิถุนายน 2568) เวลา 09.00 น. เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. มอบหมายให้ พ.ต.ท. สิริพงษ์ ศรีตุลา ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. รักษาการแทน รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นประธานเปิดกิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) ในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ครั้งที่ 3 พร้อมบรรยายพิเศษในหัวข้อ “The Power of Partnership : พลังของความร่วมมือเพื่อองค์กรโปร่งใส” เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งจะนำไปสู่การบูรณาการการทำงานเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาการทุจริตในประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น ณ โรงแรมอวานี รัชดา ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพฯ ทั้งนี้ เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้เข้าร่วมพบปะพูดคุยร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมฯ โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญของการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อปิดช่องว่างของการทุจริตและสร้างภาพลักษณ์ของประเทศไทยให้สวยงามในด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมจากหน่วยงานภาคี ประกอบด้วย การบรรยายในหัวข้อ “ธรรมาภิบาลธุรกิจกับความร่วมมือภาครัฐและเอกชนในการต่อต้านการทุจริต” โดยผู้แทนจากสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai IOD) การเสวนาในหัวข้อ “Pathway to Transparency : เส้นทางธุรกิจยั่งยืนด้วยความโปร่งใสและการต่อต้านการทุจริต” โดยได้รับเกียรติจากผู้แทนสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย (UNG CNT) พร้อมด้วยผู้แทนภาคเอกชน การอภิปรายหัวข้อ “มาตรฐานความโปร่งใสของคู่สัญญาภาคเอกชน : ข้อกำหนดตามมาตรา 19 และแนวปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต” โดยผู้แทนจากกรมบัญชีกลาง รวมทั้งการเปิดตัวแพลตฟอร์มข้อเสนอแนะแนวทางในการขับเคลื่อนการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ในการมีส่วนร่วมต่อต้านการทุจริตในระยะต่อไป

“พลังศรัทธา พลังลาทุจริต”

สายด่วน 1206 www.pacc.go.th

“ขับเคลื่อนธรรมาภิบาล บูรณาการป้องกันเชิงรุก ทุจริตภาครัฐลดลง ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธา”

[f](https://www.facebook.com/pacc.th) [i](https://www.instagram.com/pacc.th) [y](https://www.youtube.com/pacc.th) [t](https://www.tiktok.com/pacc.th) www.pacc.go.th #PRPACC

เลขที่ 99 หมู่ 4 อาคารซอฟต์แวร์ปาร์ค ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทร. 02 502 6677-80 โทรสาร 02 502 6132

สำนักงาน ป.ป.ท. ร่วมกับภาครัฐ-เอกชน ขับเคลื่อนการดำเนินงาน
โครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) เพื่อยกระดับค่าคะแนน CPI ของประเทศไทย ครั้งที่ 4

วันนี้ (วันพุธที่ 30 กรกฎาคม 2568) เวลา 09.00 น. นายภูมิวิศาล เกษมสุข เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นประธานเปิดกิจกรรมขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการสำคัญเร่งด่วน (Quick Win) ในการยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ครั้งที่ 4 พร้อมกับบรรยายพิเศษในหัวข้อ “ภารกิจ ป.ป.ท. กับการขับเคลื่อนการอำนวยความสะดวกและป้องกันการทุจริตในกระบวนการพิจารณาอนุญาต” เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกันระหว่างสำนักงาน ป.ป.ท. และหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งจะนำไปสู่การบูรณาการการทำงานเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันในประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้น ณ โรงแรมแมนดาริน ถนนพระราม 4 แขวงมหาพฤฒาราม เขตบางรัก กรุงเทพฯ ทั้งนี้ เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. ได้เข้าร่วมพบปะพูดคุยร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมฯ โดยเน้นย้ำใจความสำคัญของการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อปิดช่องว่างของการทุจริตและสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทยให้สวยงามในด้านการป้องกันและต่อต้านการทุจริต

นอกจากนี้ ยังมีการอภิปรายและการบรรยาย ประกอบด้วย การอภิปรายหัวข้อ “บทบาทของ BOI ในการส่งเสริมการลงทุน : นโยบายและมาตรการเพื่ออำนวยความสะดวกนักลงทุน” โดยผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) การบรรยายหัวข้อ “บทบาทของสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้า (DGA) ในการพลิกโฉมบริการภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล” โดยผู้แทนสำนักงานพัฒนาระบบดิจิทัล การอภิปรายหัวข้อ “ศูนย์บริการภาครัฐเพื่อนักลงทุนและชาวต่างชาติ : ป.ป.ท. กับบทบาทในการบรรเทาปัญหาภาคเอกชน” โดยผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ท. อีกทั้งยังได้เปิดเวทีแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะแนวทางในการขับเคลื่อนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนและชาวต่างชาติในระยะต่อไป

“พลังศรัทธา พลังล่าทุจริต”

สายด่วน 1206 www.pacc.go.th

“ขับเคลื่อนธรรมาภิบาล บูรณาการป้องกันเชิงรุก ทุจริตภาครัฐลดลง ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธา”

เลขที่ 99 หมู่ 4 อาคารเอฟทีแอนด์บี ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทร. 02 502 6677-80 โทรสาร 02 502 6132

[f](https://www.facebook.com/pacc.th) [i](https://www.instagram.com/pacc.th) [y](https://www.youtube.com/pacc.th) [t](https://www.tiktok.com/pacc.th) www.pacc.go.th #PRPACC

สำนักงาน ป.ป.ท. เปิดเวทีแลกเปลี่ยน “จัดทำข้อเสนอยกระดับค่า CPI” ของประเทศไทย

วันนี้ (วันพุธที่ 10 กันยายน 2568) เวลา 13.30 น. นายภูมิวิศาล เกษมสุข เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อขับเคลื่อนค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 พร้อมทั้งบรรยายพิเศษ หัวข้อ “พนักพลังภาครัฐ : ขับเคลื่อนประเทศไทยไร้คอร์รัปชัน” เพื่อสร้างการรับรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับคะแนน การประเมินดัชนีการรับรู้การทุจริต รวมถึงจัดทำข้อเสนอแนะทางโครงการ/กิจกรรม รองรับแผนระยะยาว ในการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต ที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จากแหล่งการประเมิน และสถานการณ์การทุจริตในแต่ละปี โดยมีคณะผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ท. ตลอดจน ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวนกว่า 60 คน เข้าร่วมกิจกรรม ณ โรงแรมราวีนาทรา บีช รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดชลบุรี

สำหรับการสัมมนาดังกล่าว จัดขึ้นระหว่างวันที่ 10-12 กันยายน 2568 โดยกองนวัตกรรมการ และ ความโปร่งใสในภาครัฐ สำนักงาน ป.ป.ท. ประกอบด้วยกิจกรรมการรับฟังการบรรยาย ในหัวข้อ “บทเรียนจากคะแนน CPI : ทำความเข้าใจ CPI เพื่อการยกระดับอย่างยั่งยืน” โดยผศ.ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว อาจารย์ประจำ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกิจกรรมการอภิปรายและแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ (Workshop) ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ 1) “Generative AI : เครื่องมือเสริมพลังการทำงาน ขับเคลื่อนบริการภาครัฐในยุคดิจิทัล” 2) เปิดกรอบความคิด : Workshop ยกระดับค่า CPI ด้วยนวัตกรรม” และ 3) การเปิดเวทีแลกเปลี่ยน สรุปและ ถอดบทเรียน : กำหนดทิศทางใหม่ เพื่อ CPI ที่สูงขึ้นในปัดต่อไป” ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการยกระดับค่าคะแนน ดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งเสริมสร้างการประสานความร่วมมือกับ ทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ตลอดจนนำข้อเสนอแนะและแนวทางในการขับเคลื่อน การยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยไปเป็นกรอบแนวทาง และผลักดันข้อเสนอให้เกิดผล ในทางปฏิบัติในการขับเคลื่อน เพื่อยกระดับค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยให้สูงขึ้นต่อไป

“พลังศรัทธา พลังล่าทุจริต”

สายด่วน 1206 www.pacc.go.th

“ขับเคลื่อนธรรมาภิบาล บูรณาการป้องกันเชิงรุก ทุจริตภาครัฐลดลง ประชาชนเชื่อมั่นและศรัทธา”

[Facebook](https://www.facebook.com/pacc.go.th) [YouTube](https://www.youtube.com/pacc.go.th) [Instagram](https://www.instagram.com/pacc.go.th) [TikTok](https://www.tiktok.com/pacc.go.th) [LinkedIn](https://www.linkedin.com/pacc.go.th) www.pacc.go.th #PRPACC

เลขที่ 99 หมู่ 4 อาคารหอพักตำรวจ ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 โทร. 02-502 6677-80 โทรสาร 02-502 6132

**สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ
(สำนักงาน ป.ป.ท.)**

**99 หมู่ 4 อาคารซอฟต์แวร์ ปาร์ค
ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ
อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
โทร. 0 2502 6670 - 80 ต่อ 1512
อีเมล: INNOVATION@PACC.GO.TH**